UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ, Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In singulos Canones De Jurepatronatus

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Canon I., & II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72203

Visual Library

IN CANONES
DE JURE-PATRONATUS
Desumptos ex Decretalibus Gregorii IX. lib. 3. tit. 38.

COMMENTARIA.
PARS SECUNDA.
CANON I.
Ex Concilio Mediolanen.

PErlatum ad nos est, quòd inter hæredes, Ecclesiæ in rebus propriis constitutæ dividantur, ut unius Altaris quatuor partes fiant, & singulæ partes singulos habeant Presbyteros, &c. Unde nobis visum est, quòd hujuscemodi Ecclesiæ inter hæredes dividi non debeant; & si in contentionem venerint, & simultates inter eos surrexerint, per quas Sacerdos suo ibi officio canonicè fungi non possit, præcipiatur ab Episcopo Civitatis, ut nullo modo ibi Missarum solemnia celebrentur, donec ad concordiam redeant, & Ecclesia Sacerdotem canonicè habeat, qui liberè suum ministerium valeat exercere.

CANON II.
Ex Concilio Triburien.

QUæcumque, &c. si contingat pro Ecclesia diffidere Patronos, ut eam nolint sub uno Presbytero procurari, Episcopus (si aliter non poterit ipsi consulere) tollat indè reliquias, atque ejusdem Ecclesiæ claudat ostia, ut sacrum Mysterium, nullus in ea celebret, antequam unum eligant Presbyterum, qui sacrosancta sit idoneus procurare.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus sequentes deduco conclusiones.

Prima: JUSPATRONATUS EST INDIVIDUUM.

Secunda: EST TRANSITORIUM AD HÆREDES.

Tertia: SI PROPTER HÆREDUM DISCORDIAM PRESBYTER NON PRÆSENTETUR, CESSATUR A MISSÆ SACRIFICIO, DONEC UNUS PARI VOTO, ET CONSILIO PRÆSENTETUR.

Quas conclusiones probant etiam *Text. in cap. Considerandum, & cap. Si plures* 16. *quæst.*7. (quos in PRIMA PARTE exponere omisi, eo, quia in eis continetur quicquid à præsentibus Canonibus statuitur) *Innoc. Abb. Joann. de Anania, Berous, Butr. Fagnan. Gonzal. & alii hìc, Ancharan. in Clement. Plures de Jurepat. n.*7. *Rot. decis.* 73. *n.*2. *coram Pæn. & decis.*364. *n.*3. *coram Seraphin.*

1 Ratio autem quare à Jure Canonico etiam hæredibus Fundatorum Ecclesiarum concedatur Juspatronatus est, quia hæredes repræsentant Personam Authoris; Unde justum, & congruum est, ut eadem Jura honorifica, onerosa, & utilia, quæ competunt Fundatoribus Ecclesiarum, competant etiam eorum hæredibus, ut sic magis alliciantur Christifideles ad fundandas, construendas, & dotandas Ecclesias. *Lambertin. de Jurepatr. lib.*1. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.*1. *n.*28. Et quia rerum com-
2 munio plerumque discordias parit, juxta *Text. in L. Cum Pater* 77. §.*Dulcissimis, ff. de Legat.*2. *L. In re communi* 26. *de servit. urban.* Ideo Textus in casu discordiæ hæredum Fundatoris in præsentando Rectorem tradidit hìc remedium reducendi illas ad concordiam, concedendo scilicet Episcopo facultatem interdicendi Ecclesiam, claudendo ostia, & auferendi reliquias, donec ad concordiam redeant.

Quoad Tertiam Conclusionem dicam infra in PARTE IV. Quoad verò Primam & Secundam examinantur sequentes Casus.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus est individuum tam secundùm sui naturam, quàm secundùm Juris dispositionem.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus est individuum secundùm sui naturam.*

2 *Juspatronatus est jus incorporale.*

3 *Honor processionis pro parte præstari non potest ab Ecclesia Patrono, sed ei præstari debet totus, & adæquatus honor.*

4 *Patronus tenetur sufficienter, & non pro parte defendere Ecclesiam.*

5 *Effectus jurispatronatus sunt in se individui; secundùm verò usum, modum, exercitium, & commoditatem sunt dividui.*

CASUS I.

QUæritur hìc: An juspatronatus sit individuum tam secundùm sui naturam, quàm secundùm juris dispositionem?

1 Respondeo juspatronatus esse individuum secundùm sui naturam, itaut quoad proprietatem deferatur apud omnes Patronos insolidum. *Garz. de Benef. par.* 5. *cap.* 1. *n.* 240. *Card. de Luc. de jurepatron. disc.* 61. *n.* 6. *Rota in Lauden. Canonicatus coram Emerix jun. decis.*1361. *n.*4. *confirmata sub die* 3. *Martii* 1697. §. *individuitas cor. Eminentiss. Domino Cardinali Tremoille.* Quia omne jus incorporale, & intellectuale est individuum secundùm sui naturam, ut *in L.*1. §. *Quædam, ff. de rer. div.*

2 Cùm autem juspatronatus sit jus intellectuale, & incorporale, quia tangi, & videri non potest, sequitur, quòd secundùm sui

ſui naturam ſit individuum. Et ita tenent hic *Abbas Berous n.62. Lotter.de re benefic. lib.2. quæſt.3. n.32. Lambertin. de jurepat. lib.1. par. 1. quæſt. 3. art. 8. n. 2. Rocc. de Curt. eodem tract. in verb. Jus q. 6. n. 10. Barbat. in cap. Quanto, de Judiciis, idem Lambertin. lib.1. par.2. quæſt.2. art.36.*

Ad cognoſcendum verò an juspatronatus ſit individuum etiam quoad juris diſpoſitionem, attenduntur effectus in jurepatronatus contenti, an ſint dividui, vel individui, qui ſi ſint individui, juspatronatus erit etiam individuum ſecundùm juris diſpoſitionem: Effectus jurispatronatus ſunt Honor proceſſionis, Utilitas alimentorum, Onus defenſionis, & Jus præſentandi juxta Canones ſupra relatos; in *Prima Parte*.

3 Honor proceſſionis eſt effectus in ſe individuus, quia pro parte præſtari non poteſt ab Eccleſia Patrono, ſed debet præſtari ab ea totus, & adæquatus honor conveniens Patrono, aliàs Eccleſia afficeretur nota ingratitudinis, ſicuti eſſet ingratus ille filius, qui non præſtaret totum honorem convenientem Patri.

Utilitas alimentorum eſt effectus in ſe etiam individuus; quia Eccleſia deductis neceſſariis, ſufficienter alimentare tenetur Patronum egenum, & non pro parte.

Onus etiam defenſionis eſt quid in ſe
4 individuum, quia Patronus tenetur ſufficienter, & non pro parte defendere Eccleſiam; *argum.text. in L.4.§.fin. ff.de verb. oblig. L. Loci corpus, §.Si fundus in fin. ff.Si ſervi vend.*

Jus denique præſentandi eſt individuum, quia eſt jus; adeôque quid incorporale, & intellectuale, quod eſt indiviſibile juxta prædicta. Unde cùm iſti effe-
5 ctus jurispatronatus ſint in ſe individui, ſequitur, quod juspatronatus etiam ſecundùm juris diſpoſitionem ſit individuum, ut eſt Textus hic, & optimè *Berous ibi n.68.& ſeqq.*

Sed licèt iſti effectus juris præſentandi ſint in ſe individui, tamen ſecundùm uſum, modum, exercitium, & commoditatem ſunt dividui; quia plus honoris debetur ab Eccleſia Patrono Regi, quàm Patrono ſimplici; & in pluribus ſuccurrendum eſt Patrono egeno nobili, quàm ignobili, ita *Lotter.de re benefic. lib.2. q.4. n.3. & quæſt.5. n. 39. Lambertin. ubi ſupra Pars II.*

n. 9. Rot. in Alexanen. beneficii 11. Aprilis 1712.§.final.coram R.P.D.Aldrovando, & notavi ſuperius in *Prima Parte Can. I. & II. & Can. III.* Et quia inter Patronos conveniri poteſt, ut unus præſentet pro una vice, & alius pro alia, & quòd unus præſentet in una Eccleſia, & alius in alia. *Berous hic n. 74. §.non obſtat. Gonzal. in d. cap. Quæcumq; n.9. & ſeqq. Rot.in Lauden. Canonicatus 3.Martii 1697.§.Individuitas coram Eminentiſs.de la Tremoille.* Et dicam infra in *Parte IV.*

ARGUMENTUM.

An, & quando Judex Laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, adjudicare poſſit uni ex illis Juſpatronatus? Et an Teſtator poſſit hoc facere?

SUMMARIUM.

1 *Judex laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, non poteſt inter ipſos dividere juspatronatus.*

2 *Judex laicus, quando in hæreditate ſunt plura jurapatronatus, poteſt in diviſione hæreditatis uni hæredi adjudicare unum, alteri aliud juspatronatus.*

3 *Judex laicus poteſt acceſſoriè adjudicare uni ex hæredibus juspatronatus.*

4 *Patronus dividendo hæreditatem inter ſuos hæredes, poteſt uni ex illis aſſignare juspatronatus, excluſis aliis.*

CASUS II.

QUidam Judex laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, adjudicavit uni ex illis juspatronatus? Quæritur, an hoc fieri poſſit per Judicem laicum.

1 Reſpondeo diſtinguendo plures caſus. Primo: Quando Judex laicus dividit hæreditatem inter hæredes, non poteſt inter ipſos dividere juspatronatus; tum quia eſt Judex incompetens, ut eſt *Text. in cap. Quanto de Judic.ibiq.Barbat.* tum quia juspatronatus eſt indiviſibile, ut hic eſt Textus; tum denique quia vel dividit hæreditatem inæqualiter, vel æqualiter ſi inæqualiter, non poteſt adjudicare juspatronatus uni ex illis habenti minorem partem in recompenſationem temporalitatis, quia aliàs committeretur ſimonia, *cap. De jure, de jurepat. Ripa reſpon.2.tit.de jurepat. n.1.* Si verò æqualiter, nec poteſt

uni ex illis adjudicare juspatronatus, tum quia est Judex laicus; tum quia non est ratio, quare potius uni, quàm alteri adjudicari debeat, tum quia cùm dispositio legis sit, quòd juspatronatus transeat insolidum apud omnes hæredes, hujusmodi dispositio tolli non potest per dispositionem humanam, *cap. Quærimoniam de jurepatronatu*.

2 Secundò. Si in hæreditate sunt plura jurapatronatus, potest Judex laicus in divisione hæreditatis uni hæredi adjudicare unum, alteri aliud juspatronatus, de consensu autem hæredum, qui cum hoc inter ipsos facere possunt, juxta *Lambertin. de jurepat. lib.1.par.2.quæst.2.art.36. n.13.* Factum Judicis censeretur factum eorundem hæredum, *L. Si ob causam, Cod. de eviction.*

3 Tertiò. Judex Laicus potest accessoriè adjudicare uni ex hæredibus juspatronatus, scilicet adjudicando uni ex hæredibus Castrum, aut Villam, cui esset annexum juspatronatus, nihil tamen dicendo, aut disponendo de ipso jurepatronatus, ita *Berous hìc n.38. & seqq. Lambertin. ubi sup. art.37. Barbat. in cap. Quantò de judic. Anan. in cap. Quærimoniam de jurepat.* sicuti ipse-
4 met Patronus dividendo hæreditatem inter suos hæredes, potest uni ex illis assignare juspatronatus, itaut aliis non competat. Ita *Berous hìc n.41.*

ARGUMENTUM.

Juspatronatus hæreditarium transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos, universaliter institutos.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos, universaliter institutos, non ut hæredes, sed quia hæredes, & n.3. 6. limita ut n.7. & 8.*

2 *Nomine hæredum veniunt quicunque hæredes tam sanguinis, quàm extranei.*

4 *In habentibus symbolum facilior est transitus.*

5 *Pro assequutione jurispatronatus merè hæreditarii unicè spectatur qualitas hæreditaria.*

CASUS III.

PAtronus instituit hæredem universalem Cajum ejus amicum: quæritur an unà cum hæreditate transiverit etiam ad Cajum juspatronatus?

1 Respondeo affirmativè; quoniam juspatronatus transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos: etenim Canones supradicti loquuntur de hæredibus sim-
2 pliciter, & indistinctè; sed nomine hæredum, veniunt quicunque hæredes, tam sanguinis quàm extranei, tam ex testamento quàm ab intestato, ut in *L. Hæredi appell. ff. de verb. sign.* Igitur juspatronatus transit ad quoscunque hæredes etiam extraneos, *Vivian. de jurepat. L.4.p.1.cap.2. n.1. Capon. discep. 66. n.4. Gratian. disc. 645. n.10. Rota decis. 409. n.1. par. 18. & coram Emerix jun. decis. 234. n.1. Molin. de primogen. l.1. C.24. n.3.* & in *Mediolanen. Archipresbyteratus 27. Januar. 1710. §. Quæ veritas coram R. P. D. Falconerio.*

3 Quod mirificè comprobatur paritate, nam juspatronatus transit ad extraneos cum universitate rerum, & corporum titulo particulari donationis, & venditionis, ut ex *Text. in cap. ex literis, & cap. Cùm sæculum de jurepat.* de quibus infra *Can. XIV. & XV.* Ergo à fortiori transibit ad hæredes extraneos succedentes in universum jus Testatoris titulo universali successio-
4 nis. Ratio est; quia in habentibus symbolum facilior est transitus, *L. In rem, §. Item quæcumque, ff. de rei vindic.* Major similitudo est inter Testatorem, & ejus hæredem universalem, cùm iste Personam defuncti repræsentet, & una eademque Persona cum defuncto censeatur, ut in *auth. de jur. juran. à mor. præst.* quam inter donatorem, & donatarium, aut inter venditorem, & emptorem. Ergo si cum universitate rerum, & corporum titulo particulari donationis, aut venditionis transit ad extraneos, à fortiori cum universitate rerum, & jurium transibit ad hæredes universales titulo universali successionis: aliàs, si juspatronatus non transiret, nisi ad eos de sanguine, non daretur transitus illius titulo particulari donationis, aut venditionis contra *dictos Text. cap. Ex literis, & cap. Cùm sæculum.*

5 Ad assequendum autem hujusmodi juspatronatus merè hæreditarium non requiritur, nec sufficit habere qualitatem descendentiæ, sed unicè spectatur qualitas hæreditaria, & qui illam habet juspatronatus obtinere debet, *Lotter. de re benef. lib.2.*

lib.2. q.11. n. 28. Rot. in Pennen. Beneficii ſuper Pertinentia 17. Martii 1710. §. Hoc inquam, coram R. P. D. Lancetta.

Nec etiam ad aſſequendum exercitium jurispatronatus, ſeu ut quis validè præſentare poſſit in patronatu hæreditario, non requiritur, quòd actu poſſideat hæreditatem dum patronus poteſt validè præſentare, etiam antequam ſit immiſſus in poſſeſſionem hæreditatis, ea ratione, quia in juribus incorporalibus pro eorum exercitio ſufficit habere jus citra facti poſſeſſionem: ut expreſsè teſtatur *Lotter. de re benef. lib.3. q.19. n.30.*

6 Sed juspatronatus tranſit ad hæredes univerſales etiam extraneos, non ut *hæredes*, quia non tranſit ad illos pro hæreditariis portionibus, ut hìc eſt Textus, ſed *quia hæredes*, ſcilicet tranſit ad omnes inſolidum. Et ita tenent *Innoc. Anania, Berous, Butrius, & alii* hìc *Calderin. de jurepatron.conſ.2. Lambertin. eodem tit. lib.1. par.2. quæſt.2. princip. Fagnan. Gonzal. hìc Ancharan. conſ. 81. Barbat. in cap. Quanto de judic. ſub n.12. §. Sed Bald. Gabriel. conſ.196. n.1. Anania in cap.Cùm ſæculum de jurepat. n.5.*

7 Quæ tamen concluſio limitatur in caſu, quo Teſtator expreſsè excluſerit à jurepatronatus hæredes extraneos, ut poteſt illos excludere juxta *Decium ſuper Decretal. in cap. Edoceri, & in cap. Significatum de Præben.Lambert. ubi ſupra art.2. Berous hìc n.34.*

8 Aut in caſu, quo Teſtatori competeret juspatronatus non ex fundatione, nec dotatione, nec conſtructione, ſed ex mero Privilegio Perſonali; quo caſu juspatronatus extingueretur cum Perſona Teſtatoris, & non tranſiret ad hæredes extraneos, *Ciarlin.controv.159. n.13.& ſeq. D. meus Advoc. Pitonius diſcept. eccleſ. 33. p.1. rec.*

ARGUMENTUM.

Juspatronatus non tranſit ad hæredem inſtitutum in re certa. Quod tamen limitatur in aliquibus caſibus.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus non tranſit ad hæredem particularem inſtitutum in re certa, nec ad merum executorem,*& n.2.*ſed limita,* ut n.3. & 4.

2 *Inſtitutus in re certa non eſt propriè hæres.*

5 *Teſtator non poteſt ſpecialiter legare juspatronatus uni Perſonæ, abſque conſenſu Epiſcopi, poteſt tamen illud legare compatrono, aut Eccleſiæ abſque hujuſmodi conſenſu,* ut n.6. & 7.

CASUS IV.

QUidam Patronus habens duos filios; Unum ex eis inſtituit hæredem in re certa, nimirum in certa quota bonorum; alio univerſaliter inſtituto hærede; quæritur an juspatronatus tranſeat ad filium in re certa inſtitutum?

1 Reſpondeo negativè, quia juspatronatus tranſit cum univerſitate rerum, & bonorum, non autem cum rebus particularibus, juxta *Text.in cap.Ex literis, & in cap. Cùm ſæculum de jurepat.* de quibus infra *Can.XIV.& XV.* Ergo non tranſit ad hæredem particularem inſtitutum in re certa. Item inſtitutus in re certa non eſt

2 propriè hæres, ſed legatarius, vel potiùs tertia ſpecies participans de hærede, & legatario, *L.Quoties, ff. de hæred. inſtit.* ac proinde in materia jurispatronatus non comprehenditur ſub ſimplici nomine hæredis, quia in exorbitanti, & materia ſtricta ſub ſimplicibus non comprehenditur caſus mixtus, *L. 2. in princ. ubi Bart. & Alex.ff.de verbor. oblig.* ſed materia jurispatronatus eſt materia exorbitans: igitur ubi dicitur, juspatronatus tranſire ad hæredem, nomine hæredis non venit inſtitutus in re certa; & hanc concluſionem communiter tenent ferè omnes Doctores, *Abb. Berous n. 22. & ſeqq. hic Lambertin. de jurepat. lib.1. p.2. quæſt. 2. art.16. n.6. Lotter. de re benefic.lib. 2. quæſt. 11. n.28. Rota deciſ. 24. n.2. poſt Vivian. de jurepat. & deciſ.70.n.16.par.12.& deciſ.413.n.11. & deciſ.560.n.2.par.18. & deciſ.223.n.1. par.19. recen. Garz. de benef.par.5. cap.9. n.17.* Ex quo ſequitur, quod ſi juspatronatus non tranſit ad hæredem inſtitutum in re certa, multò minus tranſibit ad merum Executorem teſtamentarium patroni; qui nullatenus eſt hæres, ut firmavit *Rot.in Barchinonen.beneficii 14.Maji 1685. §.Cæterum in fine, coram R.P.D.Florez.*

3 Limitatur tamen hæc concluſio in caſu, quo non eſſet inſtitutus hæres univerſalis; vel eſſet inſtitutus hæres univerſalis, ſed non potuerit ſic inſtitui; vel eſſet in-

institutus, sed non acceptaverit, nec adierit hæreditatem; in quibus casibus juspatronatus transit ad hæredem institutum in re certa, quia per jus accrescendi universa hæreditas consolidatur in ipso; & ad repudiantem hæreditatem universalem juspatronatus non transit, *Anan. cons.86. Calderin. cons.2. Abbas hic.*

4 Limitatur etiam in casu, quo hæres esset institutus in re certa, quæ esset aliqua universitas, puta Villa, Castrum, cui esset annexum juspatronatus; vel in casu, quo Testator specialiter legasset de consensu Ordinarii juspatronatus instituto in re certa; in quibus casibus juspatronatus transit ad hæredem institutum in re certa, ut bene advertunt hic *Boreus n.30.& seqq. Lambertin. ubi supra, & art.17.* secus autem si Testator legasset hujusmodi juspatronatus eidem instituto in re certa absque consensu Ordinarii; tunc enim non transiret ad illum juspatronatus, dum Te-
5 stator non potest specialiter legare juspatronatus uni personæ, absque consensu Episcopi, *Lambertin. de jurepat. lib.1. p.2. quæst.1. art.9. n.1. Rocc. de Curt. eodem tractat. in verb. is, vel ipse, à quo n.38. Abbas in cap. Cùm sæculum hoc tit. n.6. ibique Anania n.4. Butr. in cap. Cùm sæculum n. 2. Berousin. cap. illud de jurepat. n.12.* nisi illa
6 persona sit compatrona, *Rot. coram Achill. decis.10. de jurepat. Vivian. de jurepat. lib.4. cap.1. n.31. & cap.4. n.6. & coram Verall. decis.284. p.1. & decis.131. p. 2. & coram Coccin. decis.464. n.8. & coram Dunoz. jun. decis.79. n.5. & decis. 96. n.9.* Aut nisi sit
7 aliquis locus Religiosus, vel Ecclesia, *Butr. in cap. Cùm sæculum de jurepatr. n. 2. Boreus in cap. Illud de jurepat. n.13.*

ARGUMENTUM.

Juspatronatus ab initio hæreditarium, an fieri possit per successorem fundatoris gentilitium.

SUMMARIUM.

1. *Fundator potest mutare qualitatem jurispatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium.*
2. *Patroni hæredes Fundatoris, an possint mutare qualitatem jurispatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium?* & n.3.
4. *Patronus potest mutare juspatronatus, ut de laicali efficiatur Ecclesiasticum, & de non Sacerdotali efficiatur Sacerdotale.*
5. *Patronus potest successoribus præjudicare, & juspatronatus hæreditarium supprimere, & ei renunciare.*
6. *Conditio, quòd juspatronatus sit Gentilitium, est favorabilis Ecclesiæ.*
7. *Conditiones novæ, quando sunt præjudiciales Ecclesiæ patronatæ non possunt apponi post fundationem, nec à Fundatore, nec ab ejus successoribus, secus si sunt utiles, & non præjudiciales eidem Ecclesiæ.*
8. *Juspatronatus hæreditarium fieri potest gentilitium per observantiam subsecutam.*
9. *In jurepatronatus gentilitio succeditur in capita, & non in stirpes.*
10. *Juspatronatus transit ad hæredem universalem, non verò ad hæredem institutum in re certa.*
11. *Juspatronatus in dubio censetur hæreditarium.*
12. *Patronus potest mutare juspatronatus hæreditarium in gentilitium,* & n.14.
13. *Juspatronatus esse gentilitium arguitur ex præsentatione etiam ineffectuata.*
15. *Præsentatio facta cum expressione, quod juspatronatus sit de domo, aut familia de talibus, an probet illud esse familiare,* & n.31.
16. *Literæ Apostolicæ pro præsentato, in quibus enunciatur juspatronatus esse laicorum de domo, aut familia de talibus probant juspatronatus esse gentilitium;* & n.17. *amplia ut* n.18.
19. *Præsentatio expleta in capitæ, & non in stirpes, probat qualitatem gentilitiam,* & n.20.
21. *Reservato jurepatronatus pro omnibus de familia in genere, præsentatio explenda est per modum Collegiativum, & major pars prævalere debet minori.*
22. *Juspatronatus gentilitium defertur ad solos masculos agnatos, ad fœminas verò nonnisi per posterius,* ut n.23.
24. *Ex præsentatione incerta, & erroneè admissa, non acquiritur quasi possessio præsentandi, nec dicta præsentatio est attendibilis.*
25. *Præsentatus à majore parte patronorum est præferendus.*
26. *Gratiæ derogatoriæ pro medietate resolvuntur in simplicem gratificationem.*

27 *Mu-*

27 *Mutatio jurispatronatus hæreditarii in gentilitium non præsumitur, & onus illam probandi incumbit asserenti.*

28 *Præsentatio facta a patrono cum expressione*, uti filius, & hæres, *demonstrat juspatronatus esse mixtum, & non omnino gentilitium.*

29 *Reservato jurepatronatus sibi, & hæredibus suis in perpetuum, an censeatur reservatum, tam pro descendentibus, quàm pro extraneis*, & n.30.

32 *Enunciativæ editæ præter necessitatem, & importantiam actus non attenduntur.*

33 *Præsentationes magis consonæ fundationi, & juris præsumptioni conformes præferendæ sunt aliis præsentationibus.*

34 *Res judicata non comprehendit, quod non apparet effectivè declaratum, seu definitum.*

35 *Voluntas elicitur etiam ex actu nullo.*

36 *In jurepatronatus gentilitio an, & quando omnes de familia, & etiam pater cum filio admittantur ad præsentandum.*

CASUS V.

POssidet Nobilis Familia A, titulo hæreditario juspatronatus ad diversa Beneficia, & Cappellanias, præsertim ad Cappellaniam SS. Samalidis, Nicodemi, & Abibonis. De anno 1596. illi de familia, ad formam *Clement. plures de jurepat.* diviserunt dictum juspatronatus per turnum, & alternativam; in qua divisione de communi consensu statuerunt præfatum juspatronatus, extantibus descendentibus masculis de familia A, ad eos spectare, exclusis fœminis, ut ex Instrumento transactionis ibi: *Item volsero, convennero, e dichiararono, che stante li descendenti maschi legitimi, e naturali della Famiglia A, le femine non possino, nè debbano succedere nel padronato di detti Benefizii Ecclesiastici spettanti à detta famiglia, mà vogliono, che siano in tutto, e per tutto escluse, nè ragione alcuna abbino, ò possino avere in detti loro padronati.*

Postremò tota familia A, consolidata fuit in Julio, qui cùm ab hac vita migrasset, reliquit quatuor filios masculos, nempe Joannem Franciscum Primogenitum, quem hæredem universalem instituit Gherardum, Flaminium, & Federicum nunc defunctum, quibus titulo institutionis reliquit solam legitimam.

Vacante nunc per obitum ultimi Rectoris præfata Cappellania SS. Samalidis, Nicodemi, & Abibonis, Joannes Franciscus præsentavit ad illum Titium; alii duo fratres verò nempe Gherardus, & Flaminius præsentarunt Sempronium. Quo posito ad effectum agnoscendi, quis ex dictis Præsentatis sit instituendus, & obtinere debeat Cappellaniam, proposita mihi fuerunt sequentia dubia.

Primò: An juspatronatus ab initio hæreditarium vigore dictæ transactionis initæ anno 1596. sit gentilitium, & quatenus negativè.

Secundò: Ad quem ex dictis Fratribus de Familia A, & pro qua portione spectet?

1 Et videtur, quoad primum negativè respondendum; licèt enim fundator post perfectam fundationem Beneficii valeat ita mutare qualitatem jurispatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium, & quandocumque possit per eum imponi qualitas gentilitia juripatronatus hæreditario, accedente consensu Ordinarii, *Rota decis. 675. n.2. in fine par. 1.* tamen successores ipsius Fundatoris in jurepatronatus, seu patroni non possunt mutare qualitatem jurispatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium, ut expressè tuetur, *Lotter. de re benefic. lib. 2. q.47. n.64. & 65.* asserens hoc esse de mente *Felini in cap. Cùm accessissent sub n.19. versic. secundus casus de constit. & Rotæ decis. 346. n.6. coram Merlin.*

2 Ea ratione, quia hæres, & successor non potest immutare statum præscriptum à Fundatore in jurepatronatus, nec etiam de consensu Ordinarii, absque beneplacito Apostolico alterare voluntatem Fundatoris in forma specifica servandam, adeôque illi de familia A, non poterant juspatronatus, quod erat ab initio hæreditarium, vigore transactionis initæ anno 1596. reddere gentilitium, *Ferrett. cons. 134. per tot. Bald. in L. Si testam. n.1. & seqq. C. de testam. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæst. 47. n.6.*

3 Contrarium tamen verius de jure censeo; quoniam quando plures sunt Patroni hæredes, & successores Fundatoris possunt isti unanimi consensu donare, & reservare juspatronatus hæreditarium eis de familia masculis, exclusis fœminis, & sic reddere illud gentilitium, immo possunt

ſunt qualitatem hæreditariam in gentilitiam ad formam majoratus, & primogenituræ immutare etiam ſinè conſenſu Ordinarii, quid quid ſecus eſſet, ſi unus ex dd. patronis diſſentiret, & nollet, juspatronatus hæreditarium eſſe gentilitium; ſicuti competente jurepatronatus omnibus de parentela, poſſunt iſti omnibus concurrentibus, & nemine diſcrepante admittere extraneum ad præſentandum cum eis; ſecus uno ſolo diſcrepante, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quæſt. 2. & quæſt. 4. art. 4. n. 3. & lib. 2. par. 2. quæſt. 2. art. 16. Ciarlin. controv. 159. n. 22. lib. 2.* & juxta magiſtralem Deciſionem Sacræ *Rotæ in Romana Cappellaniæ S. Nicolai 8. Junii 1709. coram R. P. D. Anſaldo confirmata 17. Martii 1710. coram eodem inferiùs legen. & in Tuden. Parochialis de Reverteme 7. Decembris 1708. §. Si quidem omiſſo coram R. P. D. Lancetta, & in Compoſtellana Parochialis de Pardeſſoa 2. Julii 1710. §. Serotinum coram R. P. D. Falconerio, & in Romana Cappellaniæ 3. Junii 1711. §. In hoc igitur coram R. P. D. Anſaldo, & in Bononien. Beneficiorum de Caſtello 9. Junii 1713. §. Rurſus coram R. P. D. Anſaldo. Tuden. Parochialis de Reverteme 25. Junii 1708. §. Cæterum coram R. P. D. Anſaldo.*

Ratio eſt, quia licèt translatio patronatus non poſſit attentari in præjudicium illius, cui eſt jus quæſitum, nihilominus cum hæreditario patronatui imprimitur ab omnibus intereſſe habentibus hæc qualitas gentilitia, non ſolùm ceſſat præjudicium iſtud, eo quia, quod introductum eſt in favorem patronorum, poſſunt ipſi ei renunciare, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quæſt. 4. art. 4. n. 3.* ſed etiam impreſſio hæc tendit in favorem Eccleſiæ, cui aperitur ſpes libertatis poſt extinctam familiam, *Achill. de Graſſ. deciſ. 10. n. 3. de jurepat. Lotter. de re benefic. lib. 2. quæſt. 11. n. 5. Rota deciſ. 163. n. 3. par. 1. recent.*

4 Quam ſententiam expreſsè tuetur, *Vivian. de jurepat. d. lib. 4. cap. 9. n. 28.* & quidem veriorem puto utpote principiis magìs ſolidis innixam, nam patronus poteſt donare juspatronatus laicale hæreditarium Eccleſiæ, & ſic ita mutare illud, ut de laicali efficiatur Eccleſiaſticum, juxta *Text. in cap. Si laicus de jurepat. in 6. ibique Monach. Gemin. Card. de Luca de jurepatr. diſc. 59. n. 13. Rota in Aprutina Beneficii 19. Junii 1705. §. Etiamſi coram R. P. D. Scotto.* Inſuper patronus reſervando juspatronatus hæreditarium favore aliquorum poteſt apponere modum, quòd præſentandus ſit Sacerdos, aut in ſacris conſtitutus, & ſic de non Sacerdotali reddere illud Sacerdotale, non obſtante, quòd fundator impreſſerit in eo ſolam qualitatem laicalem, & non Sacerdotalem, *Lambertin. de jurepat. lib. 1. par. 2. quæſt. 4. art. 4. n. 3.* Ergo etiam patronus poterit juspatronatus hæreditarium reddere gentilitium, & imprimere in illo qualitatem gentilitiam, non obſtante, quòd fundator in ejus fundatione impreſſerit in ju-
5 repatronatus ſolam qualitatem hæreditariam: Patronus enim poteſt ſucceſſoribus præjudicare, & uni totum juspatronatus hæreditarium prælegare, & etiam in extraneum transferre, immo poteſt ſupprimere, & ei renunciare, ita quod Eccleſia remaneret libera etiam ſinè conſenſu Epiſcopi, nec hæredibus competit querela, juxta *Text. in cap. Significavit de teſt. Alex. conſ. 13. n. 10. & conſ. 20. n. 6. lib. 5. Roch. de Curt. de jurepat. in verb. pro eo, quæſt. 14. n. 30. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 2. quæſt. 2. art. 7. n. 1. & ſeqq. Covarr. reſolut. lib. 2. cap. 18. n. 10. Rota deciſ. 653. n. 1. & 2. coram Pamphil.*

6 Et ratio hujus eſt, quia conditio, quòd juspatronatus ſpectet ad ſolos maſculos de familia excluſis fœminis, ſeu quòd ſit gentilitium, non eſt contra jus, nec eſt præjudicialis, immo favorabilis Eccleſiæ; adeóque in tranſactione anni 1596. potuit apponi ab eis de Familia A, patronis.
7 Licèt enim novæ conditiones, vel nova pacta, quando ſunt præjudicialia Eccleſiæ patronatæ, & illi oneroſa non poſſint apponi poſt fundationem, nec à fundatore, nec ab ejus ſucceſſoribus, etiam cum conſenſu Epiſcopi; tamen quando ſunt utilia Eccleſiæ, vel non præjudicialia, poſſunt apponi poſt fundationem, quia nihil eſt, quod repugnet, *Gloſſ. in cap. Cùm dilectus in verb. conſtitutum de conſuetud. ibiq; Abb. Rocch. de Curt. de jurepat. verb. pro eo, quæſt. 13. n. 29. Lambertin. eod. tract. lib. 1. par. 2. quæſt. 4. art. 4.*

8 Eoque magìs dictum juspatronatus eſt Gentilitium, ſi adſit obſervantia, nimirum ſi ab anno 1596. uſque nunc tantùm illi de

de Familia A masculi, & nullatenus fœminæ præsentaſſent, ad Beneficia de eorum Jurepatronatus cum ſubſecuto effectu, dum Juſpatronatus, ab initio hæreditarium, fieri poteſt gentilitium per obſervantiam ſubſecutam, quæ attendi debet ad effectum diſcernendi, an Juſpatronatus ſit hæreditarium, vel gentilitium. *Gabriel. conſ.* 196. *num.* 6. *lib.* 2.; ut *notat Vivian. de Jurepat. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 29. *Rot. deciſ.* 346. *num.* 13. *coram Merlin. & in Firmana Juriſpat.* 21. *Aprilis* 1704. *coram b. m. Muto.*

Non obſtat Doctrina *Fælini in dicto capit. cùm acceſſiſſent* citatus à *Lotterio* contrarium ſentiente ubi ſupra num. 1. quia ipſe loquitur de conditionibus favorabilibus Eccleſiæ mutandis, dicens, quòd non poſſint mutari ab Epiſcopo etiam cum conſenſu Patroni abſque cauſa neceſſaria; non verò de conditionibus favorabilibus, & utilibus Eccleſiæ apponendis, dum non dicit, quòd non poſſint apponi conditiones utiles Eccleſiæ in translatione Juriſpatronatus, ut legenti patet.

Deciſio autem *Rotæ* 346. *num.* 6. *coram Merlin.* non adverſatur, quia Patres in ea deciſione non definierunt Juſpatronatus ab initio hæreditarium non poſſe fieri gentilitium, ſed ſolùm ibi dicitur, quod aliqui ex Dominis dubitabant, an Jacobus ſucceſſor potuerit immutare naturam, & ſtatum Juriſpatronatus, itaut de hæreditario efficeretur gentilitium.

9 Poſito igitur, quod præfatum Juſpatronatus vigore d. tranſactionis ſit Gentilitium, ſequitur, quòd ſpectet ad Joann. Franciſcum Gherardum, & Flaminium de Familia A. in capita, & non in ſtirpes, itaut unuſquiſque eorum habeat propriam vocem *Gabriel. conſ.* 196. *num.* 4. *lib.* 2. *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 123. *Rota deciſ.* 289. *num.* 4. *part.* 5. *recent.* Ex quo concludo, quòd Sempronius præſentatus à Gherardo, & Flaminio ſit inſtituendus in dicta Cappellania, & præferendus Titio præſentato à ſolo Joanne Franciſco, utpote præſentatus à majori parte Patronorum ad *Text. in cap. Quoniam de Jurepat. ibique Innocent. Abb. Butr.*, *Bero*: *num.* 23. §. *Plus placet*, *Gonzal.*, & *Fagnan.*

Quoad ſecundùm dubium, videtur reſpondendum, Juſpatronatus prædictum, quatenus ſit hæreditarium, ſpectare inæqualiter ad dictos Fratres de Familia A., nam cùm hæreditas Julii fuerit diviſa inæqualiter inter dictos fratres, nempe in quinque partes, quarum duæ fuerunt aſſignatæ Joanni Franciſco Primogenito, & aliæ tres aliis tribus Fratribus, quorum uno decedente fuit ejus pars ſubdiviſa in tres partes, quarum una fuit aſſignata eidem Joanni Franciſco, aliæ verò duæ aliis duobus Fratribus: & ſic de dicta hæreditate Julii duas partes cum una tertia obtinuit idem Joannes Franciſcus; alius verò duas partes cum duabus tertiis obtinuerunt alii duo Fratres, ſequitur quòd etiam Juſpatronatus, quod cum hæreditate defertur, quoad ejus uſum, & exercitium ſpectet ad dictos Fratres inæqualiter, nempe pro duabus partibus cum una tertia ad Joannem Franciſcum, pro verò aliis duabus partibus cum duabus tertiis ad alios duos Fratres juxta: *Vivian. de Jurepat. lib.* 4. *part.* 1. *cap.* 2. *num.* 1., *Capon. diſcept.* 66. *num.* 4. *Gratian. diſcept.* 645. *num.* 10. *Rota dec.* 409. *n.* 1. *part.* 18. Et ſic etiam in hoc caſu eſſet præferendus, & inſtituendus Sempronius, utpote præſentatus à duobus Fratribus habentibus majorem partem Juriſpatronatus.

His tamen non obſtantibus ſentio, quòd in caſu, quo Juſpatronatus ſit hæreditarium, illud ſpectare ſolùm ad Joannem Franciſcum, & nullatenus ad alios Fratres de Familia A. Quoniam Teſtator univerſalem hæredem inſtituit Joannem Franciſcum primogenitum; Aliis verò Fratribus titulo inſtitutionis reliquit ſolam legitimam; quapropter cùm cer-
10 tum ſit de Jure, quòd Juſpatronatus tranſeat ad hæredem univerſalem, non verò ad hæredem inſtitutum in re certa pro ſua legitima juxta: *Abbat. Bero*: *num.* 22., & *ſeqq. in cap. Perlatum de Jurepat.*, *Lambert. de Jurepat. lib.* 1. *part.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 26. *num.* 6., *Lotter. de re benefic. lib.* 2. *queſt.* 11. *num.* 28. *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 17., & ſuperius probavi *Caſ. IV.* Nam etſi legitima ſit Jus quoddam univerſale; non tamen eſt univerſitas, cui Juſpatronatus accedit, cùm legitima ſit quota Bonorum hæreditatis pars. *Text. in L. Papinianus* §. *Quarta ff. de inoff. teſtam.*

ſtam. Barth. in L. ex facto ff. de hæred. inſtit. column. 2. Jaſon. in L. Quoties column. 3. cod. eodem tit. Sequitur, quod ad ſolum Joannem Franciſcum hæredem univerſalem inſtitutum à Patrono, & non ad alios de Familia A ſpectet præſens Juſpatronatus. Quo poſito in hoc caſu inſtituendus eſſet in dicta Cappellania Titius præſentatus ab eodem Joanne Franciſco vero Patrono, & nullatenus Sempronius præſentatus ab aliis Fratribus, ad quos non ſpectat Juſpatronatus, ad *Text. in capit. Decernimus 16. quæſt. 7. Vivian. de Jurepatronat. lib. 12. capit. 7. num. 2. Rota in Verulana Abbatiæ 23. Aprilis 1706. coram R. P. D. Caprara.*

Hæc omnia pro meo ſtudio ſcribebam in una *Piſana Juriſpatronatus* ex commiſſione Domini Mei Advocati Pitonii, cui fuit commiſſum ut ſcriberet pro veritate in eadem cauſa prout poſtea ſcripſit cum ſuo particulari Reſponſo.

R. P. D. ANSALDO

Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai.

Veneris 28. Junii 1709.

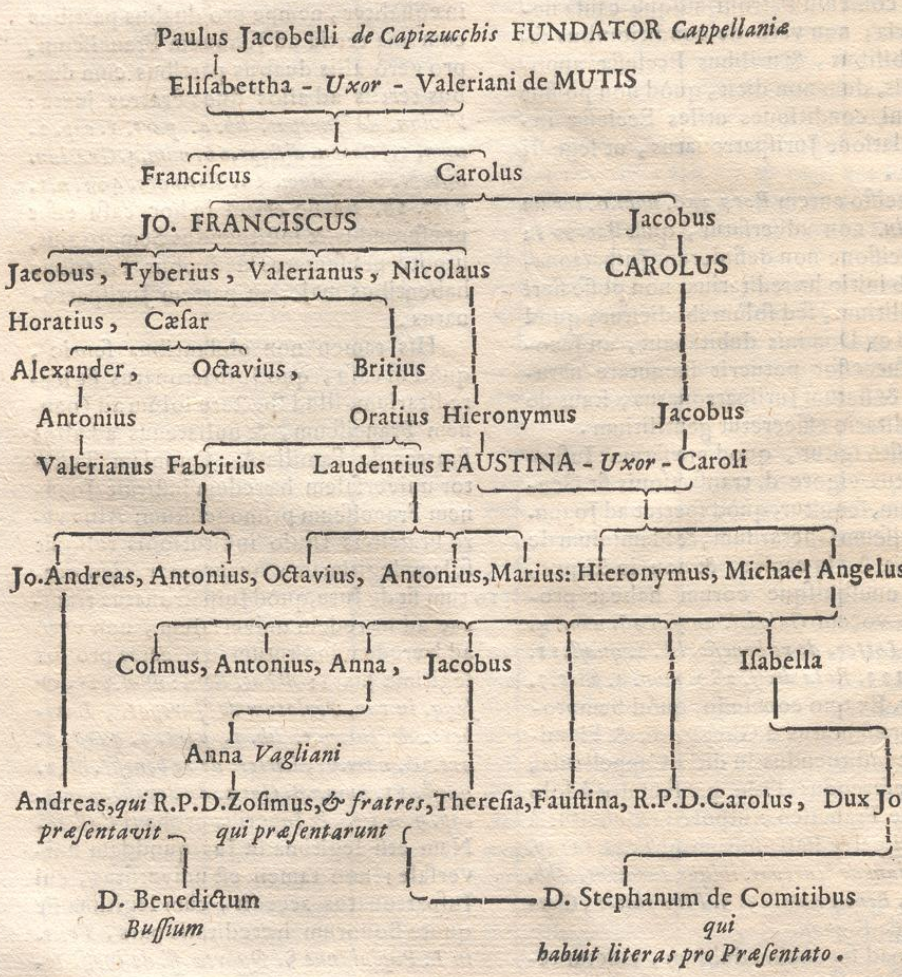

Uti

UTi dicebatur in illa *Urbanien.Canonicatus*, quæ habetur impreſſa inter *meas Deciſiones* in ordine *la* 9. ubicumque non conſtat de rerum initio, vel ante ævo ad ſimilitudinem Nili in ſeptemplici poſtmodum propagatione ora pandentis in Mare caput, ſive principium, neceſse eſt per ſubſequuta indicia, & argumenta fontem eo modo, quo poſſumus attingere, ut adamuſſim evenit in præſenti controverſia; cùm enim de poſitiva fundatione Beneficii, de quo diſceptabatur per aſſueta publica documenta minimè liqueret, & prætenderet D. Abbas Buſſii veluti per obitum Philippi præſentatus à D.Andrea de Mutis præcellere, ſeu tranſcendere jura D. Stephani Abbatis de Comitibus, ex quo ſignanter verſaremur in Jurepatronatus familiare, ſeu gentilitio, unde non forent exequibiles literæ, quas idem Abbas de Comitibus cum præſuppoſito præſentationis obtentæ à majori parte, vel ſaltèm medietate Patronorum hactenus exiſtentium obtinuerat, ſibique idcirco majus concedenda eſſet inſtitutio; Scribentes è converſo pro D.Abbate de Comitibus, nec etiam diffitebantur aſſequi exequutionem præfatarum literarum, adhuc vigente enunciato ſuppoſito familiaris, ſeu gentilitiæ qualitatis, multoque evidentius quoties ex prædictis ſubſequutis indiciis & argumentis evinceretur revera Juſpatronatus emicare ſimpliciter hæreditarium, unde *Domini* in hoc conflictu, & in hac trium ferme ſæculorum obumbratione lucem veritatis ſedulò perquirentes, nihil ſtatuendo ad cujus favorem protenderet ſequela, ſi Juſpatronatus reputandum eſſet gentilitium, vel familiare crediderunt ſuperemergere ſigna qualitatis hæreditariæ, qua profectò triumphante ambigere fas non erat, quin, uti reſcripſerunt, *Literæ Apoſtolicæ Abbatis de Comitibus omnimodam merentur executionem, & Benedicto Abbati Buſſio danda non foret inſtitutio.*

Quatenus enim pertinebat ad eruendam, atque ſtabiliendam gentilitiam, ſive familiarem qualitatem, non inficiebantur quidem defenſores D. Abbatis Buſſi, quod introſpecta præfata obſcuritate circa fundamentalem erectionem hujus Beneficii, ſeu Cappellaniæ nuncupatæ *S. Nicolai* ſitæ in Eccleſia, quæ vulgò compellatur *S. Maria in Campitello*, regula potiùs aſſiſteret pro hæreditaria qualitate. Tum quia non conſtito de expreſſo tenore erectionis, ſeu fundationis in contrarium per authentica documenta Sacri Canones, qui citra poſitivam reſervationem fundantibus, & erigentibus Beneficia Eccleſiaſtica ubere benignitatis pleno largiuntur Juſpatronatus Fundatoribus, eorumque hæredibus in perpetuum ad *Textum in cap.* 1., *& cap. cùm ſæculum de Jurepatronatus, Gloſ. in cap. conſideran-*
11 *dum* 16. *quæſt.* 7. Viam conſequutivam ſternunt præſumptioni, quod in dubio Juſpatronatus cenſendum veniat hæreditarium, & proindè cum terminis teſtatæ, vel inteſtatæ ſucceſſionis pro regulandis, ſeu diſcriminandis vocibus Patronorum, procedatur per ea, quæ reſpectu primæ concluſionis paſſim affirmant *Calderin.conſil.* 4. *eodem tit. de Jurepatronat. Lotther. de re Beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 19., *&* 20. *Card. de Luc. de Jurepatronat. diſcept.* 21. *n.* 4. *Rot. deciſ.* 172. *n.* 20. *penès Poſth. de manutent. deciſ.* 183. *n. primo deciſ.* 411. *n.*2. *coram Duran., coram Buratt. deciſ.* 798. *n.* 7. *coram Merlin. deciſ.* 367. *n.* 2., *&* 3., *& deciſ.* 489. *n.*6., *&* 7. *coram Emerix Jun. deciſ.* 102. *n.* 13. *par.* 19. *recent. in Firmana Jurispatronatus ſuper negocio principali* 15. *Decembris* 1702. §. *Hæc autem coram bon.mem. Muto, & in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Licet enim coram Me*. Et quoad ſecundam ad normam *Clem.plures de Jurepatronat.* ſubnectunt *Abb. in cap. cùm ſæculum, & ibi Gloſs. de Jurepatronat. Covarruv. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 6. *Ricc. in prax. rer. foren. Eccleſ. deciſ.*212. *n.* 273. *Vivian. de Jurepat. p.*1. *lib.*4. *c.*2. *n.*1., *Barboſ. de offic., & poteſt. Epiſcop. par.*3. *alleg.*71. *n.*2., *&* 3. *Card. de Luc. de jurepatronat. diſc.*60. *n.*1.

Tum etiam, quia prima veſtigia hujus fundationis manifeſtè ſic ſuadebant, vel potiùs oſtendebant, perſpectis ſiquidem litteris, ſeu Breve *Pauli* hoc nomine *Secundi* editis ſub *anno* 1466. ad litteram coruſcabat, quòd Paulus Jacobelli de Capizucchis præſentandi facultatem reliquerat Eliſabetthæ ejus filiæ, & univerſali hæredi, ipſa verò Eliſabeth de ſubſequenti *anno* 1467. enunciando Teſtamentum, & fundationem à præfato Paulo Jacobellio promanantem in exequutionem

ejus voluntatis præsentando quemdam Nicolaum explicitè asseruerat, Paulum ipsius Patrem reservasse *sibi* (sunt verba præcisa,) *& hæredibus suis in perpetuum in dicta Cappella Jus præsentandi*, *Summario D. Abbatis de Comitibus n.* 1. *litt. C. & D. Abbatis Bussij n.* 2. proideque licèt de tali Testamento, de tali reservatione ex injuria fortasse temporum non appareret, nihilominus duplicata hæc enunciativa, & suppositio facta per Summum Pontificem, & per unicam Pauli filiam, & hæredem paternis adhuc cineribus incalescentibus omnem auferebat, juncta præsertim juridica præsumptione, de qua proximè, fluctuandi ansam quemadmodum in ordine ad tam antiquas, & effectum sortitas enunciativas, videre est penès *Gabriel. in tit. de probation. conclus.* 2. *n.* 59. *vers.* 3., *& limit. Vivian. de Jurepatronat. p.* 2. *lib.* 11. *cap.* 5. *n.* 49. *Rot. decis.* 445. *n.* 15. *coram Cerr. decis.* 29. *n.* 19. *parte* 7. *decis.* 679. *n.* 4. *parte* 18. *recent.* cum aliis in fortioribus relatis concordan. *in Faventina Jurium Parochialium* 28. *Junii* 1697. §. *Prætermisso cum seqq. coram me*.

12 Verùm admissa quoque hac suppositione, & præcisivè pro nunc à solito sicuti opinabantur fundamento derivante à nimiùm famigerata sanctione *Alexandri III. in cap. consultationibus de Jurepatronat.* ratione ultimi status, de quo inferiùs adhuc introeundo, penetrandoque viscera meritorum replicabant prænominati Defensores D. Abbatis Bussi, quòd prædicta præsumptio juris, & gemina vetustissima enunciativa, vloebat tantummodò indicare, quòd Juspatronatus fuisset à sui primordio quidem hæreditarium, illudque tanquam tale steterit penès Elisabetham primam hæredem, & filiam Pauli fundatoris, & deinceps descenderit in Joannem Franciscum ex persona Caroli ejus filii nepotem usque ad expletam de *anno* 1492. ad limites cujusdam divisorii laudi antecedentis per eundem Joannem Franciscum præsentationem pro duabus ex tribus partibus, seu ratis hæreditariis, sed abindè citra transitum indubitatum fecisse affirmabant in aliam prorsus naturam, seu qualitatem gentilitiam, sive familiarem, jam enim (& in hoc bene subdebant) nulla coincidebat amaritudo quin sinè earumdem Sacrorum Canonum læsione, & reluctantia valeret Juspatronatus hanc metamorphosim, seu immutationem ad libitum Patronorum pro tempore subire non obstante littera fundationis in oppositum ex rationibus latè perpensis, sæpiusque approbatis per *Sanchez. consil. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 91., *& seqq. Marc. Antonin. var. resol. lib.* 1. *resol.* 87. *n.* 9. *Vivian. de Jurepatronat. parte.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *n.* 28., *&* 47. *cum seqq. Card. de Luc. de eod. tract. disc.* 60. *n.* 22. *Rot. decis.* 267. *n.* 5. *cum seqq. par.* 6. *decis.* 430. *n.* 23. *par.* 9. *decis.* 122. *n.* 6. *& seqq. par.* 11. *rec. in Asten. Jurispatronatus* 14. *Februarii* 1698. §. *quia in fine coram Eminentissimo Caprara impress. apud Balducc. rer. judicatar. tom.* 3. *tit.* 3. *decis.* 2. *n.* 10. *in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Ex qua præsentatione coram eodem in Firmana Jurispatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *Prout nihil urget coram bo. me. Muto, & in Tuden. Parochialis de Reverten.* 7. *Decembris* 1708. §. *Siquidem omisso coram R. P. D. meo Lancetta*.

Ad rem itaque applicando prosequebantur, quod vacante hoc beneficio de anno 1547. Nicolaus, Cæsar, & Horatius à memorato Joanne Francisco descendentes ad positivam devenere præsentationem sub ea litterali expressione videlicet -- *Cum fuerit, & sit, quòd aliàs præsentatio ad Altare, seu Cappellam S. Nicolai sitam in Ecclesia S. Mariæ de Campitello ad Dominos, & familiam de Mutis, quæ vacare contigerit de Jurepatronatus pertineat* -- Ac propterea cùm in hujusmodi præsentatione nec ulla, vel minima facta legeretur indigitatio tituli, aut successionis hæreditariæ, sed pertinentia attributa appareret *familiæ de Mutis* quisnam ambigere poterat, quod Juspatronatus esset verè effectum familiare de tempore intermedio ab anno scilicet 1492. ad prædictum annum 1547., dum quando mentio fit de familia *de Talibus* citra imaginabilem mentionem, & mixturam qualitatis hæreditariæ Juspatronatus reputari debet undique familiare, cadente dumtaxat disceptatione an Universa familia in genere in his terminis dicatur Patrona, vel potiùs, & hæc, & illa stirps, Linea, aut Columnellus, ut de his omnibus habetur in *Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. *ex* §. *Dicebat igitur cum seqq.*, *& ferè per tot. coram Me*.

Immò

Immo dum Patroni de prædicto anno 1543. non fuerint obloquuti ſimpliciter de pertinentia ad familiam de Mutis per verba ſolummodo temporis præſentis, ſed expreſſerint verba ſignificativa, & ſuppoſitiva temporis præteriti in ordine ad eandem pertinentiam, ut ibi -- *Cùm fuerit, & ſit* -- Ecce quod eo faciliùs per decurſum annorum 60., & ultra nimirum veriſimiliter poterat poſt ingreſſum Juspatronatus in Linea Joannis Franciſci fieri talis immutatio, quæ tanquam favorabilior Eccleſiæ in reducenda ſervitute ad minorem numerum Patronorum valuerat ſubſequi, ſtatim ac idem Joannes Franciſcus, vel ejus filii, & deſcendentes diſpoſuerant; vel inter vivos, vel in ultima voluntate favore maſculorum, & agnatorum, itaut de facto quemadmodum per viam fideicommiſſi de hæreditate diſponitur ad commodum agnationis excluſivè ad ſucceſſores ſimpliciter indifferentes, ita practicari poterat reſpectu Jurispatronatus, de quo propterea quotidie diſputari videmus, an illud veniat ſub fideicommiſſo ex traditis per *Bartol. in l. quia perinde ff. ad Trebell. Ciarlin. controverſ. jur. lib. 1. cap. 1. à n. 40. ad ſeq. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 634. n. 2. Peregrin. de fideic. art. 6. n. 37. Vivian. de Jurepatron. lib. 4. cap. 5. n. 28. Card. de Luc. eod. tit. diſc. 36. à n. 3., & diſc. 60. à n. 2. ad ſeqq. Panimoll. deciſ. 10. annot. 3. n. 42., & ſequent. Rot. deciſ. 170. par. 7., & deciſ. 190. par. 12., & deciſ. 64. n. 4., & ſeqq. par. 13. rec.*

Neque ad elidendam efficaciam hujuſce præſentationis anni 1547. refragari quibat, quod prædicta expreſſio deflecteret in ſimplicem enunciativam non habilem de per ſe fortaſſe ad intervertendam naturam Jurispatronatus, vel quod in omnem eventum minimè probaretur, quod hæc præſentatio facta à Nicolao, Cæſare, & Horatio ſortita fuiſſet ſuum effectum per actualem inſtitutionem præſentati juxta *Conſil. Calderin. 12. de Jurepatronat.* de quo *Rot. deciſ. 144. n. 5. coram Ubald. deciſ. 62. n. 1. coram Duran. deciſ. 648. n. 10. par. 9. deciſ. 254. n. 20. par. 11., & deciſ. 17. n. 3. par. 18. recent.*

Siquidem circa hanc poſtremam objecti partem reſpondebatur, quòd cùm nullatenus ageretur de acquirenda quaſi poſ-
13 ſeſſione pro conſequenda inſtitutione præſentati tam importante ad plenè demonſtrata in illa *Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. in principio, coram Me*, in quibus utique terminis factum conſtitutivum, & inductivum quaſi poſſeſſionis profectò debuiſſet effectum eſſe ſortitum, ut diceretur verè factum, & manutenibile, ſed tractaretur de ſimplici intelligentia, ſeu declaratione voluntatis, quam de præterito habuiſſent Patroni, in ordine ad meram qualitatem, nemini præjudicialem, & obſervantiam merè interpretativam enunciativa Prædeceſſorum conſimilis effectuationis juſtificationem non requirit *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 521. n. 26. verſ. iſta effectuatio Rot. in Florentina Jurispatronatus de Ricaſolis apud Vivian. de Jurepatron. lib. 4. cap. 1. ſub n. 71. §. Non obſtat in contrarium, & in Mediolanen. Prioratus 11. Decembris 1699. §. Nec ad elidendam coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.*

Et ad totalem diviſionem objecti firmo remanente mox allato principio, quòd Patroni poſſint immutare Patronatum hære-
14 ditarium in gentilitium, quodque potiùs beneficium inferatur Eccleſiæ, quam injuria de plano ſequebatur, quod aſſertio qualitatis pertinentiæ beneficii facta per actuales Patronos pluſquam probabiliter informatos, illorumque manus potiùs ligans, & coarctans ſemper attendi conſuevit, ut ſignanter ad probandam qualitatem gentilitiam habetur teſte *Gabriel. conſil. 196. n. 10. Rot. deciſ. 159. n. 8. coram Priol. in Comen. Cappell. 31. Martii 1702. §. Confirmatur coram Eminentiſſimo de la Tremoille, & 4. Maji 1703. §. Sublata coram R.P.D. meo Priol., & in Faventino Beneficii 12. Decembris 1702. §. Ex qua præſentatione, & §. Accedit, & §. Subſequitur coram Eminentiſſimo Caprara.*

Sed non ſiſtebat demonſtratio hujus immutatæ qualitatis in geſtis de prædicto anno 1547., ſed abundantiùs in cæteris quoque optimè firmabatur ſtatibus, ac præſentationibus, de anno namque 1555. Nicolaus, & Cæſar, ut diximus deſcendentes ex linea Joannis Franciſci ſub aſſertiva, quod Cappellania foret de *Jurepatronatus familiæ Dominorum de Mutis* non tantùm in facto præſentarunt; verùm & hæc præſentatio ſuum plenarium ſortita erat effectum *Summario præfati D. Abbatis*

batis Buſſii n.11.,& 12.litt.A., & B.,& de
15 anno 1563.præſentantibus Alexandrum Horatio, & Cæſare, aliiſque de Mutis, Alexander Litteras Apoſtolicas impetravit, quas nuncupant *pro præſentato*, & in eis cubitaliter etiam affirmatur,& dicitur de *jurepatronatus Laicorum videlicet de Domo de Mutis de Urbe*; unde quis rationabiliter valebat ampliùs ambigere de gentilitia qualitate, dum per dictionem, *videlicet* ſuapte natura declarativam, & reſtrictivam per *Text. in cap. novimus de verb.ſignific., & in l.videlicet ff.quib. conſ. Major.*, *& in l.videlicet ff. de pact.* adeò præcisè, & ſingillariter explicabatur vera, & propria qualitas gentilitii characteris; verbum quippe *Domus* cum additamento pronominis de *Mutis* magis etiam ſtrictum, & ſignificativum exiſtit, quàm ſimplex vocabulum *Familia*, ſicut in propoſito ratiocinatur *Ancharan. conſ.* 154. *n.4. Ciarlin.controverſ.*107.*n.76.,& ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ.* 645. *num.* 1. *Rot. deciſ.*162.*n.*1.*par.*11. *recent. in Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1705. §. *Quinimmò coram R. P. D. meo Muto, & in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1705. §. *Et ob id coram Me*.

Fortiora reddebantur præmiſſa, proſequendo ſeriem aliarum præſentationum,
16 cùm enim, & de ſequenti *anno* 1564. Antonius Sirletus adeptus extitiſſet præſentationem, illiuſque vigore gratiam pariter reportaſſet pro præſentato, non minùs eadem gratia emanavit ſub expreſſione, quòd Cappellania eſſet *de jurepatronatus Laicorum Nobilium, videlicet dilectorum filiorum Familiæ de Mutis*; Quamobrem ex hac toties repetita, & continuata expreſſione pertinentiæ juris præſentandi ad illos de Familia citra ſcrupulum emergere dilucidationem qualitatis gentilitiæ, & familiaris ſæpiſſimè dixit *Rota*, & præſertim *deciſ.* 183. *n.*19., *& 20. coram Buratto*, *deciſ.* 679. *num.* 6. *part.* 18. *Recent. in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmatur coram Eminentiſſimo de la Tremoille*, *Foſſanen. jurispatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *Accedente*, *coram Eminentiſſimo Caprara*, *Mediolanen. jurispatronatus ſuper qualitate agnatitia* 18.*Junii* 1703.§.*Conſonat,coram R.P.D. meo Scotto*, *& in Firmana jurispatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *Quarta præſentatio, coram bonæ memoriæ Muto*.

17 Quid ultra dum etiam magis de recenti de *anno* 1636. conceſſa Joanni Paulo de Mutis conſimili gratia pro præſentato R. P. D. Torricellus Eminentiſſimi tunc Vicarii Vicesgerens, cui ſpecificè delegata fuerat executio ejuſdem gratiæ *pro verificatione*, ut dicitur in ſententia *Litterarum Apoſtolicarum* ad normam aſſuetæ clauſulæ, *verificato prius jurepatronatus &c.*,quæ conditionem, & in caſu contrario ablationem jurisdictionis ſignificat ad notata per *de Roſ. de Executor. Litterar. Apoſtolicar. par.* 1. *cap.*4. *n.*124., *Rota in Mediolanen. jurispatronatus ſuper executione Litterarum Apoſtolicarum* 21.*Februarii* 1707. §. *Minùs denique, coram R.P.D. meo Scotto*, ex quo in eiſdem litteris ſuppoſitum fuerat Altare,ſeu Cappellam eſſe de Jurepatronatus Laicorum Nobilium, videlicet Familiæ *illorum de Mutis*. Longa in prædicta ſententia ſeric relata inſtrumentorum, ac præſentationum præcedentium poſitivè pronunciavit -- *Conſtitiſſe, & verè conſtare prædictam Cappellaniam ſub invocatione Sancti Nicolai in Eccleſia Sanctæ Mariæ in Campitello de Urbe fore,& eſſe de jurepatronatus dictæ bonæ memoriæ Eliſabetthæ,& Laicorum Nobilium, videlicet Familiæ illorum de Mutis,ac illam in erectione dictæ Cappellaniæ dotaſſe &c., & ad illam, & Laicos Nobiles videlicet Familiæ, & illorum de Mutis ſpectare, & pertinere jus præſentandi ad præfatam Cappel-*
18 *laniam*--Ideoque ſi quid defuiſſet ad coronamentum præcedentium demonſtrationum,& quæ major manifeſtatio,& certitudo deſiderari poterat, quàm promanans à ſententia tam maturè viſis omnibus videndis, & inibi gradatim enunciatis prolata per executorem nominatim delegatum cum ulteriori demum pacifico tranſitu in rem judicatam, ut quodammodò conclamans poſitivè effata eſt *Rota deciſ.*220.*n.*9.*&* 10. *par.*11. *deciſ.*192.*n.*7. *par.* 19. *Recent. in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §.*Omnem denique, coram R.P.D. meo Scotto*, *in Majoricen. Beneficii* 28. *Novembris* 1704. §.*Haud relevante in fine,coram bonæ memoriæ Muto*, *& in præfata Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707.§.*Evidentiùs, coram Me*.

At ob id lucem velle addere Soli videba-

19 debatur ulteriùs progredi, ſed nec iſtæ clariſſimæ de cætero juſtificationes deſtituebantur ſolidis adminiculis, & fulcimentis tam ab intrà, quàm ab extra; ab intrà nempe quia præciſivè à ſupradictis expreſſionibus modus ipſe præmiſſarum præſentationum palàm oſtendebat Juspatronatus effectum fuiſſe gentilitium, & familiare, quoniam tam *de anno* 1547., quàm *de anno* 1563. præſentationes nequaquam celebratæ noſcebantur, habito reſpectu ad ordinem præſcriptum in Succeſſionibus,& Patronatibus hæreditariis, ſed inſimul ad præſentationem devenere ſibi tranſverſantes in capita, videlicet Nicolaus, & Jacobus fratres, Cæſar nepos, & Horatius pronepos, nil verò efficacius eſt ad arguendam, comprobandamque qualitatem gentilitiam, quàm præſentatio expleta in capita, & non in ſtirpes, ſivè non per modum unius per perſonas plures repræſentativas ſuum gradum, & reſpectivè ratam, & vocem, ſicuti quotidie obſervatum,firmatumque fuit, & ſignanter penès *Lotther. de re beneficiar.lib.2.quæſt.11.n.23.,Rota deciſ.46. n.11.& ſeqq.coram Buratto, deciſ.106.n.8. coram Celſo, deciſ.159.à n.1.& ſeqq.coram Priolo,deciſ.220.n.12.par.11.Recentior.,in Florentina jurispatronatus* 4. *Junii* 1681. §. *De exiſtentia verò, coram bonæ memoriæ Paulutio, in Parmen. jurispatronatus* 5. *Aprilis* 1683. §.*Tum ex eo, coram bonæ memoriæ Urſino, in Bononien. Beneficiorum* 28. *Junii* 1690. §.*Secundò quia, coram eodem, & in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Colliminante, coram R. P. D. meo Scotto*.

Ab extra autem à geminis,& à duobus diſtinctis Pontificibus in occaſione proportionata editis enunciativis, poſſidente etenim Cardinali Tyberio de Mutis hujuſmodi beneficium, eoque locante Tenutam, ſeu Caſale ejuſdem beneficii, prodiit *à ſanctæ memoriæ Urbano VIII.*Beneplacitum ſub expreſſione, quòd prædictum beneficium foret *de jurepatronatus Familiæ de Mutis*,& hoc idem extitit practicatum in altero Breve conceſſo *à ſanctæ memoriæ Innocentio X.* occaſione alterius locationis initæ per Joannem Paulum Mutum, proindèque toti contextui præfatarum probationum ſuperaccedentibus his quoque Apoſtolicis enunciativis, quis dixerit, quod hæ enunciativæ emiſſæ in Litteris Apoſtolicis validam non præbeant demonſtrationem qualitatis gentilitiæ, prout aliàs cenſuit, & reſpondit *Rota deciſ.8. num.5. coram Ubago, deciſ.159. n.8. coram Priolo, deciſ.662.n.6. par.19. Recent., in Foſſanen. jurispatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *Accedente, coram Eminentiſſimo Caprara, & in Florentina Canonicatus* 8. *Maji* 1705. §. *Maximè, coram R. P. D. meo Lancetta, & 2. Julii* 1706. §. *Præſertim, coram R. P. D. meo Priolo*.

20 Nil penitùs officiente, quòd in aliquibus præſentationibus, quandoque facta legeretur expreſſio filiationis, & qualitatis hæreditariæ; quoniam pluſquam ſuperlativè probata ex hucuſque deductis qualitate gentilitia ſcrupulum injicere nequibat cumulativa expreſſio qualitatis hæreditariæ, cùm ea compatiatur, & non deſtruat veram, & propriam qualitatem gentilitiam, illaque æquè referatur ad hæredes ſanguinis,& bonorum ſecundùm ea, quæ egregiè animadvertit *Soccin.Sen. conſil.57.n.4.lib.3., Peregrin.conſil.49.n.4. lib.1., Rota deciſ.46. n.18. coram Priolo, deciſ.24.n.19.coram Ubago,deciſ.563.n.20. & 21. coram Merlino, deciſ.106. n.11. coram Celſo, deciſ.446. n.9. coram Royas, deciſ.237.n.16.par.13., & deciſ.679. n.19. par.18.Recent., & in dicta Mediolanen.Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Quoniam coram Me*.

Minuſve turbante, quòd præciſè in præſentationibus *annorum* 1590.& 1636. præſentatio noſcatur inita per quotas propriè cadentes in portione hæreditatis, & non in juribus ſanguinis admittentibus quidem numerationem, ſed non partitionem. Siquidem cùm jam ingenuè ſuperiùs ſuppoſitum, & admiſſum fuerit, quòd Juspatronatus foret ab initio hæreditarium, & in tali ſtatu probabiliter perduraverit etiam poſt obitum Eliſabethæ primæ filiæ Fundatoris, de facili ſequebatur, quod nonniſi per quotas hæreditarias ſucceſſio in hoc Jurepatronatus deſcenderit in Joannem Franciſcum; cumque attenta perſona Caroli,ſive Jacobi ejus fratris nequiviſſet Joannes Franciſcus ex propria perſona ſortiri,niſi unam vocem, ſeu quotam reſpectivè,hinc ſi ulteriùs ad ipſum Joannem Franciſcum per-

pervenerat etiam portio Patrui nomine Francisci alterius filii Elisabetthæ, necesse prorsus erat tunc, ut ejus voces, illarumque importantia distinguerentur, quodque præsentationes cantarent pro duabus partibus, Joannes Franciscus etenim computata portione paterna, & altera ejus Patrui pro totidem successerat in originaria hæreditate Elisabetthæ, cùmque ex liquidissimè ostensis ab indè citra Juspatronatus in linea prænominati Joannis Francisci remansisset transfusum in gentilitium, utique nè Joannes Franciscus, ejusque descendentes per hanc transfusionem deperderent præponderantiam orientem ab ingressu acquisitivo
21 duarum ex tribus partibus consequens erat, quod præsentarent pro eisdem duabus partibus; estque de natura Jurispatronatus, ut præcisivè à casu quo fuerit ab initio cautum, ut jus præsentandi pertineat ad omnes de familia in genere, in quibus sanè terminis non fit distinctio vocum, & quotarum, sed præsentationes explentur per modum collegiativum, majorque pars prævalet minori, ut ait *Carol. Marant. controv. jur. p. 5. respons. 81. n. 17. & seqq., & n. 29. Tondut. quæst. benefic. par. 2. cap. 32. à n. 5. ad 14., Vivian. de jurepatronat. lib. 4. cap. 2. n. 28. & seqq. Cardinalis de Luca de jurepatron. decis. 61. n. 11., Rot. decis. 82. n. 8. & 9. par. 7. Recent., in Cracovien. Scolastriæ 16. Junii 1698. §. De reliquo, coram Me, inter hactenus impressas decis. 52. n. 20., in Mediolanen. Prioratus 15. Februarii 1700. §. Concurrente, coram Revmo P. D. meo Molines Decano, & in eadem super dubio filiorum familias 18. Junii 1703. per totam coram R. P. D. meo Scotto, & in Pisana jurispatronat. 26. Junii 1709. §. Justificatio autem, juncto §. Procedendo etiam, coram R. P. D. meo Priolo.*

Sanè quoties vel à primordio Juspatronatus relictum fuit pluribus Lineis, vel in progressu per inæquales portiones descendit ad plures Lineas semper perpenduntur quotæ pertinentes ad unamquamque Lineam, itaut præsentatio Collegiativa posita qualitate gentilitia, vel in sui origine, vel in progressu fiat in qualibet Linea; sed hæc præsentatio collegiativa non excedit illam ratam, & præponderantiam, quam in se continebat unaquæque Linea ab initio ad ea, quæ optimè arguentes ex hujusmodi quoque modo præsentandi qualitatem Jurispatronatus Gentilitii tradiderunt *Lotther. de re benef. lib. 2. quæst. 11. n. 41. & 47., Tondut. quæst. benefic. p. 3. cap. 157. n. 6., de Luca de Jurepatronat. disc. 33. n. 2., disc. 54. n. 6., & disc. 61. n. 13., Rot. dec. 47. n. 13., & 16. post Tondut. de Pensionib. dec. 267. n. 6. p. 6., & d. 2. n. 8. p. 7. Rec., & in Mantuana Beneficii 3. Junii 1689. §. Quia ad effectum, coram bo. me. Muto.*

Ostenso itaque quod hujusmodi Juspatronatus foret à principio hæreditarium, & deindè certò certiùs transfusum in gen-
22 tilitium robustè insurgentes Defensores D. Abbatis Bussii concludebant, quòd nusquam amplius verificari poterat, quòd Juspatronatus ex persona Nicolai, & Hieronymi, qui præsentaverant de annis 1529. 1547., & respectivè 1563., & 1564. translatum fuerit uti exadverso prætendebatur in Faustinam Hieronymi filiam, unde oporteret subalternantes, seu descensivas voces, & capita ab eadem Faustina provenientia discutere, contrarium quippe adamussim sibi vindicat Juspatronatus verè gentilitium, ut scilicet jus præsentandi deferatur ad solos masculos Agnatos, & vera jura sanguinis, & masculinitatis, & non Hæreditatis, & Bonorum induentes, ex congestis per *Tondut. quæst. beneficial. 158. n. 1., Caren. resol. 10. n. 8. in fin.*, benè *Vivian. de jurepatron. part. 3. lib. 14. cap. 2. n. 56., Rot. decis. 106. n. 6. coram Cels., & decis. 446. n. 6. coram Royas.* Jus namque patronatus verè gentilitium censetur directum, & ordinatum ad splendorem solius Agnationis, quæ per solos masculos conservatur, ut prosequitur *Cardinal. de Luca de jurepatronat. disc. 25. n. 4., & disc. 26. num. 6. & 8.*

23 Quod si fœminæ quandoque, ac etiam sæpe sæpius appareant à Doctoribus, & Tribunalibus admissæ ad præsentandum etiam in jurepatronatus gentilitio, id evenit in purum subsidium, & ut dicitur per posterius defectis, nempè masculis Agnatis; fœminæ quippè saltèm vita durante reputantur, & sunt Agnatæ, sicuti commonent *Covarruv. var. resol. lib. 3. cap. 50. n. 5., Mell. observ. forens. 61. n. 25., Ciarlin. controv. 222. n. 4., Card. de Luc. de jurepatronat. disc. 28. n. 8., Rot. dec. 248. sub n. 3. coram Royas dec. 667. n. 9. par. 18.*

Rec.,

Rec., *in Mantuana Beneficii* 3. *Iunii* 1689. §. *At secus quidem, coram bo.me. Muto, & in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Stabilita itaque cum seq. coram me*, etiam si sint Moniales, ex firmatis *in celebri decis.* 40. *n.* 6. & 7. *post Censal. ad Peregrin. de fideicom.*

Quapropter parùm opitulabatur, quòd de facto prædicta Faustina recepta extiterit ad præsentandum sub anno 1590. veluti unica filia, & hæres Hieronymi pro tertia, *seu quavis altera parte*, & ob id D. Abbas de Comitibus metiendo hanc quotam Faustinæ, junctim cum altera tertia proveniente à Carolo seniore filio immediato Elisabeth, seu Jacobo ejus filio, & respectivè nepote duas tertias pro se magis numerare posset, quàm D. Abbas Bussius; quoniam talis præsentatio Faustinæ detegebatur vel penitùs æquivoca, vel nullatenus attendibilis, & quidem æquivoca; nam ultra incertitudinem quotæ resultantem ab illis verbis -- *seu quavis alia parte* -- præsentatio Faustinæ facta extitit separatim, non autem simultaneè cum masculis seorsim præsentantibus. Cùm enim nesciatur qua ratione, & cui præciso fundamento innixus tunc temporis Ordinarius præsentatum divisim ab omnibus instituerit, dici neutiquam valet, quòd eadem præsentatio Faustinæ revera extiterit admissa, per ea, quæ in
24 specie observavit *Rot. decis.* 268. *n.* 14. & 15. *par.* 11. *Recent.*, & *in Florentina Canonicatus* 21. *Iunii* 1706. §. *Hinc non obstat in fine coram R.P.D. meo Priolo*, & quòd talis incertitudo superabundet ad effectum ut nulla exinde quasi possessio censeri possit acquisita Præsentanti, seu, prout hic, Faustinæ generaliter tradiderunt relati per *Rot. decis.* 368. *n.* 11., *per Bich. decis.* 290. *num.* 21. *par.* 18. *Rec.*, & *in Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Sinè difficultate coram R.P.D. meo Lancetta, & in dicta Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Cæterum, coram me*.

Diximus *etiam inattendibilis*, quia talis admissio fuisset in omnem eventum erronea, cùm Faustina ex jam clarè demonstratis tamquam fœmina nullatenus capax esset præsentandi cum masculis, eoque maximè, quia neque præcedenter aliæ fœminæ, quas inverisimile erat, non adfuisse in hac numerosa familia usquam præsentaverant, neque ex post; quodque evidentius erat, dum de anno 1636. soli masculi præsentarunt, mediante sententia canonizante jura veræ familiæ, & agnationis, idque effecerunt pro duabus ex tribus partibus, ineluctabile idcirco reddebatur, quòd nulla subdivisio, nulla, vel minima portio, & ut dicamus glèba, quæ posset integrare aliquam tertiam duarum partium promanantium à Joanne Francisco fuerat acquisita Faustinæ, aliàs soli masculi minimè valuissent implere, & facere prædictam præsentationem pro duabus ex tribus partibus; unde vel prædictus status anterior anni 1590. remansit per hanc posteriorem præsentationem correctus, & castigatus, vel per spatium 40. annorum præscriptus, ut in proposito animadvertunt *Federic. de Sen. consil.* 234. *num.* 4. *Dec. consil.* 134. *sub n.* 1. *vers. & in casu nostro Lambertin. de Jurepatron. lib.* 1. *par.* 2. *quæst.* 11. *art.* 5. *n.* 4. *in fin. Rot. in Placentina Jurispatronatus* 10. *Maji* 1704. §. *Cumque coram Reverendiss. P.D. meo Molines Decano, & in Melevitana Jurispatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Multoque minùs coram R.P.D. meo Scotto*.

Hæc itaque superabundare asserebant memorati Defensores D. Bussii, etiam ad stateram appendendo totam negocii medullam, & sic in plenario judicio petitorio, quia de cætero perspecta definitione *Text. in dicto cap. Consultationibus*, quæ contentatur ultimo statu, & simplici quasi possessione præsentandi in ultima vacatione, in judicio, prout hic, possessorio, institutio debita erat Benedicto habenti pro se ultimum statum; Cùm etenim ille, qui in rei veritate erat novissimus *anni* scilicet 1678. non mereretur in ulla haberi consideratione, dum promiscuè, & ut dicitur in Divina Scriptura *tamquam cor unum, & tamquam anima una*, de prædicto *anno* 1678. præsentaverunt Jacobus Dux Mutus, Cosmus, Ferdinandus, Philippus, & Antonius fratres, necnon altera Faustina soror, & respectivè inter se omnes descendentes de linea Jacobi senioris, & insimul cum eis modernus D. Andreas unicus superstes masculus ex linea Joannis Francisci, quodque plus est, id egerint absque aliqua expressione portionum, & ratarum, profectò cùm hic status ex hac commixtione, vel majus

confuſione nullum ſtatum effectivè poſſet efformare, recurrendum neceſſariò erat pro dilucidatione, atque ſtabilimento ultimi, ac veri ſtatus ad toties laudatum antecedentem anni 1636., ut circa primam propoſitionem in ſpecie firmatum fuit in *deciſ.* 268. *n.* 14. *par.* 11., *& deciſ.* 181. *n.* 11. *verſ. Etenim ſunt confuſæ par.* 19. *Recen.*, *in Tuden. Parochialis de Bertuzido* 20. *Junii* 1701. §. *Ex his coram R. P. D. meo Scotto*, *& in Florentina Canonicatus* 2. *Julii* 1706. §. *Hinc non obſtat in fin. coram R.P.D. meo Priolo*, & quoad ſecundam liquet ex *Cyriac. controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 24. *Gratian. diſcept.* 113. *num.* 67. *Poſth. de manut. obſerv.* 49. *n.* 4. *cum ſeqq.* quos in propoſito reaſſumpſit, & ſequuta eſt *Rot. in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Ubique hanc coram Me, Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Facilè fuit in fine coram R.P.D. meo Lancetta*, *& in Lucana Beneficii* 22. *Februarii currentis anni* 1709. §. *Deſcendendo modò, coram R. P. D. meo Falconerio*.

Introſpecto itaque præfato præcedenti ſtatu anni 1636., quo ſoli maſculi præſentarunt, & declaratum extitit jus præſentandi attinere ad Familiam, & Domum de Mutis, adeò ille coruſcabat limpidus, ut præciſivè etiam ab efformatione ſtatus undique manutenibilis ad limites prælaudati *Text. in cap. Conſultationibus*, veluti non admittens diſputabilitatem, idoneus quoque foret ad abſorbendum quodlibet poſſeſſorium, ſi pro parte fœminarum, vel D. Abbatis de Comitibus ſtetiſſet, atque militaſſet, juxta plenè firmata, & demonſtrata in ſæpiùs laudata *Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. *coram Me*, cum concordan. relatis in *Aſtoricen. Parochialis* 6. *Februarii* 1699. §. *Ipſe enim coram R.P.D. meo Scotto, in Mediolanen. Prioratus* 11. *Decembris* 1699. §. *Quo verò*, *&* 15. *Februarii* 1700. §. *Idque procedit coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano*, *&* 7. *Maji* 1702. §. *Reſolutionis coram R. P. D. meo Priolo*, *& in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Quod autem coram bo. me. Muto*.

Verùm his omnibus, & ſi non parum impellentibus, adhuc minimè obſtantibus
25 Domini reſcribendo, ut ſupra juſtiùs, & firmiùs prægnantiora jura pugnare pro D. Abbate de Comitibus cenſuerunt; Quia quidquid nihilominus dicendum foret, ſubſiſtente hypotheſi, quòd Juſpatronatus, de quo quærebatur, foret gentilitium, & familiare; utique cùm illud ex longè validioribus rationibus, & fundamentis reputaverint eſſe undique hæreditarium, res prorſus plana efficiebatur pro præfato D. Abbate de Comitibus. Stabilito ſiquidem, quòd in ipſius primordio totum, atque integrum Juſpatronatus fuerit conquiſitum ab Eliſabettha tanquam unica filia, & hærede Pauli fundatoris, quòdque retento eodem titulo hæreditario deſcenderit in illius filios, & hæredes, ſive ſucceſſores ab ea cauſam habentes, palàm erat, ut ex Arbore, quòd maior pars vocum hujuſmodi ſucceſſorum unitim conſpiraverant in præſentatione ipſius D. Abbatis, ac ſtaret pro ejus parte, ideoque ei deberetur beneficium etiam ad terminos juris in ſimili diſſidio inter duos Præſentatos ſemper concedentis prælationem numeranti plura ſuffragia, ſeu Patronorum voces, ad *Text. apertiſſimos in cap. cùm Bertholdus in fine de ſentent. & re judicata, cap. quoniam* 3. *ibique gloſſ. verb. qui majoribus de Jurepatron. Can. Decernimus, & Can. Monaſterium* 16. *quæſt.* 7. *Capon. diſcept. forenſ.* 67. *n.* 5. *tom.* 2. *Lotther. de re beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 13. *n.* 19. *Card. de Luc. de Juriſdict. diſc.* 61. *n.* 20. *Rot. deciſ.* 375. *nu.* 11. *coram Cerr. deciſ.* 363. *n.* 10. *par.* 19. *Recen. in Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. §. *Manentibus igitur*, *& in Pampilonen. Parochialis* 6. *Martii* 1702. §. *In principio in utroque, coram Me*.

Lucidiùs: cùm D. Abbas de Comitibus prævenifſet in aſſequendo Gratiam, & Literas Apoſtolicas pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum, in quibus circumſtantiis non eſt neceſſe ſuperare medietatem, & in numero Præſentantium vincere Adverſarium; ſed ſufficit in æquilibrio verſari, & habere ſimplicem medietatem, ut unanimiter oſtendunt *Lotther. de re beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 8. *nu.* 101. *Corrad. in prax. benef. lib.* 9. *cap.* 6. *n.* 3. *Rot. deciſ.* 293. *num.* 8. *par.* 10. *Recen.*, *& in Compoſtellana Parochialis* 8. *Junii* 1696. §. *Præſuppoſita*, *&* §. *Attamen coram Reverendiſsimo P. D. meo Molines Decano*.

Applicando etenim ad caſum Eliſabeth prima,

prima, & unica Patrona tres hæreditatis ſuæ partes effecit in teſtamento, unam favore Franciſci filii; & quia geminos habebat ex altero filio prædefuncto Carolo nuncupato nepotes, videlicet Joannem Franciſcum, & Jacobum, ſingulis pariter conſimilem virilem, ſeu tertiam reliquit: obeunte verò Franciſco, & exorta difficultate ſuper partitione hæreditatis, promanavit laudum à nullis ex hodie contendentibus impugnatum, in quo definitum extitit, duas ex tribus partibus hæreditatis Eliſabetthæ ſpectare ad Joannem Franciſcum, & alteram ad Jacobum; Cùmque tota vox, ſeu tertia Jacobi, dubio procul mediante organo Præſentantium, ut pariter in Arbore hodie diſtributa, delata fuerit in D. Abbatem de Comitibus abſque ulla, vel minima ſciſſura; ecce quod de tertia parte ad ejus favorem computanda dubitari non poterat, ut in ſimili dictum fuit in *Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Quod autem coram Me*.

Amaritudo itaque redigebatur ad examen duarum illarum portionum hæreditariarum, quæ mediante laudo fuerant attributæ Joanni Franciſco; ſed & hoc ſatis perſpicuè evincebatur, quippe Joannes Franciſcus duos filios obtinuerat, & fecerat hæredes, Valerianum nempe, & Nicolaum, & illorum unicuique obvenit ſua tertia, & ad hujuſmodi menſuram, vel numerum de facto ſubinde exaratæ fuerunt præſentationes, Valeriani verò vox, ſivè altera tertia, licèt quandoque ſubdiviſa tandem per deceſſum, & prædeceſſum Anteceſſorum indubitanter deſcenderat in D. Andream, qui cum D. Abbatem Buſſium præſentaſſet, hæc pariter tertia pars, ſeu vox adſcribenda erat ipſi D. Buſſio, & ſic rebus eodem modo hucuſque verſantibus in æquilibrio, niſi ad D. Andream ulteriùs pertinuiſſet, prænominata quoque tertia vox
26 Nicolai, certi juris erat, quòd in hac paritate tertiarum, triumpharet Abbas de Comitibus gratificationem conſecutus à Papa, dum ſubſtantialiter in ſimplicem gratificationem reſolvuntur hæ Gratiæ derogatoriæ pro medietate, ut inquit, & notat *Amayden. de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.*15. §.15. *n.*4. *Lotther. de re benef. lib.*2. *quæſt.* 8. *n.* 103. cum aliis relatis concordan. *in præfata Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Eoque robuſtiùs coram Me*.

Subalternans propterea colluctatio, iterum reſtringebatur ad tertiam ſupradicti Nicolai partem, ſeu vocem; verùm hæc ex perſona Hieronymi patris, habito reſpectu ad ſucceſſibilitatem delapſa fuerat in Fauſtinam nepotem, quæve, juxta ſuperius tradita, admiſſa etiam poſitivè remanſerat ad præſentandum de anno 1590. à Fauſtina autem, quæ nupſerat Carolo Duci Muto, deſcendebant per plura media iidem adamuſſim, qui ex alio latere ejuſdem Ducis Caroli ſecundùm primò factam diviſionem adepti apparebant aliam tertiam primi Jacobi nepotis Eliſabetthæ, illiuſque immediati hæredis, & ob id unito concurſu duarum ex tribus ab initio ſciſſarum portionum in Præſentantibus D. Abbatem de Comitibus, manifeſtiſſimè idem D. de Comitibus numerabat pro ſe non ſolùm medietatem, ſed etiam duas ex tribus partibus; ideoque à fortiori ejus literæ derogatoriæ, veluti pluſquam abunde juſtificatæ nullam pati poterant retardationem executionis, per *Text. in cap. ſuper literis de reſcript.*, & *cap. ſi Capitulum*, *ubi gloſſ. verb. exequat. de præbend. in* 6., ubi communiter Doctores *Rota deciſ.* 57. *n.*1. & 16. *poſt Tondut. de penſion. dec.*298. & *deciſ.*322. *utrobique n.*1. *coram bo.mem. Emerix deciſ.*141. *n.*2. *par.*19. *Recent.*, & *in Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper executione literarum Apoſtolicarum* 21. *Februarii* 1707. §. *Arbitrium enim coram R.P.D. meo Scotto*.

Hocque firmato reſtabat maturè diſcutiendus articulus, quale nam ſuppoſitum præcelleret, utrum ſcilicet ad ſenſum D. Abbatis Buſſii Juſpatronatus controverſum exiſteret gentilitium, vel potius hæreditarium; &, ut præmiſimus, robuſtiora jura, rationeſve ſuadebant qualitatem hæreditariam, quam neque Defenſores D. Abbatis Buſſii in ſuo principio imbibitam fuiſſe eidem Juripatronatus ut ſupra denegabant. Aſt eorum ſubſidiaria prætenſio continebat, quòd ſucceſſivis temporibus fuerit hæc qualitas immutata, & transfuſa in familiarem, & gentilitiam: id verò oculis Dominorum nulla-
22 tenus apparuit comprobatum; & tamen

cùm mutatio non præsumatur onus illam
27 univocè justificandi infallanter incumbebat prænominatis defensoribus ejusdem Domini Bussii ad puntualiter firmata per *Rot.dec.*108. *n.*5. *post Vivian. de Jurepatronat.decis.*273.*n.*5.,*& decis.*285.*n.*21. *coram Duran.decis.*3.*n.*13. *coram san.mem. Alexandro VIII. decis.* 381. *n.* 19., *&* 25. *coram Priolo*, *& in Romana Cappellaniæ* 5. *Maji* 1688. §.*In nihilo relevante coram Reverendiss.P.D.meo Molines Decano*.

Tantum verò aberat, quòd hujusmodi immutationem in gradu perstringente,ut oportuisset,edoceretur, quin potiùs à fa-
28 cilioribus,magisque proximis exordiendo certum erat, & præfulgebat *in Summ. D.de Comitibus n.*18. *litt.D.*, quod D.Andreas, à quo causam suæ novissimæ præsentationis habebat idem D.Bussius ad limites immediatè præcedentis præsentationis anni 1678. non alio jure ad eam devenerat, *quàm uti filius*, *& hæres Joannis Andreæ* ejus Patris, ac propterea inevitabile reddebatur, quod ex confessione proprii Authoris Juspatronatus foret, & perseveraverit esse hæreditarium, & ad summum mixtum; non autem prorsus agnatitium, & gentilitium, ut in proposito talis expressionis *uti filius*, *& hæres* affirmarunt *Soccin.sen.cons.*57. *n.*4. *lib.*3. *Peregrin.cons.*49.*n.*4. *lib.*1. *Rot. decis.*70. *n.*5. *post Vivian. de Jurepatron.decis.*106.*n.*10. *&* 11. *coram Cels. decis.*166. *à n.*21. *ad* 24. *par.*6., *& decis.*272. *n.*10. *par.*13. *recent.*, hancque confessionem impugnare nequibat Dominus Bussius, tanquam à confitente causam sortitus,vulgatis juribus,de quibus *Bald. cons.* 364. *num.* 2. *lib.* 2. *Rot. decis.*849. *n.*2. *par.*2., *& decis.* 336. *n.*21., *&* 22. *par.*5. *recen.*, *& in Novarien. Beneficiorum* 27. *Junii* 1703. §. *In facto erga finem*, *coram R. P. D. meo Scotto*.

Multoque minùs (etiam redeundo ad superiores status) de hac immutatione constabat; quia ponderando præmissam asperitatem, quam Dominus Bussius superare debebat, scilicet præsumptionem juris vigentis pro Jurepatronatus hæreditario, instrumentalem concomitantiam testamenti Elisabetthæ, Brevis *san. mem. Pauli Secundi*,necnon necessitatem in ipso Domino Bussio procedendi cum eadem præsumptione, & ad hoc, ut ad formam laudi duæ tertiæ partes transire valuissent in Joannem Franciscum, ac denique confessionem suimet Authoris,utique arctabatur ostendere, quòd ex præcedentibus statibus talis emergeret comprobatio, quæ nullum pateretur æquivocum, & conciliationem, & univocè suffocaret eandem præsumptionem juris vestitam cum tot primis, & novissimis argumentis aliàs exuberat semper habenti regulam pro se, & regulam, prout hìc, geminatam de non præsumendo Patronatu gentilitio, & de non præsumenda immutatione, dubiam reddere limitationem, ac contrariam justificationem, *Surd. cons.*199. *nu.*9. *Guttierez pract. quæst.lib.*3. *quæst.*4.*n.*13., *Rot.decis.*260. *n.*12. *par.*11. *recent.in Monasterien.Præposituræ* 26.*Junii* 1702.§.*Addebat*, *& in Volaterrana Beneficii* 7. *Junii* 1709. §. *Basis resolutionis in utraque coram Me*.

Et quidem toties laudati defensores Domini Bussii sentiebant vim hujus one-
29 ris;proindeque contra ea, quæ superiùs fassi videbantur debilitare, satagebant in parte primordium, oriens à testamento Elisabetthæ, ac litteris Apostolicis *Pauli Secundi*, ex quo reservatio liberè non sonaret pro hæredibus,& successoribus quibuscunque Pauli fundatoris; *sed sibi*, *& hæredibus suis in perpetuum* prætendentes: idcirco quod vigore illius dictionis *suis* tanquam collectiva cum alio verbo *in perpetuum* futurum tempus respiciente valeret idem resultare, & emergere intellectus,ac si dictum fuisset *Descendentibus* secundùm expositionem, quam in fraternizante materia fideicommissorum faciunt, *Dec.cons.*217.*ad fin. Cravett. cons.*22. *n.*7. *Simon. de Præt. de interpr. ultim. volunt.in substitut. de suis*, *& descendentibus lib.* 3. *dub.*1.*solut.*5.*n.*46. *Rot.decis.*127.*sub n.*10. *coram Ubald. tom.* 3. *decis.* 344. *n.*3. *in fin. par.*2. *recent.*, *& in Avenionen. Primogenituræ*, *sive concursus super executione mandati* 3. *Julii* 1702. §. *Neque perpetuitas coram R. P. D. meo Caffarello*.

Cæterùm fragile nimiùm palpabatur istud refugium, seu præsidium; nam quo-
30 ties hujusmodi verbum *suis* conjunctum legitur alteri *hæredibus*, sequitur faciliùs naturam sui adjacentis, & extranei non sunt minùs hæredes sui in ordine ad disponentem, quàm sint ex corpore descendentes, & præcipuè in proprioribus terminis

minis Jurispatronatus hujuſmodi ſecumferentis præſumptionem, ut omiſſis contrariis ferientibus eamdem materiam Fideicommiſſariam in præciſo propoſito Jurispatronatus validiùs oſtenderunt *Abb. in cap. in præſentia col. 9.*, & ibi *Dec. n. 18. de probat. Cyriac. controv. jur. lib. 1. cap. 1. n. 32.*, & *33. Rot. deciſ. 372. n. 20. par. 11. rec.*, & *in Melevitana Jurispatronatum 31. Martii 1702. §. Finali coram R. P. D. meo Scotto.*

Citra hæſitationem verò; quoniam, ut mox connotavimus, iidem defenſores D. Buſſii nequibant abſque deſtructione eorum defenſionis recedere ab eo, quod jam conceſſerant, dum duæ ex tribus partibus obvenire Joanni Franciſco, illiſque hodie reſpectivè favere nequiviſſent, ſi Juspatronatus non extitiſſet hæreditarium, ipſumque laudum declarativum obventionis harum duarum partium in Joannem Franciſcum non loquebatur niſi de hæreditate Eliſabethæ, ut ibi -- *Nell' altre due terze parti di detta eredità dichiaramo ſuccedere il detto Giovanni Franceſco*, *Summarium D. Buſſii num. 6. in fin.*, ſub cujus profectò hæreditatis nuncupatione veniebat Juspatronatus, de reliquo enim peragi non potuiſſet de partibus, & portionibus, quæ verificantur in juribus dumtaxat hæreditariis, & non in gentilitiis, in quibus jus præſentandi defertur merè perſonaliter in capita, ut præter ſupra Collaudatos uno ore conveniunt, *Tondut. quæſt. benefic. tom. 1. cap. 32. n. 4.*, *Lambertin. de Jurepatron. lib. 1. par. 2. quæſt. 1. art. 25. n. 17.*, & *art. 28. n. 5. Rot. deciſ. 798. n. 13. coram Merlin. deciſ. 583. n. 3. coram Emerix Jun. deciſ. 251. num. 5. par. 2. deciſ. 82. num. 8. par. 7.*, & *deciſ. 73. num. 21. par. 13. rec.*

Magìs magìſque idcirco ſemper ſubſiſtentibus regulis, ut ſupra ſtabilitis, in
31 nihilo relevabant cunctæ in oppoſitum allegatæ præſentationes, ac ſtatus præcedentes; nam illæ *anni 1547. anni 1555.*, necnon *anni 1563.* ac demum *anni 1564.* quid aliud præſeferebant, niſi quòd in eis dicebatur, quòd *Juspatronatus ad Altare, ſeu Cappellam S. Nicolai ſpectabat ad Dominos, ſeu familiam de Mutis*, & hoc ipſum concludebant Literæ Apoſtolicæ ſuper his præſentationibus emanatæ, atque etiam Brevia Pontificia *ſa. me. Urbani VIII.*, & *Innocentii X.* Aſt non proinde univocè, ſeu ullo modo certitudinariè ſequebatur, quòd Juspatronatus fuiſſet per hanc loquendi formulam immutatum, & à tot regulis receſſum; tum quia ſimiles enunciativæ abſque ullo reſtrictivo, ac taxativo *tantùm*, vel *ſolùm*, ſimpliciter emiſſæ *de familia, de domo &c.* ſtare rectiùs cenſebantur ad demonſtrandum, ac deſignandum, quòd jus præſentandi eo tempore reſideret, quemadmodum de facto erat in familia illorum de Mutis, ſecundùm bene ponderata *per Rot. deciſ. 173. n. 3. coram Duran. deciſ. 78. nu. 2.*, & *15. coram Merlin. deciſ. 27. n. 8. coram Ninot. deciſ. 73. n. 17. par. 13. deciſ. 82. n. 10.*, & *deciſ. 181. n. 13. par. 19. rec.*, & *in Firmana Jurispatronatus 15. Decembris 1702. §. quod attinet coram bo. me. Muto*, & *in Balneoregien. Beneficii 21. Januarii 1707. §. Multoque minùs coram R. P. D. Meo Kauniz.*

Et abſonum dicere fuiſſet, quòd Juspatronatus ſpectaret ad hæredes Dominorum de Mutis, vel ad Dominos de Mutis, & eorum hæredes: jam enim hæredes includebantur ſuapte natura, vel per comprehenſionem, ſeu vocationem legis, vel hominis; præſertim quia ſubſtantia negocii, ſuper quo cadebant enunciativæ, non exquirebat hujus articuli diſcuſſionem; cùm ſatìs eſſet, quòd exponeretur, & re-
32 ſpectivè verificaretur, quòd Beneficium, ſeu Cappella foret de Jurepatronatus laicorum, & exprimerentur illi laici, apud quos erat jus, & quaſi poſſeſſio præſentandi, idque ad reſervationes, & regulas Cancellariæ evitandas; ideoque eò fortiùs enunciativæ editæ præter neceſſitatem, & importantiam actus non attenduntur, *Surd. conſ. 423. n. 22. Ruin. conſ. 141. n. 10. Gen. de verb. enunciat. quæſt. 32. Palm. deciſ. Lucenſ. tom. 4. deciſ. 341. n. 11. Rot. deciſ. 31. n. 9. par. 18.*, & *deciſ. 119. num. 11. par. 11. rec.*

Potiſſimè quia eædem enunciativæ, & conſequutivæ iidem ſtatus prædictorum annorum minimè continuatæ legebantur, quinimò deſtruebantur; nedum, quia Fauſtina æquè fuit in concurſu maſculorum admiſſa ad præſentandum de anno 1590. ſed etiam quia omnes præfati ma-
33 ſculi ad actum devenêre præſentationis diſcriminatim per viam quotæ, quæ non ca-

cadit, ut toties demonstravimus in juribus gentilitiis, sed tantummodo in hæreditariis juxta legalem partitionem assis, & per consequens non solùm hæ posteriores præsentationes, ut fuit illa 1590. & altera 1636. & 1678. dubiam saltèm efficiebant quamcumque prætensam qualitatem gentilitiam, necnon assertam immutationem, (quod semper exuberaret ex præmissis,) verùm quoque præferri merebantur in hac ipsamet dubietate cæteris, tamquam fundationi magis consonæ, & juris præsumptioni conformes, *Abb. in cap. Auditis n.15. de præscript. Cravett. cons.46. n.4. Honded. cons.53. nu.24. lib.1. Rot. decis.381. n.24. coram Priol. decis.472. n.2. coram Buratt. decis. 367. n.8. coram Emerix jun. & decis. 236. n.6. & 7. par.5. Rec.*

Comperto itaque, quòd & præsentatio anni 1636. respectu modi quotam exprimentis repugnaret Juripatronatus verè gentilitio, non videbatur idcirco etiam ea deservire posse ad castigationem, & recessum à prædictis regulis in contrarium, ex quo concessa fuerit institutio Joanni Paulo Muto vigore præcitatæ sententiæ R.P.D. Tornielli, declarantis, ut supra, Cappellaniam pertinere *ad Laicos Nobiles familiæ de Mutis*, & nihilominus ultra prædictum contrarium Judicium quotæ in præsentationibus enunciatæ, & ultra expressionem quoque litteralem tituli hæreditarii, in primis recurrebant superius animadversa; quia ibi tractabatur tantummodo principaliter de canonizatione, & verificatione Jurispatronatus Laicorum: nec quæstio fuerat per imaginationem super indagine, an hujusmodi Juspatronatus laicale existeret postea, necne hæreditarium, vel potius gentilitium, & propterea apertè nimis corruebat exaggerata efficacia rei judicatæ,
34 quæ tamquam semper strictè de jure intelligenda nusquam comprehendit, quod non apparet effectivè declaratum, seu definitum; & inter Partes disputatum, ad firmata per *DD. in l. Paulus respondit ff. de Judic. Cravett. cons. 188. n. 6. Surd. decis. 250. n.6. Rot. decis.1137. n.1. & 2. coram Coccin. decis.335. n.20. coram Dunoz. jun., & decis.622. n.9. par.19. rec.*

Perstringentiùs, quia R.P.D. Tornellus adeò probabiliter contentus dumtaxat fuerat recognoscere an Cappellania revera foret de Jurepatronatus Laicorum demonstrativè sese gerendo simpliciter ad Laicos Patronos, qui actualiter erant in quasi possessione præsentandi citra ullam intentionem præcisè canonizandi qualitatem gentilitiam, ut in ea parte sententiæ, sub qua continebantur jura per eum visa numeraretur testamentum Elisabetthæ, numeraretur præsentatio facta de anno 1590. quando fundatio, seu testamentum Elisabetthæ, ut vidimus, præseferebat innegabilem qualitatem hæreditariam, & status anni 1590. includebat Faustinam, quæ profectò extantibus masculis, ad sensum Defensorum D. Bussii, præsentare nequivisset ad Beneficium propriè gentilitium; unde quis dicat, quòd præter supradictam meram demonstrationem solius verificationis hujus Patronatus R.P.D. Torniellus cogitaverit differere de qualitate Jurispatronatus Cappellaniæ, illudque definire pro gentilitio, dum jura per eum visa, relata, & laudata secumferebant oppositum; sententia quippe semper recipit declarationem ex actis, *l. si ex testam.20. ff. de re judic. Rot. decis.194. n.5. coram Emerix jun. & decis.469. n.34. par.19. rec.* Sicque cùm eadem acta saltèm forent æquivoca, impossibile reddebatur causare actum univocum, & necessariò concludentem (utì in præsenti thesi requirebatur ex supradictis) tale quippe est causatum, qualis est causa, *l. quominus ff. de flumin. Bald. cons. 150. in fin. lib. 5. Castill. controvers. jur. lib.5. par.2. cap.103. nu. 14. Marant. controv. jur. par. 1. resp. 23. à nu. 16. ad seq. Osasch. decis.167. n.27. & 28. Palm. decis. Lucen. tom.4. decis.363. num. 65. Rot. dec. 287. n.1. par.1. rec.*

Absque eo quòd (incidenter respondendo) ullo modo respectu admissionis Faustinæ de cætero concordantis in persona Præsentati, ab aliis, nempe Tyberii de Mutis teneret replicatio, de qua supra, quòd illa vel pariter, seu è converso esset æquivoca, vel nullatenus attendibilis, nullum namque somniabile æquivocum erui poterat, ex quo non appareret cui præsentationi fuerit innixus Ordinarius, stante seorsim facta ab unoquoque Patrono præsentatione; prædicta namque præsentatio, cui adhæsit Ordinarius, erat

erat plusquam univoca, dum nemo ex Patronis sibi arrogaverat illam tertiam partem, qua usa noscebatur Faustina in sua præsentatione, dum Alexander, & Horatius de linea Valeriani filii, & hæredis Joannis Francisci præsentaverant solùm pro tertia parte, & idipsum effecerat Carolus pronepos, & hæres Jacobi senioris; cùmque hæ duæ tertiæ, sive præsentationes non excederent duas ex tribus partibus, & pro altera tertia præsentasset Faustina, veluti filia Hieronymi patris, & Nicolai avi, cæteroquin pariter filii Joannis Francisci, & in æquali gradu existentis cum Valeriano; & quis non videt, quòd eadem præsentatio Faustinæ erat in adjunctione alterius tertiæ deficientis integrativa totius, sicutì tertia pars reputatur legitima relativè ad totam hæreditatem, bona, vel successionem, ad notissimam censuram *Auth. de triente, & semiss. cum concordan.*

Erat quoque talis præsentatio ultra absersum hactenus vitium æquivocationis necessariò admissibilis, & hodie magis admittenda; quia non tantùm hujusmodi præsentatio concordabat cum testamento Elisabethæ, necnon memorato laudo, & ex præmissis erat integrativa totius, verùm etiam quia quomodo hodie valebat D.Andreas hanc tertiam controvertere, sibique duas partes vindicare; dum eam non impugnavit Alexander ejus abavus, qui hasce duas tertias neque per umbram prætendit, & solùm pro unica tertia parte præsentavit, indubitati quippe juris est, quòd ipse D. Andreas veluti mediatus hæres ejusdem Alexandri, illius factum, & agnitionem intervertere nequibat, ex notissimis juribus, de quibus *in decis.446. n. 3. & 4. coram Royas decis. 251. num. 3. coram Peutinger. decis. 293. num. 6. par. 10., & decis.88. n.5. & decis.194. n.7. & 8. par. 11. recen. & in Fossanen. Beneficii 11. Martii 1703. §. Et magis coram Eminentiss. D. meo Caprara.*

Hæcque superabundarent, sed redeundo ad prædictam præsentationem anni 1636. rursus tantùm longè erat, quòd R. P. D. Torniellus aliud perpendisset, quàm simplicem expositam verificationem existentiæ Jurispatronatus Laicorum, ut nec de personis Præsentantium, nec de vocum numeratione verbum fecerit, & tamen necesse extitisset inquirere de hisce vocibus stante altera præsentatione præcedenter inita per Hieronymum, & Michaelem Angelum tam Caroli Ducis Muti, quàm prænominatæ Faustinæ filium, & respectivè nepotem: hi enim copulativè præsentantes eamdem personam ab aliis quoque præsentatam expresserunt, quòd nominibus, de quibus supra, illis duæ ex tribus partibus competebant, proindeque cùm stare non posset, quòd cæteri Præsentantes efficerent duas tertias, & pariter duas tertias Hieronymus, & Michael Angelus; ecce quod extitissent non tres, sed quatuor tertiæ, quod est absurdum; prout absonum esset discurrere in prædicto simili legitimæ, quòd idem foret quarta priùs à jure definita per *leg. Papinian. §. quarta, & in §. si quis mortis ff. de inofficioso testam., & l. Parentibus Cod. de eod. tit.*, quàm tertia, ad quam fuit peraucta per jus novissimum *Auth. de triente, & semisse, & in Auth. novissima C. de inoffic. testam.*

Quin robur habere visa sit ea replicatio, quòd curandum non esset de hujusmodi præsentatione Hieronymi, & Michaelis Angeli; dum ea liquidò apparebat neglecta, sive nullum effectum sortita, veluti emissa sub conditione reservationis annuæ pensionis scut. 200. sub Apostolica authoritate, quando Literæ Pontificiæ, super quarum verificatione prodiit sententia R.P.D. Tornielli, nihil penitùs continebant in ordine ad hujusmodi pensionem; siquidem ultra quod in Responsionibus, seu *novo Summario Responsionis* attributæ pro parte Domini Abbatis de Comitibus, fuerat Dominis exhibita supplicatio pensionis sub eadem die signata, sub qua legebantur subsignatæ, & editæ literæ collationis Beneficii, seu gratiæ pro Præsentato, & consequenter rueret obiectum in facto, adhuc nonne aliqua mentio fieri debuisset per R. P. D. Torniellum, nonne fieri trutinatio harum duarum partium, ut supra incompatibi-
35 lium; nonne tandem liquebat, quòd filii Faustinæ prosequebantur præcedentem ab ea factam præsentationem, utì illius hæredes; cùm etiam ex actu nullo eliciatur, ut fert adagium, voluntas, per *Text. in leg. final. ff. de reb. dub. leg. final. ff. de reb.*

reb. eorum, qui sub tutel. Rip. in cap. cùm Ecclesiæ n. 93. de caus. possess. & propriet., *& in re conjuncti n. 136. ff. de legat. 3. Rota decis. 447. n. 16. coram Merlin. decis. 382. n. 25. & 26. coram Bich.*, *& decis. 304. n. 4. coram Emerix jun.*

Evanida effecta, imò potius retorquibili prætensa re judicata, necnon efficacia præsentationis anni 1636. opus non esset ulteriùs progredi, quin etiam ad corroborationem præmissarum regularum, quæ sunt fatales in hac Causa, supervacaneum reddebatur evellere illud argumentum, quod pro justificanda qualitate gentilitia adducebatur, videlicet, quòd in Præsentationibus annorum 1547., 1555., & 1563. Præsentationes celebratæ extitissent in capita, & per transversos gradus inæquales; quoniam hujusmodi pariter argumentum violentam patiebatur retorsionem ad finem concludendi oppositum; quia si Juspatronatus fuisset gentilitium, non omnes præsentare valuissent in capita, sicuti valet repræsentativè ad quotam hæreditariam, atque successionis dari concursus graduum transversantium inæqualium, ut est nepos cum patruo, per obviam dispositionem *Auth. post fratres C. de legit. hæred.*, licèt enim nil magìs familiare videatur, quàm quod in Patro-
36 natibus verè familiaribus omnes de familia, & si in gradu inæquales, ipseque pater cum filio in capita admittantur ad præsentandum; id tamen locum sibi vindicat, prout supra tetigimus, quoties Juspatronatus relictum est toti familiæ per modum Collegii, & Universitatis, secus verò quando ab initio Juspatronatus quantumvis gentilitium relictum dignoscitur certis personis de familia, à quibus postea lineales producerentur descendentiæ; tunc etenim aut ordo intraret charitatis, & successionis inter proximiores, & remotiores, vel capitum numerus calcularetur pro constituenda voce illius lineæ, illius primi acquirentis, secundùm tacta superius, & uberius discussa *in annot. ad meas decisiones inter hactenus impress. tom. 1. decis. 52. n. 23. & seqq.*, *& in Pisana Jurispatronatus 26. Junii currentis coram R.P.D. meo Priolo ex §. Verùm quamvis cum seqq. ubi concordan.*

Cùm igitur à primo ad ultimum crediderint absolutè Domini, quòd Juspatronatus digladiatum fuerit in sui nativitate hæreditarium, simulque in progressu, seu in ingressu in lineam Joannis Francisci pariformiter, ac ineluctabiliter hæreditarium, quòdque ex hucusque deductis observantia, & status deinceps subsequuti lubentiùs faverent eidem primordiali naturæ in ortu, & progressu demonstratæ; quàm quod arctarent ad recessum regularum tam sæpe allatarum, minimè in sequelam reputarunt necesse inquirere de vero ultimo statu, non sinè probabili aspectu, quòd is potius militaret pro D. Abbate de Comitibus; nam ultimus revera ultimus anni 1678. præseferebat confessionem D. Andreæ non impugnabilem à D. Abbate de Bussis, & data quoque illius turbiditate, vel status anni 1636. opitulabatur ipsi D. de Comitibus, vel erat pariter intricatus, parumve idoneus ad decisionem, & applicationem *Text. in cap. Consultationibus*; limpidissimus verò effulgebat ille antecedens anni 1590. ab omnibus objectionibus vindicatus; ideoque præfatum *cap. Consultationibus* urgeret magìs, ut enunciavimus pro D. de Comitibus si vera erat, prout erat verissima propositio, de qua supra, ut per viam schalaris ascensus ultimus ille status diceretur, qui etsi anterior, & remotior, comparativè ad novissimos æquivocos, & intricatos foret clarior, & evidentior, sicuti ultra jam allegatos etiam monuerunt adducti per *Rot. in præfata Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Idemque eveniret*, *& in Asten. Parochialis de Maliano 12. Decembris ejusdem anni §. In suo igitur coram Me*.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus relictum à Fundatore pro *Filiis*, & ejus *Descendentibus*, & *Successoribus* est Gentilitium, & in eo succedunt Filii unà cum Patre.

SUMMARIUM.

1 *Nomine* Successorum, *plerumque veniunt successores in hæreditate, vel successores in hæreditate simul, & sanguinis*, & num. 50.

2 *Juspatronatus relictum pro Filiis, Descendentibus, & Hæredibus, seu Successoribus, an sit Gentilitium?*

3 *Jus-*

3 *Juspatronatus an, & quando dicatur hæreditarium, aut mixtum ex obſervantia, & ex præſentationibus ſequutis cum expreſſiva* utì filii, & hæredes?

4 *Juspatronatus eſse hæreditarium, an & quare arguatur ex præſentationibus factis à deſcendentibus plurium Fundatorum ejuſdem Beneficii hæreditario nomine?* & n.20.

5 *Juspatronatus reſervatum pro* filiis, deſcendentibus,& ſucceſſoribus *eſt gentilitium minùs rigoroſè ſumptum*, & n.38., & 49. Amplia ut n.9., 10., & 11.

6 *Juspatronatus reſervatum pro* Parentibus, & Conſanguineis *eſt gentilitium*.

7 *In Jurepatronatus gentilitio ſuccedunt omnes de ſanguine, ſive ſint Agnati, ſive Cognati*; ſed limita, ut ibi.

8 *A Patronatu reſtricto taxativè ad certum genus perſonarum excluduntur omnes illi, qui non ſunt de illo genere*.

12 *Filii unà cum Patre admittuntur ad præſentandum in Jurepatronatus gentilitio*, & n. 27., & 48., & 55. *Quo ſenſu hoc procedat*. Vide n.22., & 58., 59., 60., & 61.

13 *Verbum* ſucceſſores *an, & quando comprehendat ſucceſſores ſanguinis, aut ſucceſſores bonorum ſimul, & ſanguinis?* & n.14. & 16., & n.39. & 51.

15 *Juspatronatus reſervatum pro* hæredibus, & ſucceſſoribus *an, & quando eſse poſſit gentilitium, aut mixtum*, & n.57.

17 *De duplici ſpecie Jurispatronatus gentilitii*.

18 *Mentio hæredum in præſentationibus an, & quando ſtet demonſtrativè, & non taxativè?*

19 *Concurrentibus pluribus præſentationibus hinc inde tam pro qualitate hæreditaria, quàm pro qualitate gentilitia, an, & quando ſint attendendæ præſentationes, quæ ſtant pro qualitate gentilitia, rejectis præſentationibus pro hæreditaria*, & n.45. uſque ad 47.

21 *Enunciativæ, quòd Juspatronatus ſpectet ad familiam emiſſæ ab Ordinariis an, & quando ſtent demonſtrativè ad declarandam qualitatem Jurispatronatus?*

22 *Status anterior per poſteriorem immutatur*, & n.37.

23 *Deficiente fundationis Inſtrumento qualitas agnatitia Jurispatronatus, ex quibus probetur, & arguatur*, & n.24. uſque ad 31., & n. 41. uſque ad 44., & n.52. uſque ad 54.

32 *Sententia ſi explicitè non contineat qualitatem agnatitiam Jurispatronatus, tacitè dicitur illam continere ex actis, & deciſionibus eam præcedentibus*.

33 *Juspatronatus præſumitur hæreditarium, ubi non conſtat de fundatione, ſed limita ut ibi*.

34 *Verba* poſteri, *& ſucceſſores, licèt comprehendant etiam hæredes, tamen ex ſubjecta materia reſtringuntur ad ſucceſſores ſanguinis*.

35 *Conceſſio facultatis alienandi Juspatronatus in alios de familia an, & quando arguat potiùs qualitatem agnatitiam, & familiarem?*

36 *Præſentationes non effectuatæ non probant qualitatem Jurispatronatus*.

40 *Nomine* hæredum *an, & quando veniant hæredes ſanguinis?*

56 *Literæ Apoſtolicæ in omnibus juſtificatæ debitam merentur exequutionem*.

CASUS VI.

IN limine fundationis Beneficii A. fuit de conſenſu Ordinarii reſervatum à Fundatore Juspatronatus ad illud *pro ejus Filiis, Deſcendentibus, & Succeſſoribus*. Quero an hujuſmodi Juspatronatus ſit gentilitium, itaut in eo ſuccedere valeant omnes de ſanguine, & deſcendentes à Fundatore, ſive hæredes ſint, ſive non, ſive agnati, ſive cognati; vel potiùs ſit hæreditarium, aut mixtum, itaut ad effectum ſuccedendi illi requiratur qualitas hæreditaria, vel qualitas hæreditaria ſimul, & ſanguinis?

Pro reſolutione hujus dubii videtur dicendum, præfatum Juspatronatus non eſse gentilitium, ſed hæreditarium, aut ſaltèm mixtum; eſt enim reſervatum non ſolùm pro *Filiis*, & *Deſcendentibus*, ſed etiam pro *Succeſſoribus*, quæ reſervatio ſic concepta etiam pro *ſucceſſoribus*, reddit Juſpatronatus hæreditarium, vel ſaltèm mixtum; cùm nomine *Succeſſorum*, plerumque veniant ſucceſſores in hæreditate, vel ſucceſſores in hæreditate ſimul, & ſanguinis. *Rota in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura* 29. *Januarii* 1706. §. *Non obſtat coram bon. mem. Caſſarello, & in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Licèt coram R. P. D. Anſaldo, & 3. Junii* 1711. §. *Facti coram eo-*

2 *eodem*. Sicuti Juspatronatus relictum pro *Filiis*, *Descendentibus*, & *Hæredibus*, seu *Successoribus* non est gentilitium, sed hæreditarium, vel saltèm mixtum, *Card. de Luca de jurepatron. discurs.* 24. *n.6. Tondut. quæst. Benef. par.* 3. *cap.* 157. *n.*19. *Buratt. decis.*674. *n.*5., *& in rec. decis.*267. *n.*3. *&* 6. *par.*6.

Ratio autem videtur esse, quia Juspatronatus gentilitium est aptum solùm comprehendere eos, qui habet cognomen Domus, & Familiæ, & non extenditur ad eos, qui licèt de sanguine non habent hujusmodi cognomen; Juspatronatus autem relictum pro *Filiis*, *& ejus Descendentibus*, *ac Successoribus* comprehendit non solùm illos, qui habent cognomen Domus, & Familiæ; sed etiam quoscumque descendentes etiam cognatos, sive sint fœminæ, sive masculi; adeòque non est gentilitium, *Gratian. discept.* 577. *n.*45. *Palm. nep. alleg.*159. *n.*23.

3 Eòque magis Juspatronatus non esset gentilitium, sed hæreditarium, aut mixtum, si filii, & descendentes Fundatoris in quam pluribus vacationibus Beneficii præsentassent hæreditario nomine, nimirum cum expressiva, utì *Filii*, *& Hæredes*, aut præsentassent in stirpes, & per quotas, & non in capita: quæ quidem observantia, & præsentationes cum qualitate hæreditaria à Patronis emissæ satìs demonstrarent Juspatronatus ab initio reservatum pro *Filiis*, *& Descendentibus*, *ac Successoribus* non esse merè gentilitium, sed hæreditarium, vel saltèm mixtum juxta *Card. de Luca de jurepatr. disc.* 60. *num.*29. *Rota decis.*288. *num.*4. *par.*5. *rec.*, *& in Asculana jurispatronatus* 24. *Februarii* 1616. *coram Verospio apud Vivian.*, *& in Imolen. jurispatronatus* 27. *Januarii* 1710. §. *Origini coram Lancetta*, *& in Pisana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Verùm etiam coram* R.P.D. *Ansaldo*.

4 Et probatur paritate, si Beneficium fuisset erectum à pluribus personis, itaut unus fundasset, alius construxisset, & alius dotasset Ecclesiam, seu Beneficium; & concurrerent præsentationes eorum descendentium hæreditario nomine factæ; in hoc casu Juspatronatus esset hæreditarium, & non gentilitium, ut firmavit *Rota in Firmana jurispatronatus super negocio principali* 15. *Decembris* 1702. §. *Et clariùs coram bo.me. Muto*, *& in Imolen. jurispatronatus* 27. *Januarii* 1710. §. *Satìs*, *& seqq. coram R. P. D. Lancetta*. Ergo etiam quando Beneficium est erectum ab una tantùm persona, si concurrant præsentationes ejus filiorum, & descendentium hæreditario nomine; hoc erit hæreditarium, aut saltèm mixtum, & non merè gentilitium.

Sed his minimè attentis censeo Juspatronatus, ut supra reservatum favore filiorum, descendentium, & successorum Fundatoris esse merè gentilitium, & deferri jure sanguinis, nullatenus attenta qualitate hæreditaria, cùm nomine *filiorum*, *& descendentium*, veniant omnes de sanguine, licèt non hæredes, *Lambertin. de jurepat. lib.*1. *par.*2. *quæst.*2. *art.* 8. *Vivian. eodem tract. lib.* 4. *cap.* 2. *in fine*, *Lotter. de re benefic. lib.*2. *quæst.* 1. *nu.* 54. *Tondut. quæst. benefic. par.*1. *c.*32. *num.*19. *& par.* 3. *cap.* 157. *n.* 20. *Rota decis.* 288. *n.*10. *par.*7. *recent. & decis.*183. *n.* 21. *coram Buratt.*, *& in Celsonen. Beneficii* 20. *Februarii* 1702. §. *Respectu coram bo.mem. Muto*, *& in Anagnina Cappellaniæ* 26. *Januarii* 1711. *coram Molines Decano*, *& in Mediolanen. Prioratus super mixtura*, *& filiis familias* 15. *Junii* 1705. *coram Eminentiss. Priolo*, *&* 29. *Januarii* 1706. *coram bo.me. Caffarello inferiùs legen. n.*38. *&* 49.

6 Eodem modo, quo si Juspatronatus fuisset reservatum pro *Parentibus*, *& Consanguineis* esset gentilitium, cùm nomine Parentum, & Consanguineorum veniant omnes illi, qui sanguinis vinculo conjuncti sunt, tam ex latere agnatitio, & cognatitio Patris, quàm ex latere cognatitio Matris, *Card. de Luca de jurepatr. discurs.*28. *n.*11. *Peregrin. de fideicom. art.*22. *n.* 31. *&* 34. *Rota in Interamnen. jurispatronatus* 22. *Martii* 1706. §. *Ulteriùs*, *&* 10. *Decembris ejusdem anni* §. *Quod coram Eminentiss. Scotto*, *& in Carpenctoraten. donationis* 4. *Februarii* 1709. §. *De intentione coram Reverendiss. Molines Decano.*

Ratio autem est, quia Fundator reservando Juspatronatus pro ejus *filiis*, *descendentibus*, *& successoribus* nullatenus respexit ad qualitatem hæreditariam, sed solùm ad qualitatem sanguinis, & constituere voluit Juspatronatus gentilitium

7 descensivum minùs rigorosè sumptum, & comprehensivum omnium de sanguine, in quo

quo quidem omnes de ſanguine per modum unius Collegii ſuccedunt, & admittuntur, ſive hæredes ſint, ſive non, ſive agnati, ſive cognati, *Rot. in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januar.* 1707. §. *Pro ipſo coram R. P. D. Kaunitz*; Niſi conſtaret de contraria mente Fundatoris; ut ſi fuiſſet ab ipſo reſervatum, & limitatum Juspatronatus pro eis de familia de certo loco; ex. gr. fuiſſet reſervatum pro ejus *filiis*, *& deſcendentibus*, *& ſucceſſoribus de loco, aut Civitate A.* Tunc enim licèt Juspatronatus eſſet gentilitium deſcenſivum, & minùs rigoroſè ſumptum; tamen ſi de tempore hujus reſervationis adeſſent alii filii, deſcendentes, & ſucceſſores ejuſdem Fundatoris morantes in alia Civitate; iſti non ſuccederent, nec eſſent admittendi ad Juspatronatus gentilitium, ut ſolidiſſimis fundamentis reſolutum fuit à *Sac. Rota in Mediolanen. Beneficii* 30. *Januar.* 1711. §. *Et ſanè cum ſeqq. coram R.P. D. Anſaldo*. Aut niſi à Fundatore fuiſſent vocati ejus conſanguinei prælativè ad conſanguineos conſanguineorum; tunc non omnes conſanguinei, & deſcendentes Fundatoris ſuccederent in Jurepatronatus, ſed conſanguinei Fundatoris prælativè ad conſanguineos conſanguineorum, ad *Text. in l. quoties ff. de uſufruct. l. generaliter* §. *proinde ff. de fideicom. Libert. Capon. diſcept.* 101. *n.* 1. *Rota in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. *coram*
8 *R.P.D. Lancetta*. Ea ratione, quia à Patronatu reſtricto taxativè ad certum genus perſonarum, excluduntur omnes illi, qui non ſunt de illo genere, *Rota in Lucana Beneficii* 26. *Junii* 1709. §. *Non quidem coram R.P.D. Falconerio*.

9 Quod quidem abſque difficultate procederet, ſi concurreret obſervantia, nimirum ſi in ſucceſſivis vacationibus Beneficii, filii, & deſcendentes præſentaverint abſque qualitate hæreditaria, ſeu non uti hæredes, quæ obſervantia ſola ſufficeret pro concludenti probatione qualitatis Patronatus gentilitii, *Tondut. quæſt. Benefic. par.* 3. *cap.* 157. *n.* 41. *Capon. diſcept. forenſ.* 233. *n.* 9. *tom.* 4. *Rota deciſ.* 41. *n.* 20.
10 *poſt Vivian.* Aut ſi concurrerent præſentationes factæ non in ſtirpes, ſed in capita, quibus arguitur qualitas Patronatus gentilitia; dum Juspatronatus tale cenſetur, quale deſignatur in præſentationibus effectum ſortitis, ut docent *Gratian. diſcept. for. cap.* 521. *n.* 17. *&* 19. *Rota deciſ.* 482. *n.* 6. *par.* 1. *rec.*, *& deciſ.* 163. *n.* 9. *coram Merlin. & in Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Ad rem coram R.P.D. Anſaldo ſuperiùs impreſ. caſu anteced. in fin.*, *& in Tiburtina Cappellaniæ* 16. *Martii* 1711. *coram Emo Priolo* §. *De qualitate*, *& in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Confirmatur coram Eminentiſs. Scotto inferiùs legen. n.* 23., *& ſuper mixtura*, *& filiis familias* §. *Veteribus*, *&* §. *Et demum* 15. *Junii* 1705. *coram Eminentiſs. Priolo*, *&* 29. *Januarii* 1706. §. *Accedit coram bon. mem. Caffarello*.

11 Aut denique ſi filii unà cum Patre in vacationibus Beneficii fuerint admiſſi ad præſentandum; ex hujuſmodi enim præſentationibus factis à filiis unà cum Patre optimè arguitur qualitas gentilitia Juriſ-
12 patronatus; dum ſolùm in Jurepatronatus gentilitio minùs rigoroſè ſumpto filii admittuntur ſimul cum Patre ad præſentandum, non verò in Jurepatronatus hæreditario, aut mixto, ut firmavit *Rota in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Exordiendo coram Eminentiſs. de la Tremoille*, *& in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. *coram R.P.D. Anſaldo, in Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Evanida coram R.P.D. Anſaldo*, *& in Piſana juriſpatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Procedendo coram Eminentiſs. Priolo*, *& in dicta Mediolanen. Prioratus tam ſuper qualitate agnatitia* §. *Rurſus*, *quàm ſuper mixtura* §. *Firmata inferius legen.*

13 Firmata ex his qualitate gentilitia hujuſmodi Juriſpatronatus ſic reſervati pro *filiis*, *deſcendentibus*, *& ſucceſſoribus Fundatoris* non obſtant ſuperius in contrarium deducta. Sciendum eſt enim, quòd verbum *ſucceſſores* eſt univerſale, & genericum, & æquè indifferens comprehendendi ſucceſſores bonorum, & ſucceſſores ſanguinis, aut ſucceſſores bonorum ſimul, & ſanguinis, *Rota in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1711. §. *Agnito coram R.P.D. Anſaldo*, Si enim illud eſt adjectum verbo *filiis*, *& deſcendentibus*, comprehendit ſolùm ſucceſſores ſanguinis, juxta *Rotam in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* §. *Minùs relevat coram Eminentiſs. Scotto*, *& ſuper mixtura*, *& filiis*

liis familias 15. *Junii* 1705. §. *Absque eo quod coram Eminentiss. Priolo*, & 29. *Januarii* 1706. §. *Siquidem coram bon. mem.*
14 *Caffarello*. Si est adjectum verbo *hæredibus*, ut si fuisset dictum pro *hæredibus*, & *successoribus*, comprehendit solùm successores in hæreditate, & reddit Juspatronatus hæreditarium, ea ratione, quia quoties nulla descendentium mentio facta est in fundatione Jurispatronatus, illud dicitur hæreditarium, ad *Text. in Clement. Plures de jurepatr. Lotter. de re benefic. lib.* 2. *q.* 11. *num.* 12. & *seqq. Gratian. cap.* 577. *nu.* 44. *in fin. Tondut. quæst. benef. par.* 3. *cap.* 157. *nu.* 16. & *cap.* 118. *num.* 13. *par.* 1. *Rota decis.* 122. *n.* 7. *coram Durano*, & *decis.* 275. *n.* 5. *par.* 7. *rec.*, & *in Romana, seu Parmen. jurispatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Docuit coram Reverendissimo Molines Decano*. Præcipuè si fuisset adjectum verbo *hæredibus* cum dictione *quibuscumque*, nimirum fuisset dictum pro *hæredibus*, & *successoribus quibuscumque*; tunc enim comprehenderet omnes hæredes tam sanguinis, quàm extraneos; tam universaliter, quàm particulariter institutos: Dictio enim *quibuscumque* est adeò effrænata, ut comprehendat etiam personas, quæ aliàs in dispositionibus non comprehenderentur, *Rot. decis.* 46. *nu.* 41. & *seqq. in annot. par.* 9. *tom.* 1. *rec.*

Quod tamen limitatur in casu, quo ali-
15 ter constaret de mente Fundatoris; fieri namque potest, quòd Juspatronatus, licèt reservatum pro *hæredibus*, & *successoribus*, adhuc non sit hæreditarium, sed gentilitium, aut mixtum; quando ex verbis fundationis eruitur, Fundatorem respexisse ad hæredes, & successores sanguinis: ex. gr. si Fundator deficientibus hæredibus, & successoribus progressus fuisset ad alios substitutionum gradus favore plurium ejus consanguineorum; tunc nomine hæredum, & successorum non venirent hæredes extranei, sed sanguinis; aliàs substitutio favore consanguineorum impleri non posset, iuxta *Rot. in dicta Romana, seu Parmen. juspatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Quia coram Reverendiss. Molines Decano*, & *in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1711. §. *Facti cum seqq. coram R.P.D. Ansaldo*.

16 Si verò est adjectum verbo *hæredibus* cum dictione *suis*, ut fuisset dictum pro *hæredibus*, & *successoribus suis*, tunc verbum *successores* comprehenderet successores hæreditatis simul & sanguinis, & redderet Juspatronatus mixtum; cùm nomine *suorum* veniant omnes descendentes sanguinis in infinitum, omnesque consanguinei per cognationem descendentes, *Fusar. de substit. q.* 338. *num.* 1. & *seq. Peregrin. de fideicom. art.* 22. *n.* 38. *Rota decis.* 112. *n.* 5. *par.* 6., & *decis.* 46. *nu.* 12. & *seq. par.* 9. *tom.* 1. *recent.*, & *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Multoque magis coram R.P.D. Kaunitz*; In casu præsenti verbum *successores* fuit adjectum *filiis*, & *descendentibus*, & consequenter comprehendit omnes de sanguine Fundatoris, nullatenus attenta qualitate hæreditaria, juxta auctoritates superiùs relatas §. *Firmata*.

Absolutè non subsistit, quòd ad hoc, ut Juspatronatus dicatur gentilitium, requiratur, quòd comprehendat solùm eos, qui habent cognomen Domus, & Familiæ; non verò extendatur ad eos, qui li-
17 cèt de sanguine, non habent hujusmodi cognomen. Quoniam distinguendum est inter Juspatronatus gentilitium familiare, & agnatitium, & rigorosè sumptum, & Juspatronatus gentilitium descensivum, & minùs rigorosè sumptum, juxta distinctionem desumptam à *Card. de Luca de jurepatr. disc.* 60. *n.* 30., & *disc.* 22. *n.* 10., & *à Rota in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Pro ipso*, & *seqq. coram R.P.D. Kaunitz*; Ad hoc, ut Juspatronatus dicatur gentilitium rigorosè sumptum requiritur, quòd comprehendat solùm eos, qui habent cognomen Domus, & Familiæ; sed ad hoc, ut Juspatronatus dicatur gentilitium minùs rigorosè sumptum, prout est illud reservatum pro *filiis*, & *descendentibus*, & *successoribus*, non requiritur, quòd comprehendat solùm eos, qui habent sanguinem agnatitium, & cognomen Domus, & Familiæ; sed potest, & debet comprehendere omnes de sanguine, sive sint agnati, sive cognati, *Carol. Anton. de Luca de linea legal. art.* 23. *n.* 11. *vers. verius est*, *Rota in Mediolanen. Præposituræ* 3. *Martii* 1704. §. *Quoties coram R.P.D. Ansaldo*.

Nec obstaret si filii, & descendentes fundatoris in aliquibus vocationibus beneficii præsentassent hæreditario nomi-

ne,

ne, & cum expreſſiva utì *filii*, & *hæredes*. Ex hoc enim argui non poſſet præfatum Juspatronatus eſſe hæreditarium, 18 aut ſaltèm mixtum; ratio eſt, quia hujuſmodi mentio *hæredum* in illis præſentationibus ſtaret *demonſtrativè* ad demonſtrandum ſcilicet, quòd ipſi non ſolùm erant filii, ſed etiam hæredes fundatoris, non verò *taxativè*, ſcilicet, quòd ad obtinendum hujuſmodi Juſpatronatus requiratur in ipſis qualitas hæreditaria; & ratio eſt, quam dat *Soccin. ſen. conſ.* 57. *n.* 4., & *ſeqq. lib.* 3. quia quando fit mentio de hærede in materia non tranſitoria ad hæredes extraneos verbum *hæredes* exponitur, ideſt *liberi*, & *deſcendentes*; ſed ex diſpoſitione fundatoris apparet, quod ſupradictum Juspatronatus non eſt tranſitorium ad hæredes extraneos, exiſtentibus ejus deſcendentibus, cùm pro eis fuit ab eodem fundatore reſervatum; igitur verbum *hæredes* intelligi debet de deſcendentibus ad *Text. in L. Divus ff. de integr. reſtit. Cap. afferre de præſumpt. Soccin. ubi ſupra Rota deciſ.* 563. *n.* 22. *coram Merlin.*

19 Multo minus ex hujuſmodi præſentationibus hæreditario nomine factis argui poſſet præfatum Juſpatronatus eſſe hæreditarium, aut ſaltèm mixtum, & non gentilitium; ſi adeſſet, Inſtrumentum fundationis, ex quo clarè conſtaret de qualitate gentilitia Juriſpatronatus, aut ſi concurrerent aliæ præſentationes in contrarium factæ cum expreſſione utì *filii*, & *deſcendentes*; Quoniam licèt eædem præſentationes factæ hæreditario nomine aliquam vim facere poſſent, quando non conſtaret de pertinentia, & proprietate Juriſpatronatus, eo quia eſſet deperditum Inſtrumentum fundationis, aut non adeſſent aliæ præſentationes in contrarium emiſſæ cum ſola expreſſione ſanguinis, ſtante generica Juris præſumptione militante potiùs in dubio pro Jurepatronatus hæreditario, quam gentilitio, juxta *Gloſs. in Clement. Plures in princip. ſub §. Colligo aliqua de jurepat. Lotter. de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 19., & *ſeqq. Rota in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Hoc igitur coram R.P.D. Anſaldo, & in Nolana beneficii* 2. *Maji* 1712. §. *Nil juvante coram R. P. D. Falconerio*. Tamen quando adeſt Inſtrumentum fundationis clarè præferens qualitatem gentilitiam Juriſpatronatus, illæ dicuntur abſortæ à petitorio. *Abb. in cap. Conſultationibus de jurepat. Rota in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quinimo coram R. P. D. Falconerio*. Et in concurſu aliarum præſentationum, quæ apparent factæ ad formam diſpoſitionis Teſtatoris, Erectionis beneficii, & Reſervationis Juriſpatronatus, & collegialiter in capita, & cùm expreſſione utì *filii*, & *deſcendentes*, non ſunt attendendæ ad effectum declarandi Juſpatronatus hæreditarium, aut mixtum contra expreſſam erectionem, & fundationem beneficii, dum præſumuntur clandeſtinæ, & factæ ignoranter à filiis, & deſcendentibus, *Rota in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* §. *Neque demum coram Eminentiſs. Scotto*, & *ſuper mixtura*, & *filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Maxime*, & §. *Coadjuvantibus coram Emo Priolo*.

20 Minuſque adverſatur paritas in contrarium ſuperiùs adducta; diſparitas enim eſt evidens dum in caſu *dictæ Imolen. juriſpatronatus* deficiebat poſitiva reſervatio Juriſpatronatus pro *filiis*, & *deſcendentibus*, itaut ex præſentationibus ſubſecutis hæreditario nomine, & per quotas, & portiones, & effectum ſortitis argui poterat qualitas hæreditaria Juriſpatronatus, maximè attenta admixtione diverſarum perſonarum erigentium Beneficium; quæ excludit quamcumque præſumptionem, quòd illi propriæ agnationis decori conſulere voluerint, etiamſi in inſtitutionibus concurrerent enunciativæ ab ordinariis emiſſæ, quòd Juſpatronatus ſpectaret ad familias earum perſonarum, quæ erexerunt beneficium; quia ut proſequitur eadem Rota in §. *Atque ex his* hujuſmodi enunciativæ non ſtarent taxativè ad declarandam qualitatem Juriſpatronatus, ſed demonſtrativè ad ſignificandum, quòd præſentantes erant dictarum familiarum; at in caſu præſenti adeſt poſitiva reſervatio pro filiis *deſcendentibus*, & *ſucceſſoribus fundatoris*; Et etiamſi deficeret hujuſmodi reſervatio; adhuc ad arguendam qualitatem Juriſpatronatus potius eſſent attendendæ præſentationes factæ cùm expreſſiva utì *filii*, & *deſcendentes*, quàm illæ factæ hæreditario nomine, ſtante unicitate perſonæ fun-

fundantis beneficium, quæ præsumitur consulere voluisse propriæ agnationis de-
22 cori, maximè si essent effectum sortitæ, & posteriores, cùm status anterior per posteriorem immutetur juxta *Gonzal. ad regul* 8. *Cancell. gloss.* 7. *n.* 26. *& seqq. & alios, quos refert Rota in dicta Mediolanen. Prioratus super qualitate Agnatitia* §. *Sed quatenus coram Emo Scotto*.

Dixi superius *num.* 12. quòd in Jurepatronatus Gentilitio Filii admittantur simul cum Patre ad præsentandum. Sed quo sensu hoc procedat præsupponenda est theorica, & distinctio comuniter à Doctoribus admissa inter vocationem ad Juspatronatus collectivam personarum, & vocationem collectivam Personarum, & Graduum. Quando agitur de vocatione collectiva personarum, ut si Juspatronatus fuisset reservatum pro *Domo*, *Familia Cippo*, *Parentibus*, *Prosapia*, tunc omnes de dicta collectiva tam fœminæ, quàm masculi; tam proximiores, quàm remotiores admittuntur ad præsentandum, nisi huic collectivæ personarum adjecta fuerit qualitas masculinitatis, ut si fuisset reservatum Juspatronatus pro *eis de Domo*, *Familia*, *Cippo masculis*, *seu per lineam masculinam*; tunc enim si in dicta collectiva personarum essent plures personæ masculi, & fœminæ; masculi, seu habentes qualitatem masculinitatis habere deberent Juspatronatus, exclusis fœminis de dicta collectiva, quæ non nisi per posterius, & indefectum masculorum admitti possent ad præsentandum; ut nomine *Domus*, *Familiæ*, *Cippi*, venire omnes de dicta Domo, Familia, Cippo tam masculi, quàm fœminæ firmant *Card. de Luc. de fideic. disc.* 35. *n.* 6. *&* 7. *Vivian. de jurepat. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 9. *& seq. Rot. coram Coccin. decis.* 1666. *num.* 7. *& decis.* 97. *num.* 7. *& decis.* 268. *num.* 4. *par.* 19. *rec. & in Interamnen. jurispatronatus* 22. *Martii* 1706. §. *Quod enim cum seqq. coram Emo Scotto*.

Quando verò agitur de vocatione collectiva personarum, & graduum, ut si Juspatronatus fuisset reservatum pro *Consanguineis descendentibus*, *aut pro consanguineis proximioribus*; tunc non omnes personæ de dicta collectiva admittuntur ad præsentandum; sed successio in Jurepatronatus defertur gradatim in magis proximos, etiam si sint fœminæ exclusis remotioribus. *Vitalin. in Clement. plures sub num.* 42. *in fin. de jurepat. Lambertin. eod. tract. lib.* 1. *part.* 2. *quæst.* 2. *art.* 16. *sub num.* 3. *Vivian. tractat. part.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 111. *R.P.D. Ansaldus in Adnot. ad suam decis. inter impressas in ordine* 52. *num.* 23. *cum seq.* Præsupposita hujusmodi theorica; quòd filii admittantur unà cum patre ad præsentandum in Jurepatronatus gentilitio, procedit quando agitur de vocatione collectiva personarum ad Juspatronatus; secus si vocatio sit collectiva nè dum personarum, sed etiam graduum, tunc filii non possunt concurrere cum eorum patre, sed successio est gradatim facienda in magis proximos, ut expressè resolutum fuit à S.Rota in *Pisana jurispatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Procedendo cum seqq. coram Eminentiss. Priolo*; Quæ decisio cùm sit magistralis, hic eam imprimi congruum duxi.

R. P. D. SCOTTO

Mediolanen. Prioratus

Super qualitate agnatitia.

Lunæ 18. *Junii* 1703.

QUalitatem merè agnatitiam controversi Jurispatronatus Sanctæ Mariæ de Campo Mortuo, quàm Marchio Angelus tam nomine proprio, quàm uti Procurator aliorum Patronorum de familia Mantegatia in vacatione anni 1673. præ viribus substinuerat, ut probant informationes ad ejus instantiam tunc distributæ, & habetur ex *Card. de Luca de Jurepatr. disc.* 76., & quod magis est, obtinuerat etiam in nostro Tribunali canonizari, ut patet ex *decis.* 503. *par.* 18. *recen.*, *& coram Ubago decis.* 24. *&* 30., controvertebat hodie unà cum nonnullis aliis Patronis, qui pariter, vel quorum Authores in dicto statu anni 1673. in causa extiterant, sed pugnantibus cæteris Compatronis pro dicta qualitate agnatitia, DD. in hodierna audientia materiam, ut par erat, in hoc petitorio judicio, altiùs reassumentes, non dubitarunt sub congruo dubio requisiti respondere--*Juspatronatus esse merè agnatitium*.

Deficiente siquidem ex temporis antiquitate, & edacitate fundationis Instru-
23 mento, agnatitiam qualitatem abunde com-

comprobant ea omnia documentorum genera, quæ illius defectum in hac materia ſupplere ſolent. Et primò quidem ſe offerunt monumenta, & inſcriptiones antiquæ, quarum altera in Eccleſia exiſtens ita cantat -- *Mantegatia Domus Templum hoc ſtruxit Agro pingui, multoque redditu, Patronatus titulo donavit* -- altera verò in Turri Campanaria inſculpta -- *Patronatus de Mantegatiis* -- quæ quidem verba qualitatem agnatitiam apertiſſimè comprobant, ut dixit *Rota deciſ.* 159. *n.* 8. *coram Priolo, & in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmantur coram R.P.D. meo de la Tremoille*, & de hoc eodem Jurepatronatus *in deciſ.* 24. *n.* 6. *&* 7. *coram Ubago.*

Conſonat ſecundò præſentatio anni 1490. effectum ſortita, in qua dicitur Prioratum eſſe de Jurepatronatus agnationis
24 de Mantegatiis ibi -- *Prioratus de jurepatronatus infraſcriptorum de agnatione de Mantegatiis* -- quæ quidem enunciativa qualitatem agnatitiam præſeferens, tamquam antiquiſſima plurimùm attendi debet ad qualificandum Juspatronatus *Rota deciſ.* 482. *n.* 3. *par.* 1. *recen., & in dicta Comen. Cappellaniæ* §. *Neque iſtius coram R.P.D. meo Tremoille, & in dicta deciſ.* 24. *n.* 2. *&* 3. *coram Ubago.*

Tertiò hujuſmodi qualitas magis eluceſcit ex Indultis Apoſtolicis Pauli II.,
25 Sixti IV., & Innocentii VIII., ex quibus plura habentur argumenta concludentia qualitatem familiarem; in illis enim iteratè declaratur Juspatronatus ſpectare ad domum, & familiam de Mantegatiis, ex quibus verbis potiſſimùm argui qualitatem gentilitiam, & familiarem probant *Gabriel. conſ.* 196. *n.* 2. *lib.* 2. *Rota deciſ.* 159. *n.* 8. *coram Priolo, & in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Ex qua præſentatione, & ſeqq., & in Foſſanen. jurispatronatus* 12. *Martii proximè præteriti* §. *Accedente coram R. P. D. meo Caprara.*

Ulteriùs in iiſdem Indultis pertinentia Patronalis tribuitur pluribus, & diverſis
26 perſonis ſub ea quidem expreſſione, quod ſint de familia, & ſanguine de Mantegatiis, ſed nulla facta mentione qualitatis hæreditariæ, nec reſpectu fundatorum, nec quoad ultimos poſſeſſores, ex quo reſultat validiſſimum argumentum, quòd Summi Pontifices ex antiquis documentis in eorum Indultis enunciatis recognoverint qualitatem hæreditariam non requiri, ſed ſufficere illam ſanguinis, *Vivian. de jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *ſub n.* 71. §. *tertio quia, Rota coram Priolo deciſ.* 159. *n.* 2., *deciſ.* 220. *n.* 12. *par.* 11. *recen., in Bononien. Beneficiorum* 28. *Junii* 1690. §. *Secundò quia coram bo. me. Urſino, & in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Similiter coram R.P.D. meo de la Tremoille.*

Ruſus Summi Pontifices, & ſignanter Paulus II., & Innocentius VIII. admiſerunt ad præſentandum filios familias unà
27 cum Patribus viventibus, quod pariter probat qualitatem familiarem excluſivè à quacumque mixtura hæreditaria, cùm filius non poſſit eſſe hæres Patris viventis, *Gratian. diſcept. foren. cap.* 521. *n.* 23., *Rota coram Priol. deciſ.* 43. *n.* 11. *&* 15., *& deciſ.* 159. *n.* 5., *& in dicta Bononien. Beneficiorum* §. *Tertiò, quia coram bo. me. Urſino.*

Collimante in idem altera parte diſpoſitiva Indulti Paulini, in qua dictus
28 Summus Pontifex voluit jus præſentandi in prima, & ſecunda vacatione ſpectare ad Simonem, & Franciſcum illius filium; in ulterioribus verò prævalere præſentationem majoris partis Patronorum conſortium, ſcilicet de domo, & familia Mantegatia, & eorum deſcendentium, & poſterorum; cum enim vigore dictæ diſpoſitionis ſucceſsio deferatur in capita, nulla habita diſtinctione gradus, vel proximitatis, exinde elicitur, quòd Juspatronatus ſit merè agnatitium, & familiare, non autem mixtum, in quo ſucceſsio defertur gradatim, & in ſtirpes, *Card. de Luca de jurepatr. diſcurſ.* 33. *à n.* 8. *ad* 10., *& diſc.* 61. *num.* 9. *ad* 12., *Rota coram Priolo deciſ.* 43. *n.* 8. *& ſeqq., & deciſ.* 159. *n.* 12. *& ſeqq.*, cum aliis cumulatis *in deciſ. Reverendiſſimi D. mei Decani eminata in hac Cauſa ſub die* 11. *Decembris* 1699. §. *Nec ad minuendum, & ſeqq.*

Confirmatur quartò aſſumptum ex ſubſequuta obſervantia, juxta quam in om-
29 nibus ſtatibus, & ſignanter in tribus poſterioribus Patroni præſentarunt in capita, & non in ſtirpes, nulla in eis facta probatione, vel mentione qualitatis hæreditariæ, ſed tantùm, quòd eſſent Conſortes de familia Mantegatia, & admiſsi fuere filii familias unà cum Patribus, quæ omnia ſicuti repugnant cum qualitate mixta, & congruunt gentilitiæ, ita hujuſ-

modi

modi observantia, quam omnes Patroni totis viribus, etiam in statu anni 1673. ad hunc effectum promovebant in nostro Tribunali coram Taya, & Ubago, præsefert plenam probationem qualitatis merè familiaris, ut probant *Card. de Luca de jurepatr. discurs. 60. n. 9., Vivian. eodem tractatu lib. 4. cap. 9. n. 28. & seqq., Caren. resol. 10. n. 1., Rota decis. 46. n. 4. & 5. coram Priolo, in Faventina Beneficii 11. Decembris 1702. §. Et nihilominus, & §. Ex his itaque, & in Fossanen. jurispatron. 12. Martii proximè præteriti §. De jurepatronatus coram R. P. D. meo Caprara.*

Quintò. Comprobata remanebat qualitas gentilitia ex confessione Patrono-
30 rum in dicto statu anni 1673., cùm enim in illo Patroni omnes non solùm judicialiter admiserint, sed acriter propugnaverint controversum juspatronatus esse merè agnatitium, non possunt nunc iidem, vel habentes causam ab eis ampliùs hanc qualitatem controvertere, cùm dicta confessio contra illos plenè probet, ut in his terminis dixit *Rota decis. 183. n. 6. & seqq. & decis. 792. per tot. coram Buratt. dec. 194. n. 8. par. 11. rec., in dicta Faventina jurispatronatus §. Habetur denique, & in dicta Fossanen. jurispatronatus §. Et magis coram R. P. D. meo Caprara.*

Omnem denique ambagem removebat res judicata emanata in dicto statu anni 1673.; Siquidem cùm Ordinarius Me-
31 diolanen. per ejus sententiam canonizaverit *constare de pertinentia patronali DD. de domo Mantegatia*, & illius sententia fuerit confirmata per geminas conformes nostri Tribunalis coram Taya, & Ubago, utique visum est DD. nihil ulteriùs superesse, quin hoc Juspatronatus dicendum esset agnatitium, & familiare, cùm res judicata pro veritate haberi debeat *l. res judicata ff. de regul. jur.*, & tamquam lata cum legitimis contradictoribus, & patronis in Causa existentibus faciat jus, non solùm quoad tunc citatos, sed etiam quoad alios, si qui forsan in judicio tunc non extitissent *l. ingenuum Cod. de stat. hom.*, & in his terminis dixit *Rota decis. 482. n. 5. par. 1. recen., & in Comen. Cappellaniæ 31. Martii 1702. §. Et his quoque coram R. P. D. meo de la Tremoille.*

32 Et licèt in dictis sententiis explicitè non fuerit firmatum, quòd Juspatronatus sit merè agnatitium, sed tantùm, quòd spectet ad illos de domo, & familia Mantegatia; ex quo inferebatur per scribentes pro Marchione Angelo, & litis consortibus non repugnare, quòd nunc canonizetur mixtum: Tamen cùm ex documentis productis, informationibus à patronis tunc distributis, & ex decisionibus in causa emanatis habeatur hujusmodi qualitas agnatitia, tacitè etiam dicitur inesse in sententiis, quæ declarantur ex actis, & decisionibus illas præcedentibus *cap. dilectus de offic. Ordin. Scacc. de senten., & re judic. gloss. 14. par. 17. n. 13., Rota decis. 76. n. 16. & seq. par. 9. & decis. 349. n. 12. par. 12. recen.*

33 Probata ex hactenus dictis qualitate agnatitia controversi Jurispatronatus, tum ex monumentis antiquis, & Pontificiis declarationibus, tum ex subsecuta observantia, confessionibus Patronorum, & re judicata: non obstat, quòd præsumptio juris, ubi non constat de fundatione, stet pro qualitate hæreditaria juxta *Text. in Clem. plures de jurepatr.*, nam ultra quod in concursu tot probationum veritatem rei constituentium non poterat esse locus præsumptioni, cùm agatur de Jurepatronatu antiquissimo, neque habet locum dicta præsumptio, quòd sit hæreditarium ad normam præcitatæ *Clem.*, sed intrat contraria, quòd sit gentilitium, nè dentur quæstiones in extricabiles, ut in puncto dixit *Rota decis. 159. num. 20. coram Priolo, in Bononien. Beneficiorum 28. Junii 1690. §. Qualitas coram bon. mem. Vrsino, & in dicta Comen. Cappellaniæ §. Non enim coram R. P. D. meo Tremoille.*

34 Minùs relevat, quod indulta Apostolica, & signanter illud Sixti IV. declarent Juspatronatus spectare ad familiam Man-
34 tegatiam, illiusque *posteros, & successores*; Nam licèt verba *posteri, & successores* de sui natura apta sint comprehendere etiam hæredes, & importare valeant mixturam, tamen cùm ex toto contextu Indulti appareat Pontificem loqui de Jurepatronatu gentilitio; verbum *successores* ex subjecta materia restringitur ad successores sanguinis, ut explicando hæc eadem Indulta respondit *Rota coram Ubago decis. 24. n. 17. & seqq., & decis. 503. n. 13. & seqq. par. 18. recen.*, & in fortioribus, quòd etiam verbum *hæredibus* ex subjecta mate-

materia intelligatur de hæredibus ſanguinis, in noſtris terminis *Rota deciſ. 46. num.28. deciſ.159.num.19.coram Priolo,& deciſ.662.num.10. par.19. tom.2. recen.*

Prout nec magis urget,quòd Innocen-
35 tius VIII.conceſſerit facultatem Thomaſio alienandi dictum Juſpatronatus in alios de familia. Etenim hujuſmodi conceſſio vel intelligi debet compatibiliter cum qualitate gentilitia,nempe temporaliter, & durante vita alienantis, eo modo quo facultas alienandi non deſtruit naturam inveſtituræ pactionatæ, ut dixit *Rota deciſ.79. n.2. & ſeqq. par.16. deciſ.83.n.3. & ſeqq.par.18., & in Amerina emphyteuſis 12. Junii 1693. §. Idque coram Reverendiſs.D.Turonen., & 15. Februarii 1694. à §.Suppoſita,ad finem coram bo.mem. Vrſino*; Vel quatenus etiam dicta conceſſio intelligenda ſit indefinitè, tantùm abeſt, ut probet qualitatem mixtam, quin potiùs convincat agnatitiam, & familiarem; cùm enim talis facultas fuerit conceſſa per modum privilegii, & privilegium ſit conceſſio contra juris diſpoſitionem *Can. fin. 25. quæſt. 1. cap. privilegia diſtinct. 3. Barboſ. in cap. ſanè de privil.n.10. Gonzal. ad regul.8. Cancell. gloſſ.35. nu. 5. & ſeqq.* Exinde arguitur, quòd natura Juriſpatronatus eſſet in contrarium, quodque talis facultas non potuiſſet competere, niſi Pontifex expreſsè conceſſiſſet *l. jus ſingulare ff. de leg. Rot.deciſ.19.n.10. poſt Antonell. de jur. & oner.Cleric., & in Salisburgen. juris Metropolitici 26. Novembris 1691. §. Ex quibus coram R.P.D. meo Priolo.*

Neque demum refert, quòd in anti-
36 quis præſentationibus annorum 1490. 1496., & 1587. habita fuerit mentio qualitatis hæreditariæ; quia in concurſu tot aliarum præſentationum, quæ apparent factæ collegialiter in capita, & ſub unica expreſſione, quòd Nominantes eſſent de domo, & familia,attendi non merentur paucæ præſentationes, quæ præſumuntur clandeſtinæ, nec docentur effectuatæ, prout eſſet neceſſarium,ut ex illis deſumi poſſet qualitas Juriſpatronatus; *Tondut.reſol.benefic. par.3. cap.157. n. 41. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloſs. 45. §. 2. n.37. Rota deciſ.563. n.23. coram Merlino, & deciſ.43. n.18. & 19. coram Priolo.*

Sed quatenus etiam doceretur de il-
larum effectuatione, adhuc nihil releva-
37 rent ad intentum; quia cùm ex poſt, & ſignanter ab anno 1643. habeamus ſtatus uniformes legitimè præſcriptos ſpatio 40. annorum, ſtatus anterior contrarius dicitur immutatus *Gonzal.ad regul.8.Cancell. gloſs.7. n.26. & ſeqq. Adden. ad Pamphil. deciſ.539. §. Limitatur, Rota in Barchinonen. Parochialis del Prat 2. Decembris 1695. §. Expediti coram bo.me. Urſino.*

Et ita omiſſa reſponſione ad ea, quæ objiciebantur adverſùs tres ultimos ſtatus tamquam latè confutata in omnibus deciſionibus in Cauſa emanatis, ad quos Domini in hac parte relativè ſe habuerunt reſponſum fuit utraque Parte informante.

R. P. D. PRIOLO.

Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura, & filiis familias.

Lunæ 15. Junii 1705.

CEnſuerunt Domini confirmandam eſſe Sententiam Rotalem prolatam ab R.P.
38 D.meo Scotto ſuper qualitate gentilitia controverſi Juriſpatronatus S. Mariæ de Campo Mortuo Nobilis, & antiquæ familiæ de Mantegatiis, & ſuper admiſſione filiorum familias ad præſentandum unà cum eorum patribus; quia licèt deficiat fundationis Inſtrumentum injuria temporum deperditum, agnatitia tamen qualitas illius ſatis, ſuperque deprehendi poſſe viſa fuit ab antiquiſſimo Indulto ſa. mem. Pauli II.ad inſtantiam nonnullorum Civium de domo,& familia de Mantegatiis, prævio maturo examine edito uti literaliter præſeferente Juſpatronatus fuiſſe reſervatum pro domo, & familia Mantegatia, eorumque poſteris, & deſcendentibus, quo ſtante in dubium venire nequit quin illud dici debeat familiare, & gentilitium, non autem mixtum, ut probat *Covar.variar.reſolut.lib.2. cap.18. n.10. cum aliis relatis per Carol. Anton. de Luca de linea legal. art.23.n.10.§.Gentilitas,*& firmat *deciſio R.P.D.mei Scotti ſuper qualitate Agnatitia 18.Junii 1703. §.Tertiò hujuſmodi qualitas.*

Abſque eo quòd mixtura argui poſſit
39 ex eo, quòd in ſucceſſivis Brevibus ſan. mem. Sixti IV., & Innocentii VIII. expri-

matur, Juspatronatus fuisse reservatum ipsis Fundatoribus, *eorumque posteris, & successoribus*; qui alii esse nequeunt, quàm hæredes sanguinis admixtam habentibus utramque qualitatem, nempe sanguinis, explicatam per verbum *posteris*, hæreditariam verò inductam expressè per verbum *successores*, ut advertunt *Card. de Luca de jurepatronat. disc.* 24. *nu.* 6. *Covarr. variar. resolut. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 6. *& seqq.*, *& Carol. Anton. de Luc. de lin. legal. cit. artic.* 23. *eodem n.* 10. Quia cùm in dictis posterioribus Brevibus habita fuerit expressa relatio ad illud Pauli II., vigore cujus illi de familia Mantegatia reintegrati fuerunt ad Juspatronatus, quòd ex negligentia in præsentando amiserant, & ex eo appareat illud fuisse reservatum tunc supplicantibus de Domo Mantegatia, eorumque posteris, & descendentibus; verbum *successores* appositum in dictis posterioribus Indultis Sixti IV., & Innocentii VIII. accipi non debet in tota sui latitudine, apta comprehendere hæredes sanguinis admixtam habentes qualitatem hæreditariam; sed restrictionem pernecesse patitur ex subjecta materia ad solos successores sanguinis, cùm præsertim Innocentius VIII. promiscuè usus fuerit verbis *posteri, & successores, ac posteri, & descendentes*, adeòque semper crescat inverisimilitudo, quòd eisdem pro synonimis habitis derogare voluerit ex illis naturæ Juripatronatus pro gentilitia, priùs recognitæ à Paulo II., ut hæc eadem Indulta explicando respondit *Rot. coram Ubago decis.* 24. *nu.* 18. *& in recent. decis.* 503. *n.* 13. *& seqq. par.* 18., & in for-
40 tioribus terminis de nomine *hæredum*, quòd restringatur ad hæredes sanguinis, nec comprehendat descendentes ex fœminis, si aliunde pateat agi de Jurepatronatus gentilitio firmavit *coram Priol. decis.* 46. *n.* 28. *coram Ubag. decis.* 24. *nu.* 19. *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Quin dici valeat coram R.P.D. meo de la Tremoille, cum aliis relatis in dicta decisione R.P.D. mei Scotti* §. *Minùs relevat*.

41 Certiùs, quia in ipsa Bulla Innocentii filii fuerunt admissi ad præsentandum insimul cum patre; quo circa eo minus præsumi potest, quòd dictus Summus Pontifex imprimere voluerit in Jurepatronatus prætensam mixturam, vigore cujus proximiores præferuntur remotioribus, & personæ disparis gradus admittuntur tantùm ordine successivo, ut optimè notat *Spad. consil.* 12. *n.* 8. *&* 19. *tom.* 2. *Gratian. discept. forens. cap.* 521. *n.* 25. *Rot. in Florentina juripatronatus de Riccasolis relat. per Vivian. de jurepatronat. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 71. *coram Priol. decis.* 159. *n.* 5., & bene advertit *Rot. coram Ubag. d. decis.* 24. *n.* 18. & pleniùs *dec.* 503. *n.* 14. *par.* 18. *rec.*

42 Clariorque evadit hìc intellectus, dum eidem consonant vetera monumenta, & inscriptiones antiquæ, quarum altera existens in Ecclesia legitur sub his verbis concepta -- *Mantegatia Domus Templum struxit, agro pingui, multòque redditu Patronatus titulo donavit*, altera verò in Turri Campanaria incisa, & insculpta aliis componitur ibi -- *Patronatus de Mantegatia* -- ex his enim qualitatem gentilitiam, & familiarem Juripatronatus concludi testatur *Rota*, & quidem de hoc ipsomet Jurepatronatus *in dicta dec.* 24. *n.* 6. *&* 7. *coram Ubago*, & generaliter *dec.* 159. *n.* 8. *coram Priolo, & in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmatur coram R. P. D. meo de la Tremoille, cum aliis adductis in dicta altera decisione R. P. D. mei Scotti* §. *Deficient siquidem*.

43 Veteribus, æternisque inscriptionibus adstipulantur pervetustæ præsentationes, & præsertim illa sequuta, & effectum sortita anno 1490., in qua cum claris nòtis dictum fuerit Prioratum esse de Jurepatronatus illorum de agnatione de Mantegatiis, ibi -- *Qui Prioratus de jure infrascriptorum de agnatione de Mantegatiis existit* -- manifestè pariter comprobatur Juspatronatus esse merè Agnatitium, absque ulla penitùs mixtura *Rota coram Ubago d. decis.* 24. *n.* 2. *&* 3., & prosequitur *decisio R.P.D. mei Scotti* §. *Consonat secundò*.

44 Et demum hoc idem concludit continuata observantia, juxta quam in omnibus statibus, & præcipuè sequutis de anno 1643., 1650., & 1673. Patroni, nè dum præsentarunt in capita, & non in stirpes, & absque ulla mentione qualitatis hæreditariæ; verùm etiam utì tales, & cum sola narrativa, quòd essent consortes de vera familia Mantegatia in eisdem absque gradus distinctione filii familias admissi fuerunt ad præsentandum, unà cum Parentibus, quod nullatenus congruit

gruit Juripatronatus mixto exigenti de ſui natura præſentationes factas in ſtirpes, aut pro ratis portionibus, non verò in capita, & collegiativè, vt præter adductos in *ſuperiori* §. *Certiùs quia* docent *Bald. in l.2. ſub n.4. verſic. ſicut eſt juſpatronatus C. de ſuis & legit. Spad. conſil.* 12. *n.6. Peregrin. conſil.33. n.* 4. *Card. de Luc. de jurepatron. diſc.60. n.9. Caren.reſol.10. n.1. Rota coram Priol. deciſ.46. n.4. & 5., & in Faventina Beneficii* 11.*Decemb.*1702. §.*Et nihilominus, & §. Ex his itaque coram R.P.D. meo Caprara*.

Nec eiſdem contrariari viſæ ſunt quæ-
45 dam aliæ præſentationes emiſſæ de annis 1490., 1496.,& 1587. ſub expreſſa enunciativa qualitatis hæreditariæ; quià eædem nullum effectum ſortitæ, ſed tantùm aliæ expletæ collegialiter nomine conſortum Nobilis Familiæ Mantegatiæ, ac proinde tantùm abeſt, ut contrariam obſervantiam conſtituere valeant, ut nec adminiculum faciant pro verificanda qualitate Juriſpatronatus, juxta *conſil. Calderin.12. de jurepatronat. alioſque relatos in deciſ. R. P. D. mei Scotti* §. *Neque demum*.

Maximè quia ex poſt, & ſignanter ab anno 1643. uſque in præſens habemus
46 contrarios ſtatus uniformes legitimè præſcriptos; nam ſi in hac materia beneficiali probatio qualitatis Juriſpatronatus ex ultimo ſtatu ſufficienter evincitur, ut tradunt *Peregrin. conſil.33. n.4. lib.1. Mareſcott. variar.reſolut. lib.1. cap.* 55. *nu.1. cum ſeqq. Lotter. de re Benefic. lib.1. q.34. n.40. Rota coram Priol. deciſ.46. nu.20. & deciſ.* 159. *n.* 2. potiori jure probata dici debet à tribus præſentationibus conformibus effectum ſortitis, & metam quadraginta, & ultra annorum excedentibus, quo temporis ſpatio nemo dubitat qualitatem Juriſpatronatus immutari poſſe, ſtatumque contrarium anteriorem præſcribi *Gonzal. ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.7. n.26. & 28. Adden. ad Gregor. deciſ.77. n.12.* §.*Prædictis, Rot. coram Seraphin. deciſ.950.n.2., & in Barchinonen.Parochialis del Prat* 2.*Decembris* 1695.§.*Expediti & ſeqq. coram bo.me. Urſino*.

Maximè quia dictæ poſteriores præſen-
47 tationes ſunt conformes Indulto Pauli Secundi, quod ſtat loco fundationis, eædemque canonizatæ fuerunt per rem judicatam ſubortam occaſione vacationis anni1673. ex ſententiis Ordinarii Mediolanenſis, aliiſque geminis Rotalibus coram bo.me. Taya, & Ubago, nedum approbatam à Marchione Angelo, qui hodie qualitatem agnatitiam adeò acriter impugnat, verùm etiam ab ipſomet juſtificatam per productiones præſentationum, & conſenſuum, qui fuerant collegialiter præſtiti reſignationi à Compatronis cum conſortio filiorum familias de anno 1643., & 1650. quo circa cùm qualitas Juriſpatronatus gentilitii ex facto proprio Marchionis Angeli ad evidentiam uſque comprobata fuerit, aliud ſupereſſe non videbatur deducendum pro concludentiori verificatione qualitatis ejuſdem, ut probant omnes deciſiones hujus Cauſæ, & præcipuè *dicta deciſio R.P.D. mei Scotti* §.*Quinto, & §.Omnem demum*.

Ea autem ſubſiſtente neceſſariò ſubſe-
48 quitur etiam confirmatio Sententiæ Rotalis reſpectu admiſſionis filiorum familias ad præſentandum, juxta veriorem ſententiam, quam tradit *Federic. de Sen. in conſil.3.*, & amplectitur *Rot. coram Pæn. deciſ.* 934., & formiter diſcuſſo articulo *in Florentina juriſpatronatus de Riccaſolis* 10. *Martii* 1603.*coram Lancellotto, confirmata* 10. *Decembris* 1604. per extenſum relatas *à Vivian. de jurepatr. lib.4. c.1. poſt n.1.* cum concordantibus adductis in omnibus deciſionibus hujus Cauſæ *coram Reverendiſs. D. meo Decano* 11. *Decembris* 1699. §. *Nec ad minuendam* 15. *Februarii* 1700. §. *Concurrente coram R. P. D. meo Anſaldo* 25. *Junii ejuſdem anni* §. *Dicebat igitur uſque ad* §. *Deſperans, & coram R. P. D. meo Scotto* 14. *Februarii* 1701. §. *Prædicta, &* 18. *Junii* 1703.*ſuper dubio filiorum familias* §. *primo*.

Coadjuvantibus præſertim juris aſſiſtentiam Indultis Pauli II., & Innocentii VIII. explicitè filios, unà cum patribus invitantibus, & ſubſequuta obſervantia reſultante ex dictis tribus ultimis ſtatibus anni 1643., 1650., & 1673., ut firmant omnes prædictæ deciſiones; Idque non obſtante, quòd in aliis antiquis ſtatibus non appareat illos fuiſſe admiſſos, tum quia cùm præſentare, & non præſentare pendeat ab animo præſentare volentis, aut nolentis, ac reputetur actus me-

rè facultativus, observantia contraria probari debuisset cum necessariis requisitis prohibitionis nempe & acquiescentiæ præsentare debentis *Spad. consil.12. nu.9. & n.22. & 23.lib.2. Vivian.de jurepatron. lib.4. cap.9. n. 25. Rot. in recent. dec. 220. n.24. par.11. cum aliis notatis in d. decisione Reverendiss.D.mei Decani 15. Februarii 1700. §. Hinc superfluum, & §. Cæterùm*; tum etiam quia in concursu attendi debet status firmatus in ultimis vacationibus, utì habens quoque assistentiam juris, & Indultis dictorum duorum Summorum Pontificum, juxta plenè firmata *in decisione edita super dubio filiorum familias* 18. *Junii* 1703. §. *Certiùs*, & comprobant omnes aliæ decisiones *tam Reverendiss. D. mei Decani, quàm R.P.D. mei Ansaldi*, ad quas Domini relativè se habuerunt.

Et ita utraque &c.

R.P.D. CAFFARELLO.

Mediolanen. Prioratus super mixturas, & filiis familias.

Veneris 29. Januarii 1706.

DElegata mihi ad instantiam Marchionis Angeli iterum provocantis Causa appellationis à sententia R.P.D.mei Prioli confirmatoria alterius R.P.D.mei Scotti, declarantis Patronatum, de quo agitur, esse gentilitium Domus de Mantegatia, & filios familias jus habere nominandi; in hodierna Audientia dubitavi: *An Sententia Rotalis esset confirmanda*, eamque confirmandam DD. censuerunt.

Qualitatem enim gentilitiam, & fa-
49 miliarem Jurispatronatus DD. desumpserunt ex concessionibus Apostolicis Pauli II., Sixti IV., & Innocentii VIII., qui hujusmodi Juspatronatus reservaverunt ad consortes de Domo, & Familia Mantegatia, & ad illorum posteros, & descendentes in futurum: quæ verba indicant Juspatronatus spectare ad familiam, & esse gentilitium *Vivian. de jurepatr. lib.4. cap.2. n. 29. cum ibi allegat.*, & firmatum fuit *in decis. R. P. D. mei Scotti* 18. *Junii* 1703. §.*Hujusmodi*, & *in decis. R.P.D.mei Prioli* 15.*Junii* 1701. §.*Absque eo quod*.

Non obstat, quòd in concessionibus
50 Sixti IV., & Innocentii VIII. quandoque legantur verba *posteri*, & *successores*, ex quibus verbis argui possit qualitas hæreditaria; cùm sub nomine *successorum* veniant hæredes.

Siquidem cùm concessiones Sixti IV.,
51 & Innocentii VIII. se habeant relativè ad illam Pauli II., quæ habetur loco fundationis ex temporis antiquitate, & injuria deperditæ, & in illa legatur Juspatronatus reservatum consortibus de Domo, & Familia de Mantegatia, & illorum posteris, & descendentibus; illud verbum *successoribus* debet restringi ad successores sanguinis, non ad quoscumque successores ampliari, ut firmatum fuit *in decisione R.P.D. mei Prioli* §. *Absque eo quod*, & *in decisione R.P.D. mei Scotti* §. *Minùs obstat*. Quodque Innocentius VIII. in sua concessione intelligere voluit per verbum *successores* solùm successores sanguinis, & de familia, non autem successores quoscumque, ex eo patuit, quod illis concessit facultatem donandi, transferendi Juspatronatus de quo agitur *in alios de familia tamen dd. de Mantegatiis, tam ex testamento, quàm ab intestato, & non aliàs &c.* ex quibus apparet voluisse Juspatronatus semper ad illos de familia spectare debere, & non ad exteros, & ideo ad successores sanguinis tantùm *Bald. in l. 2. C. de in jus voc. Bart. in l.1. §. Personis ff.de jure imm. Din. in cap. privilegium n.7. de regul. jur. Cassad. de jurep. decis.1. Vivian. de jurepatr.lib.4. quæst.9. n.30. Mill. decis.330. num.1.*

Idipsum suadebant vetera inscriptio-
52 num monumenta, quorum unum extat in Ecclesia, nempe *Mantegatia Domus Templum hoc struxit, agro pingui, multoque redditu Patronatus titulo dotavit*, & alterum in Campanili -- *Patronatus de Mantegatiis*, quæ scripturæ in marmore accedente temporis antiquitate probant Jurispatronatus qualitatem *Glos. in cap. cum causam de prob., & in cap.quanto verb. patris de jur.jur. Specul.lib.2. par. 2. de prob. §. videndum n.12. vers. Nonò per libros 7.Bald. cons.310. lib.5. Coccin. dec.1108. n. 30.*, & firmatum fuit *in decis. RR.PP.DD.meorum Scotti* §.*Deficiente siquidem*, & *Prioli* §.*Clarior evadit*.

Accedit inconcussa observantia, quia
53 semper ad huiusmodi Patronatum præsentaverunt illi de agnatione, quæ obser-

van-

vantia eſt optima Interpres qualitatis Juriſpatronatus, & ipſorum met Patronorum confeſſio emiſſa in tot præſentationibus effectum ſortitis, & ipſius Marchionis Angeli modò illam impugnantis, ut laudatæ deciſiones advertunt, & quidem illa *R.P.D. mei Scotti in §. Quinto comprobata cum ſeq. & R.P.D.mei Prioli §.Veteribus, æterniſque.*

Quin hujuſmodi qualitas gentilitia
54 fuit canonizata per tres ſententias conformes, unam Ordinarii Mediolanen., alteras Rotales bo. me. Tayæ, & Ubaghi, quæ conſtituunt rem judicatam, & contra illam non poſſit opponi, ut concluditur *in deciſ.* R. *P. D. mei Scotti §. Omnem denique.*

Firmata ex his qualitate gentilitia Ju-
55 riſpatronatus plana fuit reſolutio, quòd etiam filii familias ad hujuſmodi Patronatus præſentationem admitti debebant, cùm etiam illi ſint de Domo, & Familia, quorum favore fuerat reſervatum Juſpatronatus *Peregr. de fideic. art.17. num.39. Pæn.deciſ.934. n.1.9.* maximè cùm fuerint in conceſſionibus Apoſtolicis, & ſucceſſivis præſentationibus admiſſi, R.*P.D.meus Priolus in laudata deciſ. §. Ea autem cum ſeqq. & R. P. D. meus Scottus in deciſ.* 18. *Junii* 1703.*edita ſuper hiſce filiis familias.*

Quare agnita juſtitia ſententiarum DD. oppoſitam nullitatem deficientiæ, & revocationis mandati procuræ nonnullorum de Mantegatiis, utpote rejectam in altera deciſione ſuper ignobilibus hac ipſa die edita coram Me non eſſe attendendam arbitrati ſunt.

Et ita utraque &c.

R. P. D. PRIOLO

Piſana Juriſpatronatus.

Mercurii 26.Junii 1709.

AD Archipresbyteratum Eccleſiæ Collegiatæ Liburni Fundatum à Michaele Tana, Leonardus, & Antonius ejus filii in vacatione nuper ſequuta, diverſas fecerunt præſentationes, nam primus ſub die 3.Novembris præſentavit Petrum Erculanum, qui cum tunc temporis non eſſet Clericus denuò præſentatus fuit ſub die 7.Decembris, Antonius verò interim præſentavit Lucam Lacca, qui gratiam pro præſentato à Sanctiſſimo cum derogatione medietatis vocum reportavit ſub data diei 23. Novembris. Unde Petrus agnoſcens, quòd nec ſibi ſuffragaretur dicta ſecunda præſentatio, aliam obtinere curavit ab eodem Leonardo tam nomine iſtius proprio, quàm duorum ejus filiorum ſub die 29. Decembris. Cùm autem Ordinarius prædictæ Gratiæ Apoſtolicæ executor pro illius executione pronunciaverit, cauſa appellationis ad Petri inſtantiam in hoc Sacro Auditorio mihi commiſſa juxta reſcriptum Signaturæ, dubium hodie propoſui -- *An eſſet locus arbitrio pro retardatione Literarum Apoſtolicarum* -- reſolutum -- *negativè.*

Arbitrium enim regulatur à jure, quod cùm exigat, ut Literæ Apoſtolicæ, quando
56 prout hic, ſunt juſtificatæ, debitam habeant executionem, ad *Tex.in cap.ſi quando de reſcriptis, & in cap.ſi Capitulo, ubique Gloſſ. verbo exequatur de conceſ. præben. in 6.*, intrare per conſequens non poteſt pro retardanda executione Literarum, de quibus agitur, ut perſæpe reſponſum fuit *coram Mohedan. dec.3. ut lite penden., coram Gregor. dec.221. num. 1., in Oxomen. Beneficii* 11. *Maji* 1703. §. *Fundamentum &c. coram Eminentiſſimo Cardinali Caprara, & in Orton. Beneficii* 23.*Martii* 1708. §.*Arbitrium coram R.P.D.meo Scotto.*

Juſtificatio autem earumdem Literarum, in cæteris à Petro non controverſa, acriter impugnabatur, quoad qualitatem Juriſpatronatus; prætendendo illud cenſeri debere gentilitium, ſeu familiare, itaut vocum dinumeratio facienda eſſet in capita, computatis cum Leonardo etiam duobus ejus filiis, juxta deciſiones emanatas *in Mediolanen.Prioratus* 11.*Decembris* 1699., & 15. *Februarii* 1700. §.*Concurrente coram Reverendiſſimo D.meo Molines Decano*, cõfirmatas 25.*Jun.*1700. §.*Atque hæc coram R. P. D. meo Anſaldo*, 14. *Februarii* 1701. §.*Prædicta &c. coram R.P.D. meo Scotto, & in eadem ſuper dubio filiorum familias* 18. *Junii* 1703. *per tot. coram eodem R.P.D. meo Scotto.*

Verùm quamvis Domini pro majori
57 parte exiſtimarent, quòd tale Juſpatronatus dicendum eſſet potiùs mixtum; nam, & ſi Fundator voluerit -- *Che la Collazione, e juſpatronato ſia d'eſſo Oratore, e ſuoi Deſcendenti maſchi in infinito, & in difetto de' maſchi ſia delle femine, che ſaran-*

no

no viventi durante la loro vita solamente;-- In actuali tamen Archiepiscopatus erectione declaravit eamdem Dignitatem fundare pro se, suis hæredibus,& successoribus; unde Juspatronatus non gentilitium, sed mixtum videtur, & consequenter præsentatio facienda venit in stirpes, & non in capita, rejectis filiis, à simultaneo concursu cum patre; quia, eo vivente, non possunt esse illius hæredes *Rota dec.*647. *num.*4., *&* *dec.*679.*num.*3., *&* 8. *coram Buratt.dec.*352.*num.*8. *juncto n.*23. *cum seqq.par.*16. *dec.*99. *à num.*3. *par.*17., & distinguendo effectum successionis pro exclusione extraneorum ab alio computandi voces Patronorum in capita, vel in stirpes, *in Romana Beneficiatus S. Laurentii in Damaso* 6. *Februarii* 1688. *coram cl. me. Cardinali Caccia, impressa apud Piton. discept. Ecclesiast.*4. *num.*23.

Procedendo etiam, quòd ageretur de Jurepatronatus gentilitio, adhuc pro comperto visum fuit admitti non posse concursum filiorum ad pręsentandum unà
58 cum Patre; quia id solùm sibi vindicat locum in Jurepatronatus gentilitio familiari, reservato favore agnationis, Domus, vel Familiæ, quàm fundator in genere, & per modum Universitatis consideravit; tunc enim cùm censeatur, quòd ipse respexerit tantummodo ad pluralitatem personarum, non verò graduum, bene omnes de Familia, seu de Agnatione possunt per capita concurrere ad simul præsentandum, & in his terminis procedunt Decisiones supra in objecto, aliæque authoritates in contrarium allegatæ; secus autem dicendum est, quando, ut in præsenti casu, Fundator vocavit non omnes de familia, vel agnatione; sed tantùm certas personas, nempe suos descendentes masculos in infinitum; hoc enim casu, cùm vocatio sit collectiva nedum plurium personarum,sed etiam graduum, filii non possunt concurrere cum eorum patre, sed successio est gradatim deferenda in magìs proximos, remotioribus exclusis, ut firmant *Vitalin. in Clement. plures sub n.*42.*in fine de jurepatronatus,Lambertin.eodem tractat.lib.*1.*par.*2.*q.*2.*art.*8. *sub n.*3. *vers.unde pro eorum intelligentia &c. & n.*8. *Vivian. de jurepatr.par.*1.*lib.*4. *cap.*9.*n.*111. *Riccius in prax. par.* 1. *resol.* 181. *Franc.Marc. decis.*1133. *nu.*5. *par.*1. *Panimoll.decis.*137.*n.*31. *&* 46. benè *Spada cons.*9.*n.*5.*&* 6. *lib.*3., & optimè unum ab altero casu distinguendo *R. P. D. meus Ansald. in adnot. ad suam decis. inter impressas in ordine* 52. *n.*23. *cum seqq.*

Talisque gradualis ordo succedendi inter descendentes in fundatione vocatos apprimè congruit, tam inspecta mente
59 Fundatoris, qui non præsumitur inæquales reddere voluisse proprios filios per supervenientiam nepotum, & pronepotum ab altero ex eis procreandorum, cùm major affectio urgeat erga filios primò vocatos, quàm erga alios descendentes incognitos, & non adeò arctè conjunctos, prout omissis generalibus considerat *Vivian. d. lib.*4. *cap.*9. *post num.*55.§. *Quia respondetur in fine*; Quàm etiam attenta dispositione juris, juxta quam in materia fideicommissaria, à qua rectè arguitur ad istam Jurispatronatus *de Luca de jurepatr. disc.*50. *n.*5. *Rota decis.*71.*n.*4.*post Vivian. decis.*64. *n.*3. *par.*13., *& in Auximana jurispatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Quoniam &c. cum seq. coram R.P.D. meo Ansaldo*, de natura illius verbi collectivi -- *descendentes*-- non omnes simul, nec filii cum patre; sed quisque juxta gradus proximitatem,& ordine successivo dicitur vocatus, ex firmatis per *Doctores in l. cum ita* §. *In fideicommisso ff. de legat.* 2. cum aliis penè *Fusar. de substit. quæst.*358. *à n.*1. *Mantic. de conjectur. lib.*8. *tit.*12. *n.* 3. *Bellon. de jure accrescen. cap.*5. *quæst.*26. *nu.* 125. *&* 136. *Rot.in rec. decis.*125. *n.*3. *par.* 1. *decis.*98. *n.*10. *par.*4. *tom.* 1., *in Romana hæreditatis de Ruspolis* 13.*Junii* 1704. §.*Hujusmodi autem &c. coram Reverendiss. D. meo Molines Decano*, & novissimè *R. P. D. Fattinell. in ejus resp.*70. *n.*5.

Eoque fortiùs concurrentibus verbis; tractum temporis successivum importantibus,ut hìc, nempe-- *suoi descendenti maschi in infinito*; Isti namque tali casu admittuntur solùm de gradu in gradum, ita-
60 ut filii cum patre concurrere nunquam possint, ut in fideicommissis præter supra allegatos notat *Peregrin. art.* 19. *n.* 7., & in terminis Jurispatronatus gentilitii, quòd in eo non succedatur in capita, quando in testamento, vel fundatione adsunt verba tractum temporis importantia probat *Tondut.quæst.benef. par.*1. *c.*32. *num.* 5.

Qui-

Quibus non refragatur, quòd Fundator in defectum deſcendentium maſculorum, fœminas indiſtinctè invitaverit ad jus præſentandi, ex quo infertur, quòd ſicut vocatæ ſunt ſimul omnes fœminæ, ita etiam maſculi omnes concurrere debeant ad ſimul præſentandum: Quia ultra quòd diverſa eſt ratio in fœminis, quæ honoratæ fuerunt durante tantùm earum vita, nec etiam iſtæ dici poſſunt collectivè vocatæ, ſed tantùm juxta earum proximitatem, & in omnem caſum tale argumentum potius retorquetur, dum apparet, quòd Fundator per ſubſtitutionem fœminarum non conſideravit omnes deſcendentes ſimul & in genere, ſed ſucceſſivè, & gradatim, ad tradita per *Fuſar. de ſubſtit. q.382. n.44.*

Hanc denique juridicam interpretationem magis, magìſque comprobavit ſubſequuta uniformis obſervantia interpretativa, cui, ut concludit *Card.de Luca de jurepat. diſc.61. n. 12. in fine*, omnino
61 deferendum venit in hoc articulo, an in jurepatronatus gentilitio, ſeu familiari, ſucceſſio regulari debeat juxta ordinem fideicommiſſariæ ſucceſſionis, ſervata gradus proximitate, vel potius competat omnibus de genere, vel familia; itaut dari debeat ſimultaneus concurſus patris, & filiorum; In ipſo enim primordio, Fundator præſentavit ſolus, non autem cum ejus filiis tunc exiſtentibus; iſti verò non ſemel, ſed repetitè, abſque interventu filiorum præſentarunt tam in vacatione præcedenti, quàm in hac ultima, ubi Leonardus per duas vices filios non admiſit ad ſecum præſentandum; ex hac enim obſervantia omnis removetur, ſi quæ ſupereſſet, difficultas circa intelligentiam verborum fundationis, ut dixit *Rota coram Rembold. deciſ.639. n.4. deciſ.26. n.14. coram ſa.me. Alex.VIII. dec.52. n.6.par.13., & in Orbitellen. juriſpatronatus 13. Januarii 1696. §. Accedente &c. confirmata 4. Julii ejuſdem anni §. Concurrente &c. coram Reverendiſsimo dell' Olmo Epiſcopo Conchen.*

Haud relevante, quòd ultima præſentatio facta fuerit extra legitimum tempus; ideoque tanquam nulla non ſit attendenda, à duabus verò ultimis Leonardus receſſerit. Quandoquidem obſervantia reſultat etiam ex præſentationibus nullis, ſeu ineffectuatis; dum hìc non dubitatur, an Beneficium ſit de Jurepatronatus, vel non, quo caſu inſpicitur, utrum præſentationes habuerint, necne, ad effectum, ſed eſt ſola controverſia inter Patronos de modo præſentandi, in quibus terminis effectuatio conſiſtit ſolùm in hoc, quod quis fuerit, vel non fuerit admiſſus ad præſentandum *Spada conſ. 12. n.16. lib. 2. Rota in Florentina juriſpatronatus de Ricaſolis penès Vivian. de jurepat. par.1. lib.4. cap. 1. ſub n. 71. §. Effectuatio verò &c. in fine, & in illius confirmatoria ibidem impreſſa §. Non obſtant &c., & in Mediolanen. Prioratus 25. Junii 1700. §. Supereſt &c. coram R.P.D. meo Anſaldo.*

Et ita utraque Parte informante &c.

ARGUMENTUM.

Mandante Teſtatore in teſtamento erigi Beneficium, & reſervari Juſpatronatus pro ejus *Hæredibus, & Propinquioribus*; ſi Epiſcopus in erectione Beneficii reſervet Juſpatronatus *pro Filiis, & Deſcendentibus Teſtatoris*, an hujuſmodi Juſpatronatus ſit Gentilitium, vel potius mixtum?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus an, & quando dicatur mixtum?*

2 *Quilibet præſumitur habere majorem affectionem erga Proximiores, quàm erga Remotiores.*

3 *Epiſcopus in erectione Beneficii an poſſit reſervare juſpatronatus pro perſonis diverſis ab eis deſignatis à Teſtatore in teſtamento?*

4 *Teſtatorum diſpoſitiones ſunt omnino ſervandæ.*

5 *Epiſcopo reſervante juſpatronatus pro perſonis diverſis ab eis deſignatis à Teſtatore in teſtamento, ſi iſtæ perſonæ deſignatæ non ſe opponant, huic reſervationi an, & quando ex hujuſmodi non oppoſitione ſequi poſſit alteratio, & mutatio qualitatis juriſpatronatus?*

6 *Fundator ante erectionem Beneficii poteſt tollere, & adjicere quaſcumque ſubſtitutiones ſibi benevisas, ſecus poſt erectionem.*

7 *Negligentia hæredis non poteſt præjudicare aliis venientibus ex propria perſona.*

8 *Non*

8 *Non est in potestate Patronorum contemnere legem à Fundatoribus præscriptam.*

9 *Si Fundator relinquat in testamento juspatronatus pro ejus* Hæredibus,& Propinquioribus, *& Episcopus in erectione reservet illud pro* Filiis, & Descendentibus. *Juspatronatus censendum est merè Gentilitium, donec, & quousque non rescindatur, aut non reformetur erectio.*

10 *Lex fundationis, & non dispositio testamentaria attendenda est ad effectum agnoscendi qualitatem jurispatronatus,* & num.11.

12 *Fundator an, & quando vigore facultatis sibi reservatæ mutandi post erectionem Beneficii substitutiones in jurepatronatus, possit illas mutare,* & n.13. & seqq.

21 *Transactio continens derogationem, & commutationem voluntatis Fundatoris ad effectum acquisitionis jurispatronatus non potest approbari ab Ordinario, sed est approbanda à Sede Apostolica.*

CASUS VII.

IN ultimo, quo decessit elogio quidam Testator mandavit erigi Beneficium in Ecclesia N., & reservari Juspatronatus ad illud pro ejus *Hæredibus, & Propinquioribus.* Defuncto Testatore Episcopus erexit in dicta Ecclesia Beneficium, & reservavit Juspatronatus pro ejus *Filiis, & Descendentibus.* Quæritur an hujusmodi Patronatus sit gentilitium in quo succedere valeant omnes de sanguine Testatoris, sive hæredes sint, sive non; sive propinquiores, sive remotiores, & nullatenus attenta qualitate hæreditaria, aut proximioritatis; vel potius sit mixtum, in quo succedere non possint indistinctè omnes de sanguine, sed solùm illi, qui sint Hæredes simul & Proximiores?

Quòd hujusmodi Patronatus non sit gentilitium, sed mixtum clarè desumi videtur ex dispositione testamentaria, qua Testator voluit reservari Juspatronatus non pro omnibus de ejus sanguine, sed expressè pro ejus *Hæredibus, & Propinquioribus*, & sic cùm respexerit ad qualitatem hæreditariam simul & sanguinis, constituere voluit Juspatronatus

1 mixtum; dum tale illud censetur, quoties præter qualitatem hæreditariam habita fuit ratio sanguinis, & proximioritatis in successoribus, ut docent *Paris. cons.48.lib.4. Lotter.de re benef. lib.2.q.11. n.4. Card. de Luc. de jurepat. disc.24. nu.9. Rota decis. 267. par. 6., & in Romana Cappellaniæ 3. Junii 1711. §. Cæterum coram R. P. D. Ansaldo.*

2 Quæ quidem testamentaria dispositio est rationi consona, & ordini charitatis omnino conformis; dum quilibet semper præsumitur habere majorem dilectionem erga hæredes, & consanguineos strictioris sanguinis vinculo sibi conjunctos, quàm erga remotiores; ita dictante naturali affectione, quæ semper in proximiores descendit, juxta *Text. in l. Publius §. primo ff. de condit. & demonstr. Rot. in Valentina Beneficii 6. Decembris* 1713. §. *Tantoque magis coram R.P.D. Lancetta, & 27. Aprilis* 1714. §. *Maximè coram R.P.D. Crispo.*

Non obstat erectio, & reservatio Jurispatronatus facta ab Episcopo pro filiis, & descendentibus Fundatoris, præseferens qualitatem merè gentilitiam, cùm nomine *filiorum, & descendentium* veniant

3 omnes de sanguine, ut dixi in superiori *Casu.* Quoniam Episcopus stante dispositione testamentaria, qua Testator voluit reservari Juspatronatus pro hæredibus, & proximioribus, non poterat ei contraveniendo in erectione Beneficii reservare Juspatronatus pro personis diversis ab eis designatis à Testatore; Ratio est,quia licèt consensus Episcopi sit causa efficiens Jurispatronatus, quæ dat ei formam, & perfectionem, tamen hæc causa efficiens in erectione Jurispatronatus regulari debet à causa motiva, quæ est voluntas Fundatoris Beneficii tam quoad essentiam, quàm quoad qualitatem ejusdem Jurispatronatus; Sicuti enim non potest Episcopus creare absolutè, & simpliciter Juspatronatus, & imponere hanc servitutem Beneficio,aut Ecclesiæ,quando adest voluntas Testatoris tacitè, vel expressè excludens Juspatronatus, & volens Beneficium esse liberum, ita nec poterit creare, & reservare Juspatronatus pro talibus personis. Ex. gr. pro *filiis, & descendentibus*, & sic reddere illud gentilitium, quando adest voluntas Testatoris expressè, vel tacitè excludens illas personas, & quando Testator vult reservationem Jurispatronatus pro aliis personis,

nis, nimirum pro *hæredibus*, *& propinquioribus*, & Juſpatronatus eſſe mixtum; ſed conſenſus Epiſcopi ſequi debet voluntatem Teſtatoris, & reſervare Juſpa-
4 tronatus pro perſonis à Teſtatore deſtinatis, cùm Teſtatorum diſpoſitiones ſint omnino ſervandæ, ad *Text. in l. Conditionibus 19. ff. de condit. & demonſtrat.*, *& l. cum quæſtio 23. C. de legat.1. Rot. coram Emerix jun. deciſ.1042.*, & alios, quos refert *Rot. in Aſten. Beneficii 10. Decembris 1704. §. Juſtinian. coram R.P.D. Anſaldo.*

Minuſque adverſatur, quòd Hæres propinquior, favore cujus loquitur præfata diſpoſitio teſtamentaria, quando Epiſcopus contraveniendo erexit Beneficium cum reſervatione Juriſpatronatus pro *filiis*, *& deſcendentibus*, non ſe oppoſuerit, itaut renunciando juri ſuo permiſerit, quòd Juſpatronatus de mixto volito à Teſtatore efficeretur merè gentilitium.

5 Etenim in duplici caſu ex non oppoſitione vocati à Teſtatore ad Juſpatronatus contra erectionem, & reſervationem Juriſpatronatus factam ab Epiſcopo ſequi poteſt alteratio, & mutatio qualitatis Juriſpatronatus, nimirum primò quando fuit à Teſtatore contemplata in vocato ſola qualitas hæreditaria, & nullatenus qualitas ſanguinis, ut ſi fuiſſet in teſtamento reſervatum Juſpatronatus pro *hæredibus*, *& ſucceſſoribus*; tunc enim quia Juſpatronatus hæreditarium, conſentiente hærede, fieri poteſt gentilitium, ut firmavi ſuperiùs *Caſ.V.*; ſi vocatus à Teſtatore ad hujuſmodi Juſpatronatus hæreditarium non ſe opponat erectioni, & reſervationi Juriſpatronatus factæ ab Epiſcopo pro filiis, & deſcendentibus Teſtatoris; ſequitur, quòd voluerit permittere, quòd de hæreditario volito à Teſtatore Juſpatronatus efficeretur gentilitium. Secundò, quando vocatus in Teſtamento haberet facultatem ab eodem Fundatore variandi, & mutandi ſucceſſionem in Jurepatronatus; tunc enim ſi iſte tacitè, vel expreſsè conſenſiſſet erectioni, & reſervationi Juriſpatronatus factæ ab Epiſcopo pro filiis, & deſcendentibus, Juſpatronatus eſſet gentilitium; non obſtante, quòd in teſtamento fuiſſet reſervatum ab ipſo met Fundatore pro hæredibus, & propinquioribus; Ratio eſt, quia ſubſequens variatio, & mutatio ſucceſſorum facta ab Epiſcopo de conſenſu tacito, vel expreſſo ejus, qui habebat facultatem variandi ſucceſſionem deſignatam à Fundatore in teſtamento, habetur ac ſi ab initio in eodem teſtamento regiſtrata fuiſſet, juxta *Monet. de commut. ult. volunt. cap.10. tit. de derogat. qualit. in fundat. benefic. appoſit. qu.5. n.230. Vivian. de jurepatron. lib.14. cap.3. num.5.*, & alios quos refert *Rot. in Aſten. Priorat. ſuper pertinentia 20. Martii 1709. §. Neque obſtare coram R.P.D. Aldrovando, & in Vaden. Canonicatus 30. Junii 1704. §. Certiùs coram Reverendiſs. Molines Decano, & in Mediolanen. Archipresbyteratus 27. Januarii 1710. §. Quamvis coram R. P. D. Falconerio.*

Quæ facultas alterandi, & mutandi ſub-
6 ſtitutiones in Jurepatronatus abſque dubio concedi poteſt à Fundatore vocato in teſtamento; ſicuti enim ipſemet Fundator ante erectionem Beneficii perfectè ſequutam poteſt tollere, & adjicere quaſcumque ſubſtitutiones ſibi beneviſas (quidquid ſecus eſſet poſt perfectam erectionem) ita & poterit dare facultatem alteri hujuſmodi ſubſtitutiones tollendi, ac adjiciendi, *Lambertin. de jurepatron. lib.1. par.2. q.2. art.5. & 6. n.9. Gratian. diſcept. 177. n.4. & ſeq. Tondut. quæſt. benef. par.1. cap.91. n.1. & ſeqq. Rot. in Vaden. Canonicatus 31. Junii 1704. §. Hac poſita, & §. Secus coram Reverendiſs. Molines Decano.*

In caſu præſenti Fundator in præfata diſpoſitione teſtamentaria non dedit hæredibus, & propinquioribus facultatem mutandi, & alterandi ſubſtitutiones, & qualitatem Juriſpatronatus, nec reſpexit ad ſolam qualitatem hæreditariam, ſed ad qualitatem hæreditatem ſimul & ſanguinis; adeòque hæres propinquior non ſe opponendo erectioni factæ ab Epiſcopo pro ſolis filiis, & deſcendentibus Fundatoris, præjudicare non poterat aliis hæredibus propinquioribus: nec in omittendo;
7 quia negligentia hæredis proximioris nullum præjudicium irrogare poteſt aliis proximioribus hæredibus, utpote independenter ab eo, & ex propria perſona ad Juſpatronatus vocatis *Rot. deciſ.220. n.27. par.11. rec.*, *& in Cuſentina Beneficii 12. Februar. 1703. §. final. coram Eminentiſs.*

tiss. Scotto, & in Valentina Beneficii 6. Decembris 1713. §. *final. coram R. P. D. Lan-*
8 *cetta*; nec in committendo, quia non est in potestate Patronorum contemnere legem à Fundatoribus præscriptam. *Vivian. de jurepatr. par. 2. lib. 2. cap. 9. Card. de Luc. eod. tit. disc. 78. n. 3. Rot. in Auximana jurispatronatus* 25. *Junii* 1701. §. *At quando coram R. P. D. Ansaldo, & in Barchinonen. Beneficii* 2. *Decembris* 1711. §. *Beneficium coram cl. me. Eminentiss. Caprara, & in Valentina Beneficii* 27. *Aprilis* 1714. §. *Cum juxta coram R. P. D. Crispo*.

His præmissis non obstantibus censeo,
9 hujusmodi Juspatronatus esse gentilitium: Licèt namque verum sit, quòd Episcopus contra formam testamentariæ dispositionis non poterat reservare Juspatronatus personis diversis, & cum qualitatibus diversis ab eis ab eodem Testatore in testamento designatis; sed teneatur admittere eas conditiones, & Jurispatronatus reservationes, quæ non sunt turpes, nec impossibiles, nec contra substantiam Beneficii, ut dicam infra *in Canone XXVII.* itaut vocati à Testatore in testamento, & venientes ex propria persona tamquam prætermissis ab Episcopo in reservatione Jurispatronatus possint dare de nullitate hujusmodi reservationi; tamen semper verum est, quòd donec, & quousque erectio præfati Beneficii per tres conformes non rescindatur, aut non reformetur, prævalere debeat testamento, utpote munita consensu Ordinarii, & Juspatronatus ibi reservatum pro *filiis, & descendentibus* censendum est gentilitium, ut expressè docet *Ripa respons. 6. tit. de jurepat. num.* 7. ibi-- *Dubium ergo stat in hoc, an authorizatio prævaleat fundationi, breviter secundùm ea, quæ proponuntur, arbitror, quòd authorizatio prævaleat*--quem sequitur *Rot. in Asten. Prioratus super pertinentia* 20. *Martii* 1709. §. *Quamvis coram R. P. D. Aldrovando* inferius legen. *nu.* 10., *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Inutiliterque coram eodem, & in Mediolanen. jurispatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Lex, & §. Et ex hac, & super executione Literarum Apostolicarum* 21. *Februar.* 1707. §. *Nec relevare coram Eminentiss. Scotto*.

10 Ratio autem est, quia ad effectum agnoscendi pertinentiam, & qualitatem Jurispatronatus attendenda non est testamentaria dispositio authoritate, & consensu Episcopi destituta, sed unicè spectanda venit Lex fundationis eodem consensu munitæ; eo quia hujusmodi consensus dicitur causa efficiens Jurispatronatus, & sinè eo illud acquiri non potest. *Mantic. decis. 86. n. 5. & 6. Rot. in dicta Asten. Prioratus super pertinentia* §. *Quamvis, & in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Enim verò coram Reverendiss. Molines Decano, & in Lucana Beneficii* 26. *Junii* 1709. §. *Insuper coram R. P. D. Falconerio, & in dicta Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Minimè coram R. P. D. Aldrovando*, & resolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Concordien. Cappellaniæ* 1. *Aprilis* 1713. *ad Primum*.

R. P. D. ALDROVANDO.

Asten. Prioratus super Pertinentia.

Merc. 20. *Martii* 1709.

EXclusis à Patronali pertinentia Prioratus, de quo agitur, fratribus de Rayneriis ad illam aspirantibus cumulativè, & simultaneè cum Carolo Josepho Ratto, tum vigore Instrumenti fundationis anni 1627. tum successivæ transactionis stipulatæ anno 1633. ad compescendam litem exortam ex testamento per Budericum Fundatorem præcedenter condito anno 1632., prout ex decisionibus coram R. P. D. meo Lancetta, & ex altera à me evulgata 7. Decembris proximè elapsi. Tandem post has resolutiones, ferientes quoque jura Elenæ Catharinæ utì descendentis ab Antonia Lunella, excussa per istam sua jam longa contumacia, commissionem admissionis ad causam obtinuit, impetrataque nova audientia sub fundamento recensiti testamenti eamdem patronalem pertinentiam privativè ad ipsum Carolum Josephum vendicare authumabat; sed hodie reproposita Causa Domini perstiterunt in decisis.

Quamvis enim Budericus post fundationem Prioratus à Delegato Ordinarii approbatam condiderit dictum testamentum, in quo præ cæteris abrogando successionem Jurispatronatus, & nominandi prius in fundatione ordine Primogenituræ præscriptam favore descendentium

Sc-

Secundini ex Quilico fratre nepotis, mandavit jus nominandi in totum pertinere ad Antoniam ſuam ſobrinam uxorem Gaſpardi Lunelli, eorumque filios, & deſcendentes: Nihilominus quia hujuſmodi teſtamentum nunquam fuit authoritate Ordinarii approbatum, cùm Epiſcopus viſa fundatione, & teſtamento
11 conſenſum ſuum præſtare, ſeu renovare maluerit fundationi, quàm eidem teſtamento; idcirco rurſus dicebant Domini, quòd ad effectum controverſæ pertinentiæ modò ſpectanda, ſive attendenda non ſit teſtamentaria diſpoſitio, authoritate, & conſenſu Epiſcopi deſtituta; ſed unicè procedendum eſſe inſpecta lege fundationis eodem conſenſu munitæ, ſinè tali namque conſenſu, qui dat formam, & perfectionem actui, diciturque cauſa efficiens, Juſpatronatus acquiri non poteſt, per ea, quæ ultra allegatos in alia mea deciſione, quæ revidetur §. *Adhuc tamen*, *& in* §. *Vis igitur*, punctualiſſimè firmat *Ripa reſponſ. tom.2. tit. de jurepat. reſp. 6. à n.1. ad 8. & coram Mantica deciſ.86.n.5. & 6.*, *& in Mediolanen. juriſpatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Et ex hac coram R.P.D. meo Scotto*, itaut donec, & quouſque talis fundatio, ſive erectio per tres conformes non reſcindatur, ſeu non reformetur, prævaleat teſtamento, ſicut egregiè in terminis approbatæ erectionis, & exauctorati teſtamenti probat deciſio in eadem Cauſa *Mediolanen. ſuper exequutione Literarum Apoſtolicarum edita eadem die* §. *Nec relevare coram eodem R.P.D. Scotto*.

Neque obſtare viſum fuit, quòd in ip-
12 ſo fundationis Inſtrumento Budericus ſibi reſervaverit facultatem, & authoritatem *ſua vita durante di poter rivocare, diſporre, e mutare circa la ſucceſſione ſudetta della parentela*, in qua reſervatione ſtabat tota defenſio Elenæ prætendentis, exinde neceſſarium minimè fuiſſe novum Epiſcopi conſenſum favore Antoniæ, ejuſque deſcendentium, cùm ipſa reſervatio operetur, ut variatio, ſive translatio Juriſpatronatus de uno in alium diverſum Patronum poſtea ex intervallo peracta uti profluens ab eadem reſervatione cenſeatur ineſſe in primæva fundatione, adeò ut Juſpatronatus acquiſitum remaneat ſinè ope novi vigore primi conſenſus per Epiſcopum, ſive ejus Delegatum præſtiti in limine fundationis cum reſervatione dictæ facultatis celebratæ, ſicuti docuerunt *Moneta de commut.ult.volunt.cap.10. tit.de derogat.qualit. in fundat.Benef.appoſit. quæſt.5. n.230. fol.1304. & cap.11.tit. de mutat.ſtat.Eccleſ.Benef.quæſt.5. nu.202. fol.1538. Pirr.Corrad. in prax.Benef.lib.2. cap.10. n.150. & 151. Vivian. de jurepat. lib.14. cap.3. n.5. Alphonſ. de Leon. de Offic. Cappellan. quæſt.4. prax. 6. à nu. 101. cum pluribus ſeqq.* ubi adnectuntur *deciſiones coram Card.Veroſpio, & coram Merlino deciſ.318. à n.6. ad 10.*, & generaliter, quòd ſubſequens actus expletus in vim reſervationis habeatur ac ſi ab initio in Inſtrumento reſervationis regiſtratus eſſet, *Balduc. deciſ. & rer. judic. de legat. & fideicom. tit.3. deciſ.35. à num.41. & ſeq. & poſt Modern. Aſculan.deciſ.120.n.18. & deciſ.293. n.7.* idque eò magis quando ſubſequens actus variationis factus non fuit in perſonas Epiſcopo incognitas, ſed in alios Patronos qualis erat dicta Antonia, ejuſque deſcendentes per poſterius in ipſa fundatione vocatos, & per Epiſcopum approbatos, ex deductis per *Actolin. reſol.58. n.64.*

Quoniam reſervatio hujuſmodi facul-
13 tatis variandi, & revocandi modum ſuccedendi in Jurepatronatus non eſt ſimplex, & abſoluta; ſed modificata fuit mediante conditione *quatenus nimirum placeret Epiſcopo variationi conſentire* ibi-- *Si riſerva eſpreſſamente ragione, & autorità &c. di poter rivocare &c. circa la ſucceſſione ſudetta della Parentela, e di fare alienazione, contratto, e diſtratto in ſervizio di detto Benefizio mediante l'approvazione di Monſignor Illuſtriſſimo*, quæ verba per ablativum abſolutum concepta, expreſſam præſeferunt conditionem, *Felin.in cap.dilecta n.6. de reſcript. Rot.deciſ.189.num.3. par.4. diverſ. deciſ.184. n.4. par.16. deciſ. 34. n.33. & deciſ.344.n.5.par.17.*, ac proinde dato etiam, quòd novus Episcopi conſenſus ob dictam reſervationem non fuiſſet de jure neceſſarius, talis profectò in hoc themate evaſit ex voluntate Fundatoris, qui ſicuti poterat hanc facultatem ſibi nullo modo reſervare, ita etiam potuit illam reſervare ſub conditione futuræ, ac novæ approbationis, ut optimè probant auctoritates adductæ *in dicta*

mea prætèrita deciſione §. *Sed in hoc*.

Hinc propterea cùm Epiſcopus ſubin-
14 de renuerit approbare diſpoſita in dicto teſtamento ex defectu conditionis, reſervatio facultatis caduca, ac nullius effectus remanſit, perinde ac ſi apposita non fuiſſet, minimeque ademptum remanſit Juſpatronatus deſcendentibus à Secundino, quibus authoritate Ordinaria in erectione acquiſitum fuerat, ut advertit deciſio alterius inſtantiæ 11. Junii 1708. §. *At omnem coram R.P.D.Lancetta, & altera coram Me* §. *Hujuſmodique*.

Nullatenus ſubſiſtente, quòd dicta
15 conditio -- *mediante l'approvazione di Monſignor Illuſtriſſimo* -- referri debeat dumtaxat ad proximiora, ſcilicet ad contractus, & diſtractus pro ſervitio Beneficii ubi immediatè cohæret, non autem ad facultatem revocandi ſucceſſionem; etenim, ut conſtat ex verbis ſupra tranſcriptis, Fundator ſub unica oratione, & periodo facultatem ſibi reſervavit faciendi duos actus, & utroſque copulavit, parificavit, & conjunxit mediante particula *et*; propterea que eadem conditio utpote in fine poſita, ſcindi, ac ſeparari non poteſt; quia ambos actus inter ſe parificatos, & copulatos informat, & ad utroſque refertur, ad tradita per *Bald. conſil.* 153. *n.3. lib.5. Cyriac. controv.*406. *n.*101. *Rocc. diſput.jur. cap.*31. *n.*25. *Balduc. dec. & rer. judic. tit.3. dec.*23. *n.* 26. *Cavaler. dec.*643. *n.3. &* 4. *Merlin. dec.* 93. *nu.5. in rec. dec.*280. *n.*17. *par.* 10. *cum aliis in deciſione quæ revidetur* §. *Fruſtraque*.

Nihilque profecit animadverſio educta
16 ex diverſitate rationis, quæ prætendebatur intercedere inter unum, & alterum caſum, eò nimirum, quia alienatio bonorum Beneficii in ejus utilitatem expleri de jure nequiret ſinè approbatione, ſeu beneplacito, quod tamen non erat de novo impetrandum in variatione, & mutatione ſucceſſionis in Jurepatronatus, attenta ſæpedicta reſervatione in limine fundationis, data autem diſparitate rationis relatio fieri debet ad proximiora, quibus ratio congruit, non autem ad remotiora, cùm non procedat tali caſu regula determinabilium, ex *Saminiat. controv.*19. *n.*39. *Rodulphin. allegat.*10. *nu.*4. *Coccin. deciſ.*2283. *n.*61. *Merlin. dec.* 263. *n.6. in rec. deciſ.*144. *n.*4. *par.*7. *deciſ.*175. *nu.*8. *par.*14. *deciſ.*80. *nu.*20. *& deciſ.*642. *n.*17. *par.*19., *& in Romana, ſeu Savonen. Legati* 9. *Junii* 1689. §. *Tertiò demum cum ſeq. coram bo.me. Urſino*.

Siquidem non regit ſuppoſitum, quòd
17 eſſet neceſſarium beneplacitum, ſive conſenſus circa alienationem bonorum in utilitatem Beneficii; quia ſicuti virtute reſervationis mutandi ſucceſſionem in Patronatu, non erat amplius neceſſarius novus conſenſus, & approbatio ipſius variationis, ex allegatis, ita etiam conſenſus, ſive beneplacitum haud exigebatur in alienatione bonorum Beneficii, ex eadem ratione, quòd facultas alienandi in eodem limine fundationis reſervata fuerat, permiſſumque erat in fundatione apponere conditiones etiam juri contrarias; Si igitur in neutro caſu neceſſaria erat approbatio, & conſenſus Epiſcopi vigore ejuſdem reſervationis, & nihilominus Fundator in fine orationis, & expreſſionis utriuſque caſus indiſtinctè, & indefinitè conditionem impetrationis aſſenſus adjicere voluit; patens eſt, quòd talis conditio excluſa diſparitate rationis ex eadem Fundatoris voluntate debeat qualificare, & informare æqualiter eoſdem geminos caſus, ex jam allegatis, & bene *Merlin. dec.*581. *n.*4. *&* 5.

Concurrente potiſſimùm nimis clara
18 diſcretiva in eodem capitulo apposita; reſpectu enim alterius tertii caſus exequendi contenta in Inſtrumento fundationis, circa quod idem Fundator pollere voluit latiori facultate apertis verbis expreſſit--*e di eſſere Eſecutore del contenuto nel preſente Inſtrumento, ſenza eſſer tenuto a torre licenza, nè beneplacito alcuno*, exinde namque inſurgit, quòd ubi in ſuperioribus caſibus idem deſideraſſet, ac teneri noluiſſet ad impetrandam licentiam, hoc dubio procul expreſſiſſet, ſicut fecit in poſteriori, nec rem ſaltèm ſub dubio reliquiſſet, an verba-- *mediante l'approvazione*, potius ad unum, quàm ad alium caſum referibilia eſſent, quòd ſi apertius ſibi Legem non dixit, diſpoſitio debet recipere regulam à diſcretivo modo loquendi, ex deductis *in deciſione, quæ revidetur* §. *Idque magìs*, & per *Rot. dec.* 36. *n.*11. *par.*16., *& in Termulen. Beneficii* 25. *Junii* 1696. §. *Minimè attento coram bo.me. Muto*.

Et

Et verè quod talis fuerit Fundatoris voluntas, ex eodem ipſius teſtamento
19 manifeſtatur, quia ipſe ad revocationem Patronatus devenit aliis diverſis expreſſis cauſis, quàm vigore facultatis ſibi reſervatæ, cujus non meminit, & quod plus eſt, mandavit ſupplices porrigi preces Epiſcopo pro præſtatione conſenſus diſpoſitioni teſtamentariæ ibi -- *Caricando li ſudetti Amminiſtratori di voler ſupplicare Monſignor Illuſtriſſimo Veſcovo per l'approvazione del preſente mio teſtamento* -- Unde conſtat, ipſum benè agnoviſſe, quod ſinè novo Epiſcopi conſenſu intervertere nequibat ordinem in fundatione præſcriptum, non obſtante clauſula -- *Quando ſii di biſogno, e non altrimenti* -- quia licèt hæc operetur, ut diſpoſitio dicatur facta per modum prægnantiorìs cautelæ, *ut in Romana, ſeu Cæſenaten. Fideicommiſſi ſuper reſervatis* 14. *Aprilis* 1705. §. *Hujuſmodi coram R. P. D. meo Anſaldo*, attamen patefacit quoque Teſtatorem non fuiſſe certum, quod vigore reſervationis adjecta in fundatione ipſe potuerit liberè ab eadem recedere ſinè ſupervenientia novæ approbationis, & tamen de hoc non debuiſſet hæſitare quandocumque credidiſſet liberam ſibi reſervaſſe facultatem variandi, illamque conditionem *mediante l'approvazione &c.* eſſe tantùm referendam ad caſum alienationis bonorum, ut de ſe patet.

Eoque libentiùs amplexa fuit præmiſſa interpretatio, quia hujuſmodi quæſtio
20 non eſt nova, ſed alias, & quidem immediatè poſt obitum Buderici fuit diſcuſſa, & deciſa à peritiſſimis Juris Conſultis, in quos cauſa fuerat compromiſſa, ipſi enim in laudo, quem promulgarunt, expreſsè declaraverunt firmam, & validam remanere reſervationem Jurispatronatus in fundatione factam attenta confirmatione, & approbatione Epiſcopi, Fundatoremque non potuiſſe in teſtamento mutare, nec variare circa ſucceſſionem eorum de parentela, *Niſi accedente etiam poſt mortem Fundatoris approbatione ejuſdem Illuſtriſſimi Epiſcopi*, quos credere fas eſt fuiſſe motos ex recenſitis rationibus, quæ proinde ex authoritate eorumdem Doctorum, inter quos numerabatur notiſſimus *Bellonus*, majus robur aſſumunt, prout dictum fuit in præterita deciſione §. *Potiſſimum*.

Ex quibus parum relevat, quòd variatio fuerit facta in Patronos Epiſcopo cognitos, & in erectione approbatos, quodque etiam fuerit utilis Eccleſiæ ob ſpem magìs proximam acquirendi libertatem, cum in teſtamento ſublata fuerit à Jurepatronatus tota deſcendentia Secundini, & reſtricta ad illam Antoniæ; quippe ſemper urget, quod Juspatronatus à deſcendentibus Secundini primo loco vocatis adimi nequibat, niſi mediante nova Epiſcopi authoritate; utilitas verò ſtatim ceſſat eo ipſo, quòd etiam in teſtamento poſt evacuatam deſcendentiam Antoniæ Juspatronatus tranſire debere ſancitur ad Hoſpitale loci, itaut per tranſitum ad manum mortuam deſperata ſit libertas Eccleſiæ; at quando utilitas conſiderari valeret, non proficeret, quia una cum ipſa utilitate qua eſt cauſa, requiritur quoque pro forma indiſpenſabili ſolemnitas conſenſus legitimi Superioris, ut probat *Rot. in Peruſina Cenſus* 27. *Junii* 1707. §. *Neque obſtat coram R. P. D. meo Scotto*.

Conſenſus autem Epiſcopi ordini ſucceſſionis in hoc Jurepatronatus in teſtamento præſcripto, qui ex præmiſſis deficit, & fuit expreſsè denegatus, nullo modo deſumi poteſt ex tranſactione ſtipulata anno 1633., in qua idem Ordinarius intervenit, & ſuam præſtitit authoritatem, quia talis conſenſus, ſeu authoritas non fuit conformis fundationi, minuſque teſtamento; in fundatione enim per prius vocati fuerunt ordine primogenituræ deſcendentes à Secundino, & per poſterius deſcendentes ab Antonia Lunella; in teſtamento autem adempta penitùs vocatione deſcendentium a Secundino privativè vocata fuit dicta Antonia ejuſque deſcendentes; at verò dicta tranſactio continebat promiſcuam diviſionem, & ſimultaneam ſucceſſionem inter deſcendentes Secundini, & Antoniæ ſinè primo-
21 genitura; quo circa talis tranſactio utpotè continens derogationem, & commutationem voluntatis defuncti Fundatoris ad effectum acquiſitionis Jurispatronatus approbari nequibat authoritate Ordinarii ad id poteſtatem non habentis, ſed erat approbanda authoritati Principis Supremi, qualis eſt Sedes Apoſt. mediante ipſius beneplacito, prout in eadem tranſactione fuit reſervatum, ad *Text. in Cle-*

Clement. quia contingit de Relig. dom. Moneta de commut. ult. volunt. quæst. 11. *cap.* 5. *n.* 132. *Pirr. Corrad. prax. beneficial. lib.* 2. *cap.* 12. *n.* 33. *Tondut. resol. benefic. cap.* 112. *n.* 3. *& seqq. Rot. coram Emerix decis.* 979. *& decis.* 1042. *ubique n.* 1., & punctualiter *in decis.* 1241. *n.* 6.

Cæterùm ea, quæ promovebantur circa irrationabilitatem, & injustitiam denegati ab Episcopo consensus, ultra quod ex deductis à Scribentibus pro Carolo Josepho excludebantur, extranea prorsus erant à præsenti disputatione; quia sublata de medio transactione anni 1633. post dictum laudum celebrata, ex rationibus in decisionibus expensis, semper extat in suo robore idem laudum, quòd juxta Partium conventionem venit attendendum, nec incidenter revocari potest, proptereaque Causa ad præsens super Patronali pertinentia unicè venit judicanda ex Instrumento erectionis anni 1627. tam ab Ordinario, quàm in dicto laudo approbato, nisi per tres conformes talis erectio rescissa remaneat, ex superiùs adductis in §. *Quamvis enim*.

Et ita Domini approbantes reliqua in decisionibus Causæ deducta responderunt standum esse in resolutis pro confirmatione Sententiæ Rotalis canonizantis privativam Patronalem pertinentiam vigore Instrumenti fundationis anni 1627. favore Mariæ Elisabeth defunctæ hac lite pendente, ejusque filii Caroli Josephi utraque Parte informante.

ARGUMENTUM.

Fundator Beneficii si mandet in testamento reservari Juspatronatus pro *ejus Hæredibus, & Successoribus quibuscumque*, & deinde in alio testamento mandet reservari Juspatronatus pro *ejus Consanguineis, aut Consanguineis Consanguineorum*; & Episcopus in erectione reservet Juspatronatus ad formam primi testamenti, & non ad formam secundi; An hujusmodi Juspatronatus sit hæreditarium, aut potiùs mixtum, vel gentilitium?

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus reservatum ab Episcopo in limine erectionis Beneficii* pro Hæredibus, & Successoribus quibuscumque *est hæreditarium*. Amplia, ut ibi.

2 *Pro cognoscenda qualitate jurispatronatus est attendenda lex fundationis, & non dispositio testamentaria*.

3 *Mutatio voluntatis non præsumitur, nec censetur Testator recessisse à prima voluntate; sed in quo casu hæc procedant* Vide n. 11.

4 *An, & quando qualitas jurispatronatus hæreditaria volita in primo testamento censeatur repetita in secundo?* & n. 6.

5 *Juspatronatus relictum in testamento* pro Hæredibus, & Successoribus, *& postea relictum in codicillo* pro Consanguineis *an sit mixtum?*

7 *Juspatronatus relictum in primo testamento* pro Hæredibus, & Successoribus, *si deinde in alio testamento ab eodem Testatore relinquatur* pro Consanguineis *est merè gentilitium*, & n. 10.

8 *Novum testamentum irritat primum*. Amplia ut n. 13. & 14.

9 *An, & quando posterior dispositio sit potiùs attendenda, quàm prima?*

12 *Codicillus cùm sit pars testamenti semper debet cum eo conciliari*.

15 *Consanguinei Fundatoris instare possunt apud legitimum Superiorem, ut reservatio jurispatronatus facta ab Episcopo ad formam primi testamenti* pro Hæredibus *rescindatur, & redigatur ad formam secundi* pro Consanguineis.

CASUS VIII.

Pietate, ac religione ductus quidam Testator mandavit in ejus testamento erigi Beneficium in Ecclesia A., ac reservari Juspatronatus pro ejus *Hæredibus, ac Successoribus quibuscumque*; Deinde mutato consilio aliud condidit testamentum, in quo mandavit reservari Juspatronatus pro ejus *Consanguineis, aut Consanguineis Consanguineorum*: Defuncto Testatore Episcopus in executionem hujus piæ voluntatis erexit quidem Beneficium in præfata Ecclesia; sed non reservavit Juspatronatus ad formam secundi testamenti, nimirum pro Testatoris *Consanguineis*, aut *Consanguineis Consanguineorum*; sed ad formam primi, videlicet pro ejus *Hæredibus quibuscumque*. In quampluribus successivis vacationibus ejusdem Beneficii semper præsentarunt ad illud Hæ-

re-

redes Teſtatoris, utì hæredes, abſque ulla expreſſione qualitatis ſanguinis; nuper autem adinvento ſecundo teſtamento, quod fuit deperditum, & prætendentibus Teſtatoris conſanguineis, vigore illius, hujuſmodi Juſpatronatus eſſe merè gentilitium, & conſequenter ad ipſos ſpectare, nulla habita ratione qualitatis hæreditariæ. Quæro proinde, an revera hujuſmodi Juſpatronatus ſit gentilitium, vel potiùs hæreditarium, aut mixtum?

1 Certum eſt, quòd attenta reſervatione Juriſpatronatus ab Epiſcopo facta in limine erectionis Beneficii, hujuſmodi Juſpatronatus ſit hæreditarium; fuit enim ab Epiſcopo reſervatum ad formam primi teſtamenti pro *Hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque*; quam reſervationem reddere Juſpatronatus hæreditarium in nullius eſt controverſia, maximè concurrente obſervantia; nimirùm, quòd ſemper hæredes in ſucceſſivis vacationibus Beneficii præſentaverint abſque ulla expreſſione ſanguinis, juxta *Textum in Clement. Plures de jurepat. Rot. in Romana, ſeu Parmen. juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Docuit coram Rmo Molines Decano*, & alios ſuperiùs relat. *Caſ.VI. n.*14. Itaut donec, & quouſque non reformetur, aut non reſcindatur præfata reſervatio, Juſpatronatus ſemper cenſendum ſit hæreditarium, & hæredes ſemper ſunt admittendi ad præſentandum, nulla habita ratione ad qualitatem ſanguinis, ob
2 eam rationem nimirum, quia pro cognoſcenda qualitate Juriſpatronatus unicè attendenda venit Lex fundationis, & non teſtamentaria diſpoſitio, authoritate, & conſenſu Epiſcopi deſtituta, ut notavi *Caſu præcedenti num.*10. *& ſeq.*, & concurrentibus pluribus diſpoſitionibus ſemper illa attendenda, & præferenda venit, quæ munita dignoſcitur eodem Epiſcopi conſenſu *Rot. in Tridentina Cappellaniæ* 2. *Martii* 1714. §. *Ex illo coram R.P.D. Falconerio*.

Tota igitur difficultas, & dubium verſatur, & reducitur ad hoc, videlicet, an attenta, purè, & præciſè voluntate Teſtatoris præfatum Juſpatronatus ſit hæreditarium, vel potiùs mixtum, aut gentilitium.

3 Et videtur dicendum eſſe mixtum; Regula enim generalis eſt, quòd mutatio voluntatis non præſumatur, & quòd credi non debeat Teſtatorem pœnituiſſe prioris voluntatis *Natt. conſ.* 476. *n.*7. *&* 16. *Rot. deciſ.* 168. *nu.* 6. *coram Buratt.* Axioma etiam indubitatum eſt, quòd Teſtator non cenſeatur receſſiſſe à teſtamento, & à prima voluntate, niſi adſit omnimoda incompatibilitas, contrarietas, & repugnantia ſecundæ voluntatis cum prima. *Pariſ. conſ.*61. *nu.*48. *tom.* 1. *Menoch. conſ.*317. *n.*29. *& conſ.*333. *n.*18. *Rot. deciſ.*168. *n.*4. *coram Buratt. & deciſ.* 237. *n.*1. *& ſeq. coram Merlin. & dec.*67. *n.*29. *par.* 13. *rec.* His principiis præmiſſis, cùm in caſu præſenti ſecundum teſta-
4 mentum reſervans Juſpatronatus pro *conſanguineis* non ſit incompatibile, nec contrarietur, nec repugnet cum primo reſervante Juſpatronatus pro *hæredibus, & ſucceſſoribus*; qualitas ſanguinis non repugnat, nec contrariatur qualitati hæreditariæ, ut per ſe patet, dicendum eſt Teſtatorem non revocaſſe primum teſtamentum, ſed Juſpatronatus pro *hæredibus* relictum in primo eſſe repetitum in ſecundo, & hoc ſecundum ſtare non correctivè, & revocativè, ſed declarativè primi; declarando pro quibus hæredibus, & ſucceſſoribus Teſtator voluerit reſervare Juſpatronatus in primo, nimirum pro hæredibus, & ſucceſſoribus conſanguineis; Et ſic videtur, voluntas Teſtatoris fuiſſe conſtituere Juſpatronatus mixtum, quale dicitur illud relictum pro hæredibus conſanguineis, ex ſuperiùs deductis *in Caſu VI. n.*16., & dicam infra.

5 Et patet in codicillis; ſi enim Teſtator in teſtamento relinquat Juſpatronatus pro *hæredibus, & ſucceſſoribus*, & poſtea in codicillo relinquat illud pro *conſanguineis*, hujuſmodi Juſpatronatus dicitur mixtum; quia codicillus in hoc caſu ſtaret declarativè, declarando nimirum Juſpatronatus fuiſſe relictum pro hæredibus, & ſucceſſoribus conſanguineis, & non ſtaret correctivè, aut revocativè, dum per codicillum numquam cenſetur receſſum à diſpoſitis in teſtamento, niſi adſit omnimoda repugnantia, & ſemper capi debet interpretatio, nè codicillus contradicat teſtamento, & nè illud corrigat, & ſi corrigat, quòd corrigat minus, quàm ſit poſſibile *Natt. conſ.* 106. *n.* 3. *tom.* 9. *Cyriac. controv.*584. *n.*22. *& ſeq. Roland. conſ.*31.

*lib.*4.

lib.4. Rot. decis.73. n. 23. coram Otthobon. Ita pariter in casu duorum testamentorum, in quorum primo sit reservatum Juspatronatus pro *hæredibus*, & *successoribus*, & in secundo pro *consanguineis*, Juspatronatus censeretur mixtum; quia secundum testamentum staret declarativè, & non revocativè, & idem importaret, ac si Juspatronatus fuisset reservatum pro hæredibus, & successoribus consanguineis.

6. Eòque magìs hujusmodi Juspatronatus esset mixtum, si secundum testamentum reservans Juspatronatus pro consanguineis non contineret clausulam *cassans primum testamentum*, aut esset confirmatorium primi; quia tunc Juspatronatus relictum in primo testamento pro *hæredibus*, & *successoribus* censeretur repetitum in secundo, & qualitas hæreditaria contenta in testamento confirmato ita injungeretur cum qualitate sanguinis, quæ in testamento confirmante scripta est, ut in eo inesse censeretur, & Juspatronatus in eodem testamento confirmante relictum pro *consanguineis*, haberetur ac si fuisset relictum pro *consanguineis*, *hæredibus*, *ac successoribus*, ut docent *Cephal. cons. 63. & 64. per tot. Natta cons. 483. & 484. & 527. Fusar. de substit. q. 451. n. 5. Surd. decis. 38. n. 17. & 230. n. 21.*

7. Hæc omnia torquere videntur intellectum, & illum inclinare pro qualitate mixta præfati Jurispatronatus; sed eis minimè attentis censeo, inspecta purè, & præcisè voluntate Testatoris hujusmodi Juspatronatus esse merè gentilitium. Quoniam Testator, postquam reservavit Juspatronatus in primo testamento pro ejus *hæredibus*, & *successoribus quibuscumque*, devenit ex intervallo ad secundum testamentum, ibique reservavit Juspatronatus pro *consanguineis*, aut *consanguineis consanguineorum*, nulla habita mentione de qualitate hæreditaria: Ex quo sequitur Juspatronatus hæreditarium relictum in primo testamento non esse repetitum, sed ademptum in secundo; & Juspatronatus esse regulandum non ad formam primi testamenti, sed ad formam secundi; in quo cùm reservetur absolutè, & simpliciter pro eis de sanguine, dicendum est esse merè gentilitium, juxta *Ansald. in adnotatione ad suam decisionem inter impressas in ordine 52. num. 23.*

8 Stabilis namque, & immota est conclusio, quòd novum testamentum suaptè natura revocet, & irritet primum cum omnibus in eo contentis *l. jure ff. de legat. 3. & l. si quis priore ff. ad Senat. Consult. Trebell. Natta cons. 476. n. 17. Mantic. de conjectur. lib. 12. tit. 1. n. 36. & seqq. Rota decis. 222. n. 9. par. 18. tom. 1. rec.* Et quòd

9 posterior dispositio, & scriptura sit attendenda, quoties ista sit facta per intervallum, & non incontinenti; quia scilicet quando ex intervallo secunda dispositio diversimodè concipitur à prima, arguitur mutatio voluntatis, & correctio; sed ubi incontinenti legitur talis diversitas, non præsumitur correctio, ut rectè explicant *Gloss. in l. si tibi ff. de adim. leg. verb. præsens* ibi-- *Item, quæ est ratio incontinenti, vel ex intervallo: responde, quia non est verisimile, ut corrigat, quod incontinenti fecerat, & facit -- Castren. in l. quod traditum 86. de condit. & demonstr.* ibi-- *Ut tunc inspiciatur ultima forma, vel scriptura, quando ex intervallo fiunt, secus si incontinenti, vel continuata scriptura; quia non censetur una prior, quàm alia, & sic non censetur recessum à præcedenti.* Quapropter totum id, quòd in secundo testamento non legitur repetitum, censetur revocatum, ut tuentur *Bart. in l. Statius Florus ff. de jur. Fisc. Ruin. cons. 93. nu. 14. Fusar. de substit. quæst. 451. n. 1.* Cùm autem in casu præ-

10 senti qualitas hæreditaria non legatur repetita in secundo testamento, sed solùm ibi volita reperitur qualitas gentilitia; sequitur hujusmodi Juspatronatus, inspecta voluntate Testatoris, esse merè gentilitium, & ejus hæredes titulo hæreditario non posse ad illud adspirare, nec vigore primi testamenti; quia illud est revocatum per secundum, nec vigore secundi; quia in eo Juspatronatus relictum pro illis non legitur; sed solùm pro consanguineis, ut in terminis fideicommissi dispositum fuit per *Text. in l. Statius Florus ff. de jur. Fisc.* ibi -- *fideicommissum non præstatur ex primo testamento per secundum revocato, non ex secundo, quia in eo relictum non fuit.*

11 Non obstant conclusiones, & axiomata superius pro concludenda qualitate mixta hujus Jurispatronatus, deducta nimirum, quòd mutatio voluntatis præsumi

mi non debeat, & quòd Teſtator non cenſeatur receſſiſſe à prima voluntate, niſi adſit omnimoda incompatibilitas, & repugnantia ſecundæ. Etenim iſta omnia procedunt in terminis teſtamenti, & codicilli, & in his terminis loquuntur authoritates ibi adductæ, non verò in ter-
12 minis duorum teſtamentorum. Ratio autem differentiæ inter utrumque eſt, quia cùm codicillis ſit pars teſtamenti, ac una, & eadem diſpoſitio cum teſtamento *Rot. deciſ.* 207. *n.*43. *par.*9. *tom.*1. *rec.*, omnes præſumptiones dictant, omneſque capi debent interpretationes, ut ita concilietur teſtamentum cum codicillo, ut unum non remaneat revocatum per alterum. *Rot. in Narnien. Primogenituræ de Arca* 15. *Februarii* 1700. §. *Quoniam coram clar.me. Cardinali Caprara*. At verò in caſu duorum teſtamentorum, cùm ſecundum teſtamentum ſit actus, qui ſui natura tendit ad deſtructionem primi teſtamenti, & omnium in eo contentorum *Manſ. conſult.* 545. *num.*2. *tom.*6., ſequitur in dubio reſpondendum in excluſionem repetitionis qualitatis hæreditariæ, & in admiſſionem qualitatis Juriſpatronatus merè gentilitiæ in ſecundo teſtamento à Teſtatore volitæ, juxta differentiam, quam aſſignat *Rot.* inter unum, & alterum caſum *in Romana Canonum de Salviatis* 14. *Februarii* 1707. §. *His coram Reverendiſs. Molines Decano*.

13 Quòd procedit etiamſi ſecundum teſtamentum non haberet clauſulam *caſſans primum teſtamentum*, quoniam etiam ſinè hujuſmodi clauſula revocatoria primum teſtamentum reſervans Juſpatronatus pro *hæredibus*, & *ſucceſſoribus quibuſcumque*, dicitur ipſo jure caſſatum, & ruptum per ſecundum. *Decius conſ.*512. *ſub n.* 1., maximè ſi in ſecundo teſtamento fuiſſet reſervatum Juſpatronatus pro *conſanguineis tantùm*, tunc enim expreſsè revocaretur primum teſtamentum, & excluderentur hæredes, utì hæredes à conſecutione hujuſmodi Juriſpatronatus propter dictionem *tantùm*, quæ eſt incluſiva expreſſorum, & reliquorum excluſiva. *Barboſ. de dictionibus dict.*401. *n.*2.

14 Procedit inſuper etiam ſi ſecundum teſtamentum eſſet confirmatorium primi; diſtinguendum eſt enim inter ſecundum teſtamentum continens confirmationem primi generalem quoad omnia, & ſecundum teſtamentum continens confirmationem primi ſpecialem quoad aliqua. Licèt enim teſtamentum confirmatorium primi generaliter quoad omnia illud non rumpat, nec revocet; ſed quidquid diſpoſitum fuit in primo cenſeatur repetitum in ſecundo, ex authoritatibus ſuperius adductis §. *Eòque magìs*, tamen teſtamentum confirmatorium primi ſpecialiter quoad aliqua, quoad non confirmata cenſetur revocatum. Unde cùm in caſu præſenti licèt admittatur ſecundum teſtamentum confirmaſſe primum quoad aliqua ibi diſpoſita, tamen cùm non legatur confirmaſſe primum quoad qualitatem Juriſpatronatus hæreditariam; iſta non dicitur repetita in ſecundo teſtamento præſeferente qualitatem Juriſpatronatus merè gentilitiam, & cenſetur mutata voluntas Teſtatoris quoad dictam qualitatem hæreditariam *Manſ. conſult.* 545. *n.*2. *tom.*1.

15 Probato autem ex his, quòd hujuſmodi Juſpatronatus, attenta purè, & præciſè voluntate Teſtatoris, ſit merè gentilitium, & quòd Teſtator voluerit ſuccedere in eo omnes ejus conſanguineos, nulla habita ratione qualitatis hæreditariæ; iidem conſanguinei vigore ſecundi teſtamenti revocatorii primi, poterunt inſtare apud legitimum Superiorem, ut ſupradicta reſervatio facta ab Epiſcopo in limine erectionis Beneficii pro *hæredibus*, & *ſucceſſoribus quibuſcumque* ad formam primi teſtamenti reſcindatur, aut reformetur, & redigatur ad formam ſecundi teſtamenti, nimirum pro *conſanguineis*, *aut conſanguineis conſanguineorum*, juxta voluntatem Teſtatoris in eodem ſecundo teſtamento expreſſam, quam Epiſcopus non poterat alterare, nec adversùs eam aliquid agere. *Vivian. de jurepatr. lib.*4. *cap.*9. *n.* 7. & *ſeq. Rot. in Tridentina Cappellaniæ* 2. *Martii* 1714. §. *Inſuper coram R.P.D. Falconerio*.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus Activo, vel Paſſivo à Fundatore pro ejus *Deſcendentibus*; Qui prætendit ad ſe ſpectare Juſpatronatus tamquam Deſcendens, quomodo, & ex quibus probare teneatur hujuſmodi deſcendentiam?

SUMMARIUM.

1 *Ad effectum succedendi in jurepatronatus gentilitio tam activo, quàm passivo rigorosè sumpto, non sufficit probare descendentiam in genere à Fundatore, secus ad effectum succedendi in jurepatronatus gentilitio minùs rigorosè sumpto*, & n.2. & 18.

3 *Juspatronatus simpliciter reservatum à Fundatore pro* ejus Descendentibus, & Consanguineis *est gentilitium minùs rigorosè sumptum*.

4 *Ad probandam descendentiam in genere admitti solent leviores probationes*, & num.25.

5 *Descendentia à Fundatore probari potest per fidem Baptismatis*.

6 *Per Testamentum*, sed intellige, ut ibi.

7 *Per Capitula matrimonialia*.

8 *Per declarationes, seu confessiones eorum de familia Fundatoris*.

9 *An, & ex quibus enunciativis probari possit hujusmodi descendentia?*

10 *Descendentia à Fundatore probari potest ex identitate Patriæ, Insignium, & Cognominis*, sed limita ut ibi.

11 *Ex Libris*.

12 *Ex Epistolis*.

13 *Per publicam vocem, & famam*.

14 *Per Testes*; sed intellige, ut ibi, & n.24. & n.27. usque ad 30.

15 *His mediis etiam probari potest descendentia ad effectum succedendi in jurepatronatus passivo gentilitio tam stricto, quàm lato modo sumpto*.

16 *In jurepatronatus gentilitio passivo lato modo sumpto Patronus habet liberam facultatem præsentandi quemcumque intrà genus Consanguineorum*.

17 *Reservato jurepatronatus favore Clerici de cognomine Fundatoris, vel de ejus parentela, Clericus, ut præsentari possit, sufficit, quòd probet in se concurrere alternativè unam ex dictis qualitatibus*.

19 *Vocatis Consanguineis ad juspatronatus passivum vocatione directa Proximior præferri debet*.

20 *Reservato jurepatronatus pro Consanguineis Fundatoris, aut pro Consanguineis Consanguineorum, Consanguineus Fundatoris præsentari debet prælativè ad Consanguineos Consanguineorum*.

21 *Reservato jurepatronatus passivo pro familia effectiva Patronus non potest præsentare eum de familia contentiva*.

22 *Passivè vocatus non indiget præsentatione Patroni, sed præsentatus dicitur ab ipsomet Fundatore*.

23 *Restitutio in integrum semel denegata an, & quando concedi possit?*

26 *Quæ sint requisita Textus* in cap. licèt ex quadam de Testibus.

31 *Institutio debetur legitimè præsentato*.

32 *Patronus an, & quando possit præsentare quem maluerit intrà certum genus personarum, nullatenus attenta qualitate proximioritatis, vel remotioritatis?* & num.35.

33 *Vocatio directa quæ sit, & quæ vocatio mediata, & quæ sit differentia inter utramque?*

34 *Prima vocatio semper in prædilectos dirigi solet*.

CASUS IX.

REservatum fuit Juspatronatus à Fundatore in limine fundationis Beneficii A. pro *ejus Descendentibus, & Consanguineis*. Vacato eodem Beneficio, Titius prætendens descendere à Fundatore, & ad se spectare Juspatronatus, præsentavit ad illud Rectorem: E contra alii verè descendentes; existimantes Titium nullatenus descendere à Fundatore, se opposuerunt, nolentes eum admittere unà cum ipsis ad præsentandum. Quæro an, & quibus mediis Titius probare teneatur hujusmodi descendentiam ad effectum, ut possit unà cum aliis verè descendentibus concurrere ad præsentandum?

1 In hac quæstione, ut clarè procedatur distinguendum est inter reservationem Jurispatronatus activi factam à Fundatore pro *ejus Descendentibus, & Consanguineis* per modum unius Corporis, & Collegii, nulla habita distinctione graduum proximioritatis, & inter reservationem Jurispatronatus pro *ejus Descendentibus, & Consanguineis*, habito respectu ad gradus proximioritatis, & agnationis, seu quod idem est, inter Juspatronatus gentilitium lato modo, & Juspatronatus gentilitium stricto modo sumptum. Ad effectum succedendi in Jurepatronatus gentilitio activo rigorosè sumpto, non sufficit probare descendentiam in genere à Fundatore, sed est ea probanda per gradus

gradus distinctos, & in gradu proximioritatis, & agnationis; maximè si concurrat alius, qui prætendat se proximiorem, ea ratione, quia, ubi in reservatione Jurispatronatus terminus pro *Descendentibus* qualificatur cum termino *Proximioribus*, & *Agnatis*, non sufficit eum probare in abstracto, sed debet probari concursus termini qualificantis, juxta *Lotter. de re benef. lib.2. quæst. 11. n. 5. Rot. decis. 372. nu.8. par.17. rec. & decis.71. nu.8. post Vivian. de jurepat., & in Gerunden. Beneficii 5. Maji 1692. coram Benincasa apud Bertachin. vot. decis.89. nu. 11., & in Tuden. Parochialis de Reverteme §. Nec obstat coram R.P.D. Falconerio inferiùs legen. n.22.*

2 Ad effectum verò succedendi in Jurepatronatus gentilitio minùs rigorosè sumpto, sufficit probare descendentiam in genere; & quòd quis habeat qualitatem sanguinis descendentalem, nulla habita ratione proximioritatis, cùm in eo succedant remotiores æquè ac proximiores *Rot. decis.255. nu.6. par. 10. & decis. 422. n.10. & seq. pat.18. tom.2. rec.*

3 Præsupposita hujusmodi distinctione, cùm in casu præsenti agatur de Jurepatronatus gentilitio minùs rigorosè, seu lato modo sumpto, nimirum reservato à Fundatore simpliciter pro *ejus descendentibus*, & *consanguineis*, Titius ad effectum concurrendi cum aliis descendentibus ad præsentandum, & succedendi in dicto Jurepatronatus, tenetur probare ejus descendentiam à Fundatore in gene-

4 re; ad quam probandam cùm admitti soleant indicia, conjecturæ, & aliæ leviores probationes, juxta *Garz. de Benefic. par.7. cap.15. nu.28. Rot. decis.145. nu. 1. par.10. & decis.511. nu.12. par. 5. tom. 2. rec. & decis.309. n. 3. coram Peutinger. & decis.154. nu.13. coram Bich., & in dicta Tuden. Parochialis de Reverteme §. Nec obstat*, poterit illam probare.

5 Primò per fidem Baptismatis, in qua enuncietur Titium esse filium ejus, qui est de sanguine, & descendens à Fundatore. *Surd. cons.1. nu.45. Rot. decis. 162. n.12. par.12. rec. & decis.70. n.3. coram Buratt. & in Romana, seu Parmen. jurispatronatus 9. Junii 1700. §. Lucidissimè coram Reverendiss. Molines Decano, & in Spoletana fideicommissi 6. Februarii 1702. §. Minùs adversatur coram R. P. D. Lancetta, & in Ferrarien. Primogenituræ 4. Februarii 1709. §. De hac descendentia vers. fidium Baptismatis coram Reverendiss. Molines Decano, & in Faventina successionis 22. Aprilis 1712. §. Siquidem coram R.P.D. Crispo, & in Cassanen. Beneficii 2. Martii 1714. §. Et quidem coram R.P.D. Ansaldo, & in Fossanen. jurispatronatus 12. Martii 1703. §. Quod verò coram clar.mem. Card. Caprara.*

6 Secundò, per testamentum, dummodo sit in forma publica, & non sit simplex copia carens requisitis *cap. 1. de fid. Instrum.* juxta *Rot. coram Ubald. decis. 66. n.6. & decis.90. num.7. coram Cerro, & in dicta Cassanen. Beneficii 2. Martii 1714. §. Et quidem, & §. Hujusmodi cum seq. coram R.P.D. Ansaldo, & in Gerunden. jurispatronatus 4. Februarii 1715. §. De hac, & prima Julii ejusdem anni §. Benè etiam coram R.P.D. Lancetta*. Etenim si sit simplex copia confecta absque solemnitatibus à jure in exemplatione scripturarum requisitis, nimirum absque interventu Judicis, absque causa exemplationis, citatione interesse habentium, & absque subscriptione Notarii nihil probaret, & nullam fidem mereretur *Menoch.cons.107. n.14. Pax Jordan. var. elucubrat. tom.3. lib. 14. tit. 20. n. 288. & 297.*, & alii relat. à *Rot. in Pampilonen. Beneficii, seu Portionis de Licdena 23. Martii 1703. coram Omanna.*

7 Tertiò, Poterit illam probare ex Capitulis matrimonialibus, in quibus asseratur ejus Patrem, aut matrem descendere, & esse de sanguine fundatoris, *Rot. decis.148. n.6. coram Comitulo, & decis. 755. n.7. coram Buratt. & decis.219. n.5. coram Coccin. & decis. 347. n. 3. coram Celso, & in Neapolitana, seu Civitatis Castelli descendentiæ 14. Junii 1700. §. Cùm enim coram Eminentissimo Priolo, & in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis 1707. §. Quod autem cor. R.P.D. Ansaldo.*

8 Quartò: Per declarationes, seu confessiones factas ab aliis de familia Fundatoris, qui semper habuerunt, tenuerunt, ac reputarunt Titium de dicta familia. Quæ quidem declarationes, & confessiones præcellunt cuicumque alteri probationi, & probant descendentiam etiam in præjudicium tertii utpotè factæ, ab illis qui præsumuntur scire jura sanguinis *ad Text.*

in cap. per tuas de probat. Rot. decis. 264. *n.6. coram Priolo, & decis.*488. *n.9. coram Merlin.*, *& in Neapolitana*, *seu Civitatis Castelli descendentiæ* §. *Quo verò*, *&* §. *ad comprobandum* 14.*Junii* 1700.*coram Eminentissimo Priolo*, *& in Oveten. Beneficii* 21. *Januar.* 1707. §. *Præterquamquod coram Omanna*, *& in Romana Successionis* 9.*Martii* 1707. §. *Solumque coram R.P.D. Ansaldo*.

9 Quintò,Ex enunciativis emissis à Principe in ejus Diplomate, quibus enuncietur Titium esse descendentem,& de sanguine Fundatoris, *Rota in d. Neapolitana,seu Civitatis Castelli descendentiæ* 14.*Jun.*1700. §.*Sed quatenus coram Eminentissimo Priolo, & in Ferranen. Primogenituræ* 4. *Februarii* 1709. §. *De hac coram Reverendiss. Molines Decano.*Ex enunciativis emissis in aliis Instrumentis probari quidem potest descendentia,dummodo tamen illæ sint adminiculatæ aliis publicis documentis, *Rota decis.* 359. *n.* 2. *& seqq. par.6. & decis.*145. *n.*4.*& seq. par.*10. *& in Cassanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §.*Verùm coram R. P. D. Crispo*.

10 Sextò,Ex Identitate Patriæ,Insignium, & cognominis cum illo Fundatoris; sed hujusmodi idemtitas non est sufficiens argumentum conjunctionis sanguinis,& descendentiæ à Fundatore, nisi concurrant alia adminicula;fieri namque potest,quod quis habeat agnominationem, & tamen, quod non habeat veram sanguinis conjunctionem cum Fundatore, ea ratione, quia assumptio nominis, & cognominis est unicuique libera,*Capyc.Latr.consul.*50. *num.*27. *Card.de Luca de fideicom. disc.* 50. *n.*17. *&* 21. *Capon.cons.forens.*52. *num.*19. *Rota decis.* 511. *n.* 8. *par.* 2. *rec. & in Ferrarien. primogenituræ* 4. *Febr.* 1709. §. *Ex illis coram Reverendiss.Molines Decano,& in Faventina successionis* 27. *Aprilis* 1712. §.*Quin subsistat coram R.P.D. Crispo, & in Vaden.Canonicatus* 14.*Martii* 1712.*coram R. P. D. Lancetta*.

11 Septimò,Ex libris Decimarum,& Mortuorum, & Catastri, in quibus singulis gradus, & personæ reperiantur descriptæ, & ex libris publicis extractionis officialium, ubi omnes, qui nascuntur propter distributionem officiorum deligenter adnotantur, *Rota decis.*90.*n.*2., *& dec.*84. *n.*8. *& decis.*232. *n.*16. *par.* 5. *tom.*1. *rec.*, *& decis.*133. *n.*12. *par.*12. *rec.*

12 Octavò, Ex Epistolis, in quibus enuncietur Titium esse de familia, & descendentem à Fundatore, *Rota in d.Ferrarien. Primogenituræ* 4. *Febr.* 1709. §. *Nil autem coram Reverendiss. Molines Decano*, *& in dicta Faventina Successionis* 22. *Apr.*1712. §.*Addito coram R.P.D. Crispo*.

13 Nonò, Per publicam vocem,& famam, *Rota decis.* 276. *n.*7. *par.* 3., *& decis.* 331. *n.*2. *& seqq. par.*6. *rec.*

14 Decimò, Denique probare poterit Titius eamdem descendentiam per Testes, cum hac tamen distinctione, quod si non versemur in antiquis, idest supra centum annos, admittendi sunt Testes, qui deponant de scientia,seu qui cognoverint Titium, & eum esse descendentem à Fundatore, si verò versemur in antiquis, sufficit admittere Testes, qui deponant de auditu, & fama *Lotter. de re benef. lib.* 2. *quæst.*11. *n.*100.*& seq.*, dummodo tamen deponant cum omnibus aliis requisitis, *Textus in cap. licet de attestat. enumeratis à Sac. Rota in dicta Tuden. Parochialis de Reverteme* §.*Requisita inferiùs legen.n.*22. Et dummodo eorum attestationes conquassatæ, & conflictatæ non reddantur à contrariis testibus deponentibus Titium non descendere, nec cognationem sanguinis habere cum Fundatore, *Rota in d. Tuden. Parochialis* §. *non omittendo*, *& in Cassanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Verùm coram R.P.D. Crispo*.

15 His omnibus, quibus probari potest descendentia, & conjunctio sanguinis cum Fundatore beneficii ad effectum succedendi in Jurepatronatus Gentilitio activo, probari etiam potest eadem descendentia ad effectum succedendi in Jurepatronatus Gentilitio Passivo lato modo sumpto,seu reservato a Fundatore pro ejus *Consanguineis,& Descendentibus*, nullo habito respectu ad gradum proximioritatis, & agnationis. Ad hoc enim, ut quis succedere valeat in hujusmodi Jurepatronatus Passivo non requiritur, quod probet ejus descendentiam à Fundatore in gradu proximioritatis, aut agnationis, sed sufficit eam probare in genere. Ratio

16 est, quia in Jurepatronatus Gentilitio Passivo lato modo sumpto omnes consanguinei, & descendentes Fundatoris per modum unius generis, & Collegii Personarum censentur vocati vocatione me-

mediata, ſeu cenſetur data libera, & ampla facultas Patrono præſentandi, quem maluerit intrà dictum genus perſonarum, ſive ſit proximior, ſive remotior, *Garz. de benef.par.7. cap.14. n.18. Card. de Luca de jurepatr. diſc.45. n.3. Amoſtaz. de cauſ. piis lib.3. cap.7. num. 37. Rota in Civitatis Caſtelli Canonicatus* 12. *Martii* 1714. §.*Conciliari coram Eminentiſſimo Scotto* in-
17 feriùs legen. *num.* 31. ſicuti reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Clerici de cognomine Fundatoris, vel de ejus Parentela, ad effectum, ut Clericus validè præſentari poſſit ad Beneficium, non tenetur probare copulativè qualitatem cognominis, & qualitatem Parentelæ, ſed ſufficit, quòd unam, vel alteram probet ſe habere, quia in hoc caſu Patronus habet liberam facultatem præſentandi alternativè, vel Clericum de parentela, vel Clericum de cognomine Fundatoris, *Rot. in Majoricen. Beneficii* 26. *Januar.* 1703. §.*Idque coram R. P. D. Lancetta*.

18 Ad effectum verò ſuccedendi in Jurepatronatus Gentilitio Paſſivo rigoroſè ſumpto, utì eſſet, quando fuiſſent vocati conſanguinei, aut deſcendentes Fundatoris vocatione directa, aut fuiſſet reſervatum pro *Conſanguineis Fundatoris*, aut pro *Conſanguineis Conſanguineorum*, aut fuiſſet reſervatum pro familia effectiva Fundatoris, tunc non ſufficeret probare deſcendentiam in genere, ſed probari deberet in ſpecie nimirum in gradu proximiori-
19 tatis, aut agnationis. Ea ratione quia ſi fuiſſent vocati conſanguinei, & deſcendentes Fundatoris vocatione directa; Proximior deberet præferri, quia vocatio dirigeretur ad Judicem, & facta cenſeretur cum relatione ad diſpoſitionem juris præferentis proximiorem juxta diſtinctionem, quam ſupra inſinuavi in *Apparatum n.*11. firmatam à D. Advocato Pitoniomeo Præceptore in ejus novo *tract. de contr. Patr. alleg.*1. *& ſecutam à S. Rota in d. Civitatis Caſtelli* 12. *Martii* 1714. §.*Conciliari cor. Emo Scotto*. Si verò Juspatronatus paſ-
20 ſivũ fuiſſet reſervatum pro *conſanguineis Fundatoris*, aut *conſanguineis conſanguineorum*, conſanguineus ipſius Fundatoris præſentari deberet prælativè quoad omnes alios conſanguineos conſanguineorum, itaut ſi Patronus exiſtente conſanguineo Fundatoris habili ad obtinendum beneficium, præſentaſſet conſanguineum conſanguineorum, huic non deberetur inſtitutio, ſed eſſet adjudicandum beneficium conſanguineo Fundatoris, licèt non præſentato à Patrono, quia in hoc caſu haberetur pro præſentato ab ipſo Fundatore, ut expreſsè reſolutum fuit *à S. Rota in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. §.*Clara cum ſequentibus coram R.P.D. Lancetta confirmata* 27. *Apr.* 1714. *coram R.P.D. Criſpo* §.*Cum juxta*. Et ſi Jus-
21 patronatus paſſivum fuiſſet, reſervatum pro familia effectiva Fundatoris, deberet præſentari ille, qui eſt de hujuſmodi familia, & non poſſet Patronus præſentare alium licèt conſanguineum, & de linea contentiva Fundatoris, itaut ſe hunc præſentaſſet præſentatio eſſet nulla, & inſtitutio eſſet concedenda illi de familia effectiva licèt non præſentato à Patrono, ſicuti vocato certo genere perſonarum ad Juspatronatus paſſivum, ſi Patronus præſentaret extraneum, & non illum de genere vocato, inſtitutio eſſet huic concedenda ad excluſionem præſentati à Pa-
22 trono; quia paſſivè vocatus nullis indiget Patronorum ſuffragiis, dum præſentatus dicitur ab ipſo Fundatore; & conſequenter, ut quis ſuccedere valeat in hujuſmodi Jurepatronatus paſſivo ſtricto modo ſumpto, non ſufficit probare qualemcumque deſcendentiam, & conjunctionem ſanguinis cum Fundatore, ſed eſt probanda deſcendentia cum eo gradu proximioritatis, & agnationis à Fundatore deſignato, ut docent *Abb. in cap. cum in cunctis* §.*Inferior n.*10. *& ſeqq. de elect. Lambertin. de jurepat. lib.*2. *par.*1. *quæſt.*8. *art.* 4. *n.* 15. Et deciſum fuit *à S. Rota in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §.*Cùm enim coram Eminentiſſimo Priolo, in Aſten. Beneficii* 10. *Decembris* 1714. §.*Et è contra coram R. P. D. Anſaldo, & in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §.*Verumtamen coram R.P.D. Cerro*.

R. P. D. FALCONERIO

Tuden. Parochialis de Reverteme.

Vener. 17. *Junii* 1712.

POſt tres Sententias Rotales, totidemque deciſiones editas coram R. P. D. meo Anſaldo ſub die 25. Junii 1708. coram

ram R.P.D. meo Lancetta die 7. Decembris ejusdem anni, & coram R. P. D. meo Polignac die 11. Martii 1709. discussa in devolutivo, ac in gradu restitutionis in integrum causa coram Eminentiss. Priolo sub die 7. Aprilis 1710. canonizata fuit res judicata cum taxatione expensarum; at quia Petrus ad effectum probandi suam descendentiam à Fundatore controversæ Parochialis obtinuerat coram R.P.D. Lancetta Remissoriam, & Compulsoriam cum clausula *non retardata*; Processus verò remissorialis, nonnisi post judicatum Eminentissimi Prioli ad Urbem delatus fuit, idcirco Signatura justitiæ iterum in devolutivo causam appellationis mihi delegavit cum clausula *S. P. rei judicatæ*, unde opus fuit ad tenorem commissionis denuò ad trutinam revocare dubium -- *An constet de causis restitutionis in integrum, seu potius de re judicata*, super quo DD.--*non constare de causis mihi præbuere responsum*.

23 Quotiescunque enim à Sacra Rota jam fuerat semel denegata restitutio in integrum coram Eminentissimo Priolo non videbatur Petrum posse amplius in gradu restitutionis in integrum audiri, nè admittatur restitutio restitutionis contra Signaturæ stylum, & juris determinationem expensam à *Saliceto in l. quamquam sub n.3.C.si sæpius in integrum restit.postul.*, sed quia secunda restitutio non fuit incoloratè petita, ut ait *Textus in l.Minor autem §.Denique ff.de minor.25.annorum*, sed ex novis defensionibus à processu remissoriali resultantibus in præcedentibus instantiis non discussis, juridicè à Signatura justitiæ iterum delegata fuit restitutionis in integrum cognitio, & cum iterato dubio coram me disputata juxta *Textum in dicta l. quamquam, & l.final. C.si sæpius in integr. restit. postulat.*, ubi latè Salicetus *Rota in Calaguritana restitutionis in integr. 12. Febr. 1590. §. Nullo verò coram Orano impress. apud Marches. de commiss. part.2. §.Primo fol. 118.* Cùmque aliud sit, quòd quis restituatur ad appellandum, aliud verò, quòd restituatur ad totam causam; Cùm in primo casu sufficiat nova causa oriens ex novis defensionibus; in secundo autem casu oporteat, ut ex dictis novis defensionibus plenè, concludenter, ac plenariè probetur læsio, & injustitia præcedentium Sententiarum, sive illarum gravamen ab initio latens, ut distinguendo probat *Gloss. in l. prima verbo restituimus C.si sæpius in integrum restitut.postulat., ubi Salicetus sub num.5. cap.fin.* ibique pariter *Gloss.de in integrum restitut. ubi Innoc. in vers. Sed dices, & Panormit. sub n. 5.* Ideo DD. dd. novis defensionibus rimatis, ac plenè discussis nullam causam invenerunt concedendi petitam restitutionem, cùm nulla ex eis læsio probata remaneat, sinè qua præclusa est omnis via, ut illa concedi possit ad *Text.in cap.primo, & ibi Abbas num. 2. de restitut. in integrum l. si verum §.Sciendum, & l.quod si minor. ff. de minor. Rota in Romana, seu Januen. Legati 7. Junii præteriti in fine principii cor.R.P.D.meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore*, & passim alibi.

Controversia sanè inter Collitigantes versatur circa institutionem ad beneficium Parochiale S.Jacobi de Reverteme, ad quod Petrus aspirabat utì præsentatus à veris, & legitimis Patronis, Hyacinthus verò utì de genere Fundatoris suam prælationem adstruebat in verbis ipsius Fundationis Instrumenti ibi -- *con questo, che sempre nelle tali vacanze siano preferiti alcun Chierico, ò Chierici, che saranno nella mia generazione; e che essendovene, & avendosi opposto ad esso non possino presentare altro*--Quorum efficaciam idem Petrus agnoscens geminas proposuit exceptiones, alteram scilicet, quòd dictum Instrumentum est minùs legale, utì sumptum de sumpto: Alteram verò quòd ipse est de eodem genere Fundatoris; ideoque tamquam habens præsentationem Patronorum, & qualitatem descendentiæ à Fundatore dicto Hyacintho præferendus sit, & præsertim in casu dubio, nè Patroni remanerent privati suo jure præsentandi, *Modern.Roman.discept.Eccles.7.n.14. Rota in Valentina Beneficii 7. Junii 1694. §.Addebatur in fine coram Eminentissimo Priolo impress. post discept.7.*

Ast prima exceptio respiciens illegalitatem Instrumenti fundationis non quidem coadjuvata, sed penitùs destructa visa fuit à novis defensionibus: nam vigore litterarum compulsorialium servatis servandis compulsato prædicto Instrumento cum originali existente in Protocollo Notarii rogati, recognitum fuit in omni sui parte legale, & nec in syllaba ab

eo

eo diſcordare, ac proinde de illius fide nequit amplius in judicio hæſitari juxta ſtylum Sac.Rotæ, de quo ipſa teſtatur in *dec.43. de probat. in antiq.*

Secunda verò, quod idem Petrus ſit de genere Alvari Fundatoris, etſi hæc qua-
24 litas fuiſſet coram Ordinario articulata examinatis etiam deſuper quatuor teſtibus, attamen quia depoſuerunt de ſolo auditu abſque ullo fulcimento aliorum requiſitorum, quæ dinumerat *Textus in cap.licet ex quadam de Teſtibus*, eo merito fuerunt à Sacra Rota inſufficientes reputati, ut in deciſione R. P. D. mei Anſaldi *Non ſic dici poterat de Petro*, & in altera R. P. D. mei Lancettæ §. *Poſita; Verſ. qui licet ad probandum*, & in ultima R. P. D. mei Polignac §. *Nec quidquam*.

Nec obſtat, quòd diſpoſitio *d. Textus in cap.licet* ex quadam habeat tantummo-
25 do locum in cauſis matrimonialibus, in quibus Sacri Canones magìs rigoroſè proceſſerunt *Aretin. conſ. 37. num. 3. Dec. conſ.595.num.8.verſ.non obſtant alia, Maſcard.de probat.concluſ.410.num.9.Garzias de benef.part.7. cap.15. nu. 35.*, præſertim quando non agitur de probanda deſcendentia per gradus diſtinctos, cum à Fundatore non fuerit vocatus proximior, ſed de ea probanda in genere, in quo caſu tot requiſita non requiruntur, ſed ſufficiunt leviores probationes etiam per indicia,& conjecturas *Paxiordan.elucubrat. lib.10.tit.27.nu.38.Garzias de benef.par.7. cap.15.nu.28. Rota deciſ.145.nu.1.par.10. rec.& coram Bichio deciſ.154.n.13.,& ſeq.*; Quia dicto objecto individualiter reſpondent *Lotter. de re benef. lib. 2. quæſt. 11. nu. 97. & ſeq., & Rota coram Mantica deciſ.307. ſub num.3. verſ.neque obſtat* ajentes ex identitate rationis diſpoſitionem dicti Textus vindicare ſibi locum, quotieſcumque agitur de gravi præjudicio,ut in materia ſucceſſionis, & fortiùs in illa Juriſpatronatus, in qua nè præjudicium inferatur Eccleſiæ, non ſufficit generica, & qualiſcumque deſcendentia, ſed exigitur deſcendentia legitima, quæ aliter non poteſt conſtitui, quam ex poſitione graduum, ut ad verbum tradit idem *Lotter.loc.cit., & nu.99.*, & cum hac opinione proceſſit *Rota in dicta deciſ.diei 25.Junii 1708. §.Non ſic coram R.P. D. meo Anſaldo*; ubi concordantes, & in altera diei 7. Decembris ejuſdem anni §. *Fin. coram R.P.D.meo Lancetta*, ac in ultima diei 12. Martii 1709. §.*Pariter fin.coram R. P. D. meo Polignac in cauſa editis*.

Et abſque ullo dubio in hypotheſi, in qua Hyacinthus de ſua deſcendentia, & parentela docuerat per gradus diſtinctos publicis mediantibus Inſtrumentis, ac ſententiis in judicatum tranſactis; Ideoque in concurſu cum dicto Hyacintho nullo modo ſuffragari poteſt Petro generica ejuſdem deſcendentiæ probatio:*Rota coram Bichio deciſ.232.nu.16.coram Royas dec.254.nu.17.* cum aliis latè congeſtis in *Marſicen.Cappellaniæ 4.Julii 1698. §. Non tamen coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Et quamvis vigore Litterarum remiſſorialium fuerint examinati alii ſex Teſtes, attamen Domini perſcrutando illorum depoſitiones non ſolùm eas denudatas agnoverunt requiſitis *dicti Textus in cap. licet ex quadam*, ſed inſuper illas invenerunt totaliter repugnantes, & deſtruentes depoſitiones dd.quatuor Teſtium coram Ordinario examinatorum, nec non etiam continentes inveriſimilia, ac ultro patientes quamplura in oppoſitum adminicula.

Requiſita quippe prædicti Textus in *Cap.licet,ex quadam* de Teſtibus ſex ſunt,
26 quæ reſpiciunt perſonas, & alia ſex,quæ ad earum dicta pertinent.Ex iis,quæ perſonas reſpiciunt, primum eſt, ut ſint perſonæ graves,quibus meritò fides ſit adhibenda: Secundum, ut ante litem motam teſtificata didicerint: Tertium ab antiquioribus quidem ſuis:Quartum non utique ab uno, cùm non ſufficeret ille, ſi viveret, ſed à duobus ad minus: Quintum non ab infamibus,& à ſuſpectis,ſed à fide dignis, & omni exceptione majoribus: Sextum nec tamen ſi unus à pluribus, vel infames ab hominibus bonæ famæ acceperint, quod teſtantur. Quæ verò reſpiciunt dicta: Primum, eſt, quod proprio juramento affirment ad ferendum teſtimonium in cauſa ipſa odio, amore, timore, vel commodo non procedere: Secundum,ut perſonas expreſſis nominibus,vel demonſtratione,vel circumlocutione ſufficienti deſignent:Tertium,ut ab utroque latere ſingulos gradus clara computatione diſtinguant: Quartum,ut ſuo juramento concludant ſe accepiſſe à ſuis majori-

bus,

bus, quod deponunt: Quintum ipsos credere ita esse: Sextum, quòd cum juramento affirment se vidisse personas, vel saltèm in uno prædictorum graduum constitutas pro consanguineis se habere; quæ omnia requisita simul concurrere debent, aliàs testimonium de auditu nil prodest, ut optimè ex ipso Textu colligitur, & ferè omnes Canonistæ concordant.

Descendendo modò ad scrutinium Te-
27 stium, eis deficere visum fuit primum requisitum, quòd sint personæ graves, quibus meritò fides sit adhibenda; quia ultra contrarietates, & exceptiones infra examinandas quinque ex eis nec ipsi Judici Subdelegato, nec pariter Notario erant noti, dum nomen, cognomen, & habitatio, uniuscujusque ex eis à propria tantùm assertione habebatur ibi -- *il quale così disse chiamarsi, & essere abitante &c.*, ideoque in eis verificari non possunt sancita à *Textu in leg. Testium fides* §. *Ideoque ff. de Testibus*, in quo Imperator Adrianus Junio Varo Legato Provinciæ Ciliciæ ita scripsit -- *Tu magis scire potes, quanta fides habenda sit Testibus, quinam, & cujus dignitatis, & cujus existimationis sint*-- nec ullo modo ad testificandum admitti poterant, ut ait *Textus in authent. de Testib.* §. *si verò ignoti, ibique Gloss. in eisdem verbis si verò ignoti* ibi--*Nota ignotum non admitti*, & concordat *Gloss. in leg. fin. vers. cognoscant C. de jure deliber.* Insuper neutiquam dici possunt personæ graves; nam à Testibus reprobatoriis pecuniis, & muneribus asseruntur corrupti à patruo Petri, & redarguuntur ulteriùs de paupertate, ebrietate, & vilissima conditione: Quocirca cùm illis tot levitates imputentur, haud quaquam graves reputari possunt, cùm illi Testes dicantur graves, qui non sunt leves, sed antiquiores, ac bonæ famæ, & opinionis *Gloss. in d. cap. licèt ex quadam verbo Personæ, ibique Hostien. num.* 4. *&* 5., *& cæteri Scribentes*.

Secundum, tertium, quartum, quintum,
28 & sextum requisita non indigent particulari examine, cùm de medio sublata remaneant ab inferius discutiendis super Testium contrarietate, super inverisimili eorum depositione, & super aliis exceptionibus, quibus gravati reperiuntur; itaut ab eis convicti, improbabile reddatur testificata audivisse à fide dignis, & omni exceptione majoribus, cùm isti tale nomen non mereantur, nisi longè ab eis absit quælibet umbra exceptionis *Glos. in* §. *Item verbor. vers. idoneos instit. de inutil. stip. & in cap. primo verb. majores de consanguin. & affin.*, *Alex. consil.* 18. *nu.* 6. *lib.* 1. *& consil.* 70. *n.* 14. *vers. sed Testis ille lib.* 2. *& consil.* 146. *nu.* 29. *versic. præterea lib.* 5. *& consil.* 180. *sub nu.* 5. *& consil.* 183. *sub n.* 11. *lib.* 6. *Dec. cons.* 162. *n.* 12.

Progrediendo nunc ad examen requisitorum respicientium dicta Testium, deficit primum requisitum, quòd proprio juramento affirment ad ferendum testimonium in causa, odio, amore, timore, vel commodo non procedere; dum dicti Testes unicum præstiterunt juramentum de veritate dicenda, & nihilominus tenebantur ad duplicatum juramentum. Alterum scilicet circa dictum, & alterum, quòd non deponebant odio, amore, timore, vel commodo, prout de utroque juramento adest literalis dispositio *Text. in cap. quoties, ubi Gloss. vers. duplici juramento de Testib. & attest. Can. de Parentel. il* 2. 35. *quæst.* 6. *Hostien. in d. cap. licèt ex quadam sub n.* 10. *eod. tit.*

De secundo, & tertio requisito, nempe, quòd personas expressis nominibus, vel demonstratione, vel circumlocutione sufficienti designent, & ut ab utroque latere singulos gradus clara computatione distinguant, inferius itidem erit agendum, cùm de contrarietate, & variatione in primo gradu erit sermo; qua de re inutilis redditur discussio aliorum requisitorum, dum aliquo ex eis absque dubio ex præmissis deficiente inanis extat integra Testium depositio, ut probat summa dicti *Text. in cap. licèt ex quadam de Testib. & attestat.* ibi--*Ponit Concilium duodecim res, sinè quibus ad probandam consanguinitatem in causa matrimoniali non valet testimonium de auditu*, & in verbis concordant *Panormitan. in princ. & cæteri Scribentes*.

Probato, quòd Testes non deponant servata forma dicti *Textus in cap. licèt ex quadam*: Quamvis absoluta videatur omnis quæstio, nihilominus Domini nè quid intactum remaneat percurrendo contrarietates, eas tam in Petro articulante, quàm in testibus invenerunt; In Petro quippe articulante, dum primo loco coram

ram Ordinario articulavit Petrum Gil ſuum tritavum fuiſſe fratrem Alvari Gil Abbatis,& Rectoris Parochialium Eccleſiarum Sancti Jacobi, & Sancti Cypriani, fundatoris Cappellæ *del Remedio*, & Majoratus: Succeſſivè Teſtes induxit, qui dictam articulatam deſcendentiam depoſuerunt. Secundo loco in Rota exhibuit novos articulos, quibus probare prætendebat Alvarum Gil fuiſſe ſuum avum, ac pariter avum Alvari junioris patris Hyacinthi: Tertio loco coram Judice Remiſſoriali, cum ſuppoſito, quòd fuiſſet erratum in dictis articulis in Curia exhibitis diverſos produxit articulos, in quorum ſexto articulavit Petrum, quem in prima inſtantia articulaverat, & Teſtium depoſitione probaverat fuiſſe ſuum tritavum, & fratrem Alvari fundatoris fuiſſe quidem ſuum tritavum, ſed non amplius fratrem, ſed filium Alvari fundatoris, prout Teſtes conati ſunt concludere.

Inexcuſabilis idcirco eſt Petri contrarietas in modo articulandi, & à jure im-
29 probata; Quoniam licèt articulans non fateatur, tamen quando articulos judicialiter reproduxit, & Teſtes ſuper eis examinavit, tunc nequit amplius ſibi contradicere, neque contrariam confeſſionem in judicio emittere, cùm in iſto caſu articulans habeatur pro confeſſo, *Jo. Andreas in cap. cum impoſitionibus n.1. de jur. jur. in 6. Scacc. de judic. lib.2.cap.7.n.687. Michelor. de poſit. cap.4. n.24.* quos ſequitur *Rota in Firmana Salviani 4. Februarii 1711. ſub §. final. coram me*, & licèt aliquando admittatur inconſtantia in articulis, attamen hæc procedit vel quando probatur error, vel quando veteres atteſtationes fuerunt deperditæ abſque dolo, & culpa Partis, vel quando Teſtes in prima inſtantia non fuerunt ritè, & legitimè recepti, vel demum quando altera Pars conſentiat;ſed numquam in caſu quo primi articuli fuerunt judicialiter producti, Teſtes legitimè ſuper eis examinati, & Cauſa ſuper eorum depoſitione fuit coram Judice diſcuſſa; cùm in his terminis illicita ſit inconſtantia, & contraria articulans non audiatur, ut latè probat *Card. Albit. de inconſtan. in judic. qu. 23. per tot.* & ratio videtur eſſe, quia non ſolùm per productionem articulorum approbata cenſetur materia articulata, ſed etiam quia Teſtes ſuper eis examinati plenè probant contra inducentem, & contra eum, qui pluries uſus fuit eorum depoſitionibus in judicio, *idem Card. Albit. q.36. per tot. Rot. deciſ.669. n.10. par.19. to. 2. rec.*, & in his terminis *in dicta Firmana Salviani 4. Februarii 1711. §. finali coram me*.

Concomitans eſt altera Teſtium contrarietas, dum illi in prima inſtantia examinati depoſuerunt Petrum Gil fuiſſe fratrem Alvari Gil Abbatis, & Rectoris Parochialium Eccleſiarum Sancti Jacobi, & Sancti Cypriani, & fundatoris tam Cappellæ S. Mariæ *del Remedio*, quàm dicti Majoratus: Illi verò examinati coram Judice Remiſſoriali concordando cum inconſtantia Interrogatoriorum depoſuerunt eumdem Petrum fuiſſe filium Alvari fundatoris; Unde cùm iſti Teſtes non ſolùm conquaſſentur ab ipſis Teſtibus ab ipſo Petro in prima inſtantia examinatis, qui omnes utì ab ipſo producti nullo modo valent ad concordiam revocari, ut latè probat *Farinac. de Teſt. quæſt.65.n.96.*, ſed etiam à Teſtibus in eadem pariter prima inſtantia examinatis à Hyacintho, qui diverſam genealogiam per gradus diſtinctos probant, indigitando aſcendentes Petri provenire à diverſo ſtipite, atque è diverſa familia Guilli, & per conſequens nullam habere conſanguinitatem cum hac familia nuncupata Gil del Barro, prout pariter concordant alii Teſtes coram Judice Remiſſoriali ab eo examinati, qui optimè contradiſtinguunt utramque familiam, nempe illam Guilli, à qua deſcendere teſtantur Petrum ab illa Gilli, à qua ſuam originem trahit Hyacinthus, qui poſſidet Domum, & Turrim del Barro ad veram familiam Gil pertinentem, qua de re cùm à tot contrariis Teſtibus eorum depoſitiones conquaſſatæ remaneant, nullum probationis gradum de jure conſtituunt *Rota coram Coccin. deciſ.1087.n.89.* & paſſim cum cæteris relatis à *Rota in Valentina Beneficii 7. Junii 1694. §. Verùm ſicuti coram Eminentiſs. Priolo impreſs. apud Modern. Roman. poſt diſcept. Eccleſ.7.*

Inconſtantia igitur Petri in articulando, atque contrarietas Teſtium ab ipſo inductorum in deponendo, & probando ſuam deſcendentiam, quamcumque pro-
30 bationem elidunt; quia quotieſcumque de-

descendentia probatur per Testes de auditu,& per famam: oportet,ut omnis exulet varietas, sive contrarietas, cùm testimonium debeat esse constans apud omnes, perpetuum, ac perpetuo tenore, sinè variatione, sinè contrarietate, & sinè repugnantia consistens *Can. de parentela il secondo 35. quæst. 6. Valenzuel. consil. 92. n. 193. & seqq. Garz. de Nobilit. gloss. 18. §. 1. n. 13. Menoch. de arbitr. cas. 475. n. 13. & seqq.*

Nec Testium contradictio conciliari potest cum supposito, quòd illi in prima instantia examinati loquantur de Alvaro uno ex Primogenitis nominatis in Instrumento anni 1552., & Testes examinati coram Judice Remissoriali deponant de Alvaro fundatore; quia primi Testes sermonem faciunt de illo Alvaro, qui fuit Abbas, & Rector Ecclesiarum Sanctorum Jacobi, & Cypriani, cujus qualitates non verificantur in Alvaro Primogenito; imò iste non fuit unicus Patronus dictarum Ecclesiarum, sed pro medietate cum Ferdinando altero Primogenito: Ulterius ajunt Alvarum, de quo testantur fuisse fundatorem Cappellæ del Remedio, & hic fuit Alvarus senior, qui dictam Cappellam dotavit de anno 1552. non autem Alvarus Primogenitus. Insuper iidem Testes eumdem Alvarum asserunt fundatorem Majoratus, qui pariter fuit Alvarus senior, cùm Alvarus junior fuerit unus ex Primogenitis ab eo nominatis: Quo circa apertè conjicitur, depositiones Testium non esse conciliabiles, dum una destruit alteram, *Rota in Valentina Beneficii 7. Junii 1698. §. Verùm sicuti coram Eminentiss. Priolo impress. apud Modernum Romanum post discept. Eccles. 7.*

Insuper dictorum Testium depositiones prosternuntur ab inverisimilitudine, & à publicis documentis: Nimis inverisimile videtur, Alvarum fundatorem Abbatem, & Rectorem Parochialium Ecclesiarum Sanctorum Jacobi, & Cypriani potuisse habere Petrum filium, nisi susceptum dicatur ex sacrilego coitu,& quamvis Testes conentur asserere,eumdem Petrum fuisse filium legitimum,& naturalem dicti Alvari, qui deinde dissoluto matrimonio per obitum uxoris ad sacros ordines ascendit, & fuit Abbas, & Rector dictarum Parochialium, & quòd tunc ex sacrilego coitu suscepit Alvarum juniorem, & Ferdinandum, ad quorum favorem idem Alvarus senior erexit Primogenituram, seu Majoratum de anno 1552.; tamen quia de anno 1554. Alvarus prædictus condidit pariter testamentum,in quo hæredes instituit Franciscum Gil extraneum, proinde ab omni verisimilitudine aberrat, Petrum fuisse suum filium legitimum, & naturalem, & non fuisse à patre consideratum nec in erectione Majoratus, nec in testamento, atque illum voluisse acquiescere paternæ dispositioni, nec umquam eam contratabulare curasse,que omnia cùm repugnent juris dispositioni, & ipsa juris dispositio sit vera, & propria probatio, eo ipso, quòd dispositio dicti Alvari non est juri conformis, ab ipso jure remansit elisa, ex traditis per *Menoch. de præsumpt. lib. 1. q. 37. n. 6. & seqq.*

Tanto magis, quia juxta Canonicas sanctiones Alvarus fundator nil potuisset suis filiis sacrilegis, & ex damnato coitu susceptis relinquere, aut donare, nisi ex sola alimentorum causa *cap. perven. in fin. qui fil. sint legit. Alex. cons. 202. nu. 9. lib. 6. Surd. de alim. tit. 1. qu. 10. num. 1. & seqq.* ideoque ipsa sola inverisimilitudo Testes de falsitate redarguit, vel saltèm de falsitate suspectos reddit. *Bald. in leg. prima n. 16. C. de serv. fugit. Rot. coram Pania decis. 446. sub nu. 7. & in rec. decis. 79. nu. 18 par. 11. & decis. 619. n. 5. & 6. par. 18.*

Addito præsertim, quòd paulò post obitum Alvari orta fuit lis super pertinentia Jurispatronatus Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Christinæ, quod supponebatur annexum Cappellæ del Remedio inter Basilium Donatarium Francisci hæredis dicti Alvari, & Primogenitos Majoratus ab illo erecti, & nihilominus neque dictus Petrus,neque ejus filius se opponere ausi fuerunt sub prætextu, quòd legitimam à dicto Alvaro traherent descendentiam, ut constat ex decisionibus in dicta Causa emanatis coram Ubaldo 29. 48. & 62., & ulterius nullus umquam ex ascendentibus Petri,atque descendentibus à dicto Petro ejus tritavo habuerunt aliquam possessionem tam super isto Patronatu, quàm super altero Sanctæ Christinæ, non obstante, quod uterque deberetur illis de genere Fundatoris, prout in terminis Patronorum,qui numquam præsen-

sentaverant, firmavit *Rota in Sorana juripatronatus super institutione* 27. *Januarii* §. *Non attenta*, & 10. *Decembris* 1710. §. *Ex quibus coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore*.

Neque aliquod fundamentum constitui valet super assertiva Testium coram Judice Remissoriali examinatorum, quòd Progenitores Hyacinthi, & Progenitores Petri pro consanguineis se habuerint; Nam ultra quod neque in ista parte concordant cum primis Testibus, qui nil penitùs de hujusmodi tractatu deposuerunt, & regulare est, quòd conquassati in parte, remaneant conquassati in totum, quatenus etiam iste tractatus fuisset legitimè probatus, adhuc nil prodesset, cùm esset unus ex duodecim requisitis præscriptis à *dicto Textu in cap. licèt ex quadam de testibus, & attest.*, quando omnes concurrere debent, ut supra fuit ostensum in §. *Requisita quippe, & in* §. *De secundo*.

Minusque vis fieri potest in depositione Alvari patris Hyacinthi exarata de anno 1698. occasione, qua Thomas frater consanguineus Petri ingredi intendebat in Collegium Studentium S. Clementis, & indiguit probare suam puritatem sanguinis; quæ dicta depositio supponitur conclusa stante assertione, quòd idem Thomas descendebat ab Alvaro Gil avo ipsius deponentis: Quoniam licèt dicta depositio fuisset de falsitate redarguta, attamen vigore literarum compulsorialium non fuit formiter compulsata: quinimò ipse Alvarus habita de ea notitia in mortis articulo, præsente Confessario, Notario, & Testibus, publico mediante Instrumento declaravit dictam depositionem numquam emisisse. Et revera valde inverisimile videtur eum voluisse dictam parentelam testificari favore fratris consanguinei Petri, quando jam super ea pendebat lis inter proprium filium, & dictum Petrum; ideoque ista sola inverisimilitudo præsefert speciem falsitatis, juxta jam firmata in §. *Insuper*, & dixit *Rota in decis.* 3. *n.* 10. *decis.* 114. *n.* 6. & *dec.* 305. *n.* 18. *par.* 18. *rec.*

Et ita utraque &c.

R. P. D. SCOTTO.

Civitatis Castelli Canonicatus.

Lunæ 12. *Martii* 1714.

COmmunis pietas Annibalis, & Camillæ conjugum fundavit de anno 1678. ex communibus bonis patrimonialibus videlicet, & respectivè dotalibus in Ecclesia Cathedrali duos Canonicatus, reservando communiter illorum Juspatronatus activum Capitulo, & Canonicis mox dictæ Ecclesiæ; passivum verò primo loco favore natu majoris de familia Vincentii de Fuccis, & illius descendentium; quæ extincta Patronis injunxerunt legem præsentandi, seu nominandi ad antedictos Canonicatus *un congiunto per cognazione, o affinità de i Signori Erettori*, inter quos eligi voluerunt illum, qui esset Civis Nobilis, aut Patritius dictæ Civitatis.

Sequuta nuper vacatione alterius ex dictis Canonicatibus per obitum Caroli de Fuccis; ideoque defectis personis in primam spem ad Juspatronatus passivum vocatis, gemini comparuerunt Oppositores in vim ulterioris vocationis præsentationem, & electionem petentibus, videlicet *Scipio de Marchesanis* per vinculum non minùs cognationis, quàm affinitatis dictis conjugibus, & fundatoribus conjunctus, necnon *Sebastianus de Longinis* agnatus Annibalis viri, & respectivè etiam affinis; Cumque Sebastianus fuerit rejectus, non solùm ex judicio Capituli Patroni, qui capitulariter congregatus præelexit per votorum pluralitatem Scipionem;

Sed etiam ex judicio Reverendissimi Episcopi pronunciantis eidem Scipioni dandam esse institutionem; reclamante propterea ab hujusmodi rejectione antedicto Sebastiano, mihique commissa ulteriori discussione Causæ, dubitavi in hodierna audientia apud Dominos-- *An, & cui sit adjudicandus Canonicatus?* & responsum accepi--*Canonicatum esse adjudicandum Scipioni*.

Ratio fuit, quia Scipio docuit, se ip-
31 sum esse qualificatum ad formam Juripatronatus passivi; videlicet conjunctum per cognationem, & affinitatem Fundatoribus, ut ex arbore plenè justificata, & in contrarium non impugnata, & inter No-

biles Civitatis adſcriptum, & ulterius probavit ſe præelectum à Capitulo vero & legitimo Patrono, & judicio Ordinarii etiam approbatum, ex quibus viſa fuit eidem debita adjudicatio Canonicatus in concurſu Sebaſtiani nullam præſentationem habentis, & non minùs à Patrono, quàm etiam ab Ordinario rejecti *Rota deciſ.37. par. 15., & in Majoricen. Beneficii 1. Februarii 1709. §. Illi enim coram R.P.D.meo Falconerio, & in Camerinen.Beneficiatus 10. Maji 1709. §. primo coram Reverendiſſimo D. meo Decano, & alibi paſſim.*

Abſque eo, quòd viſa fuerit, ſuffragari poſſe Sebaſtiano duplex qualitas, ut prætendebatur præponderans, nempe, quòd eſſet agnatus,& proximior; neutram enim ex dictis qualitatibus crediderunt Domini eſſe præponderantem, inſpecta voluntate Erectorum, ac litera fundationis Juriſpatronatus, in qua data fuerat Patrono abſoluta libertas præeligendi quem maluerit inter cognatos, & affines ibi -- *congionto per cognazione, o affinità delli Signori Erettori* -- ſub quibus verbis non poteſt inferti ad prædilectionem agnationis, cùm ad ſummum omnes æqualiter dicantur vocati tam agnati, quàm cognati, & omnes per naturalem ſanguinem, ſive per affinitatem conjuncti, ut dixit *Rota in Sutrina Canonicatus 21. Junii 1706. §. finali coram Eminentiſs. Priolo*, quando aliàs juxta ſtrictam juris interpretationem appellatione *cognationis*, & minùs affinitatis non comprehenditur agnatio, ut *in l. Juris conſultus ff. de grad. affinitat.*

Minuſque juvare poterat altera quali-
32 tas proximioritatis, quia ubicumque in lege fundationis non eſt refrænatum abſolutum arbitrium Patrono datum ad præſentationem Proximioris; ſed libera, & ampla eidem tributa legitur facultas præſentandi quem maluerit intra certum genus Perſonarum; ſufficit,quòd Præſentatus ſit de genere deſignato,non attento an ſit proximior, vel remotior *Garz. de Benef. par.7. cap.15. n.18. Card. de Luc. de jurepatr. diſc.45. n.3.*, & articulo ex profeſſo examinato *Amoſtaz.de cauſ.piis lib.3. cap.7. n. 37. Rota in Hortana Beneficii prima Junii 1708. §. Hinc coram Eminentiſs. Priolo, & in Majoricen. Beneficii prima Februarii 1709. §. Poſt ita coram R. P. D. meo Falconerio*, & quamvis aliquando dd. qualitates agnationis, & proximioritatis expreſsè non conſideratæ, tacitè tamen ſubintelligantur de jure ineſſe, & eminenter contineri ſub nomine collectivo, & comprehenſivo certi generis Perſonarum, ut *in Valentina Beneficii 6.Decembris 1713. §.Prælationem cum ſeqq. coram R.P. D. meo Lancetta, aliiſque auctoritatibus in contrarium adductis.*

Conciliari nihilominus viſa fuit Domini quælibet opinionum antimonia, &
33 contrarietas, ac objectum ſubverti ex fœdere diſtinctionis communiter receptæ, quòd ſcilicet aut ſumus in vocatione directa, puta ſi Fundator vocet perſonas de certo genere; & tunc proximior debet præferri; quia vocatio dirigitur ad Judicem, & facta cenſetur cum relatione ad diſpoſitionem juris præferentis proximiorem, in quibus terminis intelligendæ ſunt auctoritates in objecto allegatæ.Aut verò, ut in præſenti, agitur de vocatione mediata, videlicet, ubi Fundator verba non dirigit directè in vocatos, ſed in Patronum, eidem committendo facultatem præeligendi unum de certo genere, & tunc cenſetur data Patrono libertas præeligendi quem maluerit de illo genere etiam remotiorem, ut diſtinguendo tradit *Carol.Anton. de Luca de lin.legal. artic. 24. n. 16. & Modern. Roman. in parergon. ad diſcept.Eccleſ. n.12. tom. 2.* ratione illa à priori deducta, quia aliàs libertas conceſſa Patrono eligendi intrà certum genus remaneret fruſtratoria, & de vento, ſi teneretur proximiorem eligere, adeòut non poſſet utendo ſua facultate præeligere remotiorem intrà genus comprehenſum, & forſan magis qualificatum, ac magis dignum, quàm ſit proximior, ut proſequuntur *Amoſtaz. de cauſ. piis lib. 3. cap.7. n.37., & Rota in dicta Hortana Beneficii coram Eminentiſs. Priolo, aliique ſupra allegati.*

Animadvertentibus DD.quamcumque removeri amaritudinem in præſenti ex eo, quòd Fundatores primo loco Juſpatronatus paſſivum reliquerunt favore familiæ Vincentii de Fuccis, vel extraneæ, vel ſaltèm ſimpliciter cognatitiæ,& remotæ in ordine ad Annibalem confundatorem, & ex quo excludi videbatur, & remo-

removeri quælibet prædilectio ex volun-
34 tate Fundatorum favore agnati, vel proximioris; cùm prima vocatio, quæ ſolet ſemper in prædilectos dirigi, fuerit directa ad familiam, vel extraneam, vel per remotam cognationem dumtaxat conjunctam, & quidem quod magis, magiſque urget de tempore quo aderant agnati, ut præcisè respondit *Rota in dicta Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *final. coram Eminentiſs. Priolo*, *& in Interamnen. juriſpatronatus* 10. *Decembris* 1706. §. *final. coram me*, *&* 15. *Martii* 1709. §. *Tollitur coram Eminentiſs. Polignac*.

Levioris roboris apparuit poſtremum objectum, quòd Canonicatus fuerit dotatus ex bonis Annibalis viri, non autem Camillæ vxoris; unde Sebaſtianus tamquam illius agnatus eſſet præferendus: perluſtrato enim Inſtrumento fundationis, agnoverunt Domini erectionem fuiſſe factam de bonis communibus, videlicet patrimonialibus Annibalis, & dotalibus Camillæ, quæ contulit propriam dotem ſcutorum 2000. pro qua habebat obligata omnia bona viri in qualibet gleba, ut literaliter exprimitur in dicto Inſtrumento, in quo ſemper Conjuges dicuntur in ſolidum Erectores, & apertè, ac indefinitè vocantur in genere omnes
35 conjuncti cognatione, & affinitate *delli Signori Erettori*; unde fruſtraneum viſum fuit inquirere, an unus, vel alter contulerit majorem bonorum partem ad effectum præferendi magis conjunctum uni, quàm alteri; quando nimis aperta reſiſtebat voluntas, quòd erectio fuerit communis, & quòd communis eſſet vocatio omnium cognatorum, & affinium utriuſque, inter quos Patronus libertatem haberet præeligendi quem maluerit *Garz. de Benef. par.*7. *cap.* 15. *n.* 22., & magis præcisè deinde finita vocatione Conjunctorum utriuſque Erectoris, conjuges videlicet & viri, *Amoſtaz. de cauſ. piis lib.*3. *cap.*8. *n.*24. *&* 36.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Filius naturalis, aut adoptivus an ſuccedere poſſit in Jurepatronatus Gentilitio, & quando conſtare dicatur de filiatione naturali?

SUMMARIUM.

1 *Reſervato Jurepatronatus pro Conſanguineis, an ſub nomine Conſanguineorum comprehendantur illegitimi, aut ſpurii?* & num.5.

2 *Inveſtitis à Teſtatore certis Perſonis in feudo, præſumuntur ſolùm inveſtitæ Perſonæ Nobiles, non verò ignobiles.*

3 *Valet arguere à feudo, aut emphyteuſi ad Juſpatronatus.*

4 *Illegitimi, aut ſpurii ſunt inhabiles ad ea, quæ in honore, & decore conſiſtunt.*

6 *Vocatio eorum de ſanguine ad Juſpatronatus fieri poteſt vel per verba civilia, vel per verba naturalia, & quando ſic fieri dicatur.* Vide num.7. & 10.

7 *Vocatis ad Juſpatronatus eis de ſanguine per verba civilia non ſuccedunt in eo illegitimi, aut ſpurii, ſecus ſi illi de ſanguine eſſent vocati per verba naturalia*, ut n.8. ſed limita ut n.9. & n.14.

11 *Vocatis à Fundatore ad Juſpatronatus ejus Conſanguineis in eo ſuccedere poſſunt per poſterius illegitimi; Et quare?* n.12.

13 Lambertinus lib. 1. par.2. q. 2. art. 26. n.11. *quo ſenſu loquatur?*

15 *Filii ſpurii ſunt odioſiſſimi, nec merentur filii appellare.*

16 *Filii ſpurii, licèt odioſiſſimi, an, & quando ſuccedere poſſint in Jurepatronatus Gentilitio?* & n.17.

18 *Quæ ſint conjecturæ excluſivæ filiationis tam reſpectu patris, quàm reſpectu matris?*

19 *Finis procreandi tam in maſculis, quàm in fœminis, qui ſit?* & n.35.

20 *Ad probandam filiationem reſpectu patris admittuntur præſumptiones, & conjecturæ.*

21 *Filiatio probari poteſt ad tres effectus, & qui ſint iſti effectus?* Vide ibi.

22 *Probatio filiationis naturalis ad effectum excludendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Juriſpatronatus debet eſſe rigoroſa, & concludens, ſecus ad effectum ſuccedendi per poſterius in defectum legitimorum, aut ad effectum excludendi Fiſcum*, & n.26.

23 *Arcta cuſtodia ventris prægnantis ad hunc effectum eſt probanda, & ex quibus non probetur?* Vide n.24.

25 *Filiatio ad prædictum effectum ex quibus non probetur?*

27 Fi-

27 *Filiatio naturalis ex quibus probari possit?* Vide ibi, & n.28. usque ad 34.

36 *Filius adoptivus succedere non potest in Jurepatronatus Gentilitio.*

37 *Consanguineus Fundatoris an, & quando possit adoptare extraneum in filium, aut illum aggregare in parentelam, & ei communicare Juspatronatus?* & n.38.

CASUS X.

FUndator Beneficii A. reservavit Juspatronatus ad illud pro ejus *Consanguineis*, quibus deficientibus substituit nonnullos de certa familia omnino extranea. Vacante Beneficio cùm non adesset ullus consanguineus legitimè descendens à Fundatore, sed solùm adesset unus filius illegitimus, & naturalis consanguineus ejusdem Fundatoris, illi de familia substituta prætendere cœperunt esse factum locum substitutioni favore sui ipsorum, & ad se spectare Juspatronatus, non verò in eo posse succedere præfatum illegitimum, & naturalem, seu bastardum. Quæritur proinde in hoc casu, an, & ad quem spectet hujusmodi Juspatronatus.

1 Et videtur spectare ad eos de familia substituta, & non ad bastardum, seu illegitimum, aut spurium; tum ex præsumpta mente Fundatoris, tum ratione; Et quidem inspecta mente Fundatoris, hic reservando Juspatronatus pro ejus consanguineis, nullam expressè mentionem fecit de illegitimis, aut spuriis; nec præsumitur de hujusmodi personis turpibus, & infectis cogitasse, adeòque non sub nomine *consanguineorum* comprehendere voluisse illegitimos, aut spurios, & eos succedere in Jurepatronatus *Bald. cons. 207. n.7. vol.2. Menoch. cons.85. n. 86. & seq. Rot. in Januen. jurispatronatus penès Vivian. de jurepat. lib.4. cap. 2. vers. quòd autem.*

2 Sic investitis à Testatore certis personis in feudo, aut in emphyteusi honorifici Castri præsumuntur in eis investitæ solùm Personæ Nobiles, non verò ignobiles, *Bald. d. cons. 207. n. 7. vol. 2.* Ergo etiam investitis à Fundatore in limine fundationis Beneficii ejus consanguineis in Jurepatronatus, præsumuntur in eo investiti solùm consanguinei legitimi, & na-
3 turales, non verò illegitimi, bastardi, aut spurii; Valet enim arguere à feudo, aut emphyteusi ad Juspatronatus, cùm hujus materia reguletur secundùm terminos feudi, & emphyteusis *Ciarlin. contr. 172. n.71.* Et ita sentire videtur *Lambertin.* qui non solùm tuetur illegitimum non posse succedere in Jurepatronatus gentilitio, sed nec in hæreditario, nisi sit institutus hæres, ut *in lib.1. par. 2. quæst. 2. art. 26. n.11.* ibi -- *Et sic ex omnibus suprascriptis posset fieri unica conclusio generalis, ut ita demum filii illegitimi succedant patri, vel matri si sunt illorum hæredes, aliàs nullo modo eis succedunt in jurepatronatus* -- Et *art.27.n.1.* ibi -- *Tamen contrarium est veritas, quia tales illegitimi non dicuntur, nec sunt de parentela* -- *Ciarlin. d. controv.172. n. 41.*, & fuit resolutum *à Sac. Congregatione Concilii in Mutinen. Beneficiorum 6. Junii 1687.*

4 Ratio autem videtur esse, quia Juspatronatus est jus honorificum, vigore cujus Patrono debentur honores, & præeminentiæ, ut dixi *Par.1.Can.1. & 2. Cas.1.* Illegitimi autem cùm sint indecori, & spurii, cùm sint personæ inhonestæ, & infames, sunt inhabiles ad ea, quæ in honore, & decore consistunt, ad *Text. in cap. Indecorem de fil.Presbyter. præposit. in cap. Per Venerabilem, qui filii sint legitimi*; Ac proinde Fundator in reservatione Jurispatronatus favore ejus consanguineorum, non censetur umquam vocasse ad Juspatronatus hujusmodi personas indecoras, inhonestas, & infames, & has constituere Patronos Ecclesiæ, cùm omnino inverisimile sit personas inhonestas, & infames voluisse ab Ecclesia honorari, & ibi præesse, ut ratiocinatur *Bald. cons373. vol.1. n.4.* ibi -- *Item, quia etiam Patronatus Ecclesiæ est quædam prærogativa, & præeminentia, & honor, qui non congruit spuriis in Ecclesia Dei habere talem supra verticem, & in loco honesto inhonestas avocare personas.*

5 Sed his minimè obstantibus, censeo in hoc casu præfatum Juspatronatus spectare ad filium illegitimum, aut spurium consanguinei Fundatoris, & non ad eos
6 de familia substituta omnino extranea; Distinguendum est enim inter vocationem eorum de sanguine ad Juspatronatus per verba civilia, & vocationem per verba naturalia, juxta distinctionem, quam insinuare videntur *Ciarlin. controv. 172.*

n.22.

n.22. Palma alleg.241. n.3. Rot. in Comen. Cappellaniæ 4. Maji 1703. §. Minoris coram Eminentiſs. Priolo.

7 Vocatis ad Juſpatronatus eis de ſanguine per verba civilia, nimirum ſub nomine *Domus*, aut ſub nomine *Familiæ*, non ſuccedunt in eo illegitimi, & naturales, aut ſpurii; quia iſti non dicuntur nec de domo, nec de familia, *Præpoſit. in cap. Per Venerabilem qui fil. ſint legit. nu.9. Ancharan. conſ.389. n.2. Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. Competens nu. 19. Ciarlin. controv.172. n.23. Gratian. diſcept.218.n.13. Rot. deciſ.395. n.2. tom.1. recen., & deciſ. 251. n.6. par.2. rec., & in Comen. Cappellaniæ 18. Aprilis 1701. §. Fruſtràque coram*

8 *Eminentiſs. de la Tremoille*; Vocatis verò eis de ſanguine per verba naturalia ad Juſpatronatus, in eo ſuccedere poſſunt baſtardi, ſpurii, & alii illegitimi *Lotter. de re benef. lib.2. q.11. n. 91. Rot. in dicta Comen. Cappellaniæ 4. Maji 1703. §. Minoris coram Eminentiſs. Priolo, & in Mediolanen. Cappellaniæ 23. Martii 1703. §. Neque obſtat coram Reverendiſs. Molines Decano, & in Mediolanen. Archipresbyteratus 27. Januarii 1710. §. Quod autem, & §. Non adverſante coram R. P. D. Falconerio.*

9 Niſi adeſſet conſuetudo, aut Statutum particulare excluſivum ſpurii, illegitimi, & naturalis, aut niſi Juſpatronatus competeret ex mero privilegio, aut niſi fuiſſet requiſita aliqua qualitas excluſiva illegitimitatis, videlicet fuiſſet reſervatum Juſpatronatus pro *conſanguineis Clericis*, aut denique niſi aliud conſtaret de mente Fundatoris, tunc enim etiamſi illi de ſanguine in reſervatione Juriſpatronatus vocentur per verba naturalia, adhuc in eo ſuccedere non poſſunt illegitimi, aut ſpurii, ut docent *Bald. conſ.207. n.1. volum.2. Gratian. diſcept. 218. nu.11. Rot. deciſ.112. n.2. tom.1. rec.*

10 Dicuntur autem vocati illi de ſanguine per verba naturalia, ſi vocentur ſub nomine *Conſanguineorum*, aut *eorum de Parentela*, aut *Deſcendentium*, aut *Proximiorum*, aut quando eſſemus in dubio, & deficeret Inſtrumentum fundationis, tunc enim, quia mens hominis naturalis eſt, & de facili naturam ſequitur, Fundator præſumeretur vocaſſe eos de ſanguine potiùs per verba naturalia, quàm civilia, *Rocch. de Curt. de jurepatr. verb. Ipſe n.80. Lambertin. eodem tractatu lib.1. q.2. art.9. n.9.*, & alii quos refert *Rot. in Comen. Cappellaniæ 31. Martii 1702. §. Jam verò coram Eminentiſs. de la Tremoille*; Quod procederet, etiamſi concurrerent enunciativæ, quibus enuncietur ad Juſpatronatus eſſe vocatos eos de ſanguine per verba civilia, nimirum Juſpatronatus eſſe reſervatum pro eis de familia; quoniam optimè ſtare poteſt, maximè ſi enunciativæ ſint antiquæ, quòd in illis enuncietur verbum *Familia*, & quòd in Inſtrumento fundationis Juſpatronatus reſervetur per verba naturalia comprehenſiva etiam naturalium *Rot. dec.262. n.6. & ſeqq. par.8. & deciſ.241. n.10. par.16., & deciſ. 867. n.2. coram Emerix jun.*

11 Præmiſſa hac diſtinctione in caſu præſenti Fundator vocavit ad Juſpatronatus eos de ſanguine per verba naturalia ſignificantia potiùs jus naturæ, quàm jus ſcriptum, nimirum ſub nomine *Conſanguineorum*, reſervando Juſpatronatus pro ejus conſanguineis, ex quo ſequitur, eumdem Fundatorem comprehendere voluiſſe non ſolùm conſanguineos legitimos, & naturales, ſed etiam illegitimos, & ſanguine infectos, & conſequenter iſti ſuccedere valent in hujuſmodi Jurepatronatus, maximè cùm non concurrant ad ejus ſucceſſionem legitimi, ſed perſonæ extraneæ familiæ ſubſtitutæ, juxta auctoritates ſuperius relatas, quibus addo *Bald. in l. eam, quam C. de fideicom. in fin. Paul. de Citad. de jurepat. par.9. nu.9. Præpoſit. in cap. Per Venerabilem, qui fil. ſint legitim. n. 11. in fin.* ibi -- *Ubicumque ſumus in tali materia, in qua attenditur potiùs jus ſanguinis, vel naturæ, vel verba ſignificant jus naturæ potiùs, quàm jus ſcriptum, tunc in illa diſpoſitione comprehenduntur baſtardi ita ſicut legitimi--Gratian. diſcept.218. n.1. & 16. Palma allegat.241. num. 3. & ſeqq. Rot. deciſ.126. n.1. & 2. par. 1. rec. & deciſ.11. n.7. par.16. & deciſ.615. n.3. par.3. recent., & Rot. penès Ciarlin. controv.172. num.77., & in dicta Comen. Cappellaniæ 4. Maji 1703. §. Hæc autem coram Eminentiſs. Priolo.*

12 Ratio verò deducitur ex præſumptamente Fundatoris, quia iſte vocando ad Juſpatronatus eos de ſanguine per verba naturalia, ſub nomine *Conſanguineorum*, aut *Poſterorum &c.* præſumitur ſic eos vocaſſe ex affectione erga proprium ſanguinem;

nem ; cùm autem proprius sanguis sit etiam in venis illegitimorum ; sequitur respectu horum esse etiam eamdem affectionem Fundatoris, & sic præsumuntur etiam illi vocati ad hujusmodi Juspatronatus ; De jure enim naturæ nulla est differentia inter legitimos, & illegitimos, cùm hæc differentia procedat solùm à jure positivo, *Palma allegat.*241. *n.*9.

13 Non obstat authoritas *Lambertini* superius in contrarium deducta ; ea enim procedit in vocatione eorum de sanguine ad Juspatronatus per verba civilia, seu, quod idem est, in Jurepatronatus gentilitio rigorosè sumpto, reservato pro eis de *domo*, *& familia*, in quo quidem juxta distinctionem supra insinuatam succedere

14 non possunt naturales, illegitimi, aut spurii, nisi adsit generalis consuetudo, & usus loquendi, juxta quem filii illegitimi dicantur de domo, & familia, aut nisi filii illegitimi agniti sint tamquam de domo, & familia, aut nisi sint legitimati: Quoniam si adesset hujusmodi consuetudo, & usus loquendi, si filii illegitimi agniti essent de domo, & familia, aut essent legitimati, succedere possent in Jurepatronatus, etiamsi essent vocati illi de sanguine per verba civilia ; ea ratione, quia tunc Fundator præsumeretur se conformare voluisse cum dicta consuetudine, & usu loquendi, ut tradunt *Præposit. in cap. per Venerabilem* §. *Quod autem qui fil. sint legit. n.*99. ibi -- *Tales naturales non dicuntur de domo, nec de sanguine &c. nisi communi usu loquendi alicujus Civitatis, vel loci tales sic vulgo conceptos accipiant, & affirmant illi de domo* -- *Menoch. cons.* 754. *n.*16. *Fusar. de substit. q.*361. *n.* 16. *Palma alleg.*241. *n.*8. *& alleg.*242. *nu.*13. *Rot. in dicta Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Applicando coram Eminentiss. de la Tremoille, &* 4. *Maji* 1703. §. *Minoris, &* §. *In casu coram Eminentiss. Priolo, & in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Eòque magis coram R. P. D. Falconerio*.

15 Nec replicare valet, quòd filii spurii sint odiosissimi, nec mereantur filii appellari, adeòque isti tamquam species magis qualificata succedere non possint in Jurepatronatus reservato per verba naturalia, licèt admittatur in eo succedere posse illegitimos naturales. *Auth. licet C. de natural. lib. Jason. cons.*102. *n.*8. *lib.* 4.

16 Quoniam hæc replicatio nullam vim habere potest in casu præsenti, ubi Juspatronatus fuit reservatum pro eis de sanguine per verba naturalia universalia, nimirum sub nomine *consanguineorum*, quod est aptum comprehendere omnes sanguine conjunctos, sive spurii sint, sive merè naturales, *Lotter. de re benef. lib.*2. *qu.*11. *nu.* 71. *&* 145. *Fusar. de substit. quæst.*405.

17 *n.*2. *& sub n.* 10. Imò nec obstare posset, etiamsi vocatio eorum de sanguine esset facta per verba naturalia minùs universalia, ex. gr. sub nomine *liberorum*, aut *descendentium*. Etenim distinguendum est, aut disponens de Jurepatronatus favore eorum de sanguine per verba naturalia est vinculo naturæ conjunctus cum spuriis, & tunc licèt isti sint odiosissimi, & species magis qualificata, quàm merè naturales, tamen succedere possunt simul cum eis in Jurepatronatus ; quia affectio, quæ oritur à vinculo naturæ intercedente inter disponentem, & spurios, purgat illud majus odium, quod de ipsis prædicatur. *Abb. in cap. nonnulli nu.* 11. *de rescript. Lotter. de re benef. lib.*2. *q.*11. *n.*145. *Garz. de benef. par.*7. *c.*15. *n.* 36. *& seqq.* Aut disponens per verba naturalia de Jurepatronatus favore eorum de sanguine est omnino extraneus, & nullo naturæ vinculo cum spuriis conjunctus, & tunc regulariter spurii non dicuntur comprehensi tamquam species magis qualificata, sed soli naturales, nisi concurrant circumstantiæ ostendentes mentem Disponentis fuisse comprehendere etiam spurios, ex. gr. si ipse Disponens esset spurius, aut in dispositione primo loco esset ab eo vocatus filius alicujus spurii, quo casu non diceretur abhorruisse natalia similia suis, juxta distinctionem, quam eruditè conciliando Doctorum opiniones tradit *Palma alleg.*241. *n.*6. *& seqq.*

Patet igitur ex supradictis, quòd filius naturalis, illegitimus, aut spurius consanguinei Fundatoris succedere debeat in hujusmodi Jurepatronatus reservato pro *consanguineis* ad exclusionem eorum de famllia substituta extranea ; sed si isti objicerent, quòd ille, qui prætendit esse filius illegitimus consanguinei Fundato-

18 ris, revera non sit ejus filius, & afferrent conjecturas exclusivas filiationis tam re-

spectu

ſpectu patris, quàm reſpectu matris, nimirum ſi dicerent, quòd ille abſque ulla neceſſitate, utpote non natus ex adulterio, legatur deſcriptus in libro Baptiſmatum ex patre incerto, & non ex conſanguineo Fundatoris; quòd conſanguineus Fundatoris præterierit illum in teſtamento, non relinquendo ei alimenta, nec legitimam, ſed potiùs inſtituendo in omnibus ejus bonis hæredem extraneum; quòd ipſe conſanguineus habuerit modicam curam, & ſollicitudinem illius tam in pueritia, quàm in adoleſcentia; & probarent ex Teſtibus bonos mores, & vitam ejuſdem conſanguinei; ſi dicerent, quòd mater, reſpectu cujus aſſeritur filius, de tempore conceptionis, fuerit in longæva ætate conſtituta, ex. gr. in anno ferè quinquageſimo; mirabile enim eſt, & rariſſimè contingit mulierem ea ætate concipere, ad *Text. in l. ſi major* 12. *C. de legit. hæred. Zacch. quæſt. Medico legal. lib.* 1. *tit.* 1. *q.* 9. *n.* 6. *tom.* 1. (dum finis procreandi pro vi-
19 ris eſt annus ſexageſimus quintus, pro fœminis verò annus quadrageſimus quintus, juxta *Ariſtotel. lib.* 5. *Hiſtor. Animal. c.* 14. *Albert. Magn. lib.* 5. *de Animal. tract.* 2. *c.* 1. *Tiraquell. ad leg. connub. par.* 6. *gloſ.* 1. *n.* 48.) Ex his omnibus conjecturis excluderetur filiatio tam reſpectu patris, quàm reſpectu matris *Rot. deciſ.* 317. *n.* 2. *par.* 9. *& deciſ.* 100. *n.* 28. *& ſeqq. & deciſ.* 544. *n.* 10. *par.* 19. *rec. & in Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *Fortius, &* §. *Quæ veritas* §. *Quantum, &* §. *Plus quoque coram R.P.D. Aldrovando*. Si, inquam, illi de familia extranea ſubſtituta id objicerent; qui prætendit eſſe filius illegitimus, & naturalis præfati conſanguinei Fundatoris, an, & quomodo probare teneretur hujuſmodi filiationem?

20 Cùm filiationis probatio reſpectu patris ſit ferè impoſſibilis, dum hominum conceptio ſub certo ſenſu non cadit, ideo laxato juris rigore admittuntur ad eam probandam præſumptiones, & conjecturæ. *Gonzal. in cap. Per tuas n.* 10. *de probat. Rot. deciſ.* 830. *nu.* 12. *par.* 5. *& deciſ.* 310. *n.* 1. *par.* 11. Et quidem filiationis probatio diverſimodè requiri poteſt, modò nempe magis concludens, modò minus, prout diverſi ſunt effectus, ad quos pro-
21 bari poteſt filiatio. Hujuſmodi enim filiatio probari poteſt ad tres effectus. Primò, ad effectum excludendi Fiſcum à ſucceſſione Juriſpatronatus (ſuppoſita vera ea ſententia, quòd extinctis omnibus de familia Patronis abſque hærede, Fiſcus ſuccedit in Jurepatronatus, ſicuti ſuccedit in tota eorum hæreditate, & Eccleſia non fiat libera, quam ſententiam veritati conſonam non exiſtimat *Vivian. de Jurepat. par.* 1. *lib.* 4. *c.* 2. *n.* 79.) Secundò, ad effectum excludendi extraneos. Tertiò, ad effectum excludendi legitimos, & naturales.

22 Si filiatio illegitima, & naturalis probari debeat ad effectum excludendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Juriſpa-
23 tronatus, probatio debet eſſe rigoroſa, & concludens, & probari debet ad hunc effectum arcta cuſtodia ventris mulieris prægnantis in propria domo, aut alibi (quando agitur de perſona privata, ſecus ſi agatur de perſona Potente; quia Præpotentes ſola protectione domus limites cuſtodiunt) itaut ad ipſam non potuerit habere acceſſum, niſi ille, reſpectu cujus probare contenditur filiationem, aliàs ob plurium hominum acceſſum deſignari non poſſet quiſnam verè filium concepiſſet, ad *Text. in l. vulgo conceptus ff. de ſtatu homin.* §. *ſi adverſus inſtit. de nupt. Rot. in Romana filiationis ſuper bono jure* 8. *Aprilis* 1707. §. *Suntque, &* §. *Contrariis coram Omanna, & in Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *At, &* §. *Non obſtante coram R.P.D. Aldrovando*.

24 Quæ arcta cuſtodia ventris mulieris prægnantis, & excluſio interventus aliorum in domo mulieris non probatur ex monitionibus factis mulieri à Parocho, ut relinqueret concubinatum cum illo, reſpectu cujus prætenditur filiatio, nec ex præcepto expedito contra eumdem à Curia Epiſcopali de non converſando cum dicta muliere; fieri namque poteſt, quòd non obſtantibus hujuſmodi monitionibus, & præcepto mulier habuerit commercium cum aliis hominibus *Rot. in dicta Romana filiationis ſuper bono jure* 8. *Aprilis* 1707. §. *Abſque eo quod coram Omanna*.

Non probata arcta cuſtodia ventris, imò conſtito de publico meretricio mu-
25 lieris. Filiatio ad effectum excludendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Juriſpatronatus, probari non poteſt per tra-

ctatus, & agnitiones in filium, nec per ſimplices, & privatas denominationes, nec per ſubminiſtrationem alimentorum, niſi hujuſmodi agnitiones, & denominationes eſſent emiſſæ in actibus ſeriis, & proportionatis, nimirum in legitimatione partus, donatione, aut inſtitutione cum expreſſione paternitatis. Quoniam iſta omnia licèt haberent vim probandi filiationem, præſuppoſita arcta cuſtodia ventris, tamen, poſita latitudine mulieris peccandi, ex eis probari non poteſt filiatio, dum tractatus, & agnitiones in filium præfatæ provenire potuerint ex falſa credulitate viri, & privatæ denominationes perfunctoriè emiſſæ, ac ſubminiſtratio alimentorum derivare potuerint ex cauſa amoris, vel ex motivo pietatis, vel pro mercede concubinæ extra titulum filiationis *Pariſ. conſ.29. num. 13. lib. 2. Cravet. conſ.249.n.10. Gratian. diſcept.forenſ. 562. nu.24.* cum aliis plenè relatis *à Rota in dicta Romana filiationis ſuper bono jure §. Atque hinc, & §. Præſertim, & §. Contrariis coram Omanna, & in d. Romana filiationis 21. Novembris 1710. §. Nec aliquod, & §. Non obſtante coram R. P. D. Aldrovando.*

26 Si verò filiatio probari debent ad effectum excludendi Fiſcum, aut ad effectum excludendi extraneos à ſucceſſione Juriſpatronatus, aut ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus in defectum filiorum legitimorum, aut unà cum filiis legitimis; Probatio non debet eſſe ita rigoroſa, & concludens, ſed admittitur probatio levior, & minùs concludens, maximè ſi concurrat temporis antiquitas. *Felin. in cap. Paſtoralis ſub n.6. de reſcript. Menoch. de præſumpt. lib.2. præſumpt.72.n.5. Redenaſch. conſ.62. nu.22. & ſeqq. Peregrin. de fideicom. art.43. ſub n.68. Gratian. diſcept. forenſ.157. n.11. Rot. coram Bich. dec. 79. n.8. & deciſ.981. n.4. coram Dunozett. & deciſ.155. n.11. & deciſ.725. nu.15. coram Buratt.*

In caſu præſenti filiatio probari non debet ad effectum excludendi à Jurepatronatus conſanguineos legitimos, & naturales; Quoniam in tota collectiva conſanguineorum, pro qua fuit reſervatum à Fundatore Juſpatronatus, non adeſt, niſi iſte filius naturalis, & illegitimus conſanguinei Fundatoris, ſed probari debet ad effectum excludendi à ſucceſſione in eodem Jurepatronatus eos de familia ſubſtituta omnino extraneos; Unde ſi iſti ei objicerent, quòd ipſe non ſit filius illegitimus prædicti conſanguinei Fundatoris, idem probare poterit hanc filiationem.

27 Primò, ex tractatibus ipſi factis à conſanguineo Fundatoris tamquam filio *Burſatt. conſ.17. num.1. & conſ.88. n.8. lib.1. Barboſ. vot. deciſ.22. n. 25. lib. 2. Ciarlin. controv.forenſ. cap.23. n.28. & ſeqq. lib.1. Rot. in Neapolitana, ſeu Civitatis Caſtelli deſcendentiæ penès Balduc. deciſ.11. n.10.*

28 Secundò, ex tractatibus ipſi factis à conſanguineis, amicis, & cognoſcentibus ejuſdem conſanguinei *Pariſ.conſ.10.n.61. lib.2. Ferrett. conſ.49. nu.3. Maſcard. de probat. concluſ.790. n. 12. Rot. deciſ. 155. n.10. coram Buratt. & deciſ.672. n.18. coram Cerro.*

29 Tertiò, ex eo, quòd conſanguineus Fundatoris illum educaverit *Rot. in Romana, ſeu Peruſina filiationis 13. Martii 1690. coram cl. me. Card. Caprara, & in Mediolanen. Cappellaniæ 23. Martii 1703. §. Minuſque coram Reverendiſs. Molines Decano.*

30 Quartò, ex ſubminiſtratione alimentorum ei facta ab eodem conſanguineo per longum tempus; quia hæc ſubminiſtratio, quando dignoſcitur continuata per longi temporis ſpatium, non eſt referibilis ad titulum ſimplicis charitatis, aut largitionis *Spad. conſ.26. n.16. to.3. Poſth. de manuten. obſerv.53. n.20. Rot.dec.162. n.15. coram Gregor.*

31 Quintò, per fides Baptiſmatis, per retentionem ejuſdem cognominis, & inſignium, per ſententias, & per confeſſiones Partis *Rot. in Comen. Cappellaniæ 4. Maji 1703. §. Nec ad evertendum coram Eminentiſs. Priolo.*

32 Sextò, ex literis ſcriptis ab eo cum expreſſione filiationis eidem conſanguineo Fundatoris, & ab hoc retentis, ea ratione, quia recipiens, legens, & retinens literas miſſivas, fateri dicitur omnia in eis contenta, quoties illis poſitivè non contradicit, ut expreſsè docet *Iaſon in l. Admonendi n.142. in repetit. ff. de jur. juran.* cui concordant *Bart. in l. Titius Sejo 24. n.2. de conſtit. pecun. ibique Bald. nu.2. in fin. Barboſ. vot. deciſ.22. n.28. & ſeq. lib.2.*

33 Se-

33 Septimò, ex publica voce, & fama, & communi opinione *Everard. jun. conſ.24. n.8. lib.1. Gozadin. conſ.13. nu. 20. & 30. Barboſ. vot. deciſ.24. nu.32. Rot. in dicta Mediolanen. Cappellaniæ 23. Martii 1703. §.Minuſque coram Reverendiſs. Molines Decano.*

34 Octavò denique idem filius illegitimus conſanguinei Fundatoris, licèt probare non poſſit hanc ſuam filiationem per Teſtes ſuſpectos de mendacio, & de ſubornatione, aut criminaliter inquiſitos, aut in ſubſtantialibus contrarios, juxta *Rot. in dicta Romana filiationis ſuper bono jure 8. Aprilis 1707. §.Et quidem coram Omanna, & in dicta Romana filiationis 21. Novembris 1710. §. Ex quibus coram R.P.D. Aldrovando.* Tamen probare eam poſſet per Teſtes etiam non formiter examinatos, dummodo ſint in magno numero, aut ſint Nobiles. *Bald. in l. Teſtium n.36. C.de Teſtibus. Cravett. conſ.6. n.28. Gratian.diſcept.forenſ.95. n.4. Rot. deciſ.92. n.10. coram Cavaler. & deciſ. 351. n. 14. coram Gregor. & deciſ.775. n.3. coram Buratt.*

Probata autem his conjecturis, & probationibus à filio illegitimo conſanguinei Fundatoris ejus filiatione, reſolutæ, & conquaſſatæ remanerent conjecturæ contrariæ excluſivæ filiationis ſuperiùs inſinuatæ §. *Patet.* ſi allegarentur, & afferrentur ab eis de familia extranea ſubſtituta, maximè illa excluſiva filiationis reſpectu matris deſumpta ab hujus lon-
35 gæva ætate; Quoniam fœminæ uſque ad ætatem 50. annorum ſunt capaces concipiendi, ut teſtantur *Fagnan. in cap. cùm ſis ſub nu.6. & ſeqq. de converſ. conjugum. Menoch. de præſumpt. lib.5.præſumpt. 24. n.4. & lib.6. præſumpt.42. nu. 29. Rot. deciſ.360. n.15. & ſeqq. par. 18.* adeòque cùm revera potuerit concipere filium in dicta ætate, ex raritate caſus conceptionis in eadem ætate argui, & præſumi non poteſt, quòd illum non conceperat, cùm quælibet præſumptio ſemper debeat veritati cedere. *Pariſ. conſ.29. n.44. & 82. lib.2. Rot. coram Cerro deciſ.672. n.20.*

Et hic etiam quærere congruum duxi, an ſicuti in Jurepatronatus reſervato à Fundatore pro *ejus conſanguineis*, quibus deficientibus ſubſtituti fuerint illi de quadam familia extranea, poteſt ſuccedere filius naturalis, ſpurius, aut illegitimus conſanguinei Fundatoris, ita etiam poſſit in eo ſuccedere filius adoptivus.

36 Reſpondeo in hoc caſu non poſſe ſuccedere filium adoptivum conſanguinei Fundatoris in hujuſmodi Jurepatronatus, tum attenta diſpoſitione, & mente ejuſdem Fundatoris, tum attenta diſpoſitione conſanguinei adoptantis; Et quidem inſpecta diſpoſitione Fundatoris hic reſervavit Juſpatronatus pro *ejus Conſanguineis*, nomine autem *conſanguineorum* non veniunt filii adoptivi, qui naturaliter ſunt omnino extranei, & nullatenus de ſanguine, adeòque inſpecta mente Fundatoris non poteſt ſuccedere in dicto Jurepatronatus filius adoptivus; Et patet in feudo, emphyteuſi, aut fideicommiſſo; vocatis ad feudum, emphyteuſim, aut fideicommiſſum, agnatis, cognatis, & aliis conſanguineis, in eis ſuccedere non poſſunt, nec ad ea admittuntur filii adoptivi, juxta authoritates, quas refert, & ſequitur *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.316. nu. 1.* Ergo nec vocatis conſanguineis ad Juſpatronatus, vigore hujus vocationis ſuccedere poterunt in eo filii adoptivi, ut expreſsè tuetur *Rocch. de Curt. de Jurepat. verb.Ipſe, vel Is n.74. & ſeqq.*

37 Attenta verò diſpoſitione conſanguinei adoptantis, per quam ab ipſo adoptatus fuit in filium extraneus, nec vigore hujus diſpoſitionis iſte filius adoptivus poteſt ſuccedere in dicto Jurepatronatus; Ratio eſt, quia licèt reſervato Jurepatronatus abſolutè, & ſimpliciter pro conſanguineis, aut pro eis de parentela, unus ex his de communi omnium conſanguineorum conſenſu poſſit adoptare aliquem extraneum in filium, & ei communicare omnia jura tam activa, quàm paſſiva parentelæ, adeòque etiam juſpatronatus, quando non adeſt præjudicium aliorum vocatorum; quia in hoc caſu ſicuti Juſpatronatus poteſt transferri de communi omnium conſenſu in extraneum, ita poterit transferri in filium adoptivum *Lambertin. de Jurepat. lib.1. par. 2. qu. 2. art.9. n. 13.* Tamen quando adeſt præjudicium aliorum, prout in caſu præſenti, in quo conſanguinei Fundatoris fuerunt ab eo ſubſtituti illi de certa familia extranea, tunc unus de conſanguineis, aut parentela, nec de communi omnium conſanguineorum conſenſu poteſt, adoptan-

do extraneum in filium eum admittere ad Juspatronatus, & præjudicium inferre illis de familia substituta venientibus ex propria persona, & jura sua à Fundatore metientibus *Molin. de primogenit. lib. 1. cap. 23. n. 31. Garz. de benef. lib. 5. cap. 9. n. 7. Rot. in Tridentina Jurispatronatus 26. Martii 1703. §. Respectu, coram Eminentiss. Scotto.*

38 Sicuti reservato Jurepatronatus à Fundatore pro *ejus consanguineis* cum taxativa *tantùm*, isti nec de communi omnium consensu possunt aggregare in parentelam aliquem extraneum, & hunc aggregatum perpetuò admittere ad Juspatronatus in præjudicium libertatis volitæ à fundatore in defectum eorum de sanguine, vigore dictæ taxativè *tantùm*, *Lambertin. ubi supra dicto art. 9. nu. 12.* Ergo neque reservato Jurepatronatus pro consanguineis, & in eorum defectu substitutis aliis de familia extranea, poterunt iidem consanguinei de communi consensu adoptare extraneum, & huic perpetuò communicare Juspatronatus in præjudicium vocatorum de familia substituta.

ARGUMENTUM.

Vocata à Fundatore familia sua ad Juspatronatus activum, aut passivum, an nomine *familiæ suæ* veniat solùm familia effectiva Disponentis, vel potiùs etiam alii de familia contentiva.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium de Jurepatronatus adjudicandum est Præsentato à veris, & legitimis Patronis.*

2 *Nomine* familiæ suæ *propriè venit familia effectiva, & propria Disponentis, non autem cententiva, concurrentibus præcipuè conjecturis, de quibus* n. 3. usque ad 6.

7 *Juspatronatus familiare effectivum spectare debet ad habentes qualitatem sanguinis, & familiæ effectivæ.*

8 *Una, & eadem cognominatio* familiæ *potest habere diversas derivationes, & descendentias, & vocata à Testatore* familia, *venit illa, quæ est propria ipsius Testatoris.*

9 *Nomine* familiæ *venit fœmina etiam nupta in aliena familia.*

10 *Juspatronatus pluribus reservatum, inter quos nullus cadit dispar ordo successionis, censetur eis relictum æqualiter, & pro virili.*

11 *Passivè vocatus ad Juspatronatus nen indiget præsentatione Patroni.*

12 *Juspatronatus passivum relictum à Fundatore pro eis de* familia sua, *dicitur restrictum, & coarctatum ad eos de familia effectiva*, & num. 13.

14 *Non existentibus capacibus in linea effectiva Fundatoris, præsentari potest, & debet à Patrono ille de familia contentiva.*

15 *Cappellania an, & quando dicatur Sacerdotalis actu, vel habitu*, & num. 16. 17. & 18.

CASUS XI.

QUidam Fundator in limine fundationis Beneficii reservavit Juspatronatus pro eis de *sua familia*, ac voluit, ut isti succederent in Jurepatronatus gradatim, & ordine successivo, nimirum prius masculi de sua familia, & postmodum fœminæ; deinde in ejus testamento quo decessit, instituit universalem hæredem proprium filium, qui vita functus reliquit post se unicam filiam, quæ se nupsit in aliena familia. Vacato nuper Beneficio, hæc fœmina unica de familia effectiva Fundatoris præsentavit ad Beneficium Titium Sacerdotem; verùm quia contemporaneè ad idem Beneficium præsentatus etiam fuit Cajus à filio fratris ejusdem Fundatoris. Hinc quæro, an, & cui sit adjudicandum dictum Beneficium?

Censeo esse adjudicandum Præsentato à præfata fœmina, ea ratione, quia Beneficium de Jurepatronatus adjudicandum venit Præsentato à veris, & legitimis Patronis, ad *Text. in cap. Decernimus 16. quæst. 7. de quo supra Par. I. Can. V. Gloss. in cap. unic. de jurepat. in 6. Bero. in cap. Illud de jurepat. num. 3. Lambertin. eodem tract. par. 1. lib. 2. quæst. 1. art. 4. Ventrigl. in praxi annot. 1. §. 3. nu. 12. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 14. n. 49.*

Quòd autem prædicta fœmina descendens, & de familia effectiva Fundatoris sit vera, & legitima Patrona, clarè colligitur ex testamentaria dispositione eiusdem Fundatoris, qui reservavit Juspatronatus favore suæ familiæ, sive sint masculi,

2 li, ſive fœminæ: Nomine autem *familiæ ſuæ* intelligitur ſolùm familia effectiva directa, & propria Diſponentis, non autem contentiva, & inflexa; & veniunt illi, qui ſunt de propria familia, & proſapia Teſtatoris, non autem alii de cognomine, qui ſub alia familia propriè ſunt, ut docent *Bart. in l. Peto §. Fratre n.1. de leg.2. Pariſ. conſ.51. n.5. & ſeqq. lib.2. Surd. conſ. 247. nu.12. Menoch. conſ.106. nu. 226. & ſeqq. Ruin. conſ.153. n.10. lib. 2. Rota dec. 362. n.6. par. 5. rec. & in Mediolanen. Beneficii 30. Januarii 1711. §. Quid plus coram R.P.D. Anſaldo, & in Alexanen. Beneficii 11. Aprilis 1712. coram R.P.D. Aldrovando §. Nec ſubſiſtere.*

Sicuti reſervato Jurepatronatus à Fundatore pro deſcendentibus à ſua linea; nomine *lineæ* intelligi debet de linea directa, non de inflexa, ſeu transverſali, juxta *Bald. conſ. 171. volum. 3. Caſtrenſ. conſ.199. nu. 2. Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 11. n. 61.* Et ut quis habere poſſit Juſpatronatus, non ſufficit, quòd ſit de eodem cognomine, ſeu familia Fundatoris, *Ruin. conſ.153. n.10. lib. 2. Cuman. conſ.2.* ſed neceſſe eſt, quòd deſcendat à dicta linea Fundatoris, *Roland. conſ.23. nu.39. & 40. lib.4. Vivian. de jurepat. lib.4. cap.2. n. 33. & ſeqq.* Et ſicuti ſi fuiſſet reſervatum Juſpatronatus paſſivum à Fundatore pro illis de ejus familia, & diſpoſuiſſet, quòd iſti præſentarentur ad Beneficium Juſpatronatus paſſivum diceretur reſtrictum, & coarctatum ad familiam effectivam, adeòut illi de hac familia præſentari, & præferri deberent à Patrono ad excluſionem eorum de familia contentiva, ut deciſum fuit à Sacra Rota *in Tridentina Cappellaniæ 5. Aprilis 1715. §. Facilè, & §. Vel ſaltèm coram R. P. D. Cerro inferius impreſs.*

3 Et quidem, quòd Fundator voluerit hujuſmodi Juſpatronatus conſervare, & pertinere ad eos de familia effectiva manifeſtè deſumitur ex eo, quia magis dilexit familiam effectivam, quàm contentivam, & transverſalem, dum illam inſtituit hæredem in omnibus ſuis bonis, ac proinde reſervando Juſpatronatus *familiæ ſuæ*, nomine *familiæ* præſumitur intelleXiſſe potiùs de familia effectiva, quam amavit, quàm de familia contentiva, & illam huic præferre voluiſſe, ut docet *Pariſ. conſ. 51. num. 20. tom. 2.*

4 Eòque magis, dum Fundator reſervavit Juſpatronatus *familiæ ſuæ*, & uſus eſt dictione *ſuæ*, quæ utpote ambigua, & referibilis ad diverſas perſonas, referenda eſt potiùs ad perſonam Teſtatoris, & ad ejus deſcendentes, quàm ad transverſales *Pariſ. conſ. 51. n. 34. tom. 2.* Sicuti ſi Teſtator relinqueret uxori Juſpatronatus, & poſt ejus mortem vellet illud pervenire ad *ejus* hæredes, & ſucceſſores; dictio *ejus* potiùs intelligenda eſſet de ſucceſſoribus Teſtatoris, quàm uxoris, juxta *Text. in l. ex pacto in princip. cum gloſſ. ff. de aur. & arg. leg. Alexand. conſ. 56. n.2. vol.1.*

5 Inſuper idem Fundator voluit, quòd ſua propria familia ſuccederet in Jurepatronatus gradatim, & ordine ſucceſſivo, & priùs maſculi de ſua propria familia, & poſtmodum fœminæ: Ergo intellexit de familia propria, & ſpecifica, non autem de generali cognominatione familiæ, ut maſculi de propria, & ſpecifica familia excluderent fœminas, & fœminæ ſuccederent, & admitterentur talibus maſculis non extantibus, ut arguit *Pariſ. conſ. 51. n.18. tom.2.*

6 Hancque voluntatem Fundatoris, quòd ſolùm familiam effectivam admiſerit ad hujuſmodi Juſpatronatus benè ſuadet obſervantia ſubſecuta, dum ſolus filius, quem inſtituit hæredem, & non illi de familia transverſali ſui fratris, præſentavit Rectorem controverſi Beneficii, qui Beneficium pacificè poſſedit uſque ad diem obitus; quæ quidem obſervantia eſt optima interpres voluntatis ejuſdem Fundatoris, nimirum, quòd voluerit Juſpatronatus ſpectare ad eos de familia effectiva, ſive ſint maſculi, ſive ſint fœminæ, non verò, his extantibus, ad eos de familia contentiva, & transverſali, *l. ſi de interpret. ff. de leg. Rom. conſ.271. n.4. Surd. conſ.140. n.43. & conſ.362. n.10. Rota deciſ.362. n.12. par.5. rec.*

7 Probato igitur hujuſmodi Juſpatronatus eſſe familiare effectivum, & eſſe reſervatum eis de familia effectiva, non autem eis de familia contentiva, & transverſali; ſequitur per neceſſariam conſequentiam, quòd, cùm præfata fœmina, quæ præſentavit Titium ſit deſcendens, & de familia effectiva Fundatoris; ad eam per-

pertineat hujusmodi Juspatronatus, utpote habentem qualitatem sanguinis, & familiæ effectivæ requisitam à Fundatore, juxta *Decium cons.*208. *n.*4. *Paris. cons.*48. *nu.*9. *lib.*4. *Surd. cons.*63. *nu.*15. *lib.*1., & alios relatos per *Rotam decis.*267. *num.*6. *par.*6. *rec.*, ac ejus Præsentato concedenda venit institutio ad exclusionem Caji præsentati à filio fratris Fundatoris.

Hic namque aspirare non potest ad hujusmodi Juspatronatus, quia non est de linea effectiva dicti Fundatoris, cui reservatum fuit Juspatronatus, sed de linea transversali,& contentiva; & licèt habeat eamdem cognominationem cum Fundatore, tamen dici non potest de linea, &
8 familia effectiva illius. Ratio est, quia una, & eadem cognominatio *familiæ* potest habere diversas derivationes, & descendentias, unam specialem,& propriam de domo ipsius Testatoris, aliam generalem de agnatione, familia, & cognominatione, & vocata à Fundatore familia ad Juspatronatus; illa tantùm specialis venit, quæ concernit propriam, & specialem familiam Testatoris, non autem illa generalis, ut præter supra relatos, testatur *Paris. cons.*51. *n.*10. *tom.*2.

Non obstat, quòd sæpedicta fœmina sit nupta in aliena familia, & consequenter, cùm dici non possit amplius de familia Fundatoris, sequitur, quòd saltem per posterius succedere debeat filius fratris Fundatoris tanquam de cognominatione, & de familia: Quoniam licèt hoc procedat, stante Statuto excludente fœminas dotatas, quo casu appellatione *familiæ* non veniunt filiæ nuptæ, ut docet
9 *Curt. cons.*39.*n.*11. tamen secluso præfato Statuto, terminus *familia* continet omnes, qui ex eodem sanguine procreati sunt, & ex masculis nati, adeòque venit fœmina nata ex masculo, & virili sexu, quæ de familia Testatoris dicitur, etiamsi sit nupta,& maritata, juxta *Alex.cons.*161. *vol.*2. *& cons.*56. *nu.*4. *vol.* 1. *Soccin. cons.* 84. *Rot. decis.*166. *nu.*15. *par.* 6. *rec. & in Lunen. Sarzanen. jurispatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Vocatio coram R.P.D.Scotto*, & alias auctoritates inferiùs relatas *Cas.XIII. num.* 9.

R. P. D. CERRO.

Tridentina Cappellaniæ.

Ven. 5. *Aprilis* 1715.

DImicantibus inter se Leonardo Sigismundo, ac Constantino Felice super adjudicatione Cappellaniæ erectæ ab Antonia Saracena; post tertium, acremque conflictum sub die 14. Maji anni proximè præteriti ob suffragiorum præponderantiam prævaluerunt jura Leonardi Sigismundi, ex fundamentis expensis in mea decisione, iis tamen revocatis ad censuram die 11. Januarii mox elapsi eædem redierunt difficultates, quæ sicuti sub dicta die obicem præbuerunt Causæ resolutioni, sic in hodierno iterato examine DD. in contrarium sensum deduxerunt pro recessu à decisis.

Juxta enim piæ Fundatricis dispositionem nullo pacto subsistere videbatur privilegium illud, quod in præterita decisione adstruebatur Leonardo Sigismundo ex nominatione reportata ab Antonio,utpote seniore Leonardo Compatrono; Nam collatis invicem testamento, & codicillis ejusdem Antoniæ Saracenæ, constitit, quòd licèt in testamento Juspatronatus activum relictum fuerit seniori ex familia Saracena in genere ibi -- *lasciando il jus di nominare &c. al più vecchio della famiglia Saracina*, adhuc in postremo codicillo de eodem Jurepatronatus honorati noscuntur-- *Antonio, e Leonardo, e lo-*
10 *ro descendenti maschi, sin tanto durerà essa loro famiglia*, quare cùm istorum vocatio facta fuerit propriis,& appellativis nominibus, nec inter vocatos ullus cadat dispar ordo successionis, nequaquam compatibilis est cum prælatione senioris,juxta id, quod dispositum fuerat in testamento, sed Juspatronatus relictum ambobus censetur æqualiter, & pro virili, ut optimè tenent *Rip. consil. to.* 2. *tit. de jurepat. cons.*6. *n.*1. *&* 6. *Lotter. de re benef. lib.* 2. *q.*12. *n.*128., & testatur *Rot. coram Burat. decis.*481. *n.*1. *& ibi Adden. lit.A. & in recen. decis.*248. *n.* 2. *& seq. par.* 16. *& in Mediolanen. jurispatronatus* 3. *Julii* 1684. §. *Verùm coram bon.mem. Paulutio impres. apud Modern.Roman.discep.Eccl.*38.*n.*9. *& in Bononien.Beneficiorum de Castello* 9. *Junii* 1713. §. *Id ipsum cor.R.P.D.meo Ansaldo.*

Ve-

Verumtamen inutilis reddebatur inſpectio iſta, an nempe Juſpatronatus activum ſpectaret ad utrumque juxta ordinem ſenioritatis, vel pro virili; quia quomodocumque res accipiatur Patroni ædes liberas non habebant nominandi, quem maluerint; ſed præcisè præſentare tenebantur unum de propria ipſorum familia: unde eis integrum minimè fuerat nominationem explere in perſonam Leonardi Sigiſmundi, poſthabito Conſtantino Felice exiſtente in eadem familia Patronorum, utpote filio Leonardi, & nepote Antonii, cui propterea debita eſt adjudicatio Cappellaniæ controverſæ, tametſi à Patronis præſentatus non fuerit, ex ea regulari juris propoſitione, quòd paſſivè ad
11 Juſpatronatus vocatus nullus indiget Patronorum ſuffragiis, dum præſentatus, & præelectus dicitur ab ipſo Fundatore, de qua paſſim *Rot. antiqua coram Creſcent. deciſ.7. de jurepatr. & moderna coram Bich. deciſ.661. nu.1. & in rec. deciſ. 122. nu. 2. par.11. & in Valentina Beneficii 9. Januarii 1693. §. Moti, & 3. Aprilis ejuſdem anni §. In nihilo, coram Reverendiſs. D. meo Molines, impreſs. apud eumdem Modernum Roman. diſcept. Eccleſ.7. ſub n. 31., & in Nullius, ſeu Orbitellen. juriſpatronatus 13. Januarii 1696. §. primo coram R. P. D. meo Scotto Urbis Gubernatore, & in Sutrina Canonicatus 21 Junii 1706. §. Cùm enim coram Eminentiſs. Priolo.*

12 Facilè autem fuit oſtendere Juſpatronatus paſſivum reſtrictum, ac coarctatum fuiſſe ad familiam effectivam, & deſcendentiam dictorum Patronorum ex contextu ultimi codicilli, in quo Teſtatrix relicto jure nominandi, ſeu præſentandi prædictis Antonio, & Leonardo, eorumque deſcendentibus in infinitum -- *ſin tanto durerà eſſa loro famiglia* -- eiſdem præcepit -- *ma ritrovandoſi della ſteſſa loro famiglia Sacerdoti, venghino preferiti* -- ſubdendo poſtea -- *ed eſtinta tal loro famiglia, vuole, ordina, e comanda, che il detto jus di nominare, e preſentare caſchi ſotto le condizioni, come ſopra, al prenominato Signor Giuſeppe Franceſco Saracino, figliuoli, e deſcendenti da loro maſchi in infinitum*: Quibus ex verbis vel arguendum eſt Fundatricem pari modo, quo Juſpatronatus activum priùs in teſtamento omnibus de familia Saracina indefinitè conceſſum reſtrinxit ad perſonas Antonii, & Leonardi, eorumque deſcendentium, ac ſolùm in iſtorum defectum voluit ſubſtituere Joſephum Franciſcum, ac ejus lineam maſculinam, coercuiſſe etiam eodem ordine Juſpatronatus paſſivum, cùm nulla ſit aſſignabilis ratio prædilectionis, ob quam diverſimodè in uno, ac in altero immutare intellexerit, per ea, quæ in ſpecie notavit *Rot. in recent. deciſ. 374. n.20. par. 11. & in Auximana Juriſpatronatus 27. Junii 1701. §. Minuſque cum ſeqq. coram R. P. D. meo Anſaldo, & in Interamn. Juriſpatronatus 22. Martii 1706. §. Ulterius coram R.P.D. meo Scotto, & in Hortana Beneficii 1. Junii 1708. §. Taliſque coram Eminentiſs. Priolo.*

13 Vel ſaltèm exiſtente in deſcendentia Leonardi alterius ex Compatronis Conſtantino Felice, iſtum cogebantur Patroni præcisè ad Cappellaniam anteferre, attentis mox relatis verbis -- *ma ritrovandoſi della ſteſſa loro famiglia Sacerdoti, venghino preferiti a qualunque altro* -- cujus familiæ appellatione ex vi dictionis *loro*, latinè *ipſorum* dubitari non valet, quin veniat familia tantùm effectiva in deſcendentia dictorum Patronorum, juxta tradita per *Gratian. diſcept. 645. nu.5. Card. de Luc. de jurepatr. diſc.24. n.2. Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap. 10.*, & docuit *Rot. coram Emerix jun. deciſ.1335. n.4. & in Mediolanen. Beneficii 30. Januar. 1711. §. Quid plus coram R.P.D. meo Anſaldo, & in Alexanen. Beneficii 11. Decembris ejuſdem anni §. Non attento, & 11. Aprilis 1712. §. Nec ſubſiſtere coram R. P. D. meo Aldrovando*; Itaut illo neglecto haud queat ſubſtineri præſentatio Leonardi Sigiſmundi, qui uti filius Joſephi Franciſci exiſtit in linea prorſus poſtpoſita, & ſolùm invitata per poſterius, ubi familia dictorum Antonii, & Leonardi penitùs perimeretur -- *ed eſtinta tal loro famiglia &c.* quique propterea admitti non debet in concurſu alterius deſcendentis à linea prædilecta, ad *Text. in l. cùm ita §. In fideicommiſſo, ubi Gloſs. in verbo nominati ſunt ff. de legat. 2.* & dixit *Rot. in Aſten. Prioratus ſuper inſtitutione 20. Januarii 1708. §. Maximè cum duob. ſeqq. coram R.P.D. meo Lancetta, & 7. Decembris ejuſdem anni §. Eoque magis coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Faventina Juriſpatronatus 12. Maji 1710.*

§. *Stante*

§. *Stante igitur coram R.P.D. meo Ansaldo.*

14 Absque eo quòd urgeat animadversio illa, quòd si prima vocatio limitata sic fuisset ad solos descendentes de familia effectiva; sequeretur, quòd istis non existentibus, liberum esset Patronis nominare etiam extraneum, quamvis in concursu, & ad exclusionem illius, qui existeret in linea contentiva. Siquidem, omissis aliis responsionibus, satis esset ad submovendum hujusmodi absurdum ipsa providentia, qua usa fuit Antonia Testatrix, dum extincta eorum familia, scilicet Antonii, & Leonardi, præcepit, ut idem Juspatronatus devolveretur sub prædictis conditionibus ad Josephum Franciscum, illiusque filios, & descendentes masculos, ac propterea quoties in linea dictorum Patronorum non adsint passivè vocati capaces nominationis, non ideo est in illorum facultate præsentationem explere in personam extranei, sed subingreditur linea Josephi Francisci immediatè substituta, non quia istius descendentes comprehensi intelligantur in prima vocatione Jurispatronatus passivi, sed quia peremptis lineis antecedentibus, fit locus substitutioni descendentium ejusdem Josephi Francisci, cùm in jure æquiparetur lineam esse extinctam, ac in ea non adesse capacem, ad firmata per *Surd. cons.* 237. *n.* 3. *Card. de Luc. de fideic. disc.* 90. *n.* 3. cum aliis per *Rot. in Romana fideicommissi de Massiolis* 20. *Januarii* 1702. §. *Ut minùs coram R.P.D. meo Scotto.*

Negocium minimè facescente, quòd supra relata verba codicilli -- *ma ritrovandosi della stessa loro famiglia Sacerdoti venghino preferiti a qualunque altro* -- nil aliud importent, quàm prælationem Sacerdotis ubicumque existat in dictis lineis, nec ideo excludant, quòd per posteriùs vocati non censeantur alii de familia, licèt contentiva, unde subsumebatur in præterita contraria decisione §. *Quod si cum seq.* quòd dum Constantinus Felix, licèt de linea antelata, non erat actu Sacerdos de tempore sequutæ vacationis, impedimenti esse non poterat, quo minùs aperiretur vocatio favore Leonardi Sigismundi jus sibi nancisceutis, æquè ex substitutione lineæ Josephi Francisci patris facta in eodem codicillo, ac ex appellatione Sacerdotis indefinitè concepta in testamento pro omnibus de fami-

15 lia Saracena. Nam Domini iterum perpensis prædictis verbis, non propterea ex sola nuncupatione *Sacerdotis*, quem mandavit præsentari, ac præferri ubi adessent de linea Patronorum, authumarunt Cappellaniam constitutam fuisse in statu Sacerdotali, in modum, ut requireret qualitatem Sacerdotalem actu, cùm juxta constantem nostri Tribunalis sententiam frequentissimis Sac. Congregationis Concilii oraculis comprobatam, ubi desint verba præceptiva celebrandi per seipsum, vel prohibitiva nè Missæ per alium celebrari valeant, nominatio Sacerdotis, seu Presbyteri sub certo Missarum onere adjecta præsumitur ad demonstrandum Instrumentum, non autem qualificativè ad personam Sacerdotis pro celebratione Missarum, in qua plus attenditur opus operatum, quàm operantis, ut ex originali doctrina *Lap. alleg.* 35. pluribus adductis *Rot. decisionibus, ac Sac. Congregationis resolutionibus, & præ cæteris in una Nepesina Cappellaniæ* 16. *Novembris* 1708. ubi per septem vices dictum fuerat ab uno Sacerdote de familia, quatenus adsit, sin minùs ab aliis Sacerdotibus, qui quidem Sacerdotes sint Cappellani, videre est *in Cremonen. Beneficii* 9. *Martii anni præteriti coram R.P.D. meo Lancetta, &* 4. *Februarii nuper elapsi* §. *Ex Instrumento, coram me.*

16 Quòd si ex ipsa juris censura, ubi contrarium non exigat Fundatoris voluntas, desiderata non intelligitur qualitas Sacerdotalis actu, sed habitu tantùm sufficiat, libentiùs adhærendum est legali huic præsumptioni in hypotesi, in qua illi non solùm non resistit, sed potiùs Fundatricis mens famulatur. Ea quippe in testamento cogitando, quòd non adessent Sacerdotes in familia, impartita fuit Patrono facultatem -- *di far dire esse Messe per mezzo d'altro Sacerdote, sinche alcun altro d'essa famiglia Saracina ne sarà capace da poter esser nominato* -- & successivè in primo codicillo Patronis, quando justificari contigisset, permisit -- *di celebrare, o far celebrare per il detto tempo le sudette Messe per qualsivoglia Sacerdote tanto presentato a detto Beneficio, quanto non presentato* -- quamobrem perspicuè declaravit non requisivisse pro adimplemento injuncti

injuncti Miſſarum oneris Sacerdotium actuale, ſed ſolùm habituale, & in potentia, cui optimè congruit elargita permiſſio celebrandi per interpoſitam alterius Presbyteri perſonam, ut in ſpecie adnotavit *Rot. coram Celſ. deciſ.367.n.14. & 15., & in Farfen. Canonicatus* 11. *Decembris* 1711. §. *In prædictorum coram R.P.D. meo Criſpo, & in Melphicten. Beneficii* 21. *Junii* §. *Quin potius, &* 5. *Decembris* 1712. §. *Incontrovertibilis coram R.P.D. meo Lancetta*.

17 Quin oppoſitum ſuaderi queat ab eo, quod ſervavit Fundatrix, dum in ſecundo codicillo præelegit pro primo Cappellano Conſtantinum, poſtquam ad Preſbyteralem aſcenderat ordinem, tametſi ab Antonio, & Leonardo non deſcendentem, ut inquit antedicta mea Deciſio §. *Neceſſarium*. Quandoquidem cùm ex aliis teſtamenti, & codicillorum locis non ſolùm deſumi non poſſit requiſiviſſe Sacerdotium actuale, quinimo colligatur permiſiſſe celebrationem Miſſarum fieri per alium; non ex eo, quod præelegit Sacerdotem, referri hoc debet ad prærogativam Sacerdotii, quando non probatur, quòd de eodem tempore adfuerint Clerici capaces iſtius Cappellaniæ in lineis Antonii, & Leonardi; ſed tribuendum eſt privilegio conſanguinitatis, ac vinculo ſanguinis cum ipſa Teſtatrice, quo adſtrictus reperiebatur Conſtantinus primus nominatus, utpote de familia prædilecta Antonii, & Leonardi, quorum erat frater germanus; unde non rectè ex prima nominatione Cappellani collata in perſonam Conſtantini, licèt Sacerdotis, deduci valet fuiſſe qualificatam Cappellaniam in ſtatu Sacerdotali, ut ſenſiit *Rot. in Ortonen. Beneficii* 23. *Martii* 1708. §. *Parum relevante coram R.P.D. meo Scotto, & dicta Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Minùs coram Eminentiſs. Priolo, confirmata die* 21. *Junii* 1712. §. *Inſubſiſtens coram R.P.D. meo Lancetta*.

28 Eòque faciliùs Cappellania adjudicanda eſt Conſtantino Felici, quia intrà annum, & longè ante quàm ſuperaccederet ſententia Ordinarii favore Leonardi Sigiſmundi Sacerdotali charactere fuerat inſignitus, atque ideo eò minùs ille contemnendus erat, licèt de tempore ſequutæ vacationis ea qualitate non polleret; nam cùm eſſet de genere à Fundatrice prædilecto, ſat erat potentiæ dictæ habilitationis, nè tranſitus fieri debuerit ad deſcendentes Joſephi Franciſci ſubſidiariè ſubſtitutos, per ea, quæ in propoſito cenſuit *Card. de Luc. de Jurepat. diſc.* 82. *num.* 5. Potiſſimum quia linea Joſephi Franciſci non aliàs invitata legitur, quàm extincta familia Leonardi, & Antonii; unde exuberat ſola ſpes, quòd adeſſe potuerint Sacerdotes in illorum deſcendentia, ut interim repellerentur alii de linea minùs dilecta, qui concurrere non poſſunt, niſi in caſu deſperatæ exiſtentiæ Sacerdotis prius vocati, ut benè concludit *Carol. Ant. de Luc. de lin. legal. reſp.* 22. *n.* 5. *Add. ad Greg. dec.* 338. *n.* 16. *verſ. & in ſimili*, & conferunt deciſa per *Rot. in rec. dec.* 325. *n.* 5. *par.* 17.

Et ita omnibus DD. ſuffragium ferentibus reſolutum fuit utraque &c.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus à Fundatore favore *Primogeniti* de ejus familia, quis in eo ſuccedere debeat, Primogenitus juris, vel potius Primogenitus facti? Etſi unico partu naſcantur duo gemelli de dicta familia, quis eorum dicendus ſit Primogenitus ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Primogeniali?

SUMMARIUM.

1 *Quæ, & quot ſint cauſæ efficientes Juſpatronatus Primogeniale?*

2 *Juſpatronatus Primogeniale quotuplex ſit?*

3 *Ad cognoſcendum, an in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti veniat Primogenitus facti, vel Primogenitus juris, attendenda eſt voluntas Teſtatoris,* & num. 32.

4 *Fundator reſervando Juſpatronatus favore* Primogeniti, *aut* Majoris natu, *in dubio, an præſumatur intellexiſſe potiùs de Primogenito naturali, quàm civili?* & num. 15., & num. 26. uſque ad 30.

5 *Reſervato Jurepatronatus favore* Majoris natu *familiæ, an in eo ſuccedere debeat Patruus, excluſo Nepote? Et an idem ſit* Major natu, *aut* Primogenitus, & num. 16., & num. 29. & 35.

6 *Juspatronatus præsumitur reservatum favore illius, erga quem Fundator majorem affectionem habuit.*

7 *Juspatronatus, attentis ejus fructibus, an magis congruat Primogenito facti, quàm Primogenito juris?* & num.9., & 18.19.

8 *Jus retinendi claves, scripturas, custodiendi Castrum, ac distribuendi eleemosynas spectat ad Natu maiorem, & seniorem familiæ.*

10 *Reservato Jurepatronatus favore Primogeniti familiæ, in eo succedere debet Prigenitus juris, & non Primogenitus facti, seu nepos ad exclusionem Patrui,* & n.31. 33. & 34. *Et quare?* Vide n. 13. Amplia, ut num.14.

11 *In Jurepatronatus Primogeniali, quæ sint consideranda?*

12 *Juspatronatus radicatum in linea Primogeniali non potest transire ad secundam lineam, nisi prima penitùs evacuata.*

17 *Proximior in Primogenituris quis dicatur?*

20 *Referuntur plures casus, & conjecturæ, quibus dignosci valet, quando Fundator reservando Juspatronatus favore* Primogeniti *voluerit comprehendere potius Primogenitum juris, quàm facti. Vel è contra,* & n. 21. usque ad 24., & n.35. usque ad 43.

25 *Natis duobus gemellis unico partu, quis eorum dicendus sit Primogenitus ad effectum succedendi in Jurepatronatus Primogeniali?*

41 *Juspatronatus activum rectiùs convenit facienti primam figuram in familia, quàm simpliciter habenti majorem ætatem. Passivum verò è contra.*

44 *Observantia erronea, aut æquivoca nihil operatur.*

CASUS XII.

PRæter alia laudabiliter disposita in suo postremo, quo decessit elogio, quidam Patronus reservavit Juspatronatus ad Beneficium propriis bonis à se fundatum favore *Primogeniti* ejus familiæ, consistentis in tribus fratribus, & ingresso Jurepatronatus vigore hujus dispositionis in uno ex tribus fratribus Primogenito ad exclusionem secundo, & tertio geniti, ac per eum emissis quampluribus præsentationibus in successivis vacationibus Beneficii; tandem idem frater Primogenitus vita functus, reliquit post se filium, qui prætendit succedere in hoc Jurepatronatus, excluso altero fratre secundogenito, seu Patruo. Quæro proinde quis succedere debeat in hujusmodi Jurepatronatus primogeniali filius Primogeniti præmortui, an ejus Patruus, seu Primogenitus juris, vel potius Primogenitus facti?

Celebris, & antiqua hæc controversia, nimirum, an Nepos excludat Patruum à jure primogenituræ, adeò Doctorum ingenia contorsit, ut in duas ipsi sese classes contrarias diviserit, ut videre est apud *Tiraquell. de Jure Primogen. q.* 40. *Fusar. de substit. par.* 2. *q.* 387. Ego verò in hac materia Primogenituræ, & Majoratus, quæ mare magnum à Doctoribus nuncupatur, seligendo solùm ea, quæ ad decisionem præsentis casus conducere possunt, remittendo in reliquis Lectorem ad proprios Authores, qui de illis specificè, ac diffusè pertractarunt; pro clariore re-
1 solutione quæstionis, præmittendum duxi: Primò, quòd tres possunt esse causæ efficientes, & reddentes Juspatronatus Primogeniale, videlicet Statutum, Consuetudo, & Dispositio Fundatoris. Juspatronatus potest esse Primogeniale ex *Statuto*, si adsit Statutum, quòd Primogenitus familiæ succedat in hæreditate defuncti, tunc enim si Juspatronatus sit annexum hæreditati; sicuti vigore Statuti hæreditas transit ad Primogenitum, ita vigore ejusdem Statuti Juspatronatus hæreditati annexum transibit in Primogenitum, ad *Text. in cap. ex literis, & cap. cùm sæculum de jurepatr.* de quibus infra *Can. XIV. & XV. Tiraquell. de jure Primog. q.* 36. *n.* 1. Potest esse Primogeniale ex *Consuetudine*, si adsit Consuetudo deferendi hæreditatem, cui adsit annexum Juspatronatus ad Primogenitum familiæ; aut si adsit Consuetudo deferendi Juspatronatus de per se sumptum ad eumdem Primogenitum. *Tiraquell. ubi supra q.* 36. *&* 38. *Vivian. de jurepat. lib.*4. *cap.*2. *n.*58. *& seq.* Denique potest esse Primogeniale ex *Dispositione Fundatoris*, si Fundator in limine fundationis disponat, quòd Primogenitus solus familiæ succedat in Ju-
2 repatronatus *Lambertin. de jurepat. lib.*1. *par.*2. *q.*2. *art.* 10. *n.* 10. Secundò, præmittendum est, Juspatronatus Primogeniale dividi posse in Primogeniale facti, seu

seu saltuarium, & irregulare, & Primogeniale juris, seu regulare, quorum primum est, quando pro ejus successione in tota collectiva personarum familiæ, seu descendentiæ, cui fuit reservatum, habetur ratio ad solam majorem ætatem, nullatenus ad lineam; Secundum est, quando habetur ratio ad lineam, non verò ad ætatem, nisi in linea, ad similitudinem distinctionis Majoratus, de qua *Torr. de Majorat. cap.6. §.1. & 3. tom.1.*

3 His præmissis; Pro resolutione hujus quæstionis attendenda venit voluntas Fundatoris, nimirum, an reservando Juspatronatus favore *Primogeniti* ejus familiæ, voluerit anteferre lineam, vel ætatem, quòd si voluerit anteferre ætatem; certum est, quòd in Jurepatronatus primogeniali succedere debeat Primogenitus facti, seu ille, qui in tota collectiva vocatorum reperitur constitutus in majori ætate, & sic patruus ad exclusionem nepotis; si verò voluerit præferre lineam, succedere debet Primogenitus juris, cùm linea vincat gradum, ætatem, & sexum. *Torr. de Major. & Primog. par.1. cap. 41. §.7. n.14. & in par.3. decis.6. n.20. & seq. Card. de Luc. de fideic. disc.4. n. 4. & disc. 15. n.4. & disc.16. n.6.* Et quidem prima facie in casu præsenti dicendum videtur voluntatem Fundatoris in reservatione Jurispatronatus favore *Primogeniti* ejus familiæ fuisse præferre ætatem, seu Primogenitum facti, Primogenito juris, ac in eo succedere voluisse patruum ad exclusionem nepotis.

4 Plures enim concurrunt conjecturæ, quæ suadere videntur hujusmodi voluntatem. Prima est ipsum nomen *Primogeniti*, quod cùm sit aptum comprehendere Primogenitum tam naturalem, quàm civilem, Fundator reservando absolutè, & simpliciter Juspatronatus favore *Primogeniti* ejus familiæ, præsumitur in dubio potiùs intellexisse de Primogenito naturali, quàm civili, dum verba, quæ intelligi possunt de actu naturali, & civili, semper de naturali sunt intelligenda. *Alex. cons.4. nu.3. lib.4. Mans. consult.95. n.2. Gratian. discept.834. n.2.* Eodem mo-

5 do, quo si Fundator reliquisset Juspatropatus favore *Majoris natu* familiæ ex vi hujus verbi præsumeretur relictum favore illius, qui in dicta familia reperiretur in majori ætate constitutus, & sic favore patrui, excluso nepote: ergo etiam relinquendo Juspatronatus favore *Primogeniti*, præsumendum est, illud reliquisse favore habentis majorem ætatem in tota collectiva vocatorum, & in eo succedere voluisse patruum, excluso filio Primogeniti defuncti, idem enim est Maior natus, ac Primogenitus, *Card. de Luc. de fideic. disc.1. n.14. Rot. dec.92. n.8. & seq. apud Balduc. ad cons. Ramon. tom.4.*

6 Secunda conjectura eamdem voluntatem suadens est ipsa major affectio Fundatoris erga patruum, quàm erga nepotem; Patruus enim, seu frater Primogeniti defuncti est proximior, seu in gradu proximiori conjunctus cum Fundatore, quàm sit nepos, seu filius ejusdem Primogeniti defuncti; Unde Fundator vocando ad Juspatronatus Primogenitum, præsumitur nomine *Primogeniti* comprehendere voluisse fratrem Primogeniti defuncti, & non hujus filium, & illum succedere in hoc Jurepatronatus, ita dictante naturali affectione, quæ semper in consanguineos strictioris sanguinis vinculo sibi conjunctos, quàm in remotiores descendit, ad *Text. in l.Publius §. primo ff.de condict. & demonstr. Rot. in Valentina Beneficii 27. Aprilis 1714. §. Maximè coram R.P.D. Crispo.*

7 Tertia denique conjectura in idem tendens est ipsa qualitas, & natura Jurispatronatus, quæ attentis ejus fructibus magis congruit Primogenito facti, seu seniori, & habenti majorem ætatem veram, & realem, quàm Primogenito juris, qui tantùm jure repræsentationis dicitur Primogenitus; Patrono enim vigore Jurispatronatus competit præsentatio Rectoris Beneficij, ut dixi *Parte I. Can.V.* Præsentatio autem requirit in Præsentante prudentiam, cognitionem, & capacitatem discernendi aptum ab inepto, habilem ab inhabili pro regimine ejusdem Beneficii, adeòut cùm major prudentia, cognitio, & capacitas sit in habente majorem ætatem, quàm in juniore, ratione cujus melius providetur Beneficium de Rectore; sequitur Fundatorem, cui semper præsumitur esse in optatis optimus status Beneficii, reservando Juspatronatus favore *Primogeniti*, nomine *Primogeniti* comprehendere voluisse Primogenitum facti, & illum,

illum, qui in tota familia contemplata habet prærogativam ætatis naturalis, & veram majorem ætatem. *Bero. cons. 71. lib. 1. Tiraquell. de Primogen. in præfat. n. 79. & q. 40. nu. 203. Card. de Luca de fideic. disc. 1. n. 9. & disc. 4. n. 6.*, & in terminis Jurispatronatus *Gratian. discept. forens. 645. n. 7.*

8 Et ob hanc rationem majoris prudentiæ, & capacitatis in seniore, quàm in juniore videmus, quòd competente pluribus fratribus in cõmunione viventibus jure retinendi claves, scripturas, custodiendi Castrum, administrandi feudum, ac distribuendi eleemosynas; exercitium istorum jurium, nimirum, retentio clavium, scripturarum, custodia Castri, ac distributio eleemosynarum spectat ad fratrem natu majorem, & seniorem ex tota collectiva eorumdem fratrum, nec ingressis hujusmodi juribus in fratre primogenito, hoc defuncto potest in illis succedere ejus filius ad exclusionem alterius fratris, seu patrui senioris. *Honded. cons. 70. lib. 2. Michalor. de fratr. par. 3. cap. 37. n. 3. & seqq. Tiraquell. de Primogen. in præfat. n. 147. Card. de Luc. de fideic. disc. 3. nu. 4. & seq. Mans. consult. 96. n. 35. & seq.*

Ergo etiam competente Jurepatronatus ex dispositione Fundatoris Primogenito ejus familiæ, præsumitur Fundator vigore hujus dispositionis voluisse, quòd in tota collectiva personarum familiæ, faciendo transitum de una linea ad aliam ejusdem familiæ, ille succedere debeat in dicto Jurepatronatus, qui pollet prærogativa majoris ætatis, ac contemplasse propriam familiam ad instar Capituli, Collegii, aut Civitatis, quibus si competit jus explendi aliquem actum, iste semper expletur à primo, & digniore, ac antiquiore de Capitulo, Collegio, aut Civitate. *Card. de Luc. de præem. disc. 19. num. 11.*

9 Competunt etiam Patrono vigore Jurispatronatus alii duo fructus, nimirum defensio Ecclesiæ, & honor, ut latè probavi *Prima Parte Can. 1. & 2. Cas. 1. & Can. IV.* Ecclesia autem melius defenditur per seniorem, quàm per juniorem, dum juxta commune dicterium, plus valet umbra senis, quàm gladius juvenis, *Lara de Anniverf. & Cappellan. lib. 1. cap. 7. n. 7.*, & semper de jure naturæ, ac civili est in honoribus juniori præferendus. *Jason. cons. 192. tom. 2. Tiraquell. de Jure primog. in præfat. n. 165.* Ac proinde ex hoc ipso, quòd Juspatronatus quoad ejus fructus congruentius conveniat seniori, quàm juniori, arguitur voluntas Fundatoris in reservatione Jurispatronatus favore Primogeniti fuisse comprehendere Primogenitum facti, non verò Primogenitum juris, & in eo succedere voluisse patruum ad exclusionem nepotis.

10 Quibus minimè obstantibus, censeo in hoc casu succedere debere in præfato Jurepatronatus Filium Primogeniti defuncti, seu Nepotem, non verò ejus Patruum, seu succedere debere Primogenitum juris, & non Primogenitum facti.

11 Certæ enim, & elementares sunt in jure hæ propositiones, nimirum, quòd in Jurepatronatus primogeniali, sicuti in quacumque alia Primogenitura quatuor sint consideranda, Linea, nempe, Gradus, Sexus, & Ætas, & qui habet prærogativam, seu potioritatem lineæ primogenialis, sive sit filius, sive nepos, sive ulterior descendens, semper antecellit patruum, & quemlibet alium transversalem existentem in linea secundo, & tertiogeniti, nullatenus attento gradu, nisi in eadem linea; nec sexu, nisi in eodem gradu; nec ætate, nisi in eodem sexu: *Fusar. de substitut. par. 2. q. 387. n. 55. Rot. decis. 18. n. 4. & 5. par. 18. rec. & in Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1700. §. Sic præmissis coram Reverendiss. Molines Decano.*

12 Et quòd Juspatronatus radicatum in linea primogeniali semper deferatur de Primogenito in Primogenitum usque ad totalem ejus consummationem, nec per antea ab ea evelli possit, nisi fuerit penitùs evacuata. *Altograd. cons. 89. num. 56. lib. 2. Tiraquell. de jure primog. q. 10. n. 21. Molin. eod. tract. lib. 3. cap. 4. n. 14. & cap. 6. n. 29. Torr. de Majorat. cap. 10. §. 2. n. 16. tom. 1. Card. de Luc. de fideic. disc. 1. n. 14. & disc. 15. n. 7. Andreol. controv. 254. n. 43. Rot. decis. 622. n. 1. coram Bich.* Unde cùm in casu præsenti vocato per Fundatorem ad Juspatronatus Primogenito ejus familiæ consistentis de tempore vocationis in tribus fratribus, unusquisque eorum constituat propriam lineam, videlicet Primogenitus primam, Secundogenitus secundam, & Tertio genitus tertiam: *Altograd.*

tograd. controv.73.n.8. tom.2. & cùm Juſpatronatus ingreſſum, & radicatum fuerit in linea Primogeniti,& hujus filius habeat prærogativam, & potioritatem lineæ, ſequitur juxta præfatas propoſitiones, quòd iſte ſuccedere debeat in hujuſmodi Jurepatronatus ad excluſionem patrui, & aliorum conſtituentium ſecundam, & tertiam lineam; nec poſſit idem Juſpatronatus tranſire ad ſecundam lineam, niſi penitùs evacuata prima ad ſimilitudinem Juriſpatronatus libertorum, quòd competit filio patre mortuo. *Tiraquell. de jure primog. q.40. nu.1. & nu.20. Molin. de primogen.Hiſpan. lib.3. cap.4.nu. 13. Fuſar. de ſubſtit. par.2. q.387. n.1. & ſeqq. Torr. de Majorat. cap.7. §. 5.nu. 48. Tondut. quæſt. & reſol. civil. cap.89. nu.1. Altograd. controv.73. nu.7. & 29. tom. 2. Manſ. conſult.97. n.28. Vivian. de jurepat. par.1. lib.4. cap.2. n. 59. Card. de Luca eodem tract. diſc.21. n. 8. verſ. Attamen, & de feud. diſc.13. n.9. & de fideic. diſc.1.nu. 24. & diſc.2. n. 2.* & reſolutum fuit à Sac. Rota *in Aſten.Prioratus de Coſta ſuper pertinentia 6. Martii 1711. coram R.P.D.Anſaldo*, inferiùs impreſſa num. *26. & in Lunen. Sarzanen. juriſpatronatus 1.Februarii 1715. §. E conſpectu, coram Eminentiſſimo Scotto.*

13 Ratio autem eſt, quia præfatus filius Primogeniti defuncti, ſeu reſpectivè nepos, verè, & propriè dicitur Primogenitus, dum Primogenitus non tantùm dicitur ille, qui primò natus eſt in ipſa linea, quam conſtituit, ſed eo defuncto, nomen *Primogeniti* convenit etiam deſcendentibus ab eodem, licèt ætate junioribus, & iſti reputantur una,& eadem perſona cum Primogenito, à quo deſcendunt; Forma enim,& origo, quæ à radice deducitur in quolibet derivato experitur, ad *Text. in l.ratione §. ſi filio ff. ad leg. falcid. Bald. conſ.309. lib.2. Abb. conſ.85.n.6.lib.1. Molin. de primog. Hiſpan. lib.3. cap.6.n.9. Rota in Salisburgen. Primogenituræ de Lodron 8.Junii 1711. §. Ratio, coram Eminentiſs. Scotto.*

14 Eòque magis Filius Primogeniti defuncti, aut alius ab hoc deſcendens ſuccedere deberet in hujuſmodi Jurepatronatus ad excluſionem Patrui, & aliorum de linea ſecundò geniti, ſi concurreret obſervantia, ſeu ſi per plurium annorum decurſum Juſpatronatus, quod fuit ingreſſum in linea Fratris Primogeniti ſemper ſteterit in illa, & numquam fuerit ullus admiſſus de linea Fratris ſecundogeniti, quamvis in hac extiterit perſona conſtituta in majori ætate, ex quo ſequeretur, quòd prærogativa lineæ in hoc Jurepatronatus omnes qualitates vinceret, & antecelleret, itaut, qui in illa non exiſteret haberetur pro excluſo, & merè extraneo. *Tiraquell. de jur. primog. quæſt.40. n.228. Palma Nep. alleg.101. n.15. Rot. in Spoletana juriſpatronatus 19. Junii 1705. §.Hæc quæ coram R.P.D.Omanna,& in Lunen. Saezanen. juriſpatronatus 1. Februar. 1715. §. Potentiores, coram Eminentiſſimo Scotto.*

15 His omnibus minimè nocent conjecturæ ſuperiùs in contrarium deductæ; licèt enim nomen *Primogeniti* aptum ſit comprehendere Primogenitum tam naturalem, quàm civilem,tamen cùm Juſpatronatus primogeniale ſaltuarium reputetur odioſiſſimum, ut evitetur hæc ſaltuaria ſucceſſio,in dubio præſumendum eſt Fundatorem nomine *Primogeniti* intellexiſſe de Primogenito civili, non verò de Primogenito naturali, ſeu facti; *Torr.de Major. & primog. Ital. par. 1. cap. 41. Manſ. conſult.97. n.25. Rot. deciſ.165. n.1.par.8. & in Spoletana juriſpatronatus 19. Junii 1705. §. Et quamvis coram R.P.D. Omanna, & in dicta Lunen. Sarzanen.juriſpatronatus 1. Febr.1715. §. Super accedebat coram Eminentiſs. Scotto.*

16 Paritas autem deducta ex reſervatione Juriſpatronatus facta favore *Majoris natu* familiæ nullatenus officere poteſt;quoniam aut ſumus apud Hiſpanos, & tunc licèt ſit idem Major natu, ac Primogenitus, tamen reſervato Jurepatronatus favore Majoris natu, apud ipſos intelligitur non de Majori natu naturali, ſed de Majori natu civili, & lineali; *Torr.de Majorat.Ital. cap.41. §.1. n.6. tom.1. Card. de Luc. de fideic. diſc.1. nu.4. Rot. in Fulginaten. Primogenituræ 14. Junii 1700. §.Cùm enim coram Reverendiſs. Molines Decano, & in Compoſtellana Parochialis de Pardenoa 22. Junii 1711. §. Minuſque coram R.P.D. Anſaldo.* Aut ſumus in noſtra Regione, & apud Italos, & tunc diſtinguendum eſt, aut ſermo eſt de uno filio ex pluribus ejuſdem gradus,& reſpectu fratrum

ſuo-

suorum, & tunc Major natu, & Primogenitus sunt inter se synonima; & juspatronatus reservatum favore *majoris natu* ex pluribus ejusdem gradus, & respectu fratrum suorum diceretur reservatum favore habentis majorem ætatem, sed tamen in eadem linea, ita ut ætas non consideraretur nisi in eodem sexu, & in eadem linea juxta auctoritates superiùs relatas in §. *Certæ*: Aut sermo est de uno respectu plurium transversalium ulterioris gradus existentium in diversis lineis collateralibus; & hoc casu juspatronatus reservatum favore *Majoris natu* familiæ, diceretur reservatum favore majoris natu naturalis, seu habentis majorem ætatem in tota collectiva dictarum personarum; *Rot. in Spoletana jurispatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Et quamvis coram R. P. D. Omanna*; sed non ex hoc argui posset, quòd etiam reservato jurepatronatus favore *Primogeniti*, intelligendum sit de Primogenito naturali, quia in hoc casu major natu, ac Primogenitus apud nostros differunt inter se: *Fusar. de substit. quæst.*387. *num.*48. *Attolin. resol.*81. *nu.*9. *Mans. consult.*95. *num.*3. §. *Et pro tutiori*; *Rot. in dicto Fulginaten. Primogenituræ* 14. *Junii* 1700. §. *Cum enim coram Rmo Molines decano*.

17 Nec obstat secunda conjectura deducta ex majori affectione Fundatoris erga patruum, quam erga nepotem, seu filium primogeniti; quia in hoc casu verum non est, quòd Patruus dicatur proximior: Ratio est, quia proximior in primogenituris dicitur, qui est in linea potiori, & proximiori cum defuncto, non vero qui in gradu proximior est; *Torr. de Majorat. cap.*12. §.3. *num.*22. *tom.*1. *Altograd. controv.*73. *num.*8. *& seqq. lib.*2. Cùm autem filius fratris Primogeniti defuncti sit in linea potiori, & proximiori cum defuncto, non verò frater secundogenitus, seu patruus, sequitur quod filius Primogeniti defuncti, qui consideratur tanquam portio patris, & non tanquam persona separata à patre, jure repræsentationis dicatur proximior, non verò patruus. *Fusar. de substit. quæst.* 387. *n.*26. *part.* 2. *Card. de Luc. de Fideic. disc.* 15. *num.*5. *Tondut. quæst. civil. cap.*89. *nu.*19. *tom.* 1. Ac proinde Fundator reservando Juspatronatus favore *Primogeniti* familiæ, ex ejus verisimili mente præsumitur prædilexisse omnes existentes in linea Primogeniti, non verò eos, qui essent ætate majores, & proximiores in gradu. *Amat. resol.* 1. *sub num.* 29. *Palm. nepos alleg.*91. *num.* 6. *Rot. decis.* 622. *coram Bich.*

18 Denique tertia conjectura deducta ex qualitate, & natura Jurispatronatus non adversatur, quoniam non est absolutè verum, quod Juspatronatus, attenta ejus qualitate, & natura, congruentius conveniat seniori naturaliter, quam Juniori, seu seniori civiliter juxta prærogativam lineæ, immò indecorum, atque incongruum esset, si negleto seniori civiliter juxta prærogativam lineæ, in quo splendor, & decor familiæ conservari solet, admitteretur senior solùm juxta prærogativam ætatis, dum quam sæpe experimur, quod iste, qui habet prærogativam ætatis, & non lineæ in familia, tractu temporis juxta casuum contingentiam efficiatur vilis, ac pauper, ac proinde fieri posset, quòd iste vilis, ac pauper familiæ, habens solùm prærogativam ætatis, honoraretur ab Ecclesia patronali, & hanc defenderet ad exclusionem senioris civiliter de familia juxta prærogativam lineæ, quod est inconveniens, dum honores, & defensio Ecclesiæ congruentius conveniunt personæ diviti & conservanti decorem familiæ, licet juniori, quam personæ pauperi, & vili, licet seniori; *Card. de Luc. de Jurepat. disc.*21. *num.*8.

19 Et quidem ex eo, quod major cognitio, & prudentia sit in seniore naturaliter, quam in juniore, seu seniore civiliter, non exinde sequitur, quod Juspatronatus, & præsentandi congruentius conveniat primo, quam secundo; etenim videmus, quod Juspatronatus non solùm competit Mulieribus, sed etiam Infantibus, ut notavi *Prima part. Can.*4. *Cas.*12. Nec beneficium meliùs providetur de Rectore, si Jus præsentandi spectet ad seniorem, seu Primogenitum facti potius, quàm ad Primogenitum Juris; quoniam provisio beneficii non dependet totaliter à Patrono, sed ab ordinario habente instituere; itaut æquè bene provideretur beneficium, sive præsentatio spectaret ad seniorem naturaliter, sive ad seniorem, seu

ſeu Primogenitum civiliter; nam aut Primogenitus civilis, ſeu Juris præſentaret ad beneficium perſonam idoneam, & hoc caſu bene eſſet proviſum beneficium, aut præſentaret perſonam inhabilem, & non idoneam ſcienter abſolutè, aut inhabilem ignoranter juxta legem fundationis; & tunc talis perſona inhabilis non admitteretur ab Ordinario; Primogenitus Juris privaretur pro ea vice Jurepræſentandi, & beneficium liberè provideretur ab eodem Ordinario de perſona idonea, ſi Primogenitus Juris intrà terminum datum ad præſentandum non corrigeret proprium errorem: *Lambertin. de jurepatron. lib.2. part.1. quæſt. 10. art. 4. num. 16. & ſeqq. Paxjordan. tom.2. lucubr. lib.10. tit. 7. num. 370. Card. de Luc. de jurepat. diſc. 43. num.11. & diſc.47. ſub num. 4. Rot. in Regien. jurispat. 16. Januar.1708. §. Tantum coram Reverendiſſimo Molines Decano; & in Volaterrana beneficii 7. Decem.1708. §. Nec voluit coram R. P. D. Criſpo*: & dicam infra *Can. 3. Caſ. 3.* Aut præſentaret perſonam inhabilem ſcienter non abſolute, ſed ſub conditione, & ſpe habilitatis (ut fieri poſſe teſtantur *Card. de Luc. de jurepat. diſc.45. num.7. & diſc.64.num.27. Vivian. eod. tract. lib.6. cap.6. num. 19. Rot. deciſ. 1173. num. 1. coram Seraph.*) Et hoc caſu ſuperveniente habilitate perſonæ inhabili ſic præſentatæ intus quadrimeſtre, hæc eſſet inſtituenda, & bene provideretur beneficium; non ſuperveniente verò habilitate intrà dictum terminum, Primogenitus Juris poterit aliam perſonam idoneam præſentare intrà tamen eundem terminum, non verò intrà novum à die notitiæ non obtentæ habilitatis, ut docet *Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. in praxi part.2. annot.6. §.1.n.7. in fin. & de linea legal. par.1. art.24.n.10.* Ex quibus patet, quòd jus præſentandi ſive ſpectet ad Primogenitum facti, ſive ad Primogenitum juris, non meliùs, ſed æquè bene providetur beneficium.

20 Sed quia, ut prænotavi *in §. His præmiſſis*, totum hoc negotium dependet à voluntate Fundatoris, congruum duxi hìc diſtinguere plures caſus, ad cognoſcendum quando Fundator in reſervatione Jurispatronatus voluerit comprehendere Primogenitum facti, & quando Primogenitum Juris.

Primus caſus eſt ubi Juspatronatus fuiſſet reſervatum à Fundatore favore Primogeniti abſolutè, & ſimpliciter, dicendo e. g.-- *Voglio, che il juſpatronato ſpetti al Primogenito maſchio*, aut -- *che il juſpatronato vadi de primogenito in primogenitum* -- quo caſu præſumitur illud fuiſſe reſervatum favore Primogeniti juris, ſeu habentis qualitatem lineæ primogenialis, nullatenus attenta qualitate majoris ætatis, niſi in eadem linea, ſeu reſpectu eorum, qui ſint de eadem linea: *Torr. de Major. cap. 10. §. 2. num. 12. & ſeqq. tom. 1. Ciarlin. controv. forenſ. lib. 3. cap. 222. ſub num. 59. & ſeqq. Palma nep. alleg. 48. num. 23. & alleg. 50. num. 1. & ſeqq. Card. de Luc. de fideic. diſc.5. num.9. Andreol. controv.218. num.1. tom.2.*

21 Secundus caſus eſt, ſi à Fundatore fuiſſet reſervatum juspatronatus favore *Majoris natu* primi filii, ejuſque lineæ, & deſcendentiæ de majori in majorem natu, & ea extincta favore *Majoris natu* ſecundi filii, ejuſque lineæ, & deſcendentiæ, pariter de majori in majorem natu; tunc juſpatronatus diceretur reſervatum favore Primogeniti, ſeu majoris natu juris, quia ut ſuperius dixi §. *Paritas* idem eſt Primogenitus, ac Major natus, quando ſermo eſt de uno filio ex pluribus ejuſdem gradus, & reſpectu fratrum ſuorum. *Torr. de Major. cap.11. §.1. tom.1.*

Tertius caſus eſt, ſi in reſervatione jurispatronatus Fundator diXiſſet -- *Voglio, che ſempre quello di più tempo abbia da ſuccedere in detto juspatronato* -- Quo caſu juſpatronatus diceretur reſervatum favore Primogeniti facti, itaut nullatenus attenta linea, & deſcendentia primogeniti ſemel admiſſi, ille in eo ſuccedere deberet, qui reperiretur major ætate. *Gratian. diſcept. 695. num. 6. Card. de Luc. de fideic. diſc. 4. num. 7. Rot. deciſ.66. num. 3. part.14. rec.*

22 Quartus caſus eſt, ſi Fundator diſpoſuerit, quòd *duo, vel tres ſeniores, ſeu majores natu de familia habeant juspatronatus*, tunc ſub nomine *majoris natu*, vel *ſenioris* venit ille, qui naturaliter eſt major natu, nullatenus attenta linea. *Card. de Luc. de jurepat. diſc. 21. num.8.*

23 Quintus caſus eſt, ubi fundator vocaſſet ad juspatronatus -- *il più anziano, il più antico, o il più vecchio della famiglia*

glia -- tunc præsumeretur vocasse primogenitum facti, seu illum, qui verè habet majorem ætatem, & iste admitteretur ad præsentandum, exclusis aliis junioribus de familia; illa enim verba Italico idiomate prolata, juxta communem loquendi usum conveniunt illi, qui naturaliter est ætate major. *Fusar. de substit. qu.* 358. *n.*24. *Lotter. de re benef. lib.*2. *qu.* 11. *n.*93. *Gratian. discept. forens.* 645. *nu.* 13. *tom.*4. *Card. de Luc. de fideic. disc.* 5. *nu.* 7. *Rot. dec.*362. *n.*11. *par.*5. *rec.*

24 Sextus denique casus est, si Fundator reservasset Juspatronatus favore *Majoris natu pro tempore* de familia: e. g. si dixisset-- *debba succedere il Maggior nato, che sarà allora*-- aut favore *Majoris natu* absolutè, & simpliciter; tunc præsumeretur constituere voluisse Juspatronatus primogeniale facti; dum verbum *Major natu* respectu plurium etiam transversalium simpliciter prolatum, naturaliter est intelligendum pro eo, qui major est ætate successionis tempore, ita exigente natura, & indole verborum-- *che sarà allora*-- *Alex. cons.*4. *n.* 13. *lib.* 4. *Bero. cons.* 120. *n.*55. *lib.*2. *Amat. resol.*1. *n.* 4. *& seqq. & resol.*81. *n.* 21. *& seqq. Rot. in Romana fideicommissi de Alveris super reservatis* §. *Quæ fortius coram R. P. D. Crispo*. Et notavi superiùs §. *Paritas*.

25 Quæro etiam in hoc casu, si unico partu nascantur duo gemelli de eadem familia, quis eorum dicendus sit primogenitus, ad effectum succedendi in Jurepatronatus primogeniali?

Quæstio hæc cùm sit, ut ait *Textus in l. Idem erit* 10. *de stat. homin.* potiùs facti, quàm juris, pro ejus resolutione distinguendum est: Aut certum est quis ex Gemellis priùs exierit ex utero materno; & tunc ille, qui priùs exiit, & præcessit in nativitate alium, etiam in momento, dicendus est primogenitus, & succedere debet in Jurepatronatus primogeniali, ad exemplum Esau, qui ex eo, quod priùs exivit à ventre matris, quàm Jacob, dictus fuit primogenitus, & obtinuit jus primogenituræ. *Tiraquell. de jure primogen. q.*2. *per tot. Merlin. de Primogen. lib.*3. *cap.*1. *n.*17. *& seq. Lara de vita homin. cap.* 12. *n.*17.

Aut est incertus, & ignoratur quis ex dictis Gemellis priùs exivit è ventre matris, eo quia hæc peperit sola, aut in loco obscuro, aut ex eo, quia iidem Gemelli sint adeò similes, ut revera dici, & discerni non possit quis eorum fuerit priùs natus, & in hoc casu quis ex dictis Gemellis dicendus sit primogenitus, varię sunt opiniones Doctorum, quas videre poteris apud *Tiraquell. de jure peimogen. q.* 17. Ego autem veriorem existimarem sententiam illam, quæ dicit in hoc casu, illum dicendum esse Primogenitum, qui ut talis tractatur, & reputatur à Patre; aut qui est in possessione denominationis Primogeniti, & juris primogenituræ; Et hunc in hoc casu dicerem succedere debere in Jurepatronatus reservato favore Primogeniti, ad exclusionem alterius Gemelli, qui à Patre, & ab eis de familia non tractatur, nec reputatur ut Primogenitus, nec est in possessione Juris primogenituræ; Pater enim in suis filiis, cùm habeat liberam potestatem, in dubio poterit potiùs denominare Primogenitum unum, quàm alium ex duobus Gemellis, sicuti potest, quòd in suis bonis potiùs succedat unus, quàm alius, per ea, quæ tradit *Tiraquell. ubi supra in decima, & undecima opinione*.

R. P. D. ANSALDO.

Asten. Prioratus de Costa super pertinentia.

Ven. 6. Martii 1711.

26 FAmosa quæstio nedum ab antiquo exagitata, sed etiam quotidiè apud Tribunalia exardescens, utrum per Testatorem, vel alium Disponentem vocato majori natu de aliqua descendentia, seu familia, iste sit intelligendus de majori natu naturaliter, vel de majori natu civiliter, id est de illo, qui descendens à linea recta primogeniali repræsentativè ad suos Ascendentes, major æquè dici potest; Censentibus nonnullis inspiciendum esse subjectum, de quo agatur, & Regionem, in qua disputari contingat, quòd scilicet in Hispania, sive Regnis, & Feudis dignitatum individuis præpolleat qualitas civilis, seu linealis, aut primogenituræ cuicumque prærogativæ gradus, vel ætatis naturalis, ut in celebri contentione Regni Neapolis inter Patruum, & Nepotem celebre non minùs est

eſt *conſilium* 10. *Barbatii tom.* 2., qui ſub *num.*2. teſtatur etiam de prædicta conſuetudine in tota Hiſpania, *Gratian. conſ.* 6. & 7. *Menoch. conſ.* 886. *n.* 25. & *ſeqq.* & *conſ.*981. *ex n.*1. & *per tot. Molin. de primog. Hiſpan. lib.*1. *cap.*3.*n.*10.& 12. *Card. de Luc. de fideic. diſc.* 1. *n.* 5. cum cæteris relatis *in deciſione Tribunalis Siciliæ* regiſtrat. *penès eumdem Card. de Luc. de feud. art.*1. *ſub n.*29.

27 Cenſentibus idcirco aliis, quòd extra Regna Hiſpaniarum, & reſpectivè cætera quoque Regna, & feuda Dignitatum in ſucceſſionibus privatis bonorum indifferentium diverſimodè,& præſertim in Italia capeſſendus veniat intellectus, ut ſcilicet prævaleat ille, qui ſit naturaliter ætate præcellens,ſeu major;variato, quatenus opus ſit, tenore ſuccedendi de una linea ad alteram cum antelatione ſemper favore illius, qui exiſtat in qualibet linea primo natus, & conſequenter major naturalis ætate; unde hunc modum ſuccedendi compellavere *Doctores*, ſive dixere *Majoratum ſaltuarium*, juxta alterum *conſilium* 4. *Alexandri n.*2.*lib.*4., & *conſil.Soccin.*88. *Surd. conſ.*455. *n.*14. *Menoch.conſ.* 886. *Mangil. de imputation. q.*77. *nu.* 169. *Gratian. diſcept.forenſ.*456.*num.*82. & *diſcept.*695. *n.* 1. & 2. *Amat. var. reſol. c.*1. *n.*12. & 27. cum quampluribus aliis congeſtis per *Card. de Luc. in tract. de fideic. diſc.*1. *ſub n.*4. & aliis, quos refert, & ſequitur *Rot. in celebri voto Seraph.* & *Pamphil. emanat. in illa Januen. Majoratus de Grimaldis impreſs.penès Manſ.conſult.*201. *nu.*39. & *apud Torr. de Primog.* & *Major. Ital. deciſ.*19. *ſub n.*2.& *in Florentina Majoratus de Griffonibus* pariter regiſtrata penès *prædictum Torr. dec.*20. *n.*127., & *in dec.*66. *n.*2. *par.*14. *rec.*

28 Aliis verò ex oppoſito pro regula exiſtimantibus, ut etiam in Italia odioſa ſit hujuſmodi ſaltuariatio,& ob id in eadem ſubjecta materia bonorum indifferentium linea vincat gradum, ætatem, & ſexum, ſemperque Primogenitus civilis, ſive linealis admittendus veniat ad ſucceſſionem, quæ ob id dicitur regularis, ad differentiam alterius irregularis, teſte *Surd. in conſ.*241. *n.*28. *Valenzuol. conſ.*69. *n.* 7. *Abb.Panorm. in conſ.*85. *n.*5. *Caſtill.quotid. controv. lib.*2. *cap.*22. *nu.* 16. *Alciat. penès Gratian. reſponſ.*8. *lib.*1. *n.*2. & *ſeq. Simon de Prat. de interpret. vltim. volunt. lib.* 3. *interpr.*3. *dub.*1. *ſolut.*10. *n.* 20. *verſ. Hæc autem*, quorum verba in puncto refert, & approbat *idem Torr. in Tractatu de quo ſupra q.*43. *n.*55. & 67.

29 Quodque dictum eſt in terminis vocationis majoris natu, idem & ſub eiſdem diſtinctionibus decidendum eſſe reputarunt,plerique in vocatione etiam Primogeniti, quaſi quòd ſtante perpetuitate, & ſucceſſivitate fideicommiſſi idem in ſubſtantia præſeferat vocabulum *Primogeniti*, ac vocabulum *Majoris natu*, ex quo ille, qui reperitur ætate major in qualibet deſcendentia, vel familia collectivè tamen vocata ſit etiam Primogenitus, hoc eſt Primò natus, ut adductis *Bald. in leg. cùm in antiquioribus n.* 11. *verſ. quòd præmitto C. de jur. delib. Menoch. conſ.* 981. *in princ.* & *ſupra dicta deciſ.Sicil.penès Card. de Luc. de feud. ſub n.*185. firmat *Rot. in præcitata Florentina Majoratus de Griffonibus ſub n.* 129. cum cæteris ibi copioſè relatis, & abundè etiam videre eſt penès *d. Torr. de ſucceſſ. in Primogen.* & *Major. Ital. par.*1. *cap.*40. *n.* 143. & *Ciarlin. controv.forenſ. lib.*3.*n.*9. *cap.* 222. ubi plures cumulantur, & in *Tiburtina fideicommiſſi coram Arguell.* quæ eſt *deciſio prima n.* 12. *par.* 10. *rec.* ubi quòd in Italia Primogenitus, & Major natu pro ſynonimis habentur.

30 Verùm præciſivè à materia ſucceſſoria bonorum indifferentium, quatenus tractetur de interpretando uno, vel altero vocabulo in propoſito alicujus ſucceſſionis in aliquo jure, & ſignanter honorifico, vel adminiſtratorio, in quibus requiratur major intellectus,ſive prudentia in ſucceſſore adminiſtrare, vel actum exercere debente, à contrario videtur indiſtinctè receptum, quòd vincat prærogativa ætatis naturalis,ſive vera major ætas, ſicuti tenent *Bero. in conſ.* 71. *lib.* 1. *Onded. conſ.*70. *lib.* 2. *Tiraquell. de Primogenit. in præfat. à nu.*79. *uſque ad nu.*217. *Gratian. diſcept.forenſ. cap.*645. *n.*7. & *diſcept.*695. *à n.* 5. & *ſeq. Card. de Luc. de fideicom. diſc.*1. *n.*9. & *in Piſauren. Majoratus*, de qua *in eius diſc.* 4. *pariter de fideicom. n.* 6. ubi dicitur, quòd in eademmet Cauſa reſolutum fuerat per *Rot.* ad favorem Majoris natu, eo quia ageretur de Caſtro juriſdictionali exigente admi-

nistrationem justitiæ, ac regimen vassallorum, ut videre pariter est in *decis. 66. par. 14. rec.*

31 Ast ab hisce generalibus theoriis, & propositionibus descendendo ad jus activum Patronatus, in quo conspicimus de jure, & praxi admitti ad hujusmodi exercitium præsentandi non solùm mulieres, sed etiam infantes; idcirco sive vocetur ad idem Juspatronatus activum Major natu, sive Primogenitus, probabiliùs videtur, quòd amplius non intrent mox insinuata circa jura honorifica, & administratoria prudentiam desiderantia, sed procedatur cum prælatione lineæ promogenialis, sive qualitatis majoris natu civilis, sicuti proceditur communiùs in cæteris bonis indifferentibus; maximè quia etiam illud decus, quod regulariter repræsentatur in omni familia per Primogenitos attrahere ad se quoque promeretur hunc actum cujusdam majoris decoris, qui inest in induente, seu repræsentante patronalem qualitatem, ut in specie Jurispatronatus affirmarunt *Rebuff. super concordat. rubr. 3. de collat. §. Movemus ad fin. fol. 250. & de nominat. q. 4. nu. 3. & 4. Gratian. discept. forens. cap. 834. n. 10. Card. de Luc. de fideic. disc. 1. n. 8. & 11.* ubi sic in similibus ex memorata causa majoris conspicuæ figuræ pro Primogenito concludit.

Omnes tamen Scribentes in hac mate-
32 ria, aut amplexantes unam, aut alteram opinionem, ac respectivè unam, vel alteram distinctionem fatentur unanimiter, quod postea revera tota definitio in utroque casu particulari dependeat à particularibus facti circumstantiis, & verbis adhibitis per Testatorem, aut alium Disponentem, cujus utì voluntas obtineatur, aliud non sit genericè inquirendum, nisi ad effectum, ut majores conjecturæ, & clariora verba exigantur, & demonstrentur ab eo, qui juxta præmissas propositiones communiorem habere videtur sensum, & opinionem, seu regulam contra se, quàm ab eo, qui in oppositum fulciatur communiori sensu, & opinione, sive regula pro se, quemadmodum videre est apud *Gabriel. in cons. 93. n. 38. & 46. lib. 2. Cephal. cons. 517. nu. 65. & seqq. lib. 4. Decian. cons. 26. n. 87. lib. 2. Mans. consult. 311. n. 18. Card. de Luc. de fideic. disc. 127. n. 13.* & in proposito inducendi Majoratum saltuarium *Palma Nep. alleg. 86. n. 12. & apud Rot. in decis. 587. n. 13. coram Coccin. decis. 274. n. 5. par. 18. tom. 1. & decis. 638. nu. 4. eadem par. 18. tom. 2. rec.*

His itaque fortasse non inopportunè
33 prænotatis, atque præmissis, eamdem utique abstractivè amaritudinem, & quæstionem in hodierna audientia excitavit Instrumentum fundationis Cappellæ, seu Prioratus sub titulo Sanctissimæ Mariæ *della Pietà* exaratum à Petrino Costa, qui cùm in reservatione Jurispatronatus genericè anteposuisset semetipsum, suosque hæredes, & successores masculos *della Casata de Costa*, magis deinceps se explicavit, seu implicavit disponendo, *che ogni volta, e sempre verrà a vacare detto Priorato, che doppo se, e suoi successori maschi della medema linea abbino ragione di nominare, e provvedere, spettando però al Primogenito maschio, e servata però sempre la prerogativa della masculina età, talmente che il sudetto juspatronato sia sempre appresso ad una sol persona di detta linea.* Vacato siquidem nuper hujusmodi Prioratu sub anno 1709. exorta est contentio inter Joannem Baptistam suffultum prærogativa lineæ primogenialis ex una, & Franciscum ejus Patruum ætate naturali majorem ex altera super pertinentia, & consecutivo exercitio præfati juris præsentandi, sed in ea prætulit Ordinarius Io: Baptistam; quod & approbavit hodie Sacrum Tribunal resolvendo *Constare de pertinentia ad favorem Io: Baptistæ.*

Basis resolutionis stabilita fuit nedum
34 super aliquibus propositionibus generalibus, ut supra insinuatis, & communiori calculo receptis, quod cùm in jure præsentandi sive in vocatione Primogeniti, seu Majoris natu ad Juspatronatus ambuletur, ut communiùs receptum est etiam respectu bonorum indifferentium, favore Primogeniti, sive Majoris natu civilis, indubitanter talis erat Io: Baptista, qui juxta arborem non controversam continebatur sub linea primogeniali, & ob id assistentia, sive regula juris præmissa indubitanter pro eodem Jo: Baptista pugnabat, juxta collaudatas superiùs in §. *Aliis verò*, & præcisiùs sub §. *Ast descendendo*, quibus addi possunt in terminis Jurispatronatus *Vivian. de jurepatr. par. 1. lib. 4. cap. 2. num. 59.* qui plurimos refert, & *Card. de Luc.*

Luc. codem tract. diſc.21. num. 8. verſ. Attamen.

Cæterùm progrediendo quoque ad con-
35 jecturandam mentem Fundatoris, à quo totam in ſubſtantia, ut præmiſimus, pendet, longè urgentiores viſæ ſunt conjecturæ, ſeu demonſtrationes militantes pro Joanne Baptiſta, quàm ea, quæ videbantur opitulari Franciſco, licèt de cætero ſecundùm ſuperius ponderata quoque ſuffeciſſent debiliores fortaſſe conjecturæ ex parte ejuſdem Jo: Baptiſtæ tamquam habentis regulam, vel communiorem ſenſum pro ſe, juxta firmata per *Mantic. de conject. lib.3. tit.5. n. 3. & Card. de Luc. de fideic. diſc. 123. n. 3. §. Adhuc*, & alibi quotidie.

Et ſanè in primis per Dominos ponderabantur illa verba--*ſpettante però al Primogenito maſchio*. Nam quamvis, ut ſupra innuimus ſub §. *Quodque*, multi Scribentes parum reſpiciant ad ſolam materialitatem vocabuli, nempe *Primogeniti*, vel *Majoris natu*, nihilominus denegari non poterat, quòd prædictum verbum materiale, & inſimul literale *il Primogenito* magis congrueret ad incluſionem Joannis Baptiſtæ ſuffulti qualitate lineæ primogenialis, quàm Franciſci illa deſtituti, & tantummodo veſtientis illam Majoris natu, inſpecto etenim ſtricto, & literali modo loquendi, aliud eſt *Primogenitus*, aliud eſt *Major natu*, ut appoſitè conſiderant *Bellon. jun. in conſ.11. n. 48. Menoch. conſ. 442. n.20. & ſeqq. Gratian. diſc.95.* cum cæteris relat. per *Ciarlin. controv. forenſ. lib.3. cap.222. ſub nu.59. 60. & 61. Palm. Nep. alleg.48. n.23. & alleg.50. n.1.2. & 3. & de Luc. de fideic. diſc.5. n.9.*

Deinceps quando etiam hæc ſola ma-
36 terialitas loquutionis non admodum perſtringeret, urgebat tamen admixta, & copulata mentio facta de linea, ut ibi -- *ſucceſſori maſchi della medema linea*, & inferius-- *una ſol perſona di detta linea*, quoties quippe Fundator vocationi *Primogeniti* bis adjunxit vocabulum, & terminos lineæ, nempe tam ſupra, quàm infra in ipſismet viſceribus controverſæ diſpoſitionis, quis dicat non fuiſſe in mente ipſius Fundatoris invitare verum, & proprium Primogenitum civilem, præſertim in hac ſucceſſoria materia, quæ penitùs regulatur à jure civili ad differentiam Majoris natu, qui naturaliter dumtaxat vocatur, ſeu vocari poteſt Primogenitus, cùm Scribentes in hac cæteroquin nodoſa altercatione pro diſſolvenda quæſtione in concreto toti deſudent ad inquirendum, An Diſponens voluerit anteferre lineam, vel ætatem; Præcognito autem, quòd voluerit præferre lineam; jam, ut enunciavimus, hæc vincit gradum, ætatem, & ſexum, ex congeſtis per *Giurb. de feud. §.2. gloſ.10. nu. 28. & ſeq. & gloſ. 2. n.70. Card. de Luc. de fideic. diſc.15. nu. 4. & diſc.16. nu.6. Torr. de ſucceſſ. in Major. & Primog. par.2. cap.41. §.7. nu. 14. & in par.3. dec.6. n.20. & 21.*

Evidentius, quia progrediendo ad ver-
37 ba, ſeu modum adhibitum per Fundatorem circa Juſpatronatus paſſivum, à quo ſive inferatur in ſuis caſibus ad activum, ſive non, non tamen ambigi valet, quin illud tamquam pars ejuſdem diſpoſitionis admodum non inſerviat pro eruenda magis voluntate, vel intentione ejuſdem Diſponentis, ſicuti quotidie dicimus, quòd una pars teſtamenti alteram declarat, ad *Text. in l. qui filiabus ff. de leg. 1. Mantic. de conject. lib.6. tit.13. n.10. Rot. coram Dunoz. jun. dec.611. n. 5. & in rec. dec.410. n.7. & 8. par.14. & in Cæſenaten. ſucceſſionis nu. 8. inter impreſſas la 34. coram me.*

Utique liquebat, quòd Fundator in eodem Jurepatronatus paſſivo invitando deſcendentes maſculos de linea, mandaverat præferri in concurſu eos, qui forent majoris ætatis, videlicet *il più Anziano*. Quapropter ex hac patefacta voluntate in Jurepatronatus paſſivo, duæ emergebant ulteriores demonſtrationes; altera, quòd ubi voluit diſtinguere Primogenitum à Majori natu, videlicet *dall' Anziano*, ſcivit ſe planè explicare, dando prælationem *Majori natu*, ſive *all' Anziano*; Cùmque proinde tale vocabulum *Majoris natu*, ſive *dell' Anziano* minimè uſurpaverit in Jurepatronatus activo: Ecce, quòd ab hac diſcretiva formula loquendi, diſcreta, & omnino diverſa coruſcabat voluntas, ſive intentio, ex conſueta vi, & efficacia diſcretivæ loquutionis, de qua generaliter argumento *Text. in l. unica §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. tollen. Rot. in dec.12. n. 4. inter impreſſas coram me*, & in ſpecie Juriſpatronatus acti-

vi contradistincti per Fundatores à passivo *Card. de Luc. de jurepatr. disc.28. n.11. & disc.29. per tot. & signanter nu. 7. & in Asten. Prioratus 7. Decembris* 1708. §. *Idque magis, & 20. Martii* 1709. §. *Concurrente coram R.P.D. meo Aldrovando*.

38 Altera non minùs præpotens exoriebatur demonstratio, quòd si voluisset Juspatronatus passivum, quemadmodum effectivè voluit deferri majori natu, & insimul quoque voluisset (utì prætendebat Franciscus) Juspatronatus, sive exercitium activum præsentandi spectare ad majorem natu, non daretur distinctio inter præsentantem, & præsentatum, quando tamen vix *Sacri Canones* permittunt, quod Patronus volens præsentare se ipsum contra legis resistentiam, vix possit exaudiri, non per viam ullo modo præsentationis, sed per viam supplicationis porrectæ ordinario, vel Summo Pontifici ut hi dignentur eidem supplicanti concedere hujusmodi beneficium, quemadmodum sancitur per *Innocentium III. in cap. per nostras sive, ut alii legunt per vestras de jur. pat. ubi Abb. num.2. vers. Credo posse num.4.* cum quo procedunt *Ugolin. de Offic. Episc. par. 2. cap. 51. §. 2. n.1. in fin. Vivian. de jurepatr. par. 2. lib. 6. cap. 8. num. 4. Lambertin. de jurepatr. part. 1. lib. 2. quæst. 8. art. 3. Ciarlin. controv. forens. cap. 69. num. 16. Barbos. de pot. Episcopi par. 3. alleg. 72. num. 85. Card. de Luc. de jur. pat. disc. 31. num. 6. Add. ad Burat. decis. 316. litt. A. Rot. coram Celso decis. 20. num. 3., & decis. 430. num. 39. part. 9. recent.*

39 Ostenso igitur ex hucusque deductis, quod Juris regulæ, & propositiones assisterent etiam in abstracto Joanni Baptistæ, quodque eamdem assistentiam roborarent tot circumstantiæ, seu demonstrationes, restabat unicè dispungendum, quid in contrarium adduci prætenderetur per Franciscum; verùm demonstrationes per eum allatæ nullius coæquiponderis ad lancem appensæ compertæ sunt; Adducebatur quippe pro prima in oppositum demonstratione mox ponderata declaratio Fundatoris in invitando majorem natu ad juspatronatus passivum, quasi quod idem præsumendum foret in ordine ad juspatronatus activum; sed quam manifestam hæc animadversio retorsionem pateretur, jam vidimus, & proinde in nihilo prorsus veniebat attendenda, ut ad propositum inquit *Rocch. in tract. de jurepatr. in verbo ipse, vel is à quo nu. 37. quæst. 20., Lambert. de jurepatr. in prima parte 2. lib. quæst. 8. art. 9. Card. de Luc. de jurepatr. disc. 31. num. 7. vers. Et quoad alteram, & Rot. in decis. 185. num. 1. part. 2. divers.*, & generaliter de conjectura æquivoca, & retorquibili, *Rot. in decis. 377. num. 4. coram Manzanedo, decis. 104. num. 7. coram Emerix Jun.* cum aliis in *Reatina juris spiscandi 13. Januarii* 1710. §. *Verùm nihil, cor. Me*, & alibi sæpissimè.

40 Quatenus verò adjiciebatur, quod vocationi majoris natu Fundator apposuisset dictionem illam -- *anche* -- ut ibi -- *il più Anziano resti anche preferito* -- non per hoc ex subjecta materia hujusmodi dictio censeri poterat explicativa superioris dispositionis, quando vix eadem dictio est implicativa, quin etiam sæpe sæpius restrictiva, & ut notat cum aliis *Barbos. dict. 112. num. 10.*, præsertim dum in subjecta materia ea facilè referri poterat ocularitèr ad concursum inter descendentes masculos de linea à principio vocatos; cùm enim Fundator descendentes masculos de linea vocasset pariter ad Juspatronatus passivum, voluit ulteriùs per hanc dictionem -- *anche* -- explicare, sese non solùm reservasse juspatronatus passivum inter præfatos Descendentes, sed etiam mandavit, quod præferretur *il più Anziano*, & in his terminis, sive sensu talis dictio *anche* conservabat suam magìs propriam, & germanam naturam augmentativam adjacentem veteri, & proximè immediatæ dispositioni, sicuti regulariter importat ipsa dictio *anche*, latinè *etiam* ut habemus in *l. 2. C. de Testib., l. etiam, ff. de verb. signific., l. etiam, Cod. de Tutorib. & Curat., Archidiac. in cap. in illis de Præbend. in 6., Surd. cons. 445. num. 28.*, cum aliis per *Rot. in decis. 2221. num. 3. coram Coccino, & decis. 762. nu. 10. par. 18. tom. 2. Rec.*

41 Rationabilius autem ad rem applicando, quia ad normam eorum, quæ tetigimus superiùs, Juspatronatus activum tamquam importans quemdam majorem decorem rectiùs adaptatur facienti figuram Primogeniti in Familia, quàm simpliciter habenti majorem ætatem, passivum verò è converso magìs convenit seniori

niori ſubſtinere debenti gradum Beneficiati, & Rectoris Eccleſiaſtici, unde conſpicimus, quòd etiam ad mentem *Sacrorum Canonum* in quibuslibet concurſibus, cæteris paribus præferri debet provectior, & majoris ætatis, ſicuti monent *Text. in cap. cum in cunctis*, ibi -- *Maturitas de elect. & in cap. ult.*, ibi -- *Maturiores ætate* 74. *diſtinct.*, *Barbat. conſ.*23.*poſt num.* 13. *vol.* 1., *Tiraquell. de Primog. in præfat. num.* 182., *Lambert. de jurepatr. part.*2. *lib.*2. *quæſt.*2. *princ. art.*26. *nu.* 4., *& Barboſ. de Paroch. part. prima cap.* 2. *num.* 109.

Quare præcognita hac palmari differentia rationis in jurepatronatus activo, ac paſſivo amplius non aptabatur eadem diſpoſitio, & voluntas explicata in paſſivo -- *il più Anziano reſti anche poi preferito* -- per ea, quæ quotidie habentur apud *Bonden. collect. leg.*35. *nu.* 45., *Palm. Nep. alleg.*50.*num.*39., *Rot. coram Emerix Jun. deciſ.*602. *num.*3., *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Validius*, *cor.R.P.D. meo Aldrovando*.

42 Minus ad adſtruendam aliquam probabilem conjecturam ſuffragabatur, quòd Fundator in ſuo Teſtamento deputaſſet in Exequutores Antiquiores Domus: Siquidem ad tenorem propoſitionum, quæ fuerunt ab initio præmiſſæ, hìc adamuſſim erat caſus contradiſtinctus, vel à ſucceſſione in bonis indifferentibus, vel à jure activo præſentandi; nam cum munus Exequutoris ſuapte natura exigat majorem prudentiam, ſolicitudinem, & capacitatem, ut ait *Bald. in conſ.*165. *relat. per Tiraquell. de jure primogen. in præfat. num.*163., *& Card. de Luc. de fideicommiſs. diſc.*1.*num.*7., opportunum profectò erat, quòd Antiquiores pro hoc munere implendo eſſent majores natu, & ſeniores ex jam allatis ſupra in §. *Verùm præciſive*.

43 Ejuſdemque pariter irrelevantiæ viſum eſt, & præcipuè correſpectivè ad regulas, & demonſtrationes pro Joanne Baptiſta militantes, quòd Fundator in jurepatronatus activo poſt vocationem Primogeniti maſculi, in continenti ſubjunxerit -- *oſſervata però ſempre la prerogativa della maſcolina età* -- perindè, ac ſi Teſtator præ oculis habuiſſet in prælatione ætatem; nihil enim commune habebat terminus, *di maſcolina età*, cum termino *di maggior età*, dum ſexus, ſive illius differentia, quam præbet vocabulum *maſculina* eſt ultimus, qui habeatur in conſideratione in his ſucceſionibus Primogenialibus, dum, ut diximus linea vincit ætatem, gradum, & ſexum, ſed adhuc ponderabant *Domini*, quod hæc verba *maſculina età* pro lapſa fuerint oſcitanter de calamo Notarii, vel amanuenſis, cum ſolum exinde colligi poſſet, quòd maſculineitatem unà cum Primogenitura, non verò majorem ætatem cum maſculina ætate prædilexit; & de facto, ſicuti accipiendo verbum *maſculina età*, pro duplici verbo, ſonaret in nimiam improprietatem, dum ætas nihil habet commune cum ſexu, nec ſexus cum ætate, ut rectè contradiſtinguunt enunciati Auctores tractantes de Primogenituris, & Majoratibus; ita talem modum loquendi accipiendo pro unico dumtaxat verbo *maſculinità* relativa ad ſolum ſexum intrabant minus quidem Grammaticales, ſed explicatiores modi, quibus utuntur Logici & Philoſophi, & quandoque etiam Juriſtæ, & Theologi, inter quos ſæpe ſæpius *D. Bonaventura*, nempè *ecceitas*, *corporeitas*, & latinè *maſculinitas*, quæ ſinè aliàs neceſſaria prolixiori phraſe explicaretur in Italica verſione *maſculinità*, ut non abs re videre eſt apud *Palm. Nep.alleg.*61. *n.*14., *& alleg.* 63. *num.* 20. 21. *&* 23., *Odd. in conſ.*46. *num.*51. *&* 52. relat. in propoſito per *Rot. in dec.*454. *n.*3. *cor. Buratt.*

44 Denique parum cenſuere *Domini* immorandum ſuper prætenſa per Franciſcum obſervantia practicata in præcedenti vacatione de anno 1681. ex quo Petrus Vincentius, qui vigore hujuſcemet fundationis tunc devenit ad præſentationem, ſeſe expreſſerit, quòd triplici polleret qualitate, nempe, quòd eſſet Patronus hujuſce Jurispatronatus, ac ſenior de familia, & proximior Fundatoris; quia non idcirco dixit, aut dicere ſomniavit, quòd ideo eſſet Patronus, quia erat ſenior, ſed contradiſtinctè priùs expreſſit Patronalem qualitatem, & poſtea in quamdam abundantiam, nè dicamus jactantiam, expreſſit quoque ſenioritatem, & denique finaliter proximioritatem, ibi *Patrono dicti jurispatronatus*, *ac ſeniore dictæ familiæ*, *& proximiore Fundatori* -- ex quo nimirum in eo caſualiter verificaban-

bantur omnes hæ tres prærogativæ inter illos de familia, primò tamen præferendo in nominando qualitatem magis importantem, quòd esset Patronus; Quinimo sicut de proximioritate nulla fuit habita mentio in fundatione; oporteret, si quoquo modo argumentum procedere posset, inferre, quòd Fundator desideraverit etiam proximioritatem, de qua nullum, ut diximus, verbum in fundatione; Unde talis expressio, & subextorta observantia, vel tamquam in semetipsa non existens, vel tamquam erronea, vel saltèm tamquam æquivoca nequibat in aliquo attendi, aut quidquam operari, ex passim collectis quoad observantiam non existentem, & erroneam, per *Palm. Nep. alleg.*153.*n.*66. *&* *Rot. in decis.* 16.*n.* 16. *par.*6. *rec.*, & quoad observantiam æquivocam *Card. de Luc. de Regal.disc.*68.*n.*5. *& de jurepatr. disc.*60. *n.*12. *Rota coram Buratt. dec.*464. *nu.*6. *& dec.* 414. *nu.*22. *par.*19. *tom.*1. *rec.* & alibi passim.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus favore Primogeniti de familia, an, & quando in eo succedere possit fœmina?

SVMMARIUM.

1 *Fundator reservando juspatronatus favore Primogeniti familiæ videtur respexisse ad agnationem.*

2 *Observantia declarat qualitatem jurispatronatus.*

3 *Fœmina succedere potest per posterius, & in defectum masculorum lineæ Primogeniti in jurepatronatus Primogeniali. Et quare?* Vide num.4. Amplia, ut nu.6. 7. & 8.

5 *Fœmina est capax succedendi in jurepatronatus gentilitio, aut mixto.*

9 *Fœmina est capax succedendi in jurepatronatus primogeniali, etiamsi esset nupta in aliena familia; & quare?* Vide ibi.

10 *Et etiamsi professionem emisisset in aliqua Religione capaci acquirendi, & retinendi bona.*

11 *An fœmina succedere possit per posterius in jurepatronatus primogeniali, si occasione matrimonii, aut professionis in Religione validè renunciaverit omnia bona, & jura tam paterna, quàm materna.* Vide ibi, & num.12. usque ad 14.

15 *Fœmina quousque vivit dicitur de agnatione, & in ea conservatur juspatronatus agnatitium.*

16 *Ex unico actu, an, & quando induci possit observantia interpretativa?*

17 *Fœmina succedere non potest in jurepatronatus primogeniali, nec per posterius concurrentibus conjecturis*, de quibus num.18. 19. & 20.

CASUS XIII.

INgresso Jurepatronatus Primogeniali in linea Primogeniti, si contingat in ea deficere omnes masculos, & superesse solùm fœminam, in sequelam præcedentis Casus, quæro an hæc succedere possit in Jurepatronatus favore Primogeniti Familiæ, seu Domus reservato, defectis omnibus masculis lineæ Primogeniti. Vel potius fieri debeat transitus ad secundam lineam, & in eo succedere debeat filius masculus Primogenitus de linea secundogeniti, ad exclusionem fœminæ de linea Primogeniti?

In hac quæstione respondendum videtur fœminam, defectis masculis de linea Primogeniti, succedere non posse in hoc
1 Jurepatronatus. Quoniam Fundator in reservatione Jurispatronatus favore Primogeniti Familiæ, seu Domus, videtur respexisse ad Agnationem; cùm nomen *Primogeniti*, sicuti nomen *Senioris*, *& Antiquioris de Domo*, *Familia*, *Cippo &c.* sit nomen significans veram, & propriam Agnationem, & ejus mens fuisse conservare Juspatronatus in Agnatis, inter quos connumerari non videtur fœmina, quæ non conservat propriam, sed alienam Agnationem. *Gratian. discept. forens.*645. *n.*1. *Ciarlin. controv.forens.* 107.*nu.*76. *& seqq. Andreol. controv.*218. *n.*2. *Rot.decis.* 313. *n.*4. *coram Pamphil.*

Quodque hanc fuisse mentem Fundatoris non comprehendendi fœminam sub nomine *Primogeniti de Familia, seu Domo*, satis resultaret, si defectis omnibus masculis primæ lineæ masculus Primogenitus secundæ lineæ præsentasset, & ejus
2 præsentatus institutus fuisset. Observantia enim utpote cujuscumque dispositionis interpres non solùm declarat qualitatem Jurispatronatus, sed etiam quales per-

perſonæ in eo comprehendantur . *Gratian. diſcept.*521. *n.*7. *&* 19. *Rot. dec.*563. *n.*9. *& ſeqq. coram Merlin.*

3 At his nullatenus attentis cenſeo in hoc caſu fœminam per poſterius,& in defectum maſculorum lineæ Primogeniti ſuccedere debere in Jurepatronatus primogeniali, ſeu reſervato favore Primogeniti de Familia , Domo, aut Cippo &c. ad excluſionem maſculi Primogeniti ſecundæ lineæ . Quoniam, vt dixi in Caſu præcedenti §.*Certe*,ingreſſo Jurepatronatus in linea Primogeniti non poteſt fieri tranſitus ad ſecundam lineam, niſi prima penitùs evacuata, & defectis omnibus in ea contentis , juxta auctoritates ibi relatas, quibus addo *Rot. in Romana juriſpatronatus* 3. *Junii* 1705. §. *Ex lectura coram Reverendiſs. Molines Decano* , *&* 20. *Junii* 1707. §. *Juſtitia coram Eminentiſs. Scotto, &* 1. *Junii* 1708. §. *Sententiarum coram R.P.D. Anſaldo* , ac proinde defectis omnibus maſculis lineæ Primogeniti, ſi in hac reperiatur fœmina deſcendens ab ultimo maſculo , cùm hæc dicatur de linea Primogeniti,& quouſque vivit,conſervet Agnationem , non poterit ab ea evelli Juſpatronatus primogeniale ; ſed hoc ad ipſam ſpectabit, ad excluſionem maſculi Primogeniti . *Molin. de Primog. lib,*3. *cap.*4. *nu.*4. *& ſeqq. Torr. de Primog. tom.*1. *cap.*25. §.4. *n,*36. *Tondut. quæſt. benef. par.*3. *cap.*157. *nu.* 33. *Rot. in Comen. Cappellaniæ* 4. *Maji*1703. §.*Sublata coram Eminentiſs. Priolo, & in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1705. §. *Quoniam* , *&* 16. *Martii* 1708. §. *Stabilita* , *&* 3. *Junii* 1711. §. *Certè, &* §.*Profectò coram R.P.D. Anſaldo* , *& in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. § *Quatenus coram R.P.D. Kaunitz*, & in terminis *Rot.in Spoletana juriſpatronatus* 19.*Junii* 1705. §. *Pugnantibus cum ſeqq. coram R.P.D.Omanna, & in Lunen. Sarzanen. juriſpatronatus* 1. *Febr.* 1715.§.*Super accedebat coram Eminentiſs. Scotto*.

4 Ratio eſt, quia in caſu præſenti reſervatio Juriſpatronatus fuit à Fundatore concepta ſub nomine collectivo apto comprehendere, & includere etiam fœminas , nimirum ſub nomine *Primogeniti de Domo*, *Familia*, *aut Cippo &c.* quod comprehendit etiam fœminas , dum iſtæ deſcendentes ab ultimo maſculo de familia dicuntur de Domo, & Familia. *Molin. de Primog. lib.*3. *cap.*4. *nu.*8. *& ſeqq.* Quo caſu licèt fœmina extantibus maſculis lineæ primogenialis remaneat in ſuſpenſo , prohibeatur, & ſit excluſa à Jurepatronatus primogeniali. *Rot. in Comen.Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Subſiſtere coram Eminentiſs. Priolo* . Tamen maſculis defectis 5 eſt capax ſuccedendi in Jurepatronatus non ſolùm primogeniali, ſed etiam gentilitio, aut mixto. *Rot. deciſ.*69. *num.*2. *poſt Vivian. de jurepat.* , *& in Mantuana Beneficii coram Urſin. impreſs. apud meum Præceptorem poſt diſcept. Eccleſ.* 14.*per tot.* , *& deciſ.*527. *n.*3. *par.*14. *rec.* , *& deciſ.* 313. *n.*16. *coram Pamphil.* Quidquid ſecus eſſet ſi reſervatio non fuiſſet concepta ſub nomine apto comprehendere etiam fœminas , juxta diſtinctionem , quam tradit *Gabriel. conſ.*132. *q.*5. *per tot.*

6 Fœmina igitur de linea Primogeniti excludi non poteſt ab hoc Jurepatronatus primogeniali à Tranſverſalibus maſculis ſecundæ, & tertiæ lineæ , & multò minùs ab aliquo extraneo , nimirum ab Ordinario , ſi iſte in caſu , quo in tota familia nullus adeſſet maſculus , & unica reperiretur fœmina , prætenderet illam excludere à ſucceſſione hujuſmodi Juriſpatronatus,& Beneficium eſſe liberæ collationis , tunc enim fœmina in eo omnino ſuccedere deberet ad excluſionem extranei Collatoris , juxta præſumptam mentem Fundatoris, qui ſemper de jure præſumitur admittere voluiſſe eos de propria familia , & de ſanguine in excluſionem extraneorum. *Lambertin. de jurepat. lib.*1. *par.*1. *q.*1. *art.*4. *nu.* 11. *Rot. in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Quod ita coram R.P.D. Kaunitz* .

7 Et quidem fœmina ſuperſtes in linea Primogeniti ſuccedere poteſt in Jurepatronatus primogeniali ad excluſionem maſculi Primogeniti ſecundæ, aut tertiæ lineæ, etiamſi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum Primogenito cum dictione *filii* . Ex. gr. diſpoſitum fuiſſet , quòd in Jurepatronatus ſuccedere debeat *filius Primogenitus*, cùm ſub nomine *filii* comprehendatur etiam fœmina, ad *Text. in l. filii appellatione ff. de verb. ſignif. Fuſar. de ſubſtit. q.*311. *per tot. Rot. deciſ.* 122. *nu.* 22. *cum ſeqq. par.* 19. , *& in Ferrarien. fideicommiſſi* 18. *Martii* 1707. §. *Minùs urgere*

coram

8 *coram Eminentiss. Priolo*. Et etiamsi idem Juspatronatus fuisset reservatum favore *Laici Primogeniti de Domo per lineam masculinam*, dum fœmina immediatè descendens à masculo verè dicitur de Domo, & per lineam masculinam descendens; hæc namque verba *per lineam masculinam* important masculinitatem in Generante, non verò in Generato: *Text. in l. duodecim tabularum C. de legitim. hæred. Palm. alleg.*101. *nu.* 20. *Rot. in Lunen. Sarzanen. jurispatronatus* 1. *Februar.* 1715. §. *Vocatio coram Eminentiss. Scotto*.

9 Immo fœmina de linea Primogeniti succedere possit in eodem Jurepatronatus primogeniali, etiamsi esset nupta in aliena familia. Ratio est, quia licèt ejus filii, sive masculi, sive fœminæ ab ea descendentes non conservant, sed destruant agnationem, ac proinde isti succedere non possint in dicto Jurepatronatus, sed defectis omnibus tam masculis, quàm fœminis lineæ Primogeniti fieri debet transitus ad masculum Primogenitum secundæ, aut tertiæ lineæ. *Rodulph. alleg.* 34. *n.*1. *Peregrin. de fideic. art.*25. *sub num.*47. *Fusar. de substit. q.*352. *n.*9. *& q.*499. *n.* 1. *Rot. in Forosempronien. legatorum super fideicommisso Antonii* 2. *Maji* 1712. §. *Jure, & §. Et omnem coram R.P.D. Aldrovando.* Tamen ipsa fœmina, licèt translata in aliam familiam quousque vivit retinet jura agnationis. *Surd. cons.*140. *n.* 63. *Cyriac. controv.*271. *nu.* 89. *Palma alleg. jur. tom.*2. *alleg.*101. *n.*28. *Card. de Luc. de jurepat. disc.*30. *n.*3. *Rot. in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Applicando coram R.P.D. Ansaldo, & in Valentina jurispatronatus* 4. *Decembris* 1713. §. *Litera, & seq. coram R.P.D. Ansaldo, & 26. Junii* 1715. §. *Ratio coram R.P.D. Falconerio, & in dicta Lunen. Sarzanen. jurispatronatus* 1. *Februar.*1715. §. *Quibus coram Eminentiss.*

10 *Scotto*. Et denique etiamsi professionem emisisset in aliqua Religione capaci acquirendi, & retinendi bona; ea ratione, quia eo ipso, quòd fœmina professionem emisit in Monasterio capaci acquirendi, & obtinendi bona, dicitur servare jura proximioritatis agnationis, & sanguinis, ad effectum successionis *Bald. in l. prima n.*55. *C. de Summa Trinit. & Fid. Catholic. Molin. de Primog. lib.*1. *cap.*13. *n.*73. *Card. de Luca de jurepatr. disc.*20. *sub n.* 8. *Rot. in Bononien. fideicommissi* 28. *Januarii* 1707. §. *Accedendo coram Kaunitz, & in dicta Valentina jurispatronatus* 4. *Decemb.*1713. §. *final. coram R.P.D. Ansaldo*.

11 An autem eadem fœmina superstes in linea Primogeniti succedere possit per posterius in Jurepatronatus primogeniali, si occasione matrimonii, aut professionis in Religione validè renunciaverit omnia bona, & jura tam paterna, quàm materna?

Respondeo dupliciter fœminam occasione conjugii sive temporalis, sive spiritualis renunciare posse, nimirum vel *realiter* renunciando absolutè, & simpliciter bona, nulla habita ratione, & contemplatione ad personas, vel *personaliter*, renunciando bona favore certæ personæ juxta duplicem speciem renunciationis realis, & personalis, quam distinguunt Doctores, præsertim *Card. de Luc. de renunciat. disc.*1. *n.*8. *Palm. Nepos alleg.* 293. *n.*8. *Rot. decis.*48. *n.* 18. *post Merlin. de legit. & decis.*641. *n.* 32. *coram Dunoz. jun. & decis.* 23. *n.* 4. *par.* 15. *rec.* Quomodocumque fœmina renunciaverit omnia, & singula bona, & jura tam paterna, quàm materna, sive realiter, sive personaliter, potest per posterius succedere in supradicto Jurepatronatus à Fundatore reservato favore Primogeniti de Familia, aut Domo, vel etiam in Jurepatronatus Gentilitio, attentis tum mente Renunciantis, tum verbis.

12 Et quidem attenta mente fœminæ renunciantis, hæc non fuit renunciare etiam Jurispatronatus. Quoniam renunciatio supradicta aut fuit subsequens, aut antecedens ad reservationem Jurispatronatus favore Primogeniti de familia. Si fuit subsequens, cùm de tempore renunciationis extarent masculi in linea Primogeniti, non poterat fœmina cogitare de successione in dicto Jurepatronatus, quæ solùm locum habet in casu inopinato deficientiæ masculorum de eadem linea, adeòque renunciando bona, & jura paterna, & materna, non censetur renunciasse successioni Jurispatronatus, de qua non cogitavit. *Bardellon. cons.*30. *nu.*43. *lib.*1. *Saminiat. controv.*73. *sub n.*27. §. *Removetur tom.* 1. *Rot. in Ariminen. successionis* 16. *Januar.*1708. §. *Concurrit coram R.P.D. Aldrovando*.

Si

13 Si verò fuit antecedens multo minùs in ea comprehendi poteſt dictum Juſpatronatus; quia cùm de tempore renunciationis ſucceſſio in Jurepatronatus nec erat in re, nec in ſpe; Fœmina renunciando bona paterna, & materna, ſicuti non poterat cogitare de Jurepatronatus, ita nec ei renunciare, *idem Bardellon. ubi ſupra n.45. Rocc. reſponſ.87. n.4. tom.1. Rot. in Romana renunciationis 23. Januarii 1708. per tot. coram Eminentiſs. Scotto.*

14 Attentis verò verbis renunciationis cùm hæc reſtricta ſit ad bona, & jura paterna, & præfatum Juſpatronatus non dicitur de bonis, & juribus paternis, dum non competit fœminæ ex perſona patris, ſed ex perſona Fundatoris; ſequitur, quòd illud comprehendere non poſſit, cùm in materia renunciationis procedi debeat reſtrictivè, nunquam verò ampliativè eas intelligendo, itaut tantùm capiant, quantùm verba de neceſſitate ſonant. *Rot. in Melevitana fideicommiſſi 21. Februar. 1710. §. Poſita coram Eminentiſs. Priolo, & in Ferrarien. fideicommiſſi 18. Martii §. final. & 1. Julii §. Præterea 1707. coram eodem, & in dicta Romana renunciationis 23. Januar. 1708. §. Siquidem, & 15. Junii ejuſdem anni §. Nihilominus coram Eminentiſs. Scotto.*

Probato ex his, quòd fœmina de linea Primogeniti per poſterius ſuccedere poſſit in Jurepatronatus, non obſtant ſuperiùs in contrarium deducta. Etenim Fundator, licèt in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti de familia, aut domo, reſpexerit ad veram, & propriam agnationem, non proinde ſequitur excluſiſſe per poſteriùs fœminam deſcendentem ex maſculo de linea Primogeniti,

15 cùm hæc verè dicatur de agnatione, & in ea conſervari Juſpatronatus agnatitium primogeniale, ex auctoritatibus ſuperiùs relatis §. *At his*, quibus addo *Rot. in Romana Cappellaniæ 16. Martii 1708. §. Aſt etiam, & 3. Julii 1711. §. Certè, & §. Eòque fortius coram R.P.D. Anſaldo, & in Valentina juriſpatronatus 4. Decemb. 1713. §. Nihilominus coram eodem.*

16 Nec adverſaretur, ſi defectis omnibus maſculis primæ lineæ, non fœmina ibi exiſtens, ſed maſculus Primogenitus ſecundæ lineæ præſentaſſet, & ejus præſentatus inſtitutus fuiſſet. Ex hoc enim actu nulla deduci poteſt obſervantia, & interpretatio mentis Fundatoris non comprehendendi fœminas, nec per poſteriùs: Quoniam aut fœmina habuit ſcientiam exiſtentiæ hujus Juriſpatronatus, ejuſque purificationis ad ſui favorem, aut non; Si non habuit ſcientiam, contra ipſam nulla inducta eſt obſervantia, ſi ſcientiam habuit, debet hoc probari, ad hoc, ut contra eam ex hac taciturnitate induci poſſet obſervantia, illique præjudicium irrogari, & etiam hoc probato non relevaret, cùm vigore ſupradictæ reſervationis Juriſpatronatus clarè comprehendatur fœmina, itaut non poſſit eſſe locus obſervantiæ interpretativæ in contrarium. *Fattinell. reſponſ. 16. n. 4. Rot. in Melevitana fideicommiſſi 21. Februar. 1710. §. Vis nulla coram Eminentiſs. Priolo.*

17 Hæc omnia procedunt attenta diſpoſitione juris communis, cæterùm ſi concurrerent conjecturæ relevantes in contrarium, aut Statutum, ſeu lex municipalis, ex quibus argui poſſet Fundatorem recedere à diſpoſitione juris communis, & omnino fœminas excludere, tunc fœmina non eſſet capax ſuccedendi nec per poſteriùs in Jurepatronatus primogeniali, ſed defectis omnibus maſculis de prima linea fieri deberet tranſitus ad ſecundam lineam *Torr. de Majorat. cap. 25. §. 5. n. 53. Rot. in Melevitana fideicommiſſi 21. Febr. 1710. coram Eminentiſs. Priolo.*

18 Prima autem conjectura eſſet ſi Fundator reſervaſſet Juſpatronatus *pro ſe, & filio Primogenito per rectam lineam maſculinam deſcendente*, qua defecta ſubſtituiſſet *Primogenitum maſculum lineæ ſuarum filiarum*; tunc enim ſi in prima linea vocata adeſſet fœmina, aut maſculus deſcendens ex fœmina, nec illa, nec iſte ſuccedere poſſet in Jurepatronatus primogeniali, defectis maſculis per lineam rectam maſculinam deſcendentibus, ſed fieri deberet tranſitus ad maſculum ſecundæ lineæ ſubſtitutæ; ea ratione, quia cùm in ſubſtitutione Fundator excluſerit proprias filias, præſumitur etiam in inſtitutione excluſiſſe neptes, aut proneptes, & quia nec fœmina, nec maſculi deſcendentes ex fœmina ſunt de linea recta maſculina, dum hæc ſolùm efformatur per maſculos ex maſculis, *Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 3. cap. 5. n. 69. Fuſar. de ſubſtit. q. 346. n. 17. 32. &*

32. *& seq. Rot. in Faventina jurispatronatus* 12. *Junii* 1711. *per tot. coram R. P. D. Ansaldo*.

19 Secunda, si Fundator reservasset Juspatronatus favore *Primogeniti familiæ, fœminis semper exclusis*, tunc fœmina, defectis masculis primæ lineæ, succedere non posset in Jurepatronatus, *Rodulph. alleg.* 34. *n.* 5. *Rot. in Forosempronien. legatorum super fideicommisso Antonii* 2. *Maji* 1712. §. *At respectu coram R.P.D. Aldrovando*.

20 Tertia conjectura esset. Si Fundator reservasset Juspatronatus favore *suorum descendentium masculorum de primogenito in primogenitum*, tunc fœmina non posset succedere in hoc Jurepatronatus nec per posterius, quia non comprehenditur sub nomine masculorum, *Rot. in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Fundatorem coram Reverendiss. Molines Decano*. An autem hoc casu succedere possit in eo Primogenitus masculus ex fœmina, vel solùm Primogenitus masculus ex masculo, dicendum est succedere posse non solùm Primogenitum masculum ex masculo, sed etiam Primogenitum masculum ex fœmina; cùm nomen *masculorum* sit æquè prædicabile tam de masculo ex fœminis, quàm de masculo ex masculis, *Fulgos. cons.* 58. *per tot. Castiil. cap.* 129. *nu.* 5. *& seqq. lib.* 5. *Card. de Luc. de fideic. disc.* 24. *n.* 5. nisi constaret de contraria mente Fundatoris, seu nisi hic nomine *Descendentium masculorum* intellexerit vocare solos masculos ex masculis. *Gabriel. cons.* 116. *n.* 1. *lib.* 2., & alii, quos refert *Rot. in dicta Mediolanen. Cappellaniæ* §. *Prima*, & §. *Verumtamen* 23. *Martii* 1703. *coram Reverendiss. Molines Decano*.

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus activo, vel passivo à Fundatore pro ejus *Nepotibus*, an illud censeatur reservatum tantùm pro nepotibus ex fratre, vel pro nepotibus tam ex fratre, quàm ex sorore?

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus relictum pro* filiis, *an censeatur etiam relictum pro nepotibus?*

2 *Verbum* nepos *est collectivum, & aptum comprehendere omnes nepotes tam ex filio, quàm ex fratre, quàm ex sorore*; Et num. 19.

3 *Vocatis à Fundatore ad juspatronatus nepotibus priùs sunt admittendi nepotes ex filio*.

4 *Nomine* nepotum *ex communi usu loquendi veniunt nepotes ex fratre*; Et n. 19.

5 *Testator præsumitur se conformasse communi usui loquendi*.

6 *Reservato jurepatronatus tam activo, quàm passivo pro* nepotibus *æqualiter sunt admittendi tam nepotes ex fratre, quàm ex sorore. Et quare*. Vide n. 8. Amplia ut n. 9. & 10. Limita ut n. 11. 20. 21. & 22.

7 *Relicto jurepatronatus absolutè à Fundatore pro* ejus descendentibus *indistinctè in eo succedunt tam descendentes ex masculis, quàm ex fœminis*.

10 *Referuntur conjecturæ pro æquali comprehensione utriusque generis nepotum*.

12 *Numerantur conjecturæ ex quibus argui potest Fundatorem voluisse prospicere solùm nepotibus ex fratre, aut prælativè ad nepotes ex sorore*. Et num. 13. usque ad 17.

18 *Cappellania est adjudicanda habenti qualitates à Testatore volitas*.

23 *Beneficiorum incompatibilitas operatur, ut retineri non possit utrumque Beneficium, non verò quod obtinens primum non valeat secundum assequi*.

24 *Incompatibilitas an, & quando obstet retentioni, non autem assecutioni Beneficii*.

CASUS XIV.

QUæstionem movet D. Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo Tractatu *de Controv. Patron. alleg.*

1 An Juspatronatus relictum pro *filiis* censeatur etiam relictum pro *nepotibus*, & concludit affirmativè saltèm subsidiariè in defectum filiorum, ductus ex dispositione *Textus in l. Liberorum* §. *Sed & Papirius*, ubi sic habetur-- *Filii enim appellatione sæpe, & nepotes accipi multifariam placere* -- quem secuta est *Rota in Romana fideicommissi de Alveris super reservatis* 19. *Junii* 1711. §. *Sed quæstionis coram R. P. D. Crispo*; & ex multis rationibus, quas ibi eruditè deductas legere poteris. Ego verò in hoc casu quæro, si Fundator Beneficii reservet Juspatronatus ad illud non pro *filiis*, sed pro ejus *nepotibus*, an illud censeatur reservatum tantùm pro nepotibus ex fratre, vel pro nepotibus tam ex fratre, quàm ex sorore?

Ut

Ut clariùs procedatur, præſupponen-
2 dum eſt verbum *nepos* eſſe æquivocum, generale, & collectivum, & aptum comprehendere nepotes tam ex filio, quàm ex fratre, & ex ſorore, ſive maſculi ſint, ſive fœminæ, immò etiam pronepotes, & trinepotes, niſi in contrarium eſſent conjecturæ, juxta *Fulgoſ. conſ.68. nu. 4. Fuſar. de ſubſtit. q.323. nu.1. & ſeqq. & qu.324. n.1. Tuſch. concluſ.jur.54. lit.N. n.1. Manſ. conſult.258. nu. 103. Card. de Luca de emphyt. diſc.16. nu. 7. Barboſ. de appellat. appell.163. n.6. & 10. Rot. deciſ.6. num. 37.*
3 *par. 5. rec.* Certum eſt, quòd ſi Fundator de tempore reſervationis Juriſpatronatus favore nepotum haberet filios, nomine *nepotum* intelligerentur nepotes ex filiis, & iſti ſuccederent in Jurepatronatus tam activo, quàm paſſivo, ad excluſionem nepotum ex fratre, & ex ſorore, dum *nepotum* appellatione ex proprietate ſermonis veniunt nepotes ex filio, & cùm in dubio non ſit recedendum à proprietate ſermonis *l. non aliter ff. de leg. 3. Menoch. conſ.215. n.9. & ſeqq.* ſequitur, quòd vocatis à Fundatore ſimpliciter nepotibus ad Juſpatronatus priùs admittendi ſunt nepotes ex filio *Rot. deciſ.534. n.1. par.4. tom.1. rec. & deciſ.291.n.14. & 15.par.4. tom.2. & deciſ.53.par.12. rec.*

Quæſtio igitur procedit in caſu, quo Fundator non habeat filios, ſed habeat nepotes ex fratre, & ex ſorore, an reſervando Juſpatronatus ſimpliciter pro nepotibus, cenſeantur comprehenſi indiſtinctè, & æqualiter utrique nepotes ex fratre, & ex ſorore, itaut æqualiter in eo ſuccedere poſſint, vel potiùs ſint comprehenſi nepotes ex fratre prælativè ad nepotes ex ſorore?

Et videtur dicendum eſſe comprehenſos nepotes ex fratre, & iſtas ſuccedere in Jurepatronatus prælativè ad nepotes
4 ex ſorore; Etenim nomine nepotum ex communi uſu loquendi veniunt nepotes ex fratre, ut teſtantur *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.324. num. 4. Rot. deciſ.534. num.1. par. 4. tom.1. recent. & deciſ.72. num.1.*
5 *poſt Vivian. de jurepatronat.* Teſtator autem voluntatem ſuam ſemper præſumitur communi uſui loquendi accommodaſſe, & ſic nomine *nepotum* non omnes nepotes indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore vocaſſe, ſed ſolùm nepotes ex fratre, & ita ſentire videtur *Rota in Sabinen. Cappellaniæ inferiùs legen. num. 18. 21. Januarii 1707. coram Emo Scotto §.Et quidem*, ibi -- *Quia licet ſub generali appellatione nepotum venire valeant non minùs nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, tamen juxta magis commune votum diſponentium, ac uſum loquendi in concurſu prælativè potius cenſentur comprehenſi nepotes ex fratre, quàm ex ſorore.*

6 Verùm re maturè perpenſa cenſeo in hujuſmodi Jurepatronatus ſive activo, ſive paſſivo ſuccedere æqualiter, & indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quam ex ſorore, & utroſque nepotes æqualiter poſſe præſentare ſuccedente vacatione Beneficii, aut æqualiter præſentari, ſi ſint ejuſdem Beneficii capaces. Quoniam ex diſpoſitione juris naturalis, ac civilis nulla eſt differentia inter fratres, & ſorores, & inter nepotes ex fratribus, & nepotes ex ſororibus *l. maximum vitium Cod. de liber. præter.* Unde Fundator reſervando Juſpatronatus ſimpliciter pro *nepotibus* includere præſumitur æqualiter tam nepotes ex fratre, quam nepotes ex ſorore, nullamque facere inter eos differentiam, cum voluntas Teſtatoris in dubio præſumatur ſemper eſſe conformis diſpoſitioni juris, & talis, qualis de jure eſſe debet. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 311. num. 2.*

7 Sic videmus, quòd relicto Jurepatronatus abſolutè, & ſimpliciter à Fundatore pro ejus conſanguineis, aut deſcendentibus, indiſtinctè in eo ſuccedant tam deſcendentes ex maſculis, quam deſcendentes ex fœminis. *Fagnan. in hoc cap. Perlatum num.13. & 14. de jurepatr. Garz. de Benef. par.7. cap.11. num.21. Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæſt.11. num. 70. & ſeqq. Vivian. de jurepatr. lib. 4. cap.2. num. 44. Rot. deciſ.755.num.11. coram Buratt. & in Lauretana Canonicatus 13. Februarii 1693. coram Urſino apud. Bertachin vot.deciſ.89. num. 22. & 35.* Ergo etiam relicto Jurepatronatus ſimpliciter pro *nepotibus* in eo ſuccedent æqualiter tam nepotes ex fratre, quàm nepotes ex ſorore, dum, ut ſuperiùs præſuppoſui verbum *nepos* eſt univerſale, & collectivum, tanta autem eſt vis verborum univerſalium, ut per ea comprehendatur in diſpoſitione, id quod aliàs non contineretur. *Maſcard. de probat.*

bat. conclus. 1252. *& conclus.* 1264. *Fusar. de substit. quæst.* 311. *num.* 105.

8 Ratio autem potissima mihi videtur esse, quia tam nepotes ex fratre, quam ex sorore sunt æquali sanguinis vinculo conjuncti cum Fundatore, nec inter ipsos datur ordo charitatis, cùm non sint nec proximiores, nec remotiores, sed æqualiter proximi. Unde sicuti ex strictiori, vel latiori sanguinis vinculo arguitur major, vel minor affectio Testatoris, quæ causat, ut in uno magis pendere dicatur dispositio, quam in altero, quando illa est dubia, & ex qua dicitur præsumpta voluntas Testatoris exclusiva æqualitatis in successione. *Rot. in Lauretana Canonicatus* 13. *Februarii* 1693. *coram Ursino apud Bertachin. vot. decis.* 89. *num.* 24. Ita ex sanguinis vinculo æquè stricto argui debet æqualitas affectionis, ex qua elicietur præsumpta voluntas Testatoris inclusiva æqualitatis inter vocatos, seu quòd nomine *nepotum* voluerit comprehendere æqualiter tam nepotes ex fratre, quàm ex sorore; Ubi enim viget eadem ratio dilectionis tam in nepotibus ex fratre, quàm in nepotibus ex sorore, ibi vigere debet eadem dispositio, & dicendum est succedere in hujusmodi Jurepatronatus æqualiter utriusque generis nepotes.

9 Quòd nullam admitteret difficultatem, si adesset observantia subsecuta, nimirum si in vacationibus Beneficii fuerint admissi indistinctè ad præsentandum utrique nepotes, aut si indistinctè fuerint præsentati ad Beneficium, quæ observantia clarè demonstraret mentem Fundatoris fuisse nomine nepotum vocare æquè omnes nepotes, & quæ cùm non sit inductiva novi juris, sed merè interpretativa, satis esset pro ea concludenda etiam unicus actus remotus à fundatione, quando alius præcedens contrarius non exhiberetur. *Castren. cons.* 347. *sub num.* 4. *lib.* 1. *Rot. decis.* 316. *num.* 15. *par.* 9. *& decis.* 647. *n.* 12. *& seq. coram Buratt. & in Gerunden. Beneficii de Olor* 7. *Maji* 1703. §. *His omnibus coram Eminentiss. Priolo, & in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Istaque omnia coram Muto.*

10 Aut si concurrerent conjecturæ pro æquali comprehensione utriusque generis nepotum, videlicet si de tempore vacationis extaret unus nepos ex fratre, & unus nepos ex sorore, tunc vocatis nepotibus in numero plurali intelligerentur vocati indistinctè utrique nepotes. *Cephal. cons.* 262. *num.* 11. *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 22. *in fin. Fusar. de substit. quæst.* 320. *num.* 62. Vel si Testator vocasset ad Juspatronatus ejus nepotes in infinitum, & in perpetuum, tunc venirent tam nepotes ex fratre, quam ex sorore ob vim verborum denotantium perpetuitatem, quæ operatur, ut Juspatronatus extendatur ad omnes nepotes in infinitum. *Paris. consil.* 37. *num.* 23. *& seqq. lib.* 4. *Fusar. de substit. dicta quæst.* 320. *num.* 74. *& seq.* Vel quando nepotes ex sorore una cum nepotibus ex fratre erant successuri Testatori, nam tunc ex illius præsumpta mente æqualiter debent admitti ad Juspatronatus, ut in terminis fideicommissi, quod eisdem regulis cum Jurepatronatus terminatur. *Rot. decis.* 71. *num.* 3. *post Vivian. de jurepatronat. & in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quod autem coram R.P.D. Ansaldo*, loquuntur *Aretin. cons.* 145. *col.* 2. *circa fin. vers. Est autem. Alexand. cons.* 5. *num.* 4. *lib.* 3. *Mantic. de conject. ult. volunt. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 15. *Menoch. præsumpt.* 94. *num.* 30. *lib.* 4. Vel quando aliàs sequeretur absurdum, si nepotes ex sorore non continerentur æqualiter sub nomine *nepotum* nimirum, quia non admisso nepote ex sorore extraneus admitteretur. *Roland. cons.* 93. *num.* 25. *Barbos. de appellat. appell.* 99. *num.* 109. Vel denique, & fortius si nepotes essent vocati cum dictione universali *quicumque*, aut *omnes*, cujus natura est includere indistinctè, & æqualiter omnes vocatos.

11 Nec aliter censerem recedendum esse ab hac sententia, quam si ex conjecturis, & concludenti argumento appareret Fundatorem voluisse prospicere solùm nepotibus ex fratre, aut nepotibus ex fratre prælativè ad nepotes ex sorore. Concurrentibus namque hujusmodi conjecturis in dicto Jurepatronatus non succederent æqualiter nepotes ex fratre, & ex sorore; Conjecturæ autem ex quibus argui, & apparere possit, Fundatorem voluisse prospicere solùm nepotibus ex fratre, aut prælativè ad nepotes ex sorore præcipuè possunt esse:

12 Prima: Si in Civitate extaret Statutum ex-

exclusivum nepotum ex ſorore, extantibus nepotibus ex fratre, tunc nomine *nepotum* non venirent æquè, ac indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, ſed ſolùm nepotes ex fratre; ex ratione, quia in eo caſu voluntas Teſtatoris præſumeretur fuiſſe conformis Statuto, & Teſtator præſumeretur potius ſe conformare voluiſſe cum Statuto municipali, quàm cum diſpoſitione juris communis. *Soccin. jun. conſ.*168. *num.* 88. *lib.* 2. *Menoch. conſ.*95. *num.*93. *lib.*1.

13 Secunda: Si Fundator implicitè, vel explicitè agnationem contemplaſſet. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.*311. *num.*28. *Rot. deciſ.*144. *num.*6. *par.*7. *recent.*

14 Tertia: Si vocando nepotes Fundator appoſuiſſet aliquam qualitatem, quæ non conveniret nepoti ex ſorore. Ex. gr. ſi vocaſſet nepotem cum qualitate Archipresbyteratus ad Juſpatronatus, tunc ſi non extaret ullus nepos ex ſorore, qui eſſet Presbyter, non ſuccederent nepotes ex ſorore. *Menoch. conſ.*938. *num.*12. *lib.*10. *& conſ.*1075. *num.* 7. *lib.*11. *Rot. deciſ.*270. *num.*1. *coram Otthobon.*

15 Quarta: Si tempore vocationis non adeſſent nepotes ex ſorore, ſed ſolùm nepotes ex fratre, tunc enim præſumerentur ſolùm iſti priùs vocati. *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.*321. *num.* 51. *& quæſt.* 324. *num.* 6. *Barboſ. de appellat. appell.* 163. *num.* 4.

16 Quinta: Si Fundator diſcretivè loquutus fuiſſet in eadem diſpoſitione de nepotibus ex fratre, & ex ſorore, tunc enim, quia ſpecialitas circa res, vel perſonas derogat generi, nomine *nepotum* potius venirent nepotes ex fratre, quàm nepotes ex ſorore. *Decian. conſ.* 29. *num.* 26. *lib.*1. *& conſ.* 47. *num.*16. *lib.* 3. *Menoch. conſ.*110. *num.*26. *conſ.*321. *num.*4. *& præſumpt.*94. *num.*6.

17 Sexta: ſi Teſtator vocaſſet ad Juſpatronatus fratres, & nepotes ſuos, tunc intelligeretur de nepotibus ex fratre propter copulam *et*, cujus natura eſt copulare ea, quæ ſunt de eodem genere, & qualitate *Corn. conſ.*139. *& conſ.*140. *lib.*2. *Fuſar. de ſubſtit. q.*324. *nu.*9. *& ſeqq. Barboſ. de appellat. appell.*163. *n.*5.

Non obſtat *Rota in dicta Sabinen. Cappellaniæ* ſuperius allegata; quia, ut inferiùs legi poteſt §. *Attenta*, & §. *Altera*, ibi concurrebant duæ conjecturæ, ex quibus deducebatur, voluntatem Teſtatoris fuiſſe ſub nomine *nepotum* comprehendere nepotes ex fratre, prælativè ad nepotes ex ſorore, non verò *Sac. Rota* ibi firmavit, quòd ſecluſis hujuſmodi conjecturis Fundator reſervando Juſpatronatus abſolutè, & ſimpliciter pro nepotibus, noluerit æqualiter ſuccedere in eo tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore.

R.P.D. SCOTTO.

Sabinen. Cappellaniæ.

*Ven.*22. *Januarij* 1707.

IN ultimis tabulis, quas de anno 1668. exaravit Columba de Maggis, ex omnibus ejus bonis erigi mandavit ad Altare S. Præſepis in Eccleſia Cathedrali Malleani perpetuam Cappellaniam conferendam Sacerdoti, qui per ſeipſum quotidie celebraret, per hæc verba-- *qual Cappellano io per la prima volta nomino il Signor D. Marco Antonio Panfili, e venendo queſto à morire, nomino il Signor D. Giuſeppe Panfili fratello, e dopo di queſti un loro nipote, & indi in poi la denominazione ſpetti a Monſignor Suffraganeo.*

Vacante nuper dicta Cappellania per obitum Marci Antonii, cui jam prædeceſſerat Joſeph frater, & concurrentibus ad illius aſſequutionem Philippo Panfilo ex Joanne Baptiſta fratre, ac Canonico Antonio Sebaſtiano ex Anna Maria ſorore nepotibus, Eminentiſſimus Urbis Vicarius, etiam utì Epiſcopus Sabinen. ad quem delata fuit controverſia, per ejus ſententiam pronunciavit inſtituendum eſſe Philippum, excluſo Antonio, ad cujus inſtantiam commiſſa mihi appellationis Cauſa, cùm hodie dubitaverim *An, & cui ſit adjudicanda Cappellania*, Domini reſponderunt -- *Adjudicandam eſſe Philippo*.

18 Ipſe enim probat ſe actu Sacerdotem, & nepotem ex Jo: Baptiſta fratre prædicti Joſephi, & Marci Antonii à Teſtatrice nominatorum, unde concurrentibus in eodem qualitatibus à dicta Teſtatrice volitis Cappellaniæ adjudicatio denegari non poterat. *Rot. deciſ.*209. *nu.*6. *par.* 17. *rec. in Hydruntina Cappellaniæ ſuper confirmatione ſententiæ* 9. *Maji* 1698. §. *Primo coram bo.me. Pio, & in Barchinonen. Bene-*

neficii 26. Martii 1703. §. Nulla quippe coram R.P.D. meo Lancetta.

19 Et quidem etiam in concursu, & ad exclusionem Antonii ex sorore nepotis, quia licèt sub generali appellatione *nepotum* venire valeant non minùs nepotes ex fratre, quàm ex sorore, tamen juxta magìs commune votum Disponentium, ac usum loquendi in concursu prælativè potius censentur comprehensi nepotes ex fratre, quàm ex sorore. *Bald. in l. si Curiæ n.3. C. de success. edict. Mandell. Alb. cons.83. n.2. Barbos. appell.163. n. 5. Rot. decis.176. n.6. par.1. rec. & decis.737.n.9. & 10. coram Pamphil.*

20 Attenta præsertim duplici circumstantia in hypothesi concurrente, altera videlicet, quòd Testatrix præcedenter ad Cappellaniam nominaverat Marcum Antonium, & Josephum de familia Pamphila; unde dum postmodum nominavit *un loro nipote*, censetur voluisse nepotem ex fratre, qui sit de eadem familia Pamphila *Felin. in cap. per tuas sub nu.6. vers. & tenendo de probat. Alex. cens.49. nu.8. lib. 1. Tusc. verbo Nepos conclus.44.n.18.* ponderata signanter dictione prædicta *un loro*, latinè *eorum*, de cujus natura est repetere omnes qualitates superiùs expressas, *Barbos. dict.103. n. 3. Menoch. præsumpt. 173. n.20.lib.4. Rota in Romana fideicommissi 2. Junii 1698. §. Ex his coram R. P. D. meo Lancetta.*

21 Altera verò circumstantia ostendens verisimiliter Testatricem intellexisse potius de nepote ex fratre, quàm ex sorore, ea est, quia de tempore conditi testamenti Anna Maria soror erat innupta, & quod magìs est, domi vitam cælibem, seu sanctimonialem ducebat; quapropter de illius filiis Testatrix verisimiliter cogitare non potuit; è converso autem Philippus de tempore testamenti jam natus erat, & Testatrici cognitus, & consequenter de illo potius Disponentem sensisse credendum est, argumento ducto à verisimili, quòd in interpretandis ultimis voluntatibus præcipuè attendendum esse dixit *Rota decis.1153. la prima n.12.coram Emerix jun. in Perusina fideicommissi 11. Decembris 1702. §.Præsertim quia coram me, & in Camerinen. Immissionis 13. Martii 1705. §. Attamen coram R. P. D. meo Ansaldo.*

22 Cæterum ubi etiam sub vocatione *nepotum* æquè venire possent, ac concurrere nepotes ex fratre, & ex sorore, adhuc semper præferendus erat Philippus in adjudicatione Cappellaniæ ob majores, & præponderantes qualitates, quæ in illo concurrunt, ad *Text. in Can. Decernimus Can. Monasterium 16. quæst. 3. cap. si ex insinuatione de jurepatr. Rot. decis. 68. n.2. par. 10. coram Emerix jun. decis. 125. n. 1. & 2. & in Hildesimen. Vicariæ 6. Junii 1703. §. finali coram me.* Est enim major ætate annorum quindecim *Vivian. de jurepat. lib.12. cap.9. n.25. Rot.decis.458. n.2. coram Cerr. & coram Emerix jun. decis.821. n.3.* Antiquior in Sacerdotio per multos annos *Rot. decis.123. n. 9. coram same. Alexandro VIII. & coram Emerix jun. decis.125. sub nu.3. & decis. 815. §. Ex his autem.* Actu Animarum Curam exercet, Confessiones audit, & Sacramenta ministrat. *Rot. decis.371. nu. 19. coram Bich. d. decis. 815. §. Ex his autem coram Emerix jun. & decis. 175. sub n. 4. par. 18. rec.* Et est in dignitate Archipresbyterali constitutus, *Lambertin.de jurepatr. lib.2. par. 3. q.4. art. 13. Vivian. eodem tractat. lib. 12. cap. 6. n. 26.* Et demum habet pro se sententiam super institutione latam ab Ordinario, cujus judicio in hac materia pro adjudicatione Beneficii plurimùm deferri debet, ut dixit *Rot. decis.415. nu.3. coram Peutinger. decis.467. nu.9. coram Cerr. & decis.356. n.9. par.10. rec.*

Neque hujusmodi qualitatibus contraponi posse visæ sunt illæ, quæ afferebantur pro Antonio, ex quo scilicet studiis legalibus in Urbe per nonnullos annos operam dederit, sit Sacerdos, Canonicus, & Protonotarius, quia hæc non sunt tanti ponderis, ut suffragari valeant ad obtinendam prælationem adversùs Philippum, qui ultra qualitates longè præstantiores, ac eminentes superiùs enunciatas, habet ulteriùs pro se judicium Ordinarii, ut respondit *Rot. dec.564. n.8. & dec.699.num.4. & 5. coram Emerix jun.*

23 Minùs relevat, quòd Philippus tamquam addictus exercitio Curæ Animarum in Diœcesi Narnien. sit incapax controversæ Cappellaniæ, quæ est incompatibilis cum altero Beneficio requirente residentiam in altera Diœcesi, ex quo

juxta

juxta legem fundationis Cappellanus tenetur per ſeipſum celebrare in Eccleſia Cathedrali Malleani; Nam Beneficiorum incompatibilitas operatur ſolùm, ut retineri non poſſit utrumque Beneficium, non autem ut obtinens primum, non valeat ſecundum aſſequi *Rot. deciſ.* 101. *n.* 5. *par.* 4. *deciſ.* 131. *num.* 8. *par.* 11. *deciſ.* 116. *n.* 11. *par.* 36. *rec.*, *& in Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ* 17. *Februarii* 1696. §. *Minuſque obreptio coram Reverendiſs. D. meo Decano*.

Non ſubſiſtente, quòd voluntas Teſtatricis injungentis celebrationem per ſeipſum, reſiſtat principio acquiſitionis in Philippo, qui coactus alibi reſidere vigore Beneficii cum Animarum cura non poteſt dictam celebrationem per ſeipſum explere, ex firmatis per *Rot. in Aſculana Cappellaniæ* 26. *Junii* 1693. *coram bo. me. Benincaſa*. Etenim cùm Teſtatrix non
24 excluſerit expreſsè Poſſidentes alia Beneficia reſidentialia, & de jure, ut mox dictum eſt, incompatibilitas obſtet retentioni, non autem aſſequutioni, non habet Philippus obicem ullum, per quem, vel ex voluntate Teſtatricis, vel ex juris diſpoſitione arceri valeat ab ac quiſitione dictæ Cappellaniæ, & inapplicabilis remanet mox dicta deciſio coram bo. mem. Benincaſa, quia in illius caſu Teſtatrix literaliter, & expreſsè excluſerat ab aſſequutione, ejuſdem Priorem, & Canonicos tam præſentes, quàm futuros; unde habentes hujuſmodi qualitatem reddebantur incapaces Cappellaniæ ob reſiſtentiam voluntatis Teſtatricis impeditivam cujuſcumque juris etiam in actu primo, quod non concurrit in præſenti, ut bene explicat eadem deciſio §. *Allata verò diſtinctio*.

Et ita utraque &c.

ARGUMENTUM.

Subſtituta à Fundatore in Jurepatronatus Eccleſia Cathedrali in defectum eorum de familia, iſtis deficientibus, Juſpatronatus ad quem ſpectare dicatur ad Epiſcopum, vel potiùs ad Capitulum? & ſi ſpectaret ad Epiſcopum, an eo defuncto, ſeu ſede vacante Juſpatronatus tranſiret in Capitulum?

SVMMARIUM.

1 *Nomine Eccleſiæ Cathedralis an veniat ſolùm Capitulum, vel Capitulum ſimul & Epiſcopus?* Et n. 4. & 8.

2 *An Epiſcopus poſſit habere jus præſentandi ſimul, & inſtituendi reſpectu unius ejuſdem Beneficii?* Et n. 9.

3 *Juſpatronatus relictum Epiſcopo an cenſeatur relictum Eccleſiæ Cathedrali?* Et n. 10. & 12.

4 *Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali ſpectat ad Epiſcopum ſimul & Capitulum, & quare*. Vide n. 6. *Et quidem ſpectat ad Epiſcopum ſimul & Capitulum per modum unius Collegii, ſecus ſi eſſet relictum Epiſcopo, & Capitulo*. Vide n. 7.

5 *Legatum factum Eccleſiæ Cathedrali extenditur ad Epiſcopum*.

11 *Juſpatronatus relictum Capitulo, ſeu Canonicis, non dicitur relictum Epiſcopo*.

13 *Relicto jurepatronatus Eccleſiæ Cathedrali, ſi de tempore diſpoſitionis eſſent duæ Eccleſiæ Cathedrales æquè principaliter unitæ ſub uno Epiſcopo, de qua ex dictis Eccleſiis eſſet intelligendum?*

14 *Sede Epiſcopali vacante, an juſpatronatus ſpectans ad Epiſcopum tranſeat in Capitulum?*

CASUS XV.

IN limine erectionis Beneficii reſervatum fuit Juſpatronatus à Fundatore pro omnibus de ejus familia, quibus deficientibus, ſubſtituta fuit Eccleſia Cathedralis A. Cùm in præſenti evacuata ſit prima vocatio per defectum omnium de dicta familia, & factus ſit locus ſubſtitutioni favore Eccleſiæ Cathedralis, Epiſcopus prætendere cœpit ad ſe ſpectare hujuſmodi Juſpatronatus; cui ſe oppoſuit Capitulum Cathedralis pro ſe eamdem prætentionem fovens. Quæritur proinde, An Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali ſpectet ad Epiſcopum, vel potiùs ad Capitulum; Et quatenus ſpectet ad Epiſcopum, An eo defuncto, ſeu ſede Epiſcopali vacante, Juſpatronatus tranſeat in Capitulum?

1 Quoad primam partem hujus Dubii reſpondendum videtur ſpectare ad Capitulum, & nullatenus ad Epiſcopum; Quoniam nomine *Eccleſiæ Cathedralis* abſolutè

tè loquendo, comprehendi videtur solum Capitulum, adeòque Juspatronatus relictum Ecclesiæ Cathedrali, censetur relictum soli Capitulo, ad quod dumtaxat spectabit jus præsentandi Rectorem in vacatione Beneficii, non verò ad Episcopum; sub hac enim significatione sumitur illud nomen *Ecclesia Cathedralis* à Textu *in cap. cùm Clerici de verb. signific.* ibi -- *Cùm Clerici Placentini juramentum præstant sub hac forma verborum*-- Ego talis ab hac hora in antea fidelis ero, & obediens Placentinæ Ecclesiæ, & Domino meo Episcopo; *Nos consulere voluistis, utrum intelligi debet Clerus totius Diœcesis, An Capitulum Ecclesiæ Cathedralis. Nos igitur taliter respondemus, quòd per Ecclesiæ Placentinæ vocabulum in forma juramenti præscripti non debeat intelligi totius Diœcesis Clerus, etsi Capitulum intelligatur Ecclesiæ Cathedralis*-- quem sequuntur *Federic. de Sen. cons. 296. n. 2. Bero. cons. 148. n. 2. vol. 3. Costa de ratione ratæ q. 199.*

2 Nec est verisimile, quòd Fundator reservando Juspatronatus favore Ecclesiæ Cathedralis in defectum eorum de familia voluerit comprehendere Episcopum, dum Episcopus, cùm respectu præfati Beneficii habeat jus instituendi, non præsumitur Fundator ei concessisse etiam jus præsentandi ad idem Beneficium, aliàs ignoratur in hoc casu, coram quo Episcopus præsentare deberet; Præsentans enim debet esse persona distincta ab Instituente, juxta naturam præsentationis requirentis concursum trium personarum, nimirum Instituentis, Præsentantis, & Præsentati. *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 6. n. 33. Rot. in Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1707. §. Verùm coram Eminentiss. Scotto.*

3 Et probatur paritate; nam Juspatronatus relictum Episcopo, non censetur relictum Ecclesiæ Cathedrali, nec huic tenetur Episcopus illud communicare, ut in terminis legati tuetur *Imol. in cap. Requisisti de testam. num. 1.* Ergo nec relictum Ecclesiæ Cathedrali præsumi debet relictum Episcopo, sed soli Capitulo, ad quod spectabit præsentatio in successivis vacationibus Beneficii privativè.

4 Verùm his non obstantibus censeo Juspatronatus relictum Ecclesiæ Cathedrali spectare ad Episcopum simul, & Capitulum; Ecclesia namque Cathedralis est nomen collectivum comprehendens Episcopum tamquam caput, & Capitulum tamquam membra, & ejus appellatione venit Episcopus simul, & Capitulum, ut expressè docet *Glos. in cap. cùm Cleric. de verb. signif. verb. cùm Clerici*, ibi -- *Nota, quòd cùm dico, Ecclesia Cathedralis, nomine Ecclesiæ intelligitur Episcopus, & Capitulum; quia Episcopus est in Ecclesia, & Ecclesia in Episcopo*, ibique *Butr. num. 2.* ibi -- *Nota quòd appellati one Ecclesiæ comprehendi videtur Prælatus*-- *idem Butr. in cap. Requisisti de testam. n. 4. Imol. n. 27. in fin. Federic. de Sen. cons. 296. n. 2. Tusch. concl. 19. lit. E. n. 1. Barbos. de appellat. verb. Ecclesia n. 9.* Et consequenter Juspatronatus relictum Ecclesiæ Cathedrali, dicitur relictum Episcopo simul, & Capitulo, *Fagnan. in cap. Cùm Ecclesia Vulterana n. 20. & seq. de elect.* sicut juramentum præstitum Ecclesiæ Cathedrali, dicitur etiam præstitum Episcopo. *Butr. in d. cap. Cùm Clerici n. 7.* ubi dat rationem ibi -- *Quia in spiritualibus non est divisa administratio inter Episcopum, & Capitulum*-- Et sicuti legatum factum Ecclesiæ Cathedrali ex solo
5 sono verborum extenditur ad Episcopum, & hic includitur, cùm Episcopus sit in Ecclesia, & Ecclesia non possit esse sinè Episcopo, *Text. in cap. Scire 7. q. 1. Butr. in cap. Requisisti de testam. nu. 18. ibique Barbat. n. 12. prope fin. & n. 17.*

6 Ratio autem videtur esse, quia inter Ecclesiam, & Episcopum datur spirituale conjugium, & Ecclesia Cathedralis constituitur ex Episcopo, & Capitulo tamquam unum corpus. Unde Fundator relinquendo Juspatronatus Ecclesiæ Cathedrali non potest contemplare Ecclesiam sinè Episcopo, cùm Ecclesia non possit esse Acephala. *Text. in cap. novit, & in cap. quanto de his, quæ fiunt à Prælat. Abb. in cap. Requisisti de testam. n. 6. ibique Barbat. n. 12. 18. & 32. Imol. n. 19.* sed dicendum comprehendere voluisse Episcopum simul, & Capitulum, & utrumque in
7 eo succedere. Et quidem crederem in dicto Jurepatronatus utrumque succedere per modum unius Collegii, seu præsentationem spectare ad Episcopum, & Canonicos omnes in solidum, non verò pro medietate ad Episcopum, & pro alia medietate ad Capitulum; ad differentiam

tiam alterius Caſus, ubi Juſpatronatus fuiſſet relictum Epiſcopo, & Capitulo, in quo pro medietate competeret Epiſcopo, & pro alia medietate Capitulo, eodem modo quo data poteſtate conſulendi Rectori, & Univerſitati Scholarium, tantam poteſtatem habet Rector, quantam Univerſitas Scholarium, per ea, quæ tradit *Barbat. in cap. Requiſiſti de teſtam. nu.* 11. *ibique Abb. n.*2.

8 Quæ autem ſuperiùs exadverſo objiciebantur, nullatenus officiunt; Conſtat enim ex ſupra deductis §. *Verùm*, quòd nomine *Eccleſiæ Cathedralis* non veniat ſolum Capitulum, & quòd Fundator relinquendo Juſpatronatus Eccleſiæ Cathedralis non præſumatur comprehendere voluiſſe ſolum Capitulum, niſi ex communi uſu loquendi Loci, ubi fuit facta diſpoſitio nomine Eccleſiæ Cathedralis veniret ſolum Capitulum, aut niſi Fundator haberet particularem affectionem erga Capitulum, aut niſi Canonici eſſent ejus Amici; tunc enim propter has circumſtantias diſpoſitio Juriſpatronatus favore Eccleſiæ Cathedralis præſumeretur facta à Fundatore favore ſolius Capituli, *Barbat. jn d. cap. Requiſiſti de teſtam.n.*13. *& ſeqq. ibique Abb. nu.*2. *Imol. num.*3. 10. *&* 18.

9 Nec implicat, quòd Epiſcopus habeat in hoc caſu jus præſentandi ſimul, & inſtituendi reſpectu unius ejuſdem Beneficii; Quoniã poteſt Epiſcopus, quando ei competit Juſpatronatus ratione Epiſcopatus, & adſunt alii Patroni, præſentare, ut Patronus, & inſtituere, ut Epiſcopus; & ſic repræſentare duplicem perſonam Inſtituentis ſcilicet, & Præſentantis, ſecus ſi non adſint alii Compatroni; quia tunc procedere debet per viam ſimplicis collationis, abſque præſentatione, ut expreſsè docet *Abb. in cap. Significaſti de jurepatr. n.*3. ibi-- *Cùm autem inſtitutio pertineret ad Epiſcopum, & de novo acquiſivit juſpatronatus, ſunt opiniones, qualiter Epiſcopus debeat providere Eccleſiæ, Goffredus dicit, quòd ipſe præſentabit ſibi ipſi tamquam Patronus, & tamquam Epiſcopus inſtituet &c. Hoſtienſis dicit, quòd præſentatio confunditur cum inſtitutione. Unde Epiſcopus providebit per viam collationis, ſicut facit in aliis Beneficiis non patronatis, & hæc opinio placet Joanni Andreæ, ſi Epiſcopus eſt ſolus Patronus, ſed ſi habet Compatronos, procedit opinio Goffredi, & hoc ſatìs poteſt ſubſtineri -- Lambertin. de jurepatr. lib.*3.*q.*8. *art.*10. *per tot. Vivian.eod.tract. lib.*5. *cap.*2. *n.*8. Vide infra *Can. IV. V. VI. VII. VIII. Caſ.IV.*

10 Paritas autem ſuperiùs deducta non obſtat: Epiſcopus enim duplicem reſpectum habere poteſt, nimirum perſonæ privatæ, aut Dignitatis; ſi Fundator relinquendo Juſpatronatus Epiſcopo, illud reliquerit reſpectu, & contemplatione perſonæ, utì eſſet ſi Fundator eſſet propinquus, aut amicus Epiſcopi, aut dixiſſet-- *Relinquo juſpatronatus Epiſcopo tantùm-- Barbat.in d.cap.Requiſiſti de teſtam. num.* 13. *&* 36. *Imol. n.* 23. Tunc certum eſt, quòd Juſpatronatus relictum Epiſcopo, non cenſetur relictum Eccleſiæ Cathedrali, quia nomine Eccleſiæ Cathedralis non comprehenditur Epiſcopus

11 tamquam perſona privata; ſicuti Juſpatronatus relictum Capitulo, ſeu Canonicis non dicitur relictum Epiſcopo, quia Capitulum eſt quid diverſum ab Eccleſia, & non comprehendit totam Eccleſiam; non enim comprehendit Epiſcopum, & alios Clericos. *Barbat. ubi ſupra num.*23.

12 *ibique Abb. n.*27. *Butr. n.*25. Si verò Fundator relinquendo Juſpatronatus Epiſcopo, illud reliquerit intuitu, & contemplatione Dignitatis, tunc cenſeretur reliquiſſe ipſi Eccleſiæ, ad *Text. in l. Annua §. Attia ff. de ann.legat. Mantic. de conject. ult.volunt. lib.*8.*tit.*6. *nu.* 20. *& ſub nu.*23. §. *Secundò reſpondeo*, *Rot. in Leodien. Beneficii* 29. *Novembris* 1706. §. *Non attento coram R.P.D. Omanna*, *& in Mediolanen. juriſpatronatus* 21. *Februar.*1707. §. *Quòd autem coram Eminentiſs. Scotto.*

13 Sed ſi eſſent duæ Eccleſiæ Cathedrales æquè principaliter unitæ ſub uno Epiſcopo, & Fundator relinqueret Juſpatronatus Eccleſiæ Cathedrali, de qua ex dictis duabus Eccleſiis eſſet intelligendum? Reſpondeo, quòd in hoc caſu attendenda eſſent locus, & affectio Fundatoris, & præſumeretur intellexiſſe de illa Eccleſia Cathedrali illius loci, in quo Fundator eſſet de tempore diſpoſitionis, aut erga quam habuit affectionem, & ſi non appareat de qua Eccleſia intellexerit, dividi poterit exercitium Juriſpatronatus quoad illas, ut in terminis legati loquitur

Barbat. in d. cap. Requisisti de testament. num.16.

14 Descendendo ad examen secundæ partis propositi dubii, nimirum, an defuncto Episcopo, seu sede Episcopali vacante, Juspatronatus, quod ad ipsum spectabat, transeat in Capitulum?

Respondeo affirmativè. Licèt enim quando Juspatronatus, seu præsentatio spectat ad solum Episcopum, eo defuncto, & sede Episcopali vacante, non transeat in Capitulum, tamen quando Juspatronatus, prout in casu præsenti, spectat ad Episcopum simul, & Capitulum, sede Episcopali vacante, transit in Capitulum, & consolidatur totum in illo, juxta distinctionem, quam tradit *Lambertin. de jurepatr. lib.2. part. 1. q. 2. art. 14. n.8. Lotter. de re benef. lib.2. q.2.n.14. & seq.*

ARGUMENTUM.

Juspatronatus Gentilitium in ultimo de familia fit hæreditarium, & an fiat hæreditarium, quando, deficientibus eis de familia, à Testatore fuisset facta substitutio favore causæ piæ.

SVMMARIUM.

1 *Juspatronatus Gentilitium in ultimo de familia fit hæreditarium*. Limita, ut num.2. & 3.

2 *Juspatronatus competens eis de sanguine ex mero privilegio, non transit ad illegitimos.*

5 *Substituta causa pia per vulgarem in jurepatronatus gentilitio, hoc existentibus eis de familia in ultimo fit hæreditarium.*

6 *Substituta causa pia per* fideicommissariam *absolutè, juspatronatus gentilitium in ultimo de familia non fit hæreditarium, sed transit ad causam piam. Secus si causa pia fuisset substituta conditionatè, & conditio non fuisset purificata, vel substitutio fuisset à Fundatore per codicillos adempta.*

CASUS XVI.

IN limine erectionis Beneficii reservatum fuit Juspatronatus à Fundatore pro eis de propria familia; quibus deficientibus substituta fuit causa pia, nempe Monasterium A. hinc quæro?

Primò, An Juspatronatus Gentilitium in ultimo de familia fiat hæreditarium?

Secundò, An fiat hæreditarium, quando deficientibus eis de familia, fuit substituta causa pia.

1 Quoad primum, celebre est, ac vulgatum *consilium Ancharani* 81. ubi firmatur Juspatronatus Gentilitium in ultimo de familia fieri hæreditarium, quod *consilium* nullatenus attentis deductis à *Geminiano cons.*45. *n.*7. fuit communiter à Doctoribus receptum, signanter à *Roch. de Curt. de jurepatronat. verb. ipse, vel is num.* 19. *Lambertin. eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *qu.* 2. *art.*4. *nu.* 1. *& seq. Calderin. cons.* 4. *de jurepat. Card. de Luc. eodem tract. disc.* 35. *n.*3. *Rot. decis.*285. *n.*1. *& seqq. par.*1. *diverf. in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Quatenus coram R. P. D. Kaunitz, & in Granaten. Cappellaniæ* 27. *Novembris* 1713. §. *Regulare coram R. P. D. Falconerio, & in Nolana Beneficii* 23. *Febr.* 1714. §. *Minusque coram R.P.D. Crispo.*

2 Solùm tamen patitur limitationem in duplici casu. Primò in casu, quo in reservatione Jurispatronatus pro eis de familia fuissent à Fundatore appositæ clausulæ limitativæ, & restrictivæ ejusdem Jurispatronatus favore Ecclesiæ, secus si fuissent appositæ clausulæ limitativæ favore masculorum, aut agnatorum; Sciendum est enim, quòd aliæ sunt clausulæ limitativæ Jurispatronatus favore Ecclesiæ, seu quæ stant ad limitandum Juspatronatus, ut sunt istæ ex. gr. *& non ultra, non aliis*, ac etiam istæ *tantùm, solùm, dumtaxat* appositæ respectu omnium de sanguine. Et aliæ limitativæ Jurispatronatus favore masculorum agnatorum, seu quæ stant ad limitandas personas, ut sunt istæ *tantùm, dumtaxat* appositæ respectu eorumdem masculorum, & agnatorum. Si Juspatronatus gentilitium sit reservatum à Fundatore pro eis de familia cum clausulis limitativis favore Ecclesiæ. Ex. gr. pro eis de familia, *& non ultra, aut non aliis*, aut pro omnibus Consanguineis tam agnatis, quàm cognatis *tantùm, dumtaxat*, in ultimo de familia, aut de sanguine non fit hæreditarium, sed eo defuncto, Ecclesia evadit libera; Si verò Juspatronatus gentilitium sit reservatum cum clausulis limitativis favore masculorum agnatorum, ex. gr. pro masculis, aut agnatis *tantùm, dumtaxat* in ultimo

ultimo de maſculis, aut agnatis ſit hæreditarium, ſicuti ſit hæreditarium in ultimo de parentela, aut domo ſi Juſpatronatus ſit reſervatum pro eis de parentela, domo, caſata *tantùm*; quia illa taxativa *tantùm* non ſtat ad limitandum Juſpatronatus, ſed ſolùm ad limitandas perſonas, juxta *Lambertin. de jurepatronat. lib.* 1. *par.*2. *q.*2. *art.*4. *n.*4. *& ſeqq.& art.*6.*n.*1. *& ſeqq.Gratian. diſcept.Eccleſ.*218. *n.* 13. & bene *Rot. deciſ.*581. *n.*4. *& ſeq.* quam ſequitur *Præceptor meus diſcept.Eccleſ.* 33. *n.* 5. & noviſſimè *in Granaten. Cappellaniæ* 27. *Novembris* 1713. §. *Parum coram R.P.D. Falconerio*.

3 Secundam limitationem patitur idem Conſilium *Ancharani* in caſu quo Juſpatronatus Gentilitium non competeret eis de ſanguine, & familia titulo oneroſo, nimirum ex Fundatione Conſtructione, aut dotatione, aut ex augmento dotis uſque ad medietatem veri valoris beneficii, ſed ſolùm ex mero Privilegio poſt Concilium Tridentinum (Privilegium enim Jurispatronatus conceſſum ante Concilium perſonis privatis fuit ab eo revocatum *in ſeſſ.* 25. *capit.* 9. ut dicam infra *par.*5.) Si igitur Juſpatronatus Gentilitium competat eis de Familia ex mero Privilegio in ultimo de Familia non ſit hæreditarium ſed Eccleſia conſequitur libertatem; Ratio eſt, quia cùm privilegia utpote odioſa ſint reſtringenda, tantum capiunt, quantum loquuntur *ad Text. in cap. Privilegium de reg. jur. in* 6. Unde cùm privilegium loquatur ſolùm de eis de ſanguine, extendi non poteſt ad eorum Hæredes extraneos *Lambertin de jurepat. lib.*1. *part.* 2. *quæſt.*2. *art.* 6. *num.* 4. Et eſt opinio *Ciarlini lib.*2. *controv.*159. *num.*13. *& ſeqq.* quam refert, & ſequitur idem Præceptor meus dicta *Diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 9. *& ſeqq.*

4 Et ob hanc rationem videmus quod licèt Juspatronatus Gentilitium, competens eis de ſanguine titulo oneroſo tranſeat ad illegitimos, & naturales, aut ad legitimatos in defectum legitimorum, ut ſuperiùs probavi *Caſ.X.* tamen competens eis de ſanguine ex mero Privilegio deficientibus legitimis non tranſit ad illegitimos, nec ad legitimatos etiam authoritate Apoſtolica *Gratian. diſcept. Eccleſ.* 218. *n.*11., *& ſeq.Ciarlin.dicta Contr.*119.*n.*18.

5 Quoad ſecundum Dubium procedendum eſt cum diſtinctione. Aut cauſa pia ſubſtituta fuit in Jurepatronatus per *Vulgarem*, ideſt inſtituta fuit in Jurepatronatus in caſu, quo non extarent illi de ſanguine, & familia, & in hoc caſu Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de Familia ſit hæreditarium, & non tranſit ad cauſam piam; quia illis de ſanguine exiſtentibus, & ſemel admiſſis, expiravit, & caducata dicitur ſubſtitutio cauſę pię juxta naturam *Vulgaris*, quæ expirat per exiſtentiam primi vocati ad *Text. in l.*5. *C.de Impuberum, & aliis ſubſtitutionibus*. *Rot. in Valentina juriſpatronatus* 26. *Junii* 1715. §. *Nec dubitari coram R. P. D. Falconerio*.

6 Aut fuit ſubſtituta per *Fideicommiſſariam*, ſeu fuit gravatus ultimus de ſanguine reſtituere Juſpatronatus cauſæ piæ, & tunc aut fuit ſubſtituta per Fideicommiſſariam *abſolutè* & Juſpatronatus in ultimo de ſanguine non ſit hæreditarium, ſed tranſit ad cauſam, & hæc in eo ſuccedere debet juxta *Rot. in Romana juriſpatronatus* 7. *Junii* 1705. §. Ex lectura coram Reverendiſſimo Molines *Decano*, & alios, quos refert eadem *Rota in dicta Valentina juriſpatronatus* 26. *Junii* 1715. §. *Ratio coram R. P. D. Falconerio*. Aut ſubſtituta fuit conditionatè E. G. ſubſtitutum fuit Monaſterium Regularium caſu, quo in eorum Eccleſia erigeretur Cappellania, aut ſub alia conditione, & tunc aut conditio eſt purificata, & non ſit hæreditarium in ultimo de ſanguine, aut conditio non eſt purificata, vel ſubſtitutio Cauſæ piæ fuit per Codicillos adempta à Fundatore, & Juriſpatronatus in ultimo de ſanguine ſit hæreditarium, & non tranſit ad Cauſam piam, ut reſolutum fuit à Sac. Rota in *Mediolanen. juriſpatronatus* 21. *Februar.* 1707. §. *Animadvertebant coram Emo Scotto*.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium Lineale in ultimo de Linea non ſit hæreditarium, obſtante contraria Lege Fundationis. Et an Beneficiatus, qui ſimul ſit Patronus, liberè reſignando Beneficium, poſſit ad illud præſentare?

SUMMARIUM.

1 *Jurispatronatus Lineale in ultimo de linea fit hæreditarium, secus obstante Lege Fundationis* Num.5.

2 *Juspatronatus quando possit esse, & quando non pro parte Gentilitium, & pro parte hæreditarium*; Et num.3.

4 *In jurepatronatus familiari non consideratur distinctio linearum, & quotarum.*

6 *De natura jurispatronatus familiaris est, ut defecta una linea, consolidetur in altera.*

7 *Beneficiatus, qui simul sit Patronus resignando Beneficium, potest ad illud præsentare.*

8 *Quod Beneficiatus non possit sibi eligere Successorem, quo sensu procedat?*

CASUS XVII.

QUidam fundavit, & erexit auctoritate Ordinarii Beneficium reservando Juspatronatus activum favore Titii, & Caji de familia A. eorumque Filiorum in infinitum, & decedentibus Titio, & Cajo sinè Filiis, substituit Sempronium, ejusque Filios de eadem Familia in infinitum ac voluit, quod pro ea vice Rector dicti Beneficii esset Franciscus Frater prædictorum de Familia A. qui cupiens resignare Beneficium liberè in manibus Ordinarii, & simul præsentare ad illud quemdam Clericum prætendit ad se spectare Juspatronatus, non obstante, quòd existant Filii Sempronii substituti, eo sub fundamento quod defunctis Titio, & Cajo de Familia A. supradictis absque Filiis, isti instituerunt eum Hæredem Universalem, & sic cum hæreditate ad ipsum transiverit Juspatronatus.

Quæritur proinde in hoc casu Primo, An hujusmodi Juspatronatus spectet ad Franciscum Rectorem Beneficii, & quatenus affirmative.

Secundò, An resignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, possit ad illud validè præsentare.

Et prima facie primum dubium affirmativè resolvendum videtur. Agitur enim de Jurepatronatus gentilitio, lineali reservato nempe pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque Filiis in infinitum. Unde deficiente linea Titii, & Caji, & instituto ab eis Hærede Francisco Rectore Beneficii ad hunc pro duabus vocibus spectare dicitur Juspatronatus, cùm de
1 natura Jurepatronatus linealis sit, quod in qualibet linea fiat hæreditarium, & transmisibile etiam ad Hæredes extraneos juxtam theoricas firmatas per *Car.de Luc.de jurep.disc.35.n.5.* & per *Rot. in Nolana Beneficii 4. Jun. 1685. §. Omisso & 1. Aprilis 1680. §. Nullam coram b.m. Rondanino, & in Balneoregien. Beneficii 21. Janua. 1707. §. Nec refert coram R.P.D. Kaunitz, & in Romana Capell., S. Nicolai 28. Junii 1709. §. Evanida coram R.P.D. Ansaldo, & in Imolen. jurispatronatus 27. Januarii 1710. §. Final. coram R. P. D. Lancetta, & in Alexanen. Beneficii 11. Decembris 1711. §. Nulla cum seqq. coram R.P.D. Aldrovando, & in Nolana beneficii 23. Febr. 1714. §. Final. coram R.P.D. Crispo.*

Non obstat, quòd adsint Filii Sempronii, & sic supersit hujus linea, in qua proinde deficientibus lineis Titii, & Caji consolidatum dicitur totum Juspatronatus, & nullatenus pro duabus vocibus transmissum ad præfatum Rectorem Beneficii titulo Hæreditario, cùm Juspatro-
2 natus non possit esse pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, resistente regula, quòd una, & eadem res non debeat diverso Jure censeri *Roc. disput. jur. select. capit. 193. numer. 13. Rota decis. 102. num. 4. coram Cerro*; Quoniam hujusmodi repugnantia, quòd Juspatronatus sit pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, consideratur tantummodo in Jurepatronatus Gentilitio familiari reservato pro una Familia, Domo, seu Casata, secùs in Jurepatronatus Gentilitio lineali diversis lineis relicto, quæ tot corpora distincta constituunt, quot sunt Lineæ, eo enim in casu non implicat quin ultimus de una Linea suam vocem transmittat ad suos Hæredes, & altera penès aliam lineam superstitem remaneat, & sic partim Hæreditarium, & partim Gentilitium efficiatur, ut in terminis firmavit *Rot. decis.446.num.10. coram Royas, & decis. 90. sub num. 16. coram Beninca sa, & decis. 667. num. 13., & 14. part. 18. tom. 2. rec.* & firmavit *D. Meus Pitonius Discept. Eccles. 33. num.2. Rot. in Imolen. Beneficii 27. Januarii 1710. §. Final. coram Lancetta.*

His tamen non obstantibus contrarium verius

verius de jure cenſeo, nempe hujuſmodi Juſpatronatus nullatenus ſpectare ad
3 præfatum Rectorem Beneficii. Licèt enim vera ſit ſupradicta theorica, quòd Juſpatronatus gentilitium lineale poſſit eſſe pro parte hæreditarium, & pro parte gentilitium, ſecus Juſpatronatus gentilitium familiare, ea ratione, quia in Jurepatronatus gentilitio lineali ab initio pluribus reſervato, conſideratur diviſio, & diſtinctio linearum, & quotarum, ſeu ratarum,
4 quæ non conſideratur in Jurepatronatus familiari, reſervato pro domo, & familia per modum unius corporis, ut notat *Card. de Luc. de jurepat. diſc.* 54. *n.* 5. *& ſeq. Rot. in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januar.* 1707. §. *Nec refert coram R.P.D. Kaunitz, & in Alexanen. Beneficii* 11. *Decembris* 1711. §. *Agnoverunt, coram R.P.D. Aldrovando.*

5 Tamen hujuſmodi theorica, ſeu regula limitatur, quando adeſt contraria lex fundationis tacitè, vel expreſsè, prohibentis Juſpatronatus fieri hæreditarium in ultimo uniuſcujuſque lineæ, una ex eis ſuperſtite, *Lambertin. de jurepatronat. lib.* 1. *par.* 2. *q.* 2. *art.* 2. *num.* 2. In caſu præſenti Fundator non ſolùm reſervavit Juſpatronatus pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque filiis, ſed prævidendo caſum defectus Titii, & Caji abſque liberis ulteriùs progreſſus fuit, eis ſubſtituendo Sempronium, ejuſque filios in infinitum, itaut noluit fieri hæreditarium in ultimo de unaquaque linea Titii, & Caji, ſed conſervare voluit totum Gentilitium, donec ſuperſit linea Sempronii: Quapropter hujuſmodi Juſpatronatus etiamſi ſit in re, & ſubſtantia Gentilitium lineale, tamen quoad effectum juris ex præcipua Fun-
6 datoris diſpoſitione, eſt familiare, cujus natura eſt, ut defecta una linea eorum conſolidetur in altera, & in ultimo ſuperſtite de familia, juxta firmata per *Rot. deciſ.* 217. *num.* 18. *coram Bichio, & deciſ.* 200. *num.* 4. *& ſeq. par.* 6. *rec. & in Bononien. Beneficiorum* 29. *Januar.* 1692. §. *Et jure quidem coram bo.me. Urſino, & in Firmana juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *finali coram bo.me. Muto, & in Aſten. Beneficii* 25. *Junii* 1708. §. *In nihilo, coram R.P.D. Falconerio.* Unde præfatus Rector Beneficii, etſi ſit inſtitutus hæres à Titio, & Cajo defunctis abſque filiis, non proinde ad eum titulo hæreditariæ ſucceſſionis tranſitum fecit Juſpatronatus, ſed conſolidatum remanſit totum in linea Sempronii, ad quam ſpectabit præſentare, caſu quo idem Rector voluerit liberè reſignare Beneficium in manibus Ordinarii.

Quoad ſecundum Dubium: Admiſſo, quòd ſupradictus Rector ſit Patronus, & quòd ad eum ſpectet Juſpatronatus pro duabus vocibus; videtur, quòd reſignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, non poſſit ad illud præſentare, quia Beneficiatus non poteſt ſibi eligere, & deſignare ſucceſſorem, ut patet in Epiſcopo, & Papa, quibus prohibitum eſt eligere ſibi ſucceſſorem, *Lambertin. de jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 6. *art.* 21. *num.* 2. *& ſeq.* ſed tamen contrarium verius de jure cenſeo.
7 Etenim Rector Beneficii, qui ſimul ſit Patronus, eo ipſo, quod reſignat Beneficium liberè in manibus Ordinarii, illud dicitur per ſimplicem reſignationem vacare. Stante autem vacatione Beneficii Patronus habet liberam facultatem præſentandi, etiamſi ſit Rector Beneficii, ad *Text. in cap. Decernimus* 16. *q.* 7., & diximus ſupra *prima parte Can. V.* & in terminis firmavit *Barboſ. in Collect.* 650. *verb. Reſignans, Reſignatio.*

8 Nihil obſtante, quòd Beneficiatus non poſſit ſibi eligere ſucceſſorem; quia hoc procedit ſtante Beneficio pleno, ut evitetur votum captandæ mortis, ad *Text. in cap. fin. de conceſs. præben.*, & quando Beneficiatus non eſt ſimul Patronus; quia tunc nec ſolus, nec cum conſenſu Epiſcopi poteſt ſibi eligere ſucceſſorem, cùm hoc tenderet in præjudicium Patroni, *Lambertin. de jurepat. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 6. *art.* 21. *n.* 1. *& ſeqq.* ſecus quando Beneficium per ſimplicem reſignationem vacat, & Beneficiatus habet qualitatem Patroni, itaut ad ipſum ſpectet Juſpatronatus, tunc enim non eſt, cur vacante Beneficio non poſſit præſentare.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus reſervatum à Fundatore pro hæredibus, ac ſucceſſoribus alicujus ex affectione, & obligatione erga Familiam, aut Domum illius eſt Mixtum, concurrentibus præſertim præſentationibus factis utì *hæredes, & de familia.*

milia. Et in Jurepatronatus mixto qualitas hæreditaria non requiritur actu, sed sufficit in potentia.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus reservatum pro* Descendentibus, & Successoribus, *aut pro* Hæredibus, & Descendentibus *est mixtum*; sed limita ut num.2.

3 *Mens Fundatoris est habenda pro regula in materia jurispatronatus.*

4 *Juspatronatus reservatum pro Hæredibus, & Successoribus alicujus ex affectione erga illius domum, & familiam, an sit hæreditarium, vel gentilitium, aut mixtum?* Vide ibi, & nu.5. & 6. & nu.19. usque ad 24. Amplia, ut n.10.

5 *Verba debent servire intentioni, & non intentio verbis.*

7 *Ex affectione arguitur mens Disponentis.*

8 *Concurrentibus conjecturis hinc indè militantibus tam pro qualitate hæreditaria, quàm familiari est locus conciliationi constituendo tertiam speciem.*

9 *Juspatronatus quando dicatur mixtum.*

11 *Ad succedendum in jurepatronatus mixto præter qualitatem sanguinis requiritur etiam qualitas hæreditaria, & quomodo hæc qualitas hæreditaria requiratur.* Vide ibi, & n.12. & 27. & 30.

13 *Qualitas hæreditaria in habitu an requiratur tam respectu primi acquirentis, quàm ultimi morientis, vel sufficiat solùm respectu primi acquirentis?*

14 *Qui non potest esse hæres, nec primi acquirentis, nec ultimi morientis, non potest succedere in jurepatronatus mixto.*

15 *In jurepatronatus mixto filii non admittuntur unà cum patre ad præsentandum.*

16 *Existentibus eis de familia juspatronatus mixtum transferri non potest ad hæredem extraneum.*

17 *Juspatronatus in dubio præsumitur hæreditarium.*

18 *Institutio debetur legitimè præsentato.*

25 *Juspatronatus mixtum an reddi possit simpliciter gentilitium?*

26 *Consulentes non attenduntur in eo, quod dicunt ad opportunitatem Causæ, sed unicè spectatur, quod fuerit subinde judicatum.*

28 *Repudiatio hæreditatis est nulla, non servatis solemnitatibus requisitis.*

29 *Juspatronatus non cadit sub hypotheca Creditorum.*

CASUS XVIII.

EXaminatis quampluribus Casibus respicientibus Juspatronatus tam hæreditarium, quàm gentilitium, restat in hoc *Canone* nonnulla pertractare de Jurepatronatus mixto, quod est tertia species, quam in *Apparatu n.9.* præventivè distinxi, ac insinuavi.

1 Certum est, quòd Juspatronatus expressè reservatum à Fundatore pro *Descendentibus, & Successoribus*, aut pro *Hæredibus, & Descendentibus*, aut pro *se, suisque Liberis, & Hæredibus*, aut pro *Posteris, & Successoribus* sit mixtum, ut docent *Paris. cons. 48. n. 11. cum seqq. lib. 4. Alex. cons. 44. nu. 1. lib. 1. Covaru. var. resol. lib. 2. cap. 18. n. 6. & seqq. Card. de Luca de jurepat. disc. 24. n. 6. Præceptor meus discept. Eccles. 4. n. 15. §. Non primum, Tondut. quæst. Benef. par. 3. cap. 153. n. 19. Rot. decis. 647. n. 2. coram Buratt.* nisi concur-

2 rant conjecturæ contrarium suadentes; fieri namque potest, quòd Juspatronatus, ut supra reservatum, sit merè gentilitium, & nomine *successorum*, aut *hæredum* veniant successores, aut hæredes sanguinis, & non bonorum, ex circumstantiis, & ex præsumpta mente Fundatoris, ut habetur apud *Rot. in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiis familias 15. Junii 1705. per tot. coram Eminentiss. Priolo.*

3 Sed quia qualitas Jurispatronatus desumitur non solùm ex expressa, verùm etiam ex conjecturata mente Fundatoris, quæ in hac materia haberi debet pro regula *Lotter. de re benef. lib. 2. q. 11. n. 2. Rot. decis. 155. n. 1. par. 1. rec.* Si contingat, quòd Fundator in limine erectionis Beneficii reservet Juspatronatus pro *hæredibus, & successoribus Titii*, exprimendo se ad hanc reservationem devenire ex amore, & affectione, qua prosequitur familiam, & domum ejusdem Titii, juxta Casum disputatum in *Sac. Rota in Romana Cappellaniæ 16. Martii 1708. & 3. Junii 1711. coram R. P. D. Ansaldo inferiùs registrata.* Quæro, An hujusmodi Juspatronatus ita reservatum sit hæreditarium, vel gentilitium, aut potiùs mixtum?

4 Quòd hujusmodi Juspatronatus sit merè hæreditarium suadere videtur ratio illa,

la, nimirum, quòd diſpoſitio ſimpliciter loquens, ſimpliciter, & generaliter debeat intelligi, ad *Text. in l. Item §. Generaliter ff. de injuriis.* In caſu præſenti Fundator diſpoſuit de Jurepatronatus ſimpliciter pro *hæredibus, & ſucceſſoribus Titii*, proinde dici debet ſimpliciter hæreditarium; tale enim cenſetur Juſpatronatus ita reſervatum, & tale in dubio ſemper præſumitur, juxta *Text. in Clement. Plures de jurepat.* de quo infra *Par. IV. Lambertin. de jurepat. lib.1. par.2. q.2. art.1.n.1. Lotter. de re benef. lib.2. q.11.n.20. & 21. Card. de Luca de jurepat. diſc. 22. nu. 2. & diſc.60. nu.1. Tondut. quæſt. benef. cap. 32. n.3. Rot. deciſ.647. nu.1. coram Buratt. & in Imolen. juriſpatronatus 27. Januar. 1710. §. Satis coram R.P.D. Lancetta, & in Piſana Prioratus 11. Aprilis 1712. §. Hoc igitur coram R.P.D. Anſaldo.*

5 E contra videtur eſſe merè gentilitium, quoniam Fundator in reſervatione Juriſpatronatus favore hæredum, ac ſucceſſorum Titii motus fuit ex affectione erga ejus domum, & familiam. Regula namque eſt, quòd in omni ſermone priùs ad intentionem recurrendum ſit, & quòd verba debeant ſervire intentioni, & non intentio verbis, ad *Text. in cap. cùm olim de præben. ibique Gloſſ. in 3. notab. & in cap. Intelligentia de verb. ſignif.* ibi -- *Intelligentia dictorum ex cauſis eſt aſſumenda dicendi, quia non ſermoni res, ſed rei eſt ſermo ſubjectus* -- Cùm autem intentio Fundatoris primariò fuit reſpicere ad familiam, & ad eos de ſanguine Titii, ex cujus amore motus fuit relinquere Juſpatronatus pro ejus hæredibus, & ſucceſſoribus; ſequitur eamdem intentionem fuiſſe reddere Juſpatronatus merè gentilitium, prout nonnulli ex Auditoribus exiſtimarunt *in dicta Romana Cappellaniæ 3. Junii 1711. §. Et quidem.*

Nullatenus obſtantibus verbis pro *hæredibus, & ſucceſſoribus*; cùm enim iſta ſint de ſui natura indifferentia, & referibilia tam ad hæredes, & ſucceſſores bonorum, quàm ad hæredes ſanguinis, ex ſuperiùs notatis, potiùs attenta mente Fundatoris referenda ſunt ad hæredes ſanguinis, quàm bonorum.

6 Ego verò in hoc caſu abſolutè cenſeo hujuſmodi Juſpatronatus eſſe mixtum; Etenim concurrunt conjecturæ, militantes, & urgentes pro qualitate hæreditaria, ut clarè reſultat ex expreſſa mente Fundatoris expreſsè reſervantis Juſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus Titii, ac etiam concurrunt ſimul conjecturæ urgentes pro qualitate familiari, & ſanguinis, dum Fundator motus fuit ad reſervandum Juſpatronatus pro dictis hæredibus, & ſucceſſoribus Titii, ex affectione erga hujus domum, & familiam, ex quo ſequitur, quòd ejus mens non fuit admittere quoſcumque hæredes etiam extraneos, ſed hæredes de domo, & fa-
7 milia Titii; ex affectione namque, & ratione movente arguitur, & colligitur mens Diſponentis, juxta *Angel. conſ. 28. n.2. Ancharan. conſ.237. num.2. §. Contrarium, Soccin. Sen. conſ.26. nu.4. lib. 4. Cravet. conſ.62. n. 8. Maſcard. de probat. concluſ.1422. num.2. & 32.* Concurrentibus
8 autem hujuſmodi conjecturis hinc indè urgentibus, & militantibus tam pro qualitate hæreditaria, quàm pro qualitate familiari, ipſæ conciliandæ ſunt, & reducendæ ad concordiam, conſtituendo tertiam ſpeciem participantem de utraque qualitate, per quam Juſpatronatus dicitur mixtum, juxta doctrinam *Card. de Luca de jurepat. diſc.60. n.15.* ibi -- *Quando verò adminicula fluctuent hinc indè, quòd ſcilicet nimis urgeant ea, quæ pro ſanguinis, vel agnationis qualitate faciunt, & è contra urgeant quoque ſuadentia qualitatem hæreditariam, tunc pariter pro facti qualitate locus fieri ſolet conciliationi, ſtatuendo tertiam ſpeciem de utraque participantem, per quam juſpatronatus mixtum dicitur. Unde omnia, quæ videntur incompatibilia, invicem compati poſſunt ob utramque qualitatem, quæ frequenter per Fundatores deſiderari ſolet eodem modo, quo in feudo, vel emphyteuſi habemus.*

Fundator igitur reſervando Juſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus Titii ex affectione erga hujus domum, & familiam, non contentus fuit ſola qualitate hæreditaria, nec ſola qualitate familiari; ſed utrumque requiſivit, ac proinde
9 voluit Juſpatronatus eſſe mixtum; tale enim dicitur quando requiritur concurſus ſanguinis, & qualitatis hæreditariæ, ad tradita per *Pariſ. conſ.48. num. 9. lib.4. Lotter. de re benef. lib.2. q.11. nu. 4. Card. de Luc. de jurepat. diſc.24. nu. 6. D. Piton. diſcept.*

discept. Eccles. 4. *n.* 1. *Rot. decis.* 207. *n.* 5. *& seq. par.* 6. *& decis.* 223. *n.* 16. *par.* 19. *rec. & in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Id itaque coram R. P. D. Ansaldo*. Quòd
10 absque difficultate procederet, si adesset subsequuta observantia, & concurrerent præsentationes factæ à successoribus Titii cum expressione, utì *hæredes, & de familia*, aut utì *filii, & hæredes*; ex his enim præsentationibus cum tali expressione factis inevitabile resultaret argumentum Jurispatronatus mixti. *Soccin. Sen. cons.* 57. *n.* 4. *lib.* 3. *Rot. decis.* 70. *n.* 5. *post Vivian. de jurepat. & decis.* 106. *n.* 10. *coram Celso, & in Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Tantum coram R. P. D. Ansaldo* superiùs impress.

11 Firmato, quòd hujusmodi Juspatronatus sit mixtum, ad succedendum in eo licèt duplex requiratur qualitas, nimirum sanguinis, & hæreditatis *Lambertin. de Jurepat. lib.* 1. *par.* 2. *art.* 8. *quæst.* 2. *nu.* 1. *& seq. Lotter. de re benef. lib.* 2. *quæst.* 11. *num.* 41. *& seq. Card. de Luc. de jurepat. disc.* 30. *num.* 2. *Tondut. quæst. Benef.* 32. *num.* 2. *&* 16. *par.* 1. *& par.* 3. *quæst.* 157. *num.* 16. *Rot. decis.* 19. *par.* 2. *rec. & decis.* 267. *num.* 6. *par.* 6. *& decis.* 3. *num.* 9. *coram Otthobon. & decis.* 183. *num.* 24. *coram Buratt.* tamen qualitas hæc hæreditaria non requiritur in actu, seu quod, qui succedere prætendit in Jurepatronatus sit actu hæres, sed sufficit in habitu, & in potentia *Lotter. ubi supra num.* 48. *Rot. in Romana, seu Parmen. jurispatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Ex his probata coram Reverendissimo Molines Decano, & in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januar.* 1707. §. *Qualitas coram R.P.D. Kaunitz*. Nisi in limine fundationis esset appositum pactum actualis qualitatis hæreditariæ, juxta *Paris. cons.* 48. *num.* 8. 10. *&* 23. *lib.* 4. *& in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *Nec habitualis coram Ursino impress. post Piton.*
12 *discept. Eccles.* 14. Et non sufficit, quod sit qualitas hæreditaria in re certa, quia institutus in re certa non dicitur propriè hæres, sed requiritur qualitas hæreditaria in actu, vel in habitu universalis *Alex. cons.* 44. *num.* 2. *lib.* 1. & dixi superiùs *Cas.*
13 *III. & IV.* Et quidem qualitas hujusmodi hæreditaria in potentia requisita ad effectum succedendi in Jurepatronatus mixto sufficit respectu primi acquirentis, seu quod quis possit esse hæres in potentia respectu primi acquirentis & non requiritur respectu ultimi morientis in transversalibus, secus in immediatè Descendentibus, utì sunt filii; isti enim debent esse Hæredes saltèm in potentia ultimi morientis, quia isti non possunt esse hæredes in potentia primi acquirentis, nisi mediatè ultimi, nimirum Patris, per quem mediatè efficiuntur hæredes primi. *Card. de Luc. de jurepat. disc.* 30. *num.* 2. *& disc.* 60. *num.* 26. *Præceptor meus Discept. Eccles.* 4. *num.* 16. §. *Probatur Rot. decis.* 254.
14 *par.* 11. Itaut, qui non potest esse hæres non solùm actualis, sed nec in potentia tam primi acquirentis, quàm ultimi morientis, vel eo quòd renunciaverit, & repudiaverit hæreditatem utriusque; vel eo, quòd sit incapax succedendi ex testamento, vel ab intestato non potest succedere in Jurepatronatus mixto. *Lotter. de re benef. lib.* 2. *q.* 11. *num.* 48. *Rot. decis.* 64. *n.* 16. *par.* 13. *rec.*

15 In hoc autem Jurepatronatus mixto filii non admittuntur unà cum patre ad præsentandum, cùm Juspatronatus mixtum exigat de sui natura, quòd præsentationes fiant in stirpes, & non in capita, & collegiativè. *Card. de Luc. de jurepatron. disc.* 60. *n.* 9. *Tondut. quæst. benef.* 32. *n.* 19. *par.* 1. *Rot. in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Et nihilominus, &* §. *Ex his itaque coram bo. me. Card. Caprara, & in Mediolanen. Prioratus super mixtura, & filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Certius, &* §. *Et demum coram Eminentiss. Priolo, & in Pisana jurispatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Verùm quamvis coram eodem*; Nec illud
16 transferri potest ad hæredem extraneum, nisi deficiente tota familia vocata. *Tondut. dicta quæst.* 32. *n.* 18. *par.* 1. *Rot. decis.* 166. *n.* 24. *par.* 6. *rec.*

R. P. D. ANSALDO.
Romana Cappellaniæ.
Merc. 3. *Junii* 1711.

Scalpri salubris ictibus,
Et tunsione plurima
Saxa polita malleo
Locantur in fastigio.

Quotannis canit *Ecclesia*; & quidam *Vates* subjunxit:

Se non percuote più d'un colpo crudo,
Dir non si puote adamantin lo scudo.

Qua-

QUapropter nil mirum, ſi in primæva hujuſce Cauſæ propoſitione ſequuta in ordine ad nudam manutentionem ſub die 12. Decembris 1707., ut ſolidiùs in illius reſolutione Domini procederent, demandarunt, quòd videretur de bono jure, eoque ſucceſſivè maturè deguſtato ſub die 16. Martii 1708. de bono jure Hippolytæ Principiſſæ Ludoviſiæ conſtare reſponderunt; deinceps verò ad majorem firmitatem ejuſdem captæ reſolutionis conceſſere novam audientiam Franciſco illam acriter expetenti, imò repropoſito negotio ſub die 13. Junii anni præter elapſi 1710. iteratam demandarunt diſcuſſionem adſcito (licèt in ipſa ſubſtantia major etiam eo tempore Dominorum pars foret concors) ſuffragio quinti, & ſexti Correſponſalis, donec illo quoque hodie peraudito, & comperta fundamentali conſiſtentia prioris Deciſionis, permanſerunt tandem in deciſis.

Facti theſis apparenter conſiſtebat in examine, ſive interpretatione paucorum verborum cujuſdam fundationis Cappellaniæ, quam in Liberiana Baſilica erigi deſideraverat Paulus Quagliatus; is enim inſtituerat hæredem clar. mem. Cardinalem Ludoviſium-- *con condizione però, che ſii obbligato aſſegnare ſempre, & in perpetuo ad un Sacerdote ſecolare un' entrata di annui ſcudi cento, quale &c. ſia eletto da detto Signor Cardinale, ſuoi eredi, e ſucceſſori, e ſia amovibile ad nutum &c. tanto di detto Sig. Cardinale, quanto de' ſuoi ſucceſsori;*

17 Prætendente enim Franciſco, quòd hæc formula præſeferret ſimplicem qualitatem hæreditariam, prout quoque de jure ſemper præſumitur, ad *Text. in Clement. Plures de jurepat. & ibi DD. Gonzal. in cap. Quæcumque eod. tit. Gabr. conſ. 126. nu. 1. lib. 2. Dec. conſ. 149. ſub n. 1. verſ. ſive etiam* cum aliis cumulatis per *Gratian. cap. 577. n. 44. in fine, Lotter. de re benefic. lib. 2. q. 11. n. 12. 20. & 21. Pax Jordan. tom. 2. lib. 10. tit. 7. Card. de Luc. de jurepat. diſc. 22. n. 2. Burat. deciſ. 183. n. 1. Rot. coram Merlin. deciſ. 94. num. 7. & in deciſ. 185. nu. 1. & 2. par. 9. rec.* cum cæteris viden. *in Tridentina Cappellaniæ 11. Martii 1699. §. In nihilo, & 17. Junii ejuſdem anni §. Clariùs coram bo. me. Muto.*

Hinc ſubjungebat Franciſcus talem hactenus non extitiſſe Principiſſam Ludoviſiam, & ſi ſolam de hac præcelſa, & magnatitia familia ſuperſtitem; ſed è converſo mediatum Cardinalis hæredem remanſiſſe prædefunctum Principem Joannem Baptiſtam ejuſdem familiæ, poſteaque illius filium, qui paulò poſt fato cedens, reliquerat ſucceditricem ab inteſtato Principiſſam Arduinam ejus matrem, vigore illius luctuoſæ ſucceſſionis, quam matri ſuperviventi tribuunt jura in bonis filii, niſi aliud obſiſtat, ab inteſtato, juxta alterum *Text.* ſcilicet *in l. Nam & ſi parentibus ff. de inoffic. teſtam. & l. ult. C. de ſubſtit. & inſtit. Peregrin. conſ. 21. n. 2. Bald. conſ. 258. n. 3. lib. 3. Decian. conſ. 314. n. 4.* cum cæteris per *Gratian. diſcept. for. cap. 684. n. 7. & diſcept. 971. n. 49.* cum cæteris per *Rot. in deciſ. 8. n. 10. coram Emerix jun. Mart. de ſucceſſ. legal. par. 4. qu. 30. art. 2. n. 5.*

Hiſque præſuppoſitis concludebat idcirco Franciſcus, quòd cùm ipſe nactus fuiſſet ſuam præſentationem ad hanc Cappellaniam à memorata Principiſſa Arduina vera, & ultima mediata hærede Cardinalis Ludoviſii, ille procul dubio

18 fuiſſet manutenendus, & inſtituendus, quemadmodum Sacri Canones injungunt favore ejus, qui exhibet ſuam præſentationem obtentam à vero legitimo Patrono, ad paſſim affirmata ex *cap. Cùm Bertoldus de re judic. & cap. Quoniam de jurepat.* per *Rotam in Romana Cappellaniæ 8. Junii 1707. §. Siquidem coram R.P.D. meo Scotto, & in Anagnina Cappellaniæ 26. Januarii currentis anni §. Injuſtitia, & §. finali coram Reverendiſs. Molines Decano*, & recentius *in Aſten. Prioratus ſuper inſtitutione 6. Martii hujus anni §. Atque ad hujuſmodi, coram me.*

Et quidem utique quando res, ſive hypotheſis ita ſimpliciter ſtetiſſet, nego-

19 tium facilè vacaſſet omni difficultate ad commodum ejuſdem Franciſci, ſed plura tam reſpectu verborum fundationis ſupra recenſitæ, quàm circa facta poſtmodum ſubſequuta, variare adeò faciebant ſuppoſitum, ut contrarium omnino viſum fuerit ad lances juſtitiæ appenſa contentione judicandum. Quoniam incipiendo à verbis, illa in teſtamento per Paulum prolata ſic incipiebant -- *E perche in queſto Mondo non tengo maggior obbligo, che all' Eccellentiſſima Caſa Ludoviſia*, immediatè

subdendo, *però in tutte, e singole altre mie robbe &c. erede mio universale faccio l'Illustrissimo, e Reverendissimo Signor Cardinale Ludovisio &c. con condizione, che sii obbligato assegnare &c. un'entrata &c.* juxta verba à principio jam præmissa, frustràque ob id repetenda, quo sanè modo loquendi purè, & solùm absque ulteriori progressu considerato non deerant ex Dominis, qui reputarent, quòd citra alium discursum ex hoc tantùm fundamento jus præsentandi ad hujusmodi Cappellaniam foret formiter, vel sufficienter agnatitium. Cùm etenim ad eruendam mentem Testantis perpendenda veniat vera causa motiva expressa in verbis testamenti, ex quibus in omni materia elicitur voluntas, ad *Text. in leg. Cùm pater §. Dulcissimis ff. de leg. 2.* prout tradit etiam *Bart. in l. Pater filium §. Fundum in fine ff. de leg. 3. Cravett. cons. 227. n. 7.* optimè *Mans. consult. 299. nu. 18.* & cæteris relatis *Rot. in decis. 1323. n. 9. coram Emerix jun.*

Certè si eadem causa motiva unicè versabatur, ex quo-- *in questo Mondo non tengo maggior obligo, che all'Eccellentissima Casa Ludovisia*, absque ulla imaginabili restrictione ad personam dumtaxat solius Cardinalis; ecce, quòd objectum initæ dispositionis respiciebat totam Domum, & proinde etiam Principissam Hippolytam, quæ erat de hoc sanguine benemerito, &, ut præmisimus, unica superstes Domus Ludovisiæ, & sub ea licèt fœmina, verè, & propriè indubitanter comprehensa, ad passim connotata addicto *Textu in l. Cùm unus in principio*, ubi *Glos. in verb. Domus ff. de alim. & cib. l. Et Bart. in l. in princip. ff. ad Syllan.* per *Fusar. de substit. q. 346. n. 19. & Rota in decis. 282. n. 1. in fine par. 2. rec. decis. 1036. n. 8. coram Coccin. Adden. ad Ludovis. decis. 293. n. 23.* cum aliis latè adductis *in meis Addit. ad decis. 46. inter impress. n. 16.*

21 Evidentiùs autem stante illa immediata additione dictionis *però*, ibi -- *però in tutti, e singoli Beni &c. erede mio universale &c. faccio &c.* in tantùm quippe Testator scribebat hæredem Cardinalem Ludovisium, & consecutivè eidem relinquebat jus præsentandi, seu nominandi, in quantum obstrictus erga totam Domum ab uno debebat incipere, qui foret de eadem Domo Ludovisia, magìsque de cætero congruebat, quòd inchoaret ab eodem Cardinali, qui sublimiùs, & eminentiùs ipsam Domum Ludovisiam tunc temporis repræsentabat, quòd enim eadem dictio *però* explicet, & dilucidet causam motivam, & ad eam restringat concomitantem dispositionem, & signanter institutionem hæredis punctualiter demonstravit *Hercules Marescott. var. resol. lib. 2. cap. 105. n. 18. cum duobus seqq.* ubi examinat adamussim consimilia verba--*però istituisco, e nomino erede &c.*, & in specie etiam respectu ejusdem dictionis *però*, quòd ea denotet causam finalem, seu motivam dispositionis, eamque regulet, pleno ore consonant, & conveniunt *Soccin. sen. cons. 159. n. 21. lib. 2. Ayman. cons. 192. n. 2. vers. tertiò arguitur* cum reliquis adductis per *Barbos. dict. 144. n. 3. & Rotam dec. 1471. n. 47. coram Coccino.*

22 Agnito igitur ex his, quòd Paulus Testator dubio procul respexerit tantummodo ad sanguinem, ob prædictam causam finalem instituendi Cardinalem Ludovisium, eumque obligandi ad erigendam controversam Cappellaniam, & correlativè concedendam ipsi nominationem, & præsentationem, in nihilo amplius relevare posse videbantur illa subsequentia verba *Eredi, e Successori*, iam superiùs in objecto ponderata. Quoniam cùm talia vocabula *Eredi, e Successori* sint de sui natura indifferentia, & æquè referri possint tam ad hæredes, & successores bonorum, quàm ad hæredes, & successores sanguinis, ex plenè dissertis per *Rimin. jun. cons. 252. num. 22. & 47. Gabr. cons. 132. num. 28. lib. 1. Menoch. cons. 158. n. 11. Peregrin. cons. 64. lib. 5.* cum aliis abundè relatis per *Bonden. collict. legal. collict. 34. conclus. 2. nu. 60. vol. 1.* latè *Fusar. de substit. q. 339. n. 1.* qui pariter innumeros cumulat *Card. de Luc. de fideic. disc. 36. n. 2. Rota decis. 793. n. 5. coram Emerix junior.*

23 Profectò posito prædicto principio, quòd Testator finaliter, & objectivè gratitudinem suam, atque dispositionem dirigere intellexerit ad illos de Familia, & de Domo Ludovisia plusquam perspicuè consequebatur, quòd post eumdem Cardinalem semper invitati intelligerentur, & forent ad nominandum, & præsentandum

dum non jam quilibet hæredes extranei nihil commune habentes cum ſanguine, & domo Ludoviſia, ſed hæredes, & ſucceſſores ejuſdem ſanguinis, & domus, quemadmodum firmo remanente eodem principio cauſæ motivæ, & intentionis paſſim circa prædicta verba — *Eredi, e Succeſſori* videmus declarari, & interpretari in emphytheuſi Eccleſiaſtica, & in aliis ſimilibus diſpoſitionibus redditis ex facti circumſtantiis, vel ex ſubjecta materia differentibus, ſicuti patet ex deductis per *Rolan.conſ.96.num.60. & ſeqq.lib.1.Gabr. conſ.84.num.51.lib.2. Cald.de nominat.emphyt.lib.2.quæſt.23.nu.15. & ſeqq. Cardin. de Luc.de fideicomm. diſc.145.num.5. & de feud.diſc.111.ex nu.3.& de emphyt.diſc.31. n.14.*, & firmatis per *Rotam in deciſ.1150. num.3. deciſ. 1218. num.1. & deciſ. 1239. num. 2. coram Emerix Jun.* nec non *in deciſ.26.num.2.par.17.recent.*, & in terminis Jurispatronatus *Rota cor. Priolo deciſ. 48. num.28. coram Ubago deciſ.24. num.19. & in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura, & filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Abſque eo, quod coram R.P.D. meo Priolo*, & 29. *Januarii* 1706. §.*Siquidem coram R.P.D.meo Caffarello Almæ Urbis Gubernatore*.

24 Cæterùm non hìc ſiſtebat ſolummodo baſis, & fundamentum captæ hodie de novo reſolutionis favore Principiſſæ Hippolytæ; nam millies etiam ad exuberantiam gratis conceſſo, quod inſpecta prima ordinatione Teſtatoris, jus præſentandi, ſeu nominandi ad hanc Cappellaniam vigore illorum verborum, *Eredi, e Succeſſori*, foret fortaſſe hæreditarium; Denegari tamen nullo modo poterat, quòd attenta prædicta contemplatione copulativa domus Ludoviſiæ non exiſteret ſimul, ac redderetur mixtum, ſicuti tale cenſetur, ac ſtabilitur à Scribentibus Juspatronatus, quoties eodem tempore præter qualitatem hæreditariam inſimul fuit habita ratio ſanguinis, & agnationis in Succeſſoribus ejuſdem ſanguinis ad tradita quotidie, & ſignanter per *Pariſ. conſ.48.lib.4. Lotter.de re benef.lib.2.q.11. num.4.Cardin.de Luc. de Jurepatr. diſc.24. num.9. Panimoll. deciſ. 127. num.21. Rota deciſ.267.num.3.par.6. & deciſ.254.n.16. par.11.deciſ.223.num.16.par.19.recent. & in addit.ad meam deciſion.impreſſ.la 38.ſub num. 28.*

25 In hoc igitur ſtatu, ſive hypotheſi jam latè fuit oſtenſum in præterita *deciſione*, quòd ea pars qualitatis hæreditariæ efficiens in omnem caſum mixturam, fuerat deinde penitùs abſumpta, atque redacta ad ſimplicitatem veræ agnationis per ſucceſſivum Teſtamentum tam Cardinalis, quàm Principis Nicolai illius fratris ab eo inſtituti, præmiſſa etenim illa infallibili propoſitione, quòd citra aliam mentionem, ſeu explicationem de ſui natura Juspatronatus tranſeat cum univerſitate bonorum; nec non ſuppoſita altera non minùs indubitata concluſione, quòd Patroni poſſeſſores, ſeu quaſi Jurispatronatus quomodolibet hæreditarii valent per ſucceſſivam ordinationem reddere idem Juspatronatus à principio hæreditarium merè poſtmodum agnatitium, & familiare, ita nedum exigente majori Eccleſiæ, ſive Beneficii favore, ſed etiam libera facultate ipſius Patroni, qui eodem modo, quo valet bona ſua libera, & hæreditaria ſupponere cuilibet fideicommiſſo agnatitio, ita non reſiſtente, imò beneficium reportante Eccleſia valet Juspatronatus hæreditarium ex ſui voluntate flectere in agnatitium, & familiare, ut tradunt *Vivian.de jurepatr.par.3. lib.14. cap.1.n.26. & 36. modern. Roman. in ejus diſcept. 53. n.19. Rota deciſ. 20. n. 10. & 11. poſt Antonell. de jur. & oner. Cleric. & in Majoricen.Beneficii* 11. *Junii* 1705. §.*Nullatenus refragante coram bon. mem. Muto*, ultra cæteros abunde relatos in eadem præterita deciſione *diei 16.Martii* 1708.§.*Nihilominus, & §.Verùm coram me*.

Profectò de voluntate ad præſens tam Cardinalis, quàm Principis Nicolai ejus fratris, & ſucceſſoris nequaquam ambigi poſſe liquebat, dum Cardinalis in ſua teſtamentaria diſpoſitione inſtituendo hæredem eundem Principem Nicolaum, ejuſque filios maſculos deſcendentes per lineam maſculinam declarare melius ſuam intentionem pollicitus fuerat in particulari Inſtrumento Primogenituræ, hortando, & exorando interim hæredem, ac poſteros, ut majorum ſuorum gloria amplificaretur, & creſceret ſecundum verba ulterius recenſita in prædicta *deciſione* §. *Quod autem*; Quapropter cùm idem Princeps Nicolaus hæres immediatus profitendo adimplere mentem, & ſervi-

tium (sunt verba præcisa) *di mio fratello Cardinal Ludovisio*, instituerit sibi hæredem Joannem Baptistam ejus filium, *per via di Primogenitura, & in maniera, che passi da lui alli suoi figliuoli, e descendenti in infinito, con prelazione sempre delli uomini alle donne*, quis dixerit, quòd prælatio hæc masculorum non supponat quoque vocationem fœminarum saltèm per posterius, ut latiùs fuit demonstratum in præfata præterita *decisione* ab enunciato §. *Absque eo quod* usque ad §. *Itaque*, maxime in Primogenituris, & Majoratibus ordinatis adinstar illorum, qui usu, & ratione invaluerunt apud Hispanos, à quorum Monachis hæc præclarissima Familia quampluribus feudis majoris dignitatis justè fuerat locupletata, admittendi scilicet semper subsidiariè fœminas *Molin. de Primogen. Hispan. lib. 3. cap. 4. num. 6. & seq.* & in individuo Jurispatronatus in ordine ad Primogenituram, idem *Molin. lib. 1. cap. 1. num. 26. & 27.* cum aliis inutiliter cumulandis, atque transcribendis, dum plenè hæc omnia in præcitata anteacta *decisione* cum responsione ad quælibet objecta enucleantur.

Addebatur ad super abundantiam tantummodò, quod tantum aberat Principem Nicolaum voluisse, quin etiam cogitare unquam valuisse fœminas immediatas à se descendentes arcere à sua successione, & Primogenitura, quantumvis Dominam Principissam in concursu masculorum temporaliter tacitasset, relinquendo ei, ejusque sorori Laviniæ scut. 40000., quin potiùs adeò allaboravit ad inclusionem earumdem propriarum filiarum, & fœminarum, ut non sinè magnis incommodis, & impensis curaverit, & obtinuerit, ut investituræ ab eodem reportatæ ad Principatum Plumbini, & Venusiæ etiam contra antiquam formam, & cancellos earumdem præcedentium investiturarum, amplecterentur quoque, & comprehenderent easdem suas filias, ac fœminas descendentes; Quapropter cùm præcisè etiam effectivè disposuerit de iisdem Principatibus in sua Primogenitura, illos subjugando eidem Primogenituræ, quomodo idcirco somniari poterat, quod illas postea ab eadem Primogenitura eliminare cogitaverit, cùm voluntas ex se citra distinctionem bonorum, & territorium semper sit individua, & unica, nisi diversimodè limitetur, & explicetur per disponentem ad ea, quæ in proposito *Tex. in l. nihil est aliud ff. de verbor. significat.* notat *Surd. in cons. 535. num. 19. & cons. 553. n. 11. Giovagnon. cons. 47. num. 2. lib. 1. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 8. num. 14. Bellon. de jur. accrescen. cap. 10. quæst. 2. num. 135. & seq. Donat. de Marin. resol. 141. num. 6.* cum cæteris per *Mans. in consult. 678. num. 13.*, & præcipuè *num. 15. Rota decis. 437. num. 2. coram Cavaler.*, *& decis. 497. num. 12. & seqq. coram Merlino.*

Et ob id irritus labor, & improbus visus est respondere ad ea, quæ quodammodo indigestè non ponderatis circumstantiis, omnibusque conjecturis, & verbis nostrarum dispositionum ad defensam sui Clientis in oppositum scribere tentavit *Turr. var. resol. tom. 3. tit. 12. quæst. 70.* exitus quippe ejus consultationis, ut fert adagium, acta comprobavit, dum nihil *Turres* potuit obtinere pro suo Cliente adversùs D. Principissam Hippolytam semper in positiva possessione Primogenituræ Ludovisiæ, ut tamen temporum vices patiuntur, juridicè remansam; non
26 enim in eo, quod dicant ad opportunitatem causæ, & in gratiam suscepti patrocinii attenduntur Consulentes, sed unicè spectatur, atque servatur, quod fuerit subindè judicatum, atque in substantia conclusum, juxta monitum *Card. de Luca de alienat. disc. 25. sub num. 13., & de success. disc. 16. num. 15., & Franch. in decis. 260. num. 5. & 6.*

Eoque fortiùs quia alibi idem *Turres* extra Clientelæ studium, & affectionem materiam pertractans contrarium ex diametro substinuit *in suo tract. de success. in Primogenit., & Majorat. Ital. par. 2. qu. 38.*, ubi expressè firmat, quod data contemplatione agnationis expressa in hisce Primogenialibus ordinationibus, successio defertur ad omnes de familia, & agnatione, non obstante quod Primogenitura appareat per simplicitatem verborum restricta ad aliquam descendentiam citra specialem nominationem, seu vocationem aliorum de agnatione, & familia, ideoque quid dicere debuisset, quando Testator, sive Princeps Nicolaus adimplens, & exequutioni demandans, ut diximus, mentem Cardinalis, & invitando

ex-

explicitè fœminas per poſteriùs, ſeſe tam enixè declaravit per illa verba -- *atteſo che la mia intenzione è che duri in perpetuo nelli miei Deſcendenti*, ut præter eumdem *Turrem* perpendendo conſimilem intentionem, & declarationem Teſtantis præcisè favore filii, ſeu filiæ immediatæ contra matrem extraneam ultimi maſculi in aſperiori, fortiorique caſu optimè deciſum fuit in jam allegata *Romana Primogenituræ de Fabiis &c.* 12. *Decembris* 1707. *cor. Reverendiſſimo Omaña Epiſcopo Giennenſi*, quibus in propoſito quoque concordant introſpecta natura Majoratuum Hiſpaniæ, cujus erat Prorex Princeps Nicolaus in Regno Sardiniæ de tempore conditæ Primogenituræ, in qua profeſſus fuerat Hiberiæ leges obſervare ſub illis verbis -- *Obſervandoſe en todos las leges del Mayoraſco* plenè relati per *Caſtill. quotid. quæſt.lib.5. cap.*143. *num.*1. *&* 2.

27 Conſtabilito itaque, vel ſeorſim alterutro, vel inſimul utroque palàm fundamento, nimirum, quod aut Juspatronatus à Paulo Teſtatore relictum foret in ſe merè, & veriſimiliùs agnatitium, vel quod data ſaltèm inevitabili neceſſitate mixturæ, mixtura hæc remanſerit penitùs ſublata per ſucceſſivas teſtamentarias diſpoſitiones Cardinalis, & Principis Nicolai, utique non oportuiſſet ulteriùs progredi pro aſſerenda firmitate perſiſtentiæ *in deciſis*, ſed adhuc *Domini* ulteriùs, ſolida ſemper de reliquo reſtante innegabili mixtura, minimè tertio loco ambegerunt, quod etiam in his terminis, quatenus oportuiſſet, ad abundantiam ſuffulta undique dici mereretur D. Principiſſa Hippolyta utraque qualitate, ſanguinis ſcilicet, de qua dubium non aderat, ac etiam altera hæredis Cardinalis Ludoviſii, ad hoc enim aſſumptum palpabiliter demonſtrandum ſat erat dicere, quod hujuſmodi qualitas hæreditaria in feudis, Beneficiis, & Patronatibus mixtis conjunctivè exoptata, non requiritur actu poſitivè, ſed pluſquàm ſufficit in potentia, itaut per concupiſcentem illa pollere ſatis exiſtat apud eum, per quem non ſtetiſſet, quominùs foret hæres, ut præter ad ſatietatem cumulatos in præſenti *Deciſione* §. *Nihil obſiſtebat*, dixerat etiam moderniùs *Rota in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Qualitas coram R.P.D.Kaunitz Epiſcopo Labacen.*, & aliàs in idem accumulavit *Modernus Romanus diſcept.Eccleſ.diſcep.*4. *num.* 4.

28 Quin ullo modo ad everſionem hujuſce fundamentalis propoſitionis ullatenùs obſiſtere valeret, quod D. Principiſſa laceſſita in Tribunali Fabricæ ad declarandum, utrum vellet eſſe hæres Cardinalis Ludoviſii, paſſa fuiſſet deputari Curatorem hæreditati jacenti; prætermiſſo enim, quod omnia hæc geſta extiterunt, ignara ipſa D. Principiſſa, per quemdam Procuratorem nullo mandato procuræ conſtipatum, nihilominus ex multiplici capite ceſſabat quoque omnis amaritudo, & quidem primò, quia poſito etiam ſufficienti (prout non aderat) mandato procuræ in permittente iſta geri in Tribunali Fabricæ, utique talis repudiatio, vel renunciatio D. Principiſſæ tanquam fœminæ, reddebatur ipſo jure irrita prorsus, & nulla, dum nullæ adhibitæ apparebant ſolemnitates præſcriptæ per *Statutum Urbis in cap.*151., quas omnino deſiderari in repudiatione hæreditatum de veriori profitetur *Pic.ad idem Statutum Urbis in cap.*151. *quæſt.*8.*per tot.*, *modernus Aſculanus ad dictum cap.*151.*annot.*44.*art.*6. *num.*615. *& ſeqq.*, & individualiter ad finem evitandi præjudicium amiſſionis Juriſpatronatus firmavit quoque *Rota noſtra coram Celſo deciſ.*85. *num.*8., parum curata, ſive applicabili limitatione, nimirum quando hujuſmodi renunciatio, ſive repudiatio emiſſa fuit in judicio, *ex Cardin.de Luc.de hæred. diſc.*14.*nu.*6., nam *Card.de Luc. in ſeq. n.*7. optimè ſe explicat id procedere in ſolo caſu, quo actus ſit quidem geſtus coram Judice, ſub opportuna tamen ſimul, & plena Cauſæ cognitione, de qua nihil in illo Fabricæ Tribunali.

Secundò validiùs, quoniam iſtæ recuſationes, & repudiationes, quæ quotidie fiunt à divexatis in præfato Tribunali, nuſquam acceptæ fuerunt pro veris recuſationibus, & repudiationibus, ſed tantummodo pro practicatis ad finem ſeſe eximendi à moleſtiis ejuſdem Tribunalis, & à conſequutiva conſequentiarum caterva, atque gravamine, quemadmodum in noſtris adamuſſim terminis Juriſpatronatus, exigentis qualitatem hæreditariam, eaque in Fabrica denegata per Patronum concluſum fuit ſub hac ratione

in

in prædicta *decis.* 85. *num.* 8. *coram Celso*, & *decis.* 16. *num.* 24. *par.* 19. *recent.*, & in fortioribus de eo, qui se negavit hæredem in judicio solùm præ timore solvendi debita, pro quibus conveniebatur *Rota in Perusina Dotis* 20. *Junii* 1701. §. *Quod actus coram clar. mem. Cardinali Caprara*, & *in Romana*, *seu Sabinen. Bonorum* 7. *Martii* 1704. §. *Fortiùs coram bon. mem. Muto*, & recentiùs *in Viterbien. Salviani* 18. *Junii* 1708. §. *Hæc demùm coram Reverendissimo Molines Decano*.

Tertiò non minùs robustè, quoniam si D. Principissa detrectavit in omnem casum sese hæredem declarare Cardinalis, id evenerat, ex quo præ multitudine Creditorum confluentium ad Congregationem Baronum, & omnia fermè Urbis Tribunalia, nec obulum ei reliquerat Cardinalis; Undè sicuti quotiescumque Cardinalis eamdem D. Principissam despexisset non relinquendo eam, sed alterum hæredem, parùm obfuisset pro auferendo indumento aliàs necessario hujusce qualitatis hæreditariæ ad finem ineundi præsentationem, ex quo per eam non extitisset non fuisse hæredem, dum ad hunc effectum præcisum distinguitur inter hæredem actu, & hæredem in potentia, ita eidem Principissæ nocere non poterat, si hæres desinebat esse, ex quo Cardinalis vice scribendi alium hæredem quodammodo per indirectum, & virtualiter illam in substantia excluderet, totam suam hæreditatem reliquendo, seu subjugando
29 Creditoribus, & æri alieno; Unde bene *Merlin. de pignor. lib.* 2. *quæst.* 22. *per tot.* ostendit, quod Juspatronatus non cadit sub hypotheca Creditorum, sed avulsis etiam per Creditores omnibus bonis hæreditariis, jus remanet penès legitimum hæredem, optimè pariter, & in simili omnino *Rota coram Coccino decis.* 351. *sub num.* 3. 4. & 6., ubi in proposito patronatus hæreditarii inquit sufficere, quod quis sit hæres sanguinis, nullusque alius de sanguine compareat, etiamsi fuerit Comparenti ad præsentandum ex aliquo facto, ut in eo casu per confiscationem, impedita illa successio æqualis bonorum cæteroquin competens potentialiter da normam juris, & sanguinis successori ab intestato.

30 Atque ex his supervacaneum effulsit quarto etiam loco respondere, quod vel satìs sese ad effectum hodie juris præsentandi D. Principissa declarabat hæredem, dum actu præsentabat ex individualiter connotatis per *Rotam in dicta decis.* 85. *num.* 5. *coram Celso*, vel semper suppetebat D. Principissæ remedium reassumendi quamcumque potentiam succedendi, & existendi hæres, etiamsi eam millies ex subsequutis in fabrica deperdidisset, dum tanquam mulier poterat semper adire *Signaturam Principis* adversùs repudiationem quomodocumque, vel saltèm ad hunc effectum læsivam, & consequenter semper perdurabat in ea illa potentia, qua unicè contentantur *Scribentes*, & *Tribunalia* ex jam copiosè in præterita dicta mea *Decisione* congestis, & quibus addi possunt etiam firmata in *Romana*, *seu Parmen. Jurispatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Et reprobabat*, & 17. *Februarii* 1702. §. *Ex quibus coram Reverendissimo D. meo Molines Decano*.

Ad malleum itaque tam actis contradictionis asserta, & vindicata priori *decisione* in ordine ad bonum jus, supervacaneum remanserat discurrere ampliùs de manutentione, de qua ab initio tractabatur, dum ultra quod D. Principissa, sive ejus Præsentatus de tempore motæ litis existebat in actuali quasi possessione Cappellaniæ, & per consequens erat de natura hujus interdicti retinendæ manutenendus, hodie præcisivè à certis particularibus circumstantiis, in quibus bonum fortasse jus non extiterit tam clarum, manutentio semper est pedissequa boni juris ex constanti *Rotæ* opinione, de qua *in decis.* 228. *num.* 11. *coram Emerix jun.*, & *in Camerinen. Censuum* 23. *Januarii* 1698. §. *Non obstat coram Reverendissimo D. meo Molines Decano*, & *in Romana Communantiarum*, & *Fontanilis* 20. *Januarii* 1702. §. *Neque propterea coram Me*, & *in Beneventana manutentionis* 4. *Maji* 1703. §. *Nec obstat coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.*, & *in Perusina manutentionis* 21. *Junii* 1704. §. *Non attento coram R. P. D. meo Scotto*.

Utraque &c.

CA-